

UNIwersytet Zielonogórski

6 (189)

ZIELONA GÓRA czerwiec 2011

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ

ISSN 1644-7867

DOCTOR HONORIS CAUSA UNIwersytetu Zielonogórskiego

FESTIWAL NAUKI
UNIwersytet Zielonogórski

REDAKTOR NACZELNA
 Ewa Sapeńko

UNIwersytet
 ZIELONOGÓRSKI

WSPÓLPRACA
 Anetta Barska, Tomasz Belica, Joanna Bojarska,
 Joanna Borgensztajn, Piotr Bubacz, Marek Dankowski,
 Renata Grochowalska, Sławek Janusz, Dorota Krassowska,
 Pola Kuleczka, Katarzyna Kwiecień-Długosz,
 Alicja Lewicka-Szczegóła, Magdalena Steciąg, Anna Urbańska,
 Janina Wallis, Kinga Włoch

REDAKCJA
 ul. Licealna 9
 65-417 Zielona Góra
 tel. (0-68) 328 2593,
 -2592, -2354, -2479

PROJEKT GRAFICZNY / OKŁADKA
 Lucyna Andrzejewska

ŁAMANIE KOMPUTEROWE
 Lucyna Andrzejewska

WYDANIE INTERNETOWE
<http://www.uz.zgora.pl/miesiecznikUZ.html>
 opr. Krzysztof Jarosiński

ZDJĘCIA
 Kazimierz Adamczewski, Mamert Janion

Wyrażone opinie są osobistymi przekonaniami autorów i nie zawsze są zgodne ze stanowiskiem kolegium, zespołu redakcyjnego i kierownictwa uczelni. Zachęcamy do wypowiedzi polemicznych. Redakcja zastrzega sobie prawo nadawania tekstom własnych tytułów, ich skracania i adiustacji; materiałów nie zamówionych nie zwracamy. Za zamieszczane informacje odpowiedzialność ponoszą ich autorzy.

Oddano do druku w czerwcu 2011 r.

Nakład: 800 egz.

Druk: Zakład Poligrafii Uniwersytetu Zielonogórskiego

Stoniecznych wakacji,
 przyjemnego wypoczynku :)

życzy redakcja

w numerze: <<

46-lecie Zielonogórskiego Środowiska Akademickiego
 zdjęcia z archiwum Gazety Lubuskiej 4

CZESŁAW OSEKOWSKI / Laudacja poświęcona Jego Ekscelencji ks. biskupowi
 dr. Adamowi Dyczkowskiemu z okazji nadania godności
doctora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego 6

Jubileusz 10-lecia Uniwersytetu Zielonogórskiego
 i 46-lecia Zielonogórskiego Środowiska Akademickiego 8
 Wydział Artystyczny 8

Wydział Ekonomii i Zarządzania 11

Wydział Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji 12

Wydział Fizyki i Astronomii 18

Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska 19

Wydział Mechaniczny 28

Wydział Nauk Biologicznych 29

Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu 31

Sukcesy naszych pracowników

Nominacja profesorska dla dr. hab. Andrzeja Cegielskiego 36

Nowa habilitacja: dr hab. Robert Skobelski 37

ANDRZEJ CEGIELSKI / Wydział Matematyki, Informatyki i Ekono-
 metrii w pierwszej dziesiątce instytucji ekonomicznych w kraju 39

EWA SAPEŃKO / Festiwal Nauki, Zielona Góra '2011 - podsumowanie 40

ANDRZEJ KASPERSKI / Otwarty Turniej Szachowy o Mistrzostwo WMiE 2011 42

KRYSTYNA BIALEK / XXII Międzynarodowy Konkurs Matematyka Bez Granic 43

EWA NARKIEWICZ-NIEDBALEC / Formy aktywności
 studentów UZ w świetle badań 46

KATARZYNA KWIECIEŃ-DŁUGOSZ / „Żli ludzie nie śpiewają“
 rozmowa z Urszulą Dudziak 47

50 KATARZYNA KWIECIEŃ-DŁUGOSZ / Muzycy w bitwie
 dla Uniwersytetu

52 ANIA URBAŃSKA / Młodzieżowy Uniwersytet Zielonogórski
 - podsumowanie II edycji

54 Wiadomości wydziałowe
 Wydział Artystyczny 54

Wydział Ekonomii i Zarządzania 58

Wydział Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji 64

Wydział Humanistyczny 66

Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska 68

Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii 69

Wydział Mechaniczny 69

Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu 73

78 JANINA FYK / Wspomnienie o Prof. Helenie Harajdzie

80 EWA POPILKA / Nowości wydawnicze

46

-lecie ZIELONOGÓRSKIEGO ŚRODOWISKA AKADEMICKIEGO

UROCZYSTOŚĆ NADANIA GODNOŚCI DOCTORA HONORIS CAUSA

> LAUDACJA POŚWIĘCONA
JEGO EKSCLENCJI KS. BISKUPOWI DR.
ADAMOWI DYCZKOWSKIEMU

Prof. dr hab. Czesław Osękowski

Wysoki Senacie
Czcigodny Doktorze Honorowy
Szanowni Państwo

„Był taki czas, kiedy ludzie nie przestawali wędrować”
- słowa bł. Jana Pawła II zawarte w *Tryptyku rzymskim*
oddają chyba najlepiej istotę życia i przestania nowego

doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego, Jego Ekscelecji Księdza Biskupa Doktora Adama Dyczkowskiego.

Tylko tak, wędrując od człowieka do człowieka, niosąc nadzieję i pokrzepienie, można zdziałać rzeczy wielkie, zostające w ludziach i przemieniające ich życie. Ksiądz Biskup od początku podjął ten trud uznając, że najpełniej wyrazi swą miłość do ludzi w miłości do Boga. Powołanie bowiem do stanu kapłańskiego przyszło wcześniej, jeszcze w szkole średniej i z wielką radością zostało zrealizowane. Do Arcybiskupiego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu wstąpił Adam Dyczkowski w roku 1952, wkrótce po maturze. To był niedobry czas. Czas, kiedy ludzkie charaktery kształtowały się w ogniu ideologicznych rozterek. Czas podnoszenia kraju po katastrofie II wojny światowej. Czas izolacji i przerażającego niekiedy braku perspektyw.

Właśnie wtedy ujawnił młody kleryk, a dzisiejszy doktor honorowy, swoje niezwykle wprost cechy charakteru. Nie potępiać, nie krzyczeć, nie miotać się z gniewu - za to cierpliwie i w pełnym zawierzeniu prawdzie tłumaczyć, wyjaśniać, łagodzić spory, uśmierzać gniew. Bo do prawdy dojść można tylko w miłości, nie w nienawiści. Ten sposób postępowania nie zmienia się i w dalszym życiu Księdza Biskupa, a to dowodzi jednego - dojrzałość i zrozumienie ludzkiej natury to cecha charakteru, właściwość osobna, jedyna i konieczna. Wcześniej zauważyli tę cechę wszyscy, którym dane było się z Adamem Dyczkowskim zetknąć, i wszyscy podkreślają, że miała ta postawa zbawienny wpływ na ich życie. Nie dziwi więc zaufanie, jakim obdarzono go jeszcze w seminarium - został bowiem dziekanem alumnów, jak napisał kiedyś ks. prof. Józef Swastek - „Był na tym odpowiedzialnym urzędzie alumnem opatrnościowym”.

Święcenia kapłańskie ksiądz Adam Dyczkowski przyjął z rąk ówczesnego biskupa, a późniejszego kardynała - Bolesława Kominka.

nemu rajdowi na Turbaczu? To tylko serce dziwnie drży, gdy płynie śpiew *Od Turbaczka wieje wiatr!*, zwłaszcza, gdy śpiewa się w grupie, z Harnasiem. Do tych przeżyć wraca się z tęsknotą...” Andrzej Chrzanowski natomiast w celnym skrócie ujął istotę ówczesnej postugi dzisiejszego doktora honorowego: „Harnaś był zawsze niestrudzony. (...) Był organizatorem, przewodnikiem, powiernikiem, spowiednikiem, no i oczywiście człowiekiem z gitarą. (...) Ta gitara towarzyszyła nam wiele lat. Przyjechała później razem z Nim do Zielonej Góry”.

I tak przyszedł wrzesień 1978 roku, kiedy ksiądz Adam stał się biskupem Adamem,

Zaraz też został skierowany przez przełożonych na studia specjalistyczne na tętniący intelektualnym życiem Katolicki Uniwersytet Lubelski. Wtedy poznał wielu późniejszych, wypróbowanych przyjaciół, między innymi księży Romana Rogowskiego, Tadeusza Stycznia, Józefa Tischnera, Józefa Kowalczyka oraz księdza profesora Karola Wojtyłę, z którym połączyło go również umiłowanie gór - nie bez powodu przecież Ksiądz Biskup Adam nosi od dawna dumny przydomek „Harnaś”.

Siedem lat po przyjęciu święceń Adam Dyczkowski uzyskał stopień doktora filozofii na podstawie rozprawy pod tytułem: *Sposoby ustalania sensów terminów w „Kosmologii” Filipa Selvagiego*. Wtedy też podjął pracę duszpasterską we Wrocławiu, stając się przede wszystkim opiekunem duchowym środowiska akademickiego. Ksiądz dr Adam Dyczkowski od razu zyskał zaufanie i miłość młodzieży, albowiem, jak napisał o nim w 25. lecie postugi biskupiej (i jednocześnie w 25. lecie własnego pontyfikatu) bł. Jan Paweł II: „Powołany, by kroczyć ścieżką Pana, gruntownie wykształcony w dyscyplinach filozoficznych i teologicznych, już u początków swego posługiwania w sposób szczególny okazał się zatroskany o właściwe przygotowanie przyszłych kapłanów i katolickie wychowanie młodzieży”. Rzeczywiście, wspólnie ze swym przyjacielem, księdzem prałatem Aleksandrem Zienkiewiczem, stworzył dla studentów i uczniów wrocławskich swoisty, duchowy i rzeczywisty, dom - dom, który popularnie nazywano „Czwórką” (jako że mieścił się przy ulicy Katedralnej właśnie pod numerem cztery). A w domu najważniejsi byli ojcowie duchowi, którzy starali się uczyć młodych ludzi dobroci, uczciwości, patriotyzmu i nade wszystko głęboko przeżywanej wiary. Ksiądz doktor Dyczkowski do dziś pozostał w myślach i uczuciach swoich wychowanków, bo, jak napisała jedna z uczestniczek tych spotkań, Grażyna Pańko: „jak wyrazić wdzięczność za okazje stworzone, by podziwiać piękno wschodu słońca w górach dzięki noc-

tytularnym Altawy i sufraganiem wrocławskim. To oznaczało także przyjęcie wielkich obowiązków, jak na przykład pracy w Komisjach Episkopatu Polski, przede wszystkim zajmujących się duszpasterstwem akademickim. Jak można się było spodziewać, nie zmienił przyzwyczajęń - wciąż był kochanym przez młodzież powiernikiem, przewodnikiem, spowiednikiem... w końcu, Drogi Księżo Biskupie - „Sursum corda!”

Do Zielonej Góry zbliżał się jednak powoli. Najpierw bowiem został biskupem pomocniczym diecezji legnickiej i był nim nieco ponad rok.

Siedemnastego lipca 1993 roku stał się biskupem ordynariuszem diecezji zielonogórsko-gorzowskiej. Jest takie zdjęcie z 19 lipca, sprzed kurii w Zielonej Górze - z samochodu wysiada nasz nowy duszpasterz - a najważniejszy na fotografii jest jego promienny i szczery uśmiech. I tak właśnie wyglądała Jego postuga na Ziemi Lubuskiej - ciepło i z uśmiechem dbać o to, by dobro znajdowało sobie miejsce. Może dlatego jedną z pierwszych inicjatyw nowego ordynariusza stał się Diecezjalny Kongres Rodzin, a także powołanie na terenie diecezji Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, Akcji Katolickiej, wreszcie zorganizowanie duszpasterstwa harcerzy i wyznaczenie opiekujących się nim kapłanów. Wymowa tych działań jest jednoznaczna - oprócz podniesienia duchowości w diecezji, zwrócenie szczególnej uwagi na to, co funduje społeczną moralność - rodzinę i wychowanie młodzieży. W ten sposób Biskup Adam stał się nie tylko pasterzem de iure i de nomine, lecz przede wszystkim de facto.

Mieliśmy to szczęście, że właśnie na czas obecności biskupa Adama na Ziemi Lubuskiej przypadły wydarzenia tak ważne dla naszej społeczności. Najpierw bowiem pojawił się projekt włączenia naszego regionu, po uprzednim rozczłonkowaniu, do województw wielkopolskiego i dolnośląskiego. Wszyscy pamiętamy namiętne spory i waśnie, przede wszystkim pomiędzy północną i południową czę-

ścią regionu, a niewielu rozumiało, że podział oznaczać będzie marginalizację i brak perspektyw. Biskup Ordynariusz miał tego świadomość i zrobił z ogromną prostotą to, co w istocie robił zawsze - wezwał do porozumienia. Jak wiele wtedy ocalało, jak bardzo przyczynił się do rozwoju Ziemi Lubuskiej - widać w pełni dopiero teraz, kilkanaście lat po wspomnianych wydarzeniach. Zaiste, wielkiej trzeba mądrości i odwagi, by wbrew koniunkturalnym i fałszywym mniemaniom iść drogą prowadzącą do zrozumienia i współpracy. Fundament położony przez Biskupa Dyczkowskiego okazał się zatem trwały, bo budowany na prawdzie i szczerości, trwały, jak i wszystko, co w swym życiu dostojny doktor honorowy czynił.

Długofalowym owocem porozumienia regionalnego okazało się między innymi wykształcenie dwóch ośrodków akademickich na Ziemi Lubuskiej - Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Gorzowie oraz Uniwersytetu Zielonogórskiego. Nasza uczelnia od wielu lat buduje pozycję ważnej na mapie kraju placówki akademickiej, przede wszystkim dzięki kadrze naukowej, potencjałowi badawczemu, a także zaangażowaniu studentów.

Jego Eksceleńcja Książdz Doktor od początku swej posługi towarzyszył zielonogórskiemu ośrodkowi akademickiemu. Był częstym i niezwykle pożądanym gościem Politechniki Zielonogórskiej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej, a po ich połączeniu w 2001 roku - Uniwersytetu Zielonogórskiego. Można rzec, że współtworzył naszą uczelnię, tak w wymiarze duchowym, jak i najzupełniej materialnym. Jego otwartość, wrażliwość na ludzkie problemy i ciepłe wskazywanie właściwych ścieżek postępowania, zjednały Mu w naszym środowisku autentyczny podziw i sprawiły, że cieszył się i cieszy ogromnym zaufaniem.

W ten sposób harmonijnie spłoty się w życiu Czcigodnego Doktora wyrozumiałość, ojcowska troska, umiejętność wskazywania właściwych rozwiązań i racjonalne, kierujące się dobrocią i życzliwością postępowanie. Uczył nas wszystkich - od przedszkolaka i ucznia szkoły podstawowej do studenta, od nauczyciela do profesora - pokory wobec spraw tego i tamtego świata, wiary i miłości. A tylko one dają nadzieję.

Wierzę, iż obecność i postawa Jego Eksceleńcji Książdz Biskupa Doktora naznaczyła nasze środowisko na długie lata i wytyczyła sposoby postępowania. Społeczność akademicka Uniwersytetu Zielonogórskiego doskonale to czuje. Obyś, Drogi Książdze, jeszcze długie lata był z nami i wskazywał nam drogę jako członek naszej społeczności, od dzisiaj doktor honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Ad multos annos!

DHC

10
46

-lecie
UNIwersYTETU
ZIELONOGÓRSKIEGO

-lecie
ZIELONOGÓRSKIEGO
ŚRODOWISKA
AKADEMICKIEGO

10
46

WYDZIAŁ
ARTYSTYCZNY

WYSTAWA PRAC DYPLOMOWYCH Z WYDZIAŁU ARTYSTYCZNEGO

W czerwcu br. miała miejsce wystawa prac dyplomowych studentów Wydziału Artystycznego zrealizowanych w latach 2008-2011. Jej założeniem była prezentacja naszego dorobku szerszej społeczności Uniwersytetu Zielonogórskiego i dlatego poszczególne ekspozycje zlokalizowane były w różnych budynkach kampusu A i B. Warto w tym miejscu podziękować władzom wydziałów za użyczenie nam przestrzeni do tego przedsięwzięcia. Wybór prac dyktowały często miejsca i warunki ekspozycyjne. Pokazaliśmy różne pod względem dyscyplin artystycznych i technik prace: obrazy, grafiki, rysunki, instalacje i prace projektowe. Nie wszystkie zakresy reprezentowane przez pracownię dyplomową zostały pokazane - ale jedynie ich niewielka część. Na pewno zabrakło prac multimedialnych, *site specific*, których odtworzenie wymaga określonych warunków przestrzennych. Mamy nadzieję, że ta wystawa pozwoliła zaznajomić się - choć

w małej dawce - z efektami kształcenia w naszym instytucie i kreatywnością jego studentów oraz przyczyni się do kontynuacji współpracy między naszą jednostką a innymi wydziałami UZ. Obserwując kariery absolwentów Wydziału Artystycznego nierzadko możemy odczuwać satysfakcję z odnoszonych przez nich sukcesów na forum ogólnopolskim i zagranicznym.

Wystawa

10 DYPLOMÓW Z WYDZIAŁU ARTYSTYCZNEGO,
Uniwersytet Zielonogórski, 2 - 30.06.2011

Uczestnicy:

Karolina Anuszkiewicz, Jolanta Bartkowiak, Aleksandra Busz, Izabela Cieślak, Tomasz Kotarski, Artur Langner, Katarzyna Lotka, Agnieszka Nowaczyk, Anna Poradowska, Anna Serba, Joanna Stachowiak, Szymon Teluk, Adam Wichniarek

Miejsce:

Uniwersytet Zielonogórski - budynki dydaktyczne Wydziałów: Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu; Humanistycznego; Inżynierii Lądowej i Środowiska; Ekonomii i Zarządzania; Nauk Biologicznych; Fizyki i Astronomii; Matematyki, Informatyki i Ekonometrii; Artystycznego.

Projekt plakatów: *ad W.Papla*

INSTYTUT
SZTUK WIZUALNYCH

O Instytucie w przeddzień jubileuszu

Rok 2011 to ważna data dla środowiska artystycznego UZ - dwadzieścia lat temu w Wyższej Szkole Pedagogicznej powstała pierwsza na ziemi lubuskiej jednostka kształcąca na poziomie studiów magisterskich w zakresie sztuki - Instytut Wychowania Plastycznego. Jego pierwszym dyrektorem był prof. Antoni Zydrzeń z PWSSP w Poznaniu, zastępcą - zielonogórzanin Zenon Polus - współtwórca Biennale Sztuki Nowej - jednej z najważniejszych cyklicznych imprez artystycznych w Polsce w latach 80. Ówczesną kadrę tworzyło wielu znakomitych profesorów i wykładowców wywodzących się ze środowisk akademickich Poznania (Jan Berdyszak, Izabella Gustowska, Wojciech Müller), Wrocławia (Stanisław Korytko, Andrzej Klimczak-Dobrzański), Warszawy (Ryszard Woźniak, Tomasz Sikorski) i Krakowa (Tadeusz Jackowski) - aktywnych twórców i pedagogów gwarantujących nowoczesny model kształcenia oparty na autorskich programach. Młoda zielonogórska kadra - asystująca wtedy w pracowniach - to dziś w większości samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni, artyści i organizatorzy życia kulturalnego. Dzięki zaangażowaniu pedagogów i głębokim przekonaniu o konieczności dialogu ze współczesnością nasi absolwenci mieli możliwość włączenia się w nurt aktualnej sztuki. Mamy liczne dowody trafności tego wyboru.

W roku 1997 rozbudowano i zmodernizowano siedzibę Instytutu przy ul. Wiśniowej 10, która stanowiła bazę dydaktyczną jednostki od 1991. Ważnym przejawem obecności Instytutu stały się powstające przy nim galerie będące niekomercyjnymi miejscami prezentacji różnorodnych zjawisk z obszaru nowej sztuki. Od 1993 do 1999 roku Instytut prowadził Galerię Intermedialną GI, w latach późniejszych działały: Galeria Mieczkowska 7 (1995-98) założona przez Stowarzyszenie KRAAA, Galeria PWW (od 2000), Galeria Stara Winiarnia (2003-2007) utworzona w ramach Towarzystwa Przyjaciół Sztuki Współczesnej - miały one znaczący wpływ na rozwój naszej jednostki i budowanie jej wizerunku. W 1997 powołano Bibliotekę Sztuki, która pięć lat później utworzyła Galerię Grafiki oraz Kolekcję Dzieł Artystycznych. Pedagodzy Instytutu są członkami powstałego w 2006 roku Towarzystwa Lubuskiej Zachęty Sztuki Współczesnej. Najnowszą inicjatywą było powołanie Galerii Uniwersyteckiej, działającej w budynku nowego Rektoratu.

Obecny Instytut Sztuk Wizualnych to jednostka kształcąca na czterech kierunkach: edukacji artystycznej, malarstwie, grafice i architekturze wnętrz. Bogata oferta dydaktyczna daje możliwość rozwoju w wielu dyscyplinach w zakresie sztuk pięknych i projektowych. Jesienią, w równą rocznicę rozpoczęcia działalności dydaktycznej instytutu planujemy cykl imprez oraz publikację szerszego materiału związanego z naszą jednostką.

prof. dr hab. Alicja Lewicka-Szczegóła
Dyrektor Instytutu Sztuk Wizualnych

INSTYTUT MUZYKI

„Czterdzieści nut na czterdziestolecie”

Tytułowe hasło brzmi dobrze, a o brzmienie właśnie chodzi, gdy o muzyce i muzykach mowa. *Instytut Muzyki* osiągnie niebawem magiczną „czterdziestkę” - wiek, który skłania do refleksji. Jednak nie może być to refleksja natury statystycznej, zawarta w jednym tylko artykule. Zamierzeniem naszym jest celebrować owe czterdzieste urodziny z należą nam muzyczną fantazją - przez cały nadchodzący rok akademicki - zarówno słowem, jak i uczynkiem. Niniejszym sygnalizujemy jedynie nasz „problem”, podając poniżej jego uzasadnienie.

Historia kształcenia muzycznego na poziomie wyższym w Zielonej Górze wpisana jest w działalność trzech szkół wyższych - Wyższej Szkoły Nauczycielskiej, Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. T. Kotarbińskiego oraz Uniwersytetu Zielonogórskiego. Wraz ze zmianami uczelni zmieniał się kształt jednostki muzycznej oraz jej nazwa. Protoplastą obecnego *Instytutu Muzyki* był *Zakład Wychowania Muzycznego*, który począwszy od roku 1971 wraz z trzema innymi zakładami budował strukturę Wydziału Pedagogicznego Wyższej Szkoły Nauczycielskiej. W roku 1983 na bazie *Zakładu* powstał *Instytut Wychowania Muzycznego*, przemianowany w roku 2001 na *Instytut Kultury i Sztuki Muzycznej*. Obecna nazwa - *Instytut Muzyki* - funkcjonuje od roku 2010. Przez okres 28 lat Instytut działał w ramach Wydziału Pedagogicznego (WSN, WSP). W momencie powołania Wydziału Artystycznego (1999) wszedł w jego strukturę wraz z ówczesnym *Instytutem Sztuki i Kultury Plastycznej* (dziś *Instytutem Sztuk Wizualnych*). Obecna kadra instytutu (30 osób) jest od wielu lat związana z Zieloną Górą, są wśród niej artyści-muzycy (instrumentaliści, wokaliści, dyrygenci, kompozytorzy) oraz naukowcy (muzykolodzy i pedagodzy). Wieloaspektowa działalność pracowników Instytutu koncentruje się w czterech jednostkach: Zakładzie Dyrygowania, Zakładzie Dydaktyki Muzyki, Zakładzie Dydaktyki Instrumentalnej oraz Zakładzie Teorii Muzyki.

Nieprzerwanie od czterdziestu lat kształcimy nauczycieli muzyki (wcześniej wychowania muzycznego), a od roku 2004 także muzyków jazzowych i estradowych. Kariery zawodowe naszych absolwentów są dowodem na dobrze wypełnianą przez nas misję krzewienia kultury muzycznej w regionie lubuskim, ale również i poza nim (w Wielkiej Brytanii, Niemczech, Szwecji, Kanadzie).

Jesteśmy wpisani w krajobraz Uniwersytetu Zielonogórskiego, naszym wyróżnikiem jest: Chór Akademicki, Big Band UZ, zespoły jazzowe i estradowe, soliści - wokaliści i instrumentalni. Naszym miejscem - nowa siedziba przy ul. Prof. Z. Szafrana, Aula UZ przy ul. Podgórznej, Klub „U Ojca”, Kościół pw. Św. Józefa Oblubieńca, Szkoła Podstawowa nr 18, Przedszkole Miejskie nr 25, Pogotowie Opiekuńcze. Bez naszych „czterdziestu nut” inny wymiar miałyby podniosłe uroczystości oraz różnorodne

przedsięwzięcia uniwersyteckie - Akcja *Uniwersytet Dzieciom*, *Dni Frankofonii*, *Dni Niemieckie*, *Festiwal Nauki*... Na rzecz Uniwersytetu działamy na arenie ogólnopolskiej - w programach telewizyjnych TVP1, TVP2, TV Polonia (programy *Kolędy dla świata*, *Nieszpory*, *Bitwa na głosy*) oraz za granicą (EXPO 2008 w Saragossie)... W nasze „czterdzieści słów” wstępują się najlepsze ośrodki muzykologiczne w Polsce (UW, UJ, UW, UAM)...

Do grona najwierniejszych świadków tej bogatej historii należą doskonali artyści i nauczyciele akademicy, profesorowie: Irena Marciniak (dyrygent chóralny), Dorota Frąckowiak-Kapała (pianistka), Janina Fyk (muzykolog), Juliusz Karcz (kompozytor), Andrzej Tuchowski (muzykolog i kompozytor). To oni - mam nadzieję - będą głównymi narratorami jubileuszowych wspomnień.

dr Barbara Literska

Prodziekan Wydziału Artystycznego

„DIANA I KRZYSZTOF W BERLINIE” STUDENCI: DIANA LEWICKA, KRZYSZTOF KOZAREK W FILHARMONII BERLIŃSKIEJ DYRYGENT: PROF. UZ MACIEJ OGAREK

URSZULA DUDZIAK Z BIG BANDEM UNIwersYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO POD DYREKCJĄ JERZEGO SZYMANIUKA

10
46WYDZIAŁ
EKONOMII
I ZARZĄDZANIA

Z historii Wydziału Ekonomii i Zarządzania

Obecny Wydział Ekonomii i Zarządzania, a pierwotnie Wydział Zarządzania, jest jednostką organizacyjną relatywnie młodą - działalność rozpoczął 1 września 2001 r. równocześnie z utworzeniem Uniwersytetu Zielonogórskiego na bazie Instytutów funkcjonujących wcześniej w strukturach Politechniki Zielonogórskiej (Instytut Organizacji i Zarządzania oraz Instytut Informatyki i Zarządzania) oraz Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. T. Kotarbińskiego (Instytut Zarządzania). W pierwszych latach funkcjonowania miał nazwę Wydziału Zarządzania, a funkcję Dziekana pełnił prof. Daniel Fic oraz Prodziekani: prof. dr hab. inż. Magdalena Graczyk oraz prof. Zbigniew Banaszak, którego niebawem zastąpił nieżyjący już prof. Werner Gaida. W pierwszych dwóch latach funkcjonowania Wydziału została utrzymana struktura organizacyjna z wyodrębnionymi Instytutami. Zmiana tejże struktury nastąpiła w roku akademickim 2003/2004 kiedy to w miejsce zlikwidowanych instytutów powołano następujące katedry i zakłady: Katedrę Podstaw Informatyki i Zarządzania Produkcją, Katedrę Projektowania Systemów Produkcyjnych, Zakład Controllingu i Informatyki Ekonomicznej, Zakład Makroekonomii i Finansów, Zakład Marketingu, Zakład Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Politycznych, Zakład Mikroekonomii i Polityki Społecznej, Zakład Psychologii Zarządzania, Zakład Systemów i Technik Zarządzania, Zakład Zarządzania Potencjałem Społecznym Organizacji, Zakład Zarządzania Środowiskiem i Gospodarką Publiczną. W roku 2004 r. decyzją Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 8 lipca 2004 r. Nr 589/2004 Wydział otrzymał na kierunku kształcenia *zarządzanie i marketing* ocenę pozytywną dla studiów magisterskich i dla studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego licencjata, natomiast dla studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera Wydział otrzymał - ocenę warunkową. W świetle powyższej decyzji Państwowej Komisji Akredytacyjnej Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego na wniosek Dziekana Wydziału Zarządzania podjął w dniu 16 września 2004 r. uchwałę Nr 229/2004 o likwidacji od roku akademickiego 2005/2006 studiów zawodowych na poziomie inżynierskim na kierunku *zarządzanie i marketing*. To spowodowało, iż część kadry o zdecydowanie technicznym „rodowodzie” przeniósł się na Wydział Mechaniczny wzmacniając kierunek kształcenia *zarządzanie i inżynieria produkcji*. Tym samym w strukturze Wydziału likwidacji uległy dwie katedry: Katedra Podstaw Informatyki i Zarządzania Produkcją oraz Katedra Projektowania Systemów Produkcyjnych. W roku akademickim 2005/2006 funkcje Dziekana i Prodziekanów ponownie objęli prof. Daniel Fic, prof. Magdalena Graczyk oraz dotychczas pełniąca obowiązki Prodziekana dr Joanna Wyřwa, po raz pierwszy funkcje Prodziekana objęła dr Joanna Zarębska. 30 listopada 2005 roku Senat Uniwersytetu

Zielonogórskiego podjął uchwałę Nr 33/2005 o utworzeniu na Wydziale Zarządzania drugiego kierunku studiów - *ekonomia*, a konsekwencją tej uchwały była zmiana nazwy Wydziału od dnia 1 września 2006 r. na - Wydział Ekonomii i Zarządzania. 24 stycznia 2007 roku Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego, wychodząc na przeciw ocze-

kowaniom rynku pracy, podjął uchwałę o utworzeniu na Wydziale Ekonomii i Zarządzania trzeciego kierunku studiów - *bezpieczeństwo narodowe*. W 2008 roku gościliśmy ekspertów Państwowej Komisji Akredytacyjnej na kierunku *bezpieczeństwo narodowe*, a w 2010 roku ponownie na kierunku Zarządzanie. W obu przypadkach rezultaty przeprowadzonych wizyt akredytacyjnych są pozytywne.

Aktualnie na Wydziale Ekonomii i Zarządzania realizowane są studia stacjonarne i niestacjonarne na trzech kierunkach kształcenia: *zarządzanie* (I i II stopień), *ekonomia* (I stopień) oraz *bezpieczeństwo narodowe* (I stopień), a w nadchodzącym nowym roku będzie również możliwość edukacji na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* na drugim stopniu. Na Wydziale prowadzone są również studia podyplomowe, w tym nt. *Mechanizmów funkcjonowania strefy euro* realizowane w ramach ogólnopolskiego Projektu zainicjowanego przez Narodowy Bank Polski. Warto przypomnieć, że projekt ten ma charakter prestiżowy, zaledwie 17 ośrodków akademickich w Polsce uczestniczy w jego realizacji. Obecnie, na trzech kierunkach łącznie, studiuje 2235 studentów, w tym na poszczególnych kierunkach: zarządzanie - 1135, ekonomia - 495 oraz bezpieczeństwo narodowe 605 studentów.

Władze Wydziału stanowią:

- > prof. zw. dr hab. inż. Magdalena Graczyk, Dziekan Wydziału;
- > dr hab. inż. Daniel Fic, prof. UZ, Prodziekan ds. Nauki;
- > dr hab. Ilona Politowicz, prof. UZ, Prodziekan ds. Jakości Kształcenia;
- > dr inż. Krzysztof Witkowski, Prodziekan ds. Studenckich.

Aktualną strukturę organizacyjną Wydziału Ekonomii i Zarządzania tworzą następujące jednostki organizacyjne:

- 1) Katedra Zarządzania Środowiskiem i Gospodarką Publiczną, kierowana przez prof. zw. dr hab. inż. Magdalenę Graczyk;
- 2) Katedra Zarządzania Potencjałem Społecznym Organizacji, kierowana przez prof. zw. dr hab. inż. Janinę Stankiewicz;
- 3) Katedra Zarządzania Bezpieczeństwem, kierowana przez dr. hab. Andrzeja Gateckiego, prof. UZ;
- 4) Zakład Makroekonomii i Finansów, kierowany przez dr. hab. Mieczysława Dudka, prof. UZ;
- 5) Zakład Zarządzania Strategicznego, kierowany przez dr. hab. Daniela Fica, prof. UZ;
- 6) Zakład Mikroekonomii i Polityki Społecznej, kierowany przez dr. hab. inż. Marię Fic, prof. UZ;
- 7) Zakład Marketingu i Komunikacji Wizualnej, kierowany przez dr. hab. Ilonę Politowicz, prof. UZ;

- 8) Zakład Psychologii Zarządzania, kierowany przez dr hab. Tatię Rongińską, prof. UZ;
- 9) Zakład Zarządzania Administracją Publiczną, kierowany przez dr hab. Bogdanę Ślusarza, prof. UZ;
- 10) Zakład Innowacji i Przedsiębiorczości, kierowany przez dr hab. Arkadiusza Świadka, prof. UZ;
- 11) Zakład Controllingu i Informatyki Ekonomicznej, kierowany przez dr hab. Gernota Zelmera, prof. UZ;
- 12) Pracownia Kształcenia Językowego.

Na Wydziale jest obecnie zatrudnionych łącznie 85 pracowników, w tym 73 spośród kadry naukowo-dydaktycznej: 4 profesorów tytularnych, 12 doktorów habilitowanych, 38 doktorów i 19 pozostałych nauczycieli akademickich (12 asystentów, 3 starszych wykładowców oraz 4 wykładowców) oraz 12 pracowników administracyjnych. Na naszym Wydziale realizowane są obecnie trzy projekty badawcze Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, jak również projekty w ramach funduszy unijnych. Prowadzona jest współpraca naukowa

i dydaktyczna nie tylko z polskimi ośrodkami akademickimi, ale również zagranicznymi: Uniwersytetem w Kaiserslautern (Niemcy), Brandenburgskim Uniwersytetem Technicznym w Cottbus (Niemcy), Słowackim Uniwersytetem Technicznym w Bratysławie (Słowacja), Yasar Universitesi (Turcja), Hochschule Wismar (Niemcy), Petre Andrei University (Rumunia) oraz The University of Pisa (Włochy). Cyklicznie wydawane jest w języku angielskim czasopismo *Management* pod redakcją naukową prof. Janiny Stankiewicz, które jest zarejestrowane na liście czasopism MNSzW - 9 punktów. Organizowane są konferencje i seminaria naukowe.

Dotychczasowa działalność naukowa prowadzona na Wydziale zaowocowała uzyskaniem 2 tytułów profesora, 1 stopnia naukowego doktora habilitowanego i 31 stopniami naukowymi doktora. W najbliższej przyszłości spodziewamy się kolejnych sukcesów naszych pracowników, w zakresie uzyskania stopni doktora habilitowanego i tytułów profesorskich.

Źródło: <http://www.wez.uz.zgora.pl/>

dr inż. Anetta Barska

WYDZIAŁ ELEKTROTECHNIKI INFORMATYKI I TELEKOMUNIKACJI

INSTYTUT INFORMATYKI I ELEKTRONIKI

Rys historyczny i profil działalności

Instytut Informatyki i Elektroniki utworzono 13 maja 1991 r. Powstał w oparciu o zespół naukowo-dydaktyczny techniki cyfrowej pracujący uprzednio w Instytucie Automatyki i Metrologii Elektrycznej, uzupełniony grupą specjalistów z dziedziny elektroniki analogowej. Organizatorami Instytutu byli: doc. dr inż. Antoni Wysoki oraz dr inż. Janusz Szajna, który został jego pierwszym dyrektorem. Strukturę IliE tworzyły wtedy: Zakład Informatyki, Zakład Elektroniki oraz Pracownia Informatyki i Elektroniki.

Dyrektorem Instytutu od 1997 r. jest prof. zw. dr hab. inż. Marian Adamski, który 23-go maja 2002 r. odebrał nominację profesorską z rąk Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. Jego zastępcami byli: dr hab. inż. Andrzej Olencki, dr inż. Zbigniew Skowroński. Obecnie funkcję tę pełni dr inż. Piotr Mróz.

Instytut Informatyki i Elektroniki tworzą trzy Zakłady: kierowany przez dr hab. inż. Andrzeja Olenckiego, prof. UZ Zakład Elektroniki i Układów Mikroprocesorowych (ZEiUM), kierowany przez dr inż. Marka Węgrzynę Zakład Inżynierii Komputerowej (ZIK) oraz kierowany przez dr inż. Wojciecha Zająca Zakład Techniki Informatycznych (ZTI).

Działalność ZEiUM dotyczy prac naukowych i dydaktyki z zakresu elektroniki (analogowej i cyfrowej, techniki mikroprocesorowej i procesorów sygnałowych). Prace znajdują zastosowanie w metrologii, telekomunikacji i ener-

getyce, w szczególności w zakresie testowania urządzeń pomiarowych oraz narzędzi informatycznych stosowanych przy projektowaniu układów, urządzeń i systemów elektronicznych.

Prace ZIK obejmują szereg zagadnień: projektowanie systemów cyfrowych, formalne metody specyfikacji i weryfikacji, języki opisu sprzętu, logikę programowalną, syntezę układów cyfrowych, projektowanie systemów sprzętowo programowych, programowalne sterowniki logiczne oraz projektowanie systemów informacyjnych (bazy danych, systemy zarządzania bazami danych, programowanie sieciowe i rozproszone w środowisku Java, aplikacje internetowe).

ZTI realizuje badania i kształci studentów w dziedzinie projektowania i stosowania technik informatycznych, w szczególności w zakresie: modelowania i optymalizacji systemów informacyjnych, przetwarzania obrazu, stosowania struktur reprogramowalnych, badań kompatybilności elektromagnetycznej układów biologicznych oraz modelowania systemów i procesów dla potrzeb metrologii.

W przeciągu dziesięciu ostatnich lat tytuł naukowy otrzymało: profesora zwyczajnego: 2 osoby - prof. zw. dr hab. inż. Marian Adamski i prof. zw. dr hab. inż. Alexander Barkalov, doktora habilitowanego jedna osoba, dr hab. inż. Andrei Karatkevich oraz doktora 26 osób.

Obecnie w Instytucie Informatyki i Elektroniki zatrudnionych jest 34 pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym: 4 profesorów tytularnych, 3 doktorów habilitowanych, 22 doktorów i 5 magistrów.

W ciągu ostatnich 10 lat w Instytucie Informatyki i Elektroniki zostało opublikowanych: 27 monografii i podręczników akademickich, 58 rozdziałów w monografiach, skryptach oraz publikacjach konferencyjnych w wydawanych książkach, 372 artykuły zamieszczone w czasopiśmie, 87 publikacji recenzowanych w innych wydawnictwach ciągłych, 519 materiałów konferencyjnych, 12 prac zbiorowych, 8 doktoratów i habilitacji, 12 patentów i wzorów użytkowych.

Współpraca z zagranicą

Instytut Informatyki i Elektroniki współpracuje z wieloma ośrodkami zagranicznymi:

- > Universidad de Vigo,
- > Universidad de Valencia,
- > Universidade Nova de Lisboa,
- > Universidade do Minho,
- > Brandenburgische Technische Universität Cottbus,
- > Fern Universität Hagen,
- > Technische Universität Ilmenau,
- > IHP Frankfurt nad Odrą.

Instytut uczestniczy także w wymianie studentów w ramach programu ERASMUS.

Współpraca z przemysłem

Instytut Informatyki i Elektroniki współpracował i współpracuje z takimi liderami przemysłu jak: ADB, Max Elektronik, Lumel, Hertz Systems, 4System, Siemens Industry Automation. W ramach współpracy realizowane są projekty studenckie, prace dyplomowe, projekty naukowo-badawcze. Dodatkowo partnerzy przemysłowi mają możliwość kształtowania programów nauczania.

Konferencje

KNWS2011 - Wieczór z Mistrzem: prof. Wagner w towarzystwie Dziekana WEIT prof. Andrzeja Pieczyńskiego, prodziekana WEIT dr inż. Anny Pławiak-Mownej i dyrektora IliE prof. Mariana Adamskiego.

Instytut organizuje cyklicznie konferencję *KNWS Informatyka - sztuka czy rzemiosło*. Konferencja organizowana jest w ścisłej współpracy z partnerami przemysłowymi Instytutu i jest platformą prezentacji prac naukowych oraz wspólnego formułowania problemów i dyskusji. Tradycją Konferencji jest Wieczór z Mistrzem, podczas którego autorzy polskiej nauki dzielą się refleksjami z młodszymi kolegami.

Dużą popularność zyskała sobie również organizowana od 2001 r. konferencja *International Workshop on Discrete-Event System Design (DESDes)*. Konferencja zyskała sobie popularność wśród gości zagranicznych i obecnie organizowana jest co dwa lata.

W roku 2003 r. w Gronowie k/Łagowa odbyła się światowa konferencja *27th IFAC/IFIP/IEEE Workshop on Real-Time Programming, W RTP'03*. Powierzenie Instytutowi organizacji konferencji o tak wysokiej randze i długoletniej tradycji, stanowiło szczególne wyróżnienie dla zielonogórskiego środowiska informatycznego. Wzięło w niej udział ponad czterdziestu naukowców z dwunastu krajów. Materiały pokonferencyjne zostały wydane przez Oxford Elsevier.

Koła naukowe

W Instytucie Informatyki i Elektroniki funkcjonuje szereg kół naukowych, w których swoje umiejętności rozwijają studenci poszczególnych kierunków studiów.

- > **Koło Naukowe fantASIC**, zajmuje się modelowaniem i projektowaniem układów cyfrowych, programowaniem komponentowym, UML, systemami rozproszonymi, usługami sieciowymi; Opiekunowie Koła to: dr inż. Marek Węgrzyn, dr inż. Agnieszka Węgrzyn, dr inż. Arkadiusz Bukowiec, mgr inż. Michał Doligański, dr inż. Tomasz Gratkowski, dr inż. Jacek Tkacz, dr inż. Remigiusz Wiśniewski
- > **Studenckie Koło Informatyki i Elektroniki**, ukierunkowane jest na rozwijanie wiedzy i umiejętności praktycznych projektowania i wykonywania urządzeń elektronicznych różnej skali złożoności, stosowania techniki mikroprocesorowej i cyfrowego przetwarzania sygnału, komunikacji radiowej bliskiego zasięgu, technik sterowania i innych. Przewodniczącym Koła jest inż. Krystian Golembka, opiekę nad jego działalnością sprawuje dr inż. Wojciech Zająca.
- > **Studenckie Koło Naukowe Informatyki UZ.NET**, zajmujące się projektowaniem i modelowaniem aplikacji, programowania i prezentacji. Działalność Koła jest elementem współpracy Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji z firmą Microsoft w ramach programu IT Academy. Opiekunami Koła są: prof. Marian Adamski, dr inż. Grzegorz Łabiak, dr inż. Piotr Bubacz.

Baza laboratoryjna

Instytut dysponuje nowoczesną bazą laboratoryjną. Oprócz laboratoriów ogólnego przeznaczenia, funkcjonują laboratoria specjalistyczne.

- > **Laboratorium Cyfrowych Technik Satelitarnych**
Laboratorium zaprojektowano, wyposażono i uruchomiono w ramach porozumienia uczelni ze spółką *Advanced Digital Broadcast Polska*. Uzyskało ono specjalistyczne wyposażenie do nauczania zagadnień związanych z cyfrową telewizją oraz cyfrowym przetwarzaniem i kompresją danych. Laboratorium uczestniczy także w programie *Texas Instruments European University Program*.
- > **Laboratorium Programowalnych Sterowników Logicznych Nowej Generacji**
Laboratorium zorganizowano w ścisłej współpracy i pod patronatem firmy *Siemens Industry Automation Polska* i uruchomiono w marcu 2010 r. jako najnowocześniejsze w Polsce. Wyposażenie Laboratorium obejmuje sterowniki *SIMATIC S7-1200*, panele operatorskie, moduły interfejsów komunikacyjnych, moduły wejść-wyjść, urządzenia sieciowe, profesjonalne oprogramowanie do modelowania programów sterowników i paneli operatorskich oraz szereg modeli obiektów sterowania.

- > Laboratorium Systemów Telekomunikacyjnych
Laboratorium umożliwia prowadzenie prac badawczych oraz zajęć dydaktycznych w zakresie projektowania i implementacji mikrosystemów cyfrowych, rozwiązań i systemów mobilnych, telekomunikacji, sieci teleinformatycznych, rozwiązań typu smart-home. Umożliwia badania najnowszych technologii wykorzystywanych między innymi w motoryzacji, telemedycynie, telewizji cyfrowej, telekomunikacji.
- > Laboratorium Programowania
Laboratorium wyposażone jest w dwanaście stanowisk komputerowych, z różnorodnym oprogramowaniem narzędziowym i inżynierskim. Prowadzone tu prace i zajęcia dotyczą modelowania i wykonywania programów w różnych językach, modelowania procesów i systemów.

Wydarzenia

Institut organizuje różnorodne, ważne dla Uniwersytetu wydarzenia. Jednym z nich była inauguracja programu Texas Instruments European University Program na Wydziale, z udziałem szefa tego programu, Roberta Owena.

Kolejnym ważnym wydarzeniem był Siemens Academic Day, spotkanie organizowane pod patronatem JM Rektora UZ, prof. Czesława Osękowskiego. Podczas spotkania reprezentanci zarządu firmy złożyli na ręce JM Rektora list intencyjny o współpracy firmy Siemens z uczelnią, a także dokonali uroczystego otwarcia i objęcia patronatem Laboratorium Sterowników Logicznych Nowej Generacji. Dobrze układająca się współpraca z firmą Siemens znalazła także wyraz w postaci konferencji Siemens Automation Day, podczas której odbyła się polska premiera nowej generacji oprogramowania inżynierskiego firmy Siemens TIA Portal.

Ważnym wydarzeniem w historii współpracy między jednostkami naukowymi była wizyta w grudniu 2009 r. gości z Katedry Informatyki Stosowanej Politechniki Łódzkiej, prof. Dominika Sankowskiego oraz dr. Sławomira Jeżewskiego. Goście zapoznali się z bazą laboratoryjną i ofertą dydaktyczną Instytutu oraz możliwościami współpracy. W trakcie dyskusji ustalono zakres możliwej współpracy w zakresie prac naukowo-badawczych oraz wskazano kierunki ich dalszego rozwoju. Jako szczególnie interesujący wątek prac uznano wykorzystanie procesorów sygnałowych firmy Texas Instruments w połączeniu z programowanymi układami logicznymi FPGA o wysokiej mocy obliczeniowej.

Hit Festiwalu Nauki 2010

W ramach Festiwalu Nauki, Zielona Góra 2010, organizowanym przez Uniwersytet Zielonogórski, studenci oraz pracownicy Instytutu Informatyki i Elektroniki zrealizowali projekt *Inteligentny dom widzi i słyszy*. Rozwiązanie bazuje na idei wykorzystania nowoczesnych rekonfigurowalnych układów mikroprogramalnych w sterowaniu urządzeniami elektronicznymi oraz sprzętem AGD w obrębie domu i nie tylko. Projekt został doceniony przez Radio Index i uzyskał tytuł *Hit Festiwalu Nauki 2010*.

dr inż. Piotr Mróz
Zastępca Dyrektora Instytutu

INSTYTUT METROLOGII ELEKTRYCZNEJ

20 lat Instytutu Metrologii Elektrycznej

Historia Instytutu Metrologii Elektrycznej związana jest z historią Wyższej Szkoły Inżynierskiej (utworzonej w 1965 roku), a w kolejnych latach Politechniki Zielonogórskiej (1996 rok) i Uniwersytetu Zielonogórskiego (2001 rok). Pod obecną nazwą Instytut Metrologii Elektrycznej funkcjonuje od 1 września 1991 roku. Wcześniej działał jako Instytut Automatyki i Metrologii. Zatem z jubileuszem 10-lecia Uniwersytetu Zielonogórskiego zbiega się jubileusz 20-lecia Instytutu Metrologii Elektrycznej.

Poniżej zostanie przedstawiony syntetyczny przegląd działalności Instytutu za ostatnie 20 lat obejmujący: strukturę, działalność naukowo-badawczą i dydaktyczną, rozwój kadry oraz działalność środowiskową.

Funkcje dyrektora Instytutu pełnili: dr hab. inż. Jerzy Bolikowski, prof. PZ (1991-1996, 1998-1999), prof. dr hab. inż. Marian Miłek (1996-1997), dr hab. inż. Wiesław Miczulski, prof. UZ (1999-2002, 2005-2008), dr hab. inż. Jadwiga Lal-Jadziak, prof. UZ (2005-2008), a od roku 2008 dr hab. inż. Ryszard Rybski, prof. UZ. W Instytucie funkcjonują do dnia dzisiejszego jednostki organizacyjne: Zakład Metrologii Elektrycznej, Zakład Teorii Obwodów, Zakład Telekomunikacji i Pracownia Metrologii.

Profil działalności naukowo-badawczej Instytutu zawsze nadszedł za tendencjami w rozwoju światowej i krajowej metrologii, a niejednokrotnie wyprzedzał działania ośrodków krajowych. W latach 90-tych ubiegłego wieku jeden z zespołów specjalizujący się w teorii i konstrukcji inteligentnej aparatury pomiarowej kontynuował prace, pod kierownictwem prof. Jerzego Bolikowskiego, realizując temat badawczy *Przyrządy i systemy pomiarowe do monitorowania obiektów i procesów technologicznych*. Drugi zespół badawczy, pod kierunkiem prof. Macieja Siwczyńskiego, realizował temat badawczy *Optymalizacja przepływu energii w układach nieliniowych ze źródłami rzeczywistymi*, a trzeci zespół badawczy, pod kierunkiem prof. Mariana Miłki prowadził prace w zakresie *Precyzyjnych komparacji wybranych wielkości elektrycznych*. W drugiej dekadzie funkcjonowania Instytut rozpoczął prace w zakresie rozproszonych i otwartych systemów pomiarowo-sterujących realizując tematy badawcze: *Analiza struktur i algorytmów przetwarzania węzłów systemów pomiarowo-sterujących*, *Projektowanie i analiza właściwości systemów pomiarowo-sterujących*, *Sztuczna inteligencja w diagnostyce obiektów i procesów przemysłowych*.

W działalności naukowo-badawczej znaczącą pozycję stanowi współpraca z regionalnymi i ogólnopolskimi przedsiębiorstwami przemysłowymi oraz instytucjami badawczo-rozwojowymi działającymi na rzecz przemysłu. Działalność ta jest realizowana w ramach projektów celowych, badawczych rozwojowych oraz na bezpośrednie zamówienie przemysłu. Trudno jest tutaj przedstawić tematy wszystkich zrealizowanych projektów celowych - za-

kończonych wdrożeniem, których w latach 1993-2003 było dwanaście, czy projektów zrealizowanych na zamówienie przemysłu, których było ponad dwadzieścia. Przytoczone zostaną tylko tematy projektów badawczych finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które uzupełnią nakreślony wcześniej profil badawczy Instytutu: *Programowalny multiprzetwornik wybranych wielkości elektrycznych i nieelektrycznych (1995-1996)* - kier. prof. Jerzy Bolikowski, *Zasady projektowania rozproszonych systemów pomiarowych i ich komponentów (1998-2000)* - kier. prof. Jerzy Bolikowski, *Analiza możliwości korekcji błędów pomiaru impedancji metodą przetwarzania kątów przesunięć fazowych w układzie porównania prądów (1999-2000)* kier. prof. Jerzy Bolikowski oraz projektów badawczych rozwojowych: *Węzły do inteligentnych systemów pomiarowo-sterujących (2006-2008)* - kier. prof. Wiesław Miczulski, *Zintegrowany system monitorowania i sterowania systemami pomiarowymi państwowego wzorca jednostek miar czasu i częstotliwości (2007-2009)* - kier. dr Janusz Kaczmarek. Aktualnie w Instytucie realizowany jest, pod kierownictwem prof. Ryszarda Rybskiego, projekt badawczy rozwojowy p.t. *System pomiarowy do wzorcowania rezystorów wzorcowych o małych wartościach rezystancji w zakresie częstotliwości akustycznych* przewidziany do realizacji w latach 2010-2012.

Należy zaznaczyć, że tematyka realizowanych projektów jest oryginalna, a poziom ich realizacji jest wysoki, o czym świadczą bardzo dobre oceny podczas konkursów i oceny po ich realizacji. O oryginalności prowadzonych przez pracowników Instytutu prac świadczą cztery udzielone i dwa zgłoszone, w ostatnim okresie, patenty krajowe.

W zakresie rozwoju naukowego kadry pracownicy Instytutu otrzymali trzy nominacje profesorskie: prof. Marian Miłek (1993), prof. Maciej Siwczyński (1998) - obecnie jest pracownikiem Politechniki Krakowskiej i prof. Jan Jagielski (2009). Stopnie naukowe doktora habilitowanego i doktora otrzymali: dr hab. inż. Jadwiga Lal-Jadziak (2001) - obecnie jest pracownikiem Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, dr hab. inż. Wiesław Miczulski (2002), dr hab. inż. Rybski Ryszard (2008), dr inż. Janusz Kaczmarek (1996), dr inż. Leszek Furmankiewicz (1998), dr inż. Włodzimierz Kulesza (2000), dr inż. Robert Szulim (2004), dr inż. Mirosław Kozioł (2006), dr inż. Adam Markowski (2006), dr inż. Marek Florczyk (2007) i dr inż. Mariusz Krajewski (2009).

Kadra naukowo-dydaktyczna Instytutu liczy obecnie: dwóch profesorów tytularnych, trzech doktorów habilitowanych, jednego docenta, dziesięciu doktorów i czterech magistrów. Kadra administracyjno-techniczna liczy 6 pracowników.

Niestety, w historię Instytutu wpisały się również bardzo smutne i nieoczekiwane wydarzenia, gdyż odeszli od nas na zawsze koledzy: prof. Jerzy Bolikowski (2004), dr inż. Włodzimierz Kulesza (2006), dr inż. Bernard Baranowski (2007), dr inż. Bronisław Marcinkowski (2007).

W obszarze działalności dydaktycznej, Instytut w ostatnim dwudziestolecu prowadził lub włączał się w prowadzenie wszystkich kierunków studiów prowadzonych przez Wydział. Na kierunku *elektrotechnika*, w latach 1991-1994, prowadzone było kształcenie w specjalności *automatyka i metrologia*, a od roku 1994 do chwili obecnej w specjalności *cyfrowe systemy pomiarowe*. W roku 1994

Instytut włączył się i prowadzi do chwili obecnej kształcenie na kierunku *informatyka* w specjalności *przemysłowe systemy informatyczne*. Wraz utworzeniem kierunku studiów *elektronika i telekomunikacja* Instytut prowadzi kształcenie w specjalności *aparatura elektroniczna i teleinformatyka*. Od roku 2007 Instytut bierze udział w kształceniu na kierunku *automatyka i robotyka* oraz *inżynieria biomedyczna*. Dużą wagę Instytut przywiązuje do dobrego przygotowania absolwentów do wymogów współczesnego rynku pracy. Współpraca z lokalnymi instytucjami przemysłowymi i badawczymi stworzyła możliwość realizacji prac dyplomowych dla tych instytucji. Studenci realizując prace dyplomowe mają unikalną możliwość realizacji badań i prac w rzeczywistych warunkach przemysłowych.

Instytut jest organizatorem dwóch cyklicznych, organizowanych co dwa lata, konferencji. Konferencja *Systemy pomiarowe w badaniach naukowych i w przemyśle*, organizowana od 1996 roku, jest wizytówką Instytutu. Konferencja *Elektrotechnika Prądów Niesinusoidalnych* organizowana była w latach 1988-2006, a od roku 2008 jest konferencją międzynarodową występującą pod nazwą *International School on Nonsinusoidal Currents and Compensation*. Konferencja ta jest organizowana wspólnie z Instytutem Inżynierii Elektrycznej Uniwersytetu Zielonogórskiego. W minionym dwudziestolecu Instytut dwukrotnie (1995 i 2005) organizował Międzyuczelnianą Konferencję Metrologów, która ma wieloletnią tradycję.

Podsumowując ten skróty przegląd 20 letniej działalności Instytutu Metrologii Elektrycznej, można stwierdzić, że Instytut zajmuje się aktualnymi problemami współczesnej metrologii. Obserwowany w ostatnich latach dynamiczny proces integracji metrologii z elektroniką, informatyką i telekomunikacją widoczny jest również w działaniach Instytutu. Instytut ma ugruntowaną pozycję wśród krajowych ośrodków metrologicznych, a wyróżnikiem Instytutu jest duża liczba zrealizowanych tematów dla przemysłu.

dr inż. Leszek Furmankiewicz
Zastępca Dyrektora Instytutu

INSTYTUT STEROWANIA I SYSTEMÓW INFORMATYCZNYCH

Informatyka i automatyka, czyli blisko dwie dekady Instytutu Sterowania i Systemów Informatycznych

Okrągły jubileusz Uniwersytetu zbiega się z dziewiętnastą rocznicą powstania Instytutu Sterowania i Systemów Informatycznych, stanowiącego obecnie jeden z filarów Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji. Naturalnie, tego rodzaju okazja skłania do pewnych podsumowań i spojrzenia wstecz, do czego upoważnia mnie to, że jestem jedną z dwóch osób biorących udział w jego zakładaniu i pracujących w nim do dzisiaj. Drugim weteranem jest prof. Józef Korbicz, spiritus movens utworzenia tej jednostki we wrześniu 1992 r., oraz jej dyrektor

z wyłączeniem lat 1997-1999, kiedy pełnił funkcję dziekana Wydziału i zastępował go prof. Zbigniew Banaszak (obecnie pracujący w Politechnice Koszalińskiej).

W 1992 r. nowo powstała jednostka stała się czwartym, najmniejszym instytutem ówczesnego Wydziału Elektrycznego Wyższej Szkoły Inżynierskiej. Tworzyła ją kilkusobowa grupa osób pracujących wcześniej w Katedrze Matematyki Stosowanej i Informatyki Wydziału Podstawowych Problemów Techniki, o silnych inklinacjach do badań związanych z dynamicznie rozwijającą się informatyką oraz automatyką i robotyką. Nic więc dziwnego, że jednostka przyjęła nazwę Instytutu Robotyki i Inżynierii Oprogramowania. W 1999 r. uległa ona przemianowaniu na obecną postać, jeszcze bardziej precyzując zainteresowania naukowego zespołu.

Źródłem sukcesu Instytutu była duża kompetencja kadry, praca zespołowa i determinacja w dążeniu do prowadzenia badań na możliwie najwyższym poziomie, w dużej mierze w oparciu o współpracę międzynarodową. Z czasem do Instytutu dołączyli inni pracownicy Wydziału, dr inż. Andrzej Pieczyński (obecny dziekan) oraz dr inż. Andrzej Janczak, a także absolwent studiów doktoranckich na Politechnice Wrocławskiej, dr inż. Andrzej Obuchowicz. Wszyscy pracują tu do dziś, będąc już samodzielnymi pracownikami naukowymi. Młodsza kadra wywodziła się z uzdolnionych absolwentów Wydziału, którzy dzięki sprzyjającej atmosferze pracy badawczej bez problemów pokonywali kolejne szczeble kariery naukowej. Spośród tych osób, Marcin Witczak i Krzysztof Patan już od kilku lat są doktorami habilitowanymi, a Maciej Patan i Wojciech Paszke zdobędą te stopnie w ciągu nadchodzących miesięcy. Habilitację obronił również Sławomir Nikiel, absolwent studiów doktoranckich Politechniki Wrocławskiej, poszerzający spektrum badawcze Instytutu o zaawansowaną grafikę komputerową. W minionym dwudziestoleciu Instytut wzmocnili również profesorowie: Czesław Kościelny (pracujący z nami do 2003 r.), Roman Gielerak oraz Eugeniusz Kurjata. Niestety, raczej trudno w tym miejscu wyliczyć wszystkie obronione doktoraty, które stały się po prostu czymś najzwyklejszym normalnym.

Historia Instytutu odnotowuje również cztery nominacje profesorskie: prof. Józefa Korbicza (1993), prof. Zbigniewa Banaszaka (1997), prof. Krzysztofa Gałkowskiego (2002), który szybko zadomowił się w Zielonej Górze po przejściu z Politechniki Wrocławskiej i bardzo wzmocnił zespół, a także nominacja autora niniejszego notki (2007). Wydarzeniem bez precedensu w historii uczelni i Instytutu stało się przyjęcie prof. Józefa Korbicza na członka korespondenta Polskiej Akademii Nauk (2007).

Dzięki silnej i stosunkowo młodej kadrze (4 profesorów tytularnych, 7 doktorów habilitowanych, 11 doktorów i 5 magistrów), pracownicy Instytutu stanowią obecnie zdecydowaną większość osób, dzięki którym Wydział posiada uprawnienia doktryzowania z informatyki oraz kształci na studiach inżynierskich i magisterskich na kierunku *automatyka i robotyka*, z realnymi perspektywami na otrzymanie uprawnień doktryzowania w tej dyscyplinie w 2012 r. Instytut stanowi również jednostkę bardzo dobrze rozpoznawalną na mapie naukowej nie tylko Polski, ale i świata. Dowodem na to jest chociażby wyjątkowy w skali kraju dorobek publikacyjny, obejmujący monografie w światowych wydawnictwach (jedna w amerykańskim *CRC Press* oraz dziewięć w *Springerze*) oraz polskich (*PWN*, *WNT*, *Akademicka Oficyna Wydawnicza EXIT*), a ostatnio rów-

nież nowoczesne podręczniki z zakresu *informatyki (Helion)*. Potwierdza to także duża liczba międzynarodowych projektów naukowych (m.in. w ramach 4. i 5. Programu Ramowego UE oraz sponsorowanych przez amerykańskie *Air Force Office of Scientific Research* oraz *NSF*, brytyjską agencję *EPSRC*, *British Council*, niemiecką *DFG*, francuską *EGIDE*) oraz polskich grantów badawczych (zespotowych, habilitacyjnych i promotorskich) oraz rozwojowych finansowanych przez KBN, MNiSzW i NCN. Wyróżnikiem jest również organizacja konferencji, z których najważniejsze to 6. Sympozjum organizacji IFAC pt.: *Fault Detection, Supervision and Safety of Technical Processes, SAFEPROCESS*, które odbyło się w Pekinie (2006), cykl międzynarodowych warsztatów pt.: *Multidimensional Systems (nDS)* (dotychczas 7 edycji), warsztaty europejskie pt.: *Advanced Control and Diagnosis* w Zielonej Górze (2009), warsztaty pt.: *Design and Analysis of Experiments* w Instytucie Isaaca Newtona w Cambridge (2011) oraz przygotowywana prestiżowa konferencja pt.: *Model-Oriented Design and Analysis (MODA)* w Łagowie (2013), będąca najważniejszym światowym spotkaniem specjalistów z zakresu planowania eksperymentu. W Polsce znani jesteśmy z bardzo udanej 14. *Krajowej Konferencji Automatyki (KKA, Zielona Góra, 2002)* oraz cyklu konferencji pt. *Diagnostyka Procesów i Systemów (DPS, dotąd 10 edycji we współpracy z Politechniką Warszawską i Politechniką Gdańską)*. Nie bez szans ubiegamy się ponadto o organizację 15. edycji *European Control Conference (ECC)* w 2015 r.

Od lat znakiem firmowym Instytutu pozostaje międzynarodowy kwartalnik naukowy pt.: *International Journal of Applied Mathematics and Computer Science (AMCS)*. Założycielem (1991) i redaktorem naczelnym jest prof. J. Korbicz, a jego zastępcą - autor niniejszego tekstu. Obecnie jest to czasopismo z listy filadelfijskiej, posiadające najwyższy wskaźnik cytowań wśród podobnych czasopism publikowanych w Polsce (wskaźnik cytowań wynosi 0.684, co implikuje 20 pkt. wg MNiSzW). O nim jednak traktuje inny tekst zamieszczony w niniejszym wydaniu.

W ciągu ostatniego dwudziestolecia profil naukowy Instytutu ewoluował, jednak zawsze wiązał się z zaawansowaną informatyką oraz nowoczesną automatyką. Ta pierwsza, to przede wszystkim badania nad sztuczną inteligencją, a zwłaszcza sieciami neuronowymi (w Instytucie powstał jeden z pierwszych w Polsce obszernych podręczników z tej dziedziny) oraz obliczeniami ewolucyjnymi. Nasza specjalność to jednak również nowoczesna grafika komputerowa, wizualizacja, rzeczywistość wirtualna i multimedia, a ostatnio również perspektywiczna informatyka kwantowa oraz obliczenia równoległe (posiadamy najpotężniejszy klaster obliczeniowy w regionie). W zakresie automatyki specjalizujemy się w diagnostyce technicznej i medycznej oraz sterowaniu złożonymi procesami przemysłowymi (tzw. układy o parametrach rozłożonych oraz układy wielowymiarowe tzw. *nD*) w oparciu o nowoczesne możliwości jakie oferują np. sieci sensoryczne. W Instytucie zbudowano od podstaw pierwsze na Ziemi Lubuskiej laboratoria robotyki, systemów automatyki oraz automatyzacji. Bardzo pozytywnym trendem jest coraz poważniejsza współpraca z przemysłem (ostatnio np. z holenderskim oddziałem firmy *Honeywell*) oraz służbą zdrowia (pionierski projekt z zielonogórskim szpitalem finansowany przez Narodowe Centrum Nauki, dotyczący automatycznej analizy mikroskopowych obrazów cytologicznych nowotworów piersi).

Powyższe rozważania nie są bynajmniej wyrazem megalomanii i nie służą zaspokojeniu czyjejś próżności. Historia Instytutu dowodzi przede wszystkim tego, że niezależnie od umiejscowienia ośrodka naukowego i wcześniejszych tradycji naukowych możliwym jest zbudowanie solidnego i profesjonalnego zespołu liczącego się nie tylko na arenie lokalnej oraz nie obciążonego prowincjonalizmem. Choć wydaje się to banalne, kluczem jest tu pracowitość, konsekwencja, praca w zespole oraz otwartość umysłu na możliwości oferowane przez współczesną naukę, które zrewolucjonizowały warsztat i sposób pracy naukowca. Obecnie, poza bardzo specyficznymi dziedzinami, nie jest już tak bardzo istotnym gdzie się pracuje, bo wszyscy naukowcy na świecie używają podobnych narzędzi i mają podobny dostęp do baz wiedzy oraz pełną swobodę wymiany myśli. Ważnym staje się teraz tylko to, czy się ma w ogóle cokolwiek ważnego do powiedzenia. Jestem przekonany o tym, że w tym ostatnim rankingu lokujemy się na całkiem przyzwoitej pozycji w kraju i na świecie.

prof. dr hab. inż. Dariusz Uciński
Zastępca Dyrektora Instytutu

MIĘDZYNARODOWY KWARTALNIK NAUKOWY AMCS

International Journal of Applied Mathematics and Computer Science (AMCS) jest kwartalnikiem naukowym, który powstał 20 lat temu w 1991 roku, początkowo pod tytułem *Applied Mathematics and Computer Science*, zmienionym w roku 1999 do bieżącej wersji.

W pierwszym numerze, wydanym w roku założenia, opublikowano 11 artykułów, których autorami lub współautorami byli naukowcy z USA (3), Związku Radzieckiego (3), Anglii (2)

oraz Polski (3). Początkowo skład rady programowej był bardzo skromny - tworzyło ją zaledwie 6 osób. Współredaktorami byli profesorowie Michał Kisielewicz, Mieczysław Borowiecki i Józef Korbicz, a członkami rady zostali profesorowie Zbigniew Banaszak, Marian Adamski oraz Maciej Sysło (Uniwersytet Wrocławski). Od samego początku wydawcą czasopisma była Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze, a następnie Politechnika i obecnie Uniwersytet Zielonogórski. Od 1992 roku współwydawcą kwartalnika jest Lubuskie Towarzystwo Naukowe w Zielonej Górze, a prof. J. Korbicz pełni funkcję redaktora naczelnego nieprzerwanie od 1993 roku.

W roku 1992 ukazały się 2 nume-

ry czasopisma z 18 artykułami, zaś od roku 1993 *AMCS* jest regularnie wydawanym kwartalnikiem, publikującym dziś średnio 60 artykułów rocznie. Rada programowa ma charakter międzynarodowy, a jej członkowie to uznani naukowcy z USA, Francji, Niemiec, Kanady, Rosji, Anglii, Grecji i oczywiście Polski.

Od 1993 roku wprowadzono zasadę wydawania, oprócz publikacji regularnych, numerów lub sekcji specjalnych poświęconych wybranej i ważnej tematyce z zakresu automatyki, informatyki czy matematyki stosowanej. Publikacje takie redagowane są gościnnie przez wybitnych specjalistów w danej dziedzinie, zarówno z kraju, jak i zagranicą. W ciągu 20 lat wydano 39 numerów i sekcji specjalnych przy współpracy z tak znanymi naukowcami jak Lotfi A. Zadeh (USA), Stephen L. Campbell (USA), Janusz Kacprzyk (Instytut Badań Systemowych PAN), Ronald J. Patton (UK), Witold Pedrycz (Kanada), Eric Rogers (UK), Ewaryst Rafajłowicz (Politechnika Wroclawska), czy Dominique Sauter (Francja).

W 2007 roku kwartalnik ukazał się w pełnej wersji elektronicznej i od tego czasu jest dostępny poprzez platformę *MetaPress* (<http://www.amcs.uz.zgora.pl>), dzięki współpracy podjętej z wydawnictwem elektronicznym *Versita*. W wersji *on-line* czasopismo znaleźć można także m.in. w zasobach Zielonogórskiej Biblioteki Cyfrowej (<http://zbc.uz.zgora.pl>).

Rokiem przełomowym dla *AMCS* był rok 2008, kiedy to czasopismo zostało wpisane na tzw. listę filadelfijską i jest indeksowane w dwóch produktach Thomson Reuters: *Science Citation Index Expanded (SciSearch®)* oraz *Journal Citation Reports/Science Edition*. Nasz pierwszy wskaźnik cytowalności, tzw. *Impact Factor* (dla roku 2009 - cytowania publikacji z lat 2007-2008) wyniósł 0.684 i przyjmujemy go jako znaczny sukces międzynarodowy w porównaniu z innymi czasopismami z dziedzin technicznych. Oprócz produktów Thomson Reuters, *AMCS* jest indeksowany/publikowany w kilkunastu istotnych bazach internetowych, np. *Scopus-Elsevier*, *Google Scholar*, *INSPEC*, *EBSCO*, czy *ACM Digital Library*.

Aktualnie kwartalnik wydawany jest wspólnie przez Uniwersytet Zielonogórski i Lubuskie Towarzystwo Naukowe oraz wydawnictwo *Versita* (współwydawca wersji elektronicznej). Współczynnik akceptowalności zgłoszeń wynosi około 20% i jest odzwierciedleniem nie tylko dużego za-

interesowania czasopiśmiem ze strony autorów, ale także wyrazem starannej polityki selekcji prac. 52 cenionych członków rady programowej z całego świata gwarantuje wysoki poziom naukowy czasopisma oraz jego stabilną, wysoką pozycję na międzynarodowym rynku czasopiśmi naukowych obejmujących dyscypliny automatyki, informatyki, matematyki stosowanej oraz diagnostyki technicznej, a także medycznej. Aktualny status kwartalnika zawdzięczamy wieloletniej, aktywnej współpracy z wieloma członkami rady, z Polski i zagranicy. Ich wsparcie i pomoc były szczególnie ważne w latach 90. w uzyskaniu dofinansowania publikacji *AMCS* przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W tym miejscu chcę szczególnie podziękować profesorom i doktorom honorowym UZ: Tadeuszowi Kaczorkowi oraz Ryszardowi Tadeusiewiczowi za zaufanie i wsparcie inicjatywy tworzenia nowego czasopisma naukowego. Oprócz dofinansowania ze strony Ministerstwa, istotne było i jest wsparcie ze strony UZ w pokryciu kosztów funkcjonowania redakcji.

Na zakończenie chcę podziękować za efektywną współpracę wszystkim autorom, którzy w ciągu tych 20 lat opublikowali wyniki swoich badań w naszym kwartalniku, redaktorom wydań specjalnych za ich inicjatywę i wysiłek, licznym recenzentom za wnikliwe i konstruktywne recenzje zgłaszanych prac, a także wszystkim członkom

rady programowej za nieoceniony wkład w rozwój *AMCS*. Specjalne podziękowania kieruję do prof. Dariusza Ucińskiego, który początkowo pełnił funkcję sekretarza naukowego, a aktualnie zastępcy redaktora naczelnego, za wieloletnią owocną współpracę, a szczególnie za staranną redakcję techniczno-merytoryczną każdego artykułu wydawanego w *AMCS*. Za pierwsze lata współpracy w zakresie weryfikacji językowej artykułów dziękuję mgr Jolancie Pacewicz-Johansson. Podziękowania kieruję także do mgr Agnieszki Rożewskiej za długotrwałą współpracę przy weryfikacji językowej tekstów oraz profesjonalne prowadzenie redakcji w ostatnich latach. Za prace techniczne nad składem tekstów pragnę wyrazić wdzięczność mgr inż. Agacie Wiśniewskiej-Kubickiej oraz inż. Beacie Bukowicz, która niedawno odeszła na emeryturę po 15 latach pracy w redakcji.

Dzięki wspólnemu wysiłkowi i determinacji stworzyliśmy naprawdę międzynarodowe czasopismo o wysokim poziomie naukowym oraz ugruntowanej renomie. W perspektywie minionych 20 lat, z satysfakcją stwierdzam, że stało się ono nie tylko wizytówką Uniwersytetu Zielonogórskiego, ale również jednym ze znaków rozpoznawczych Nauki Polskiej na świecie.

prof. dr hab. inż. Józef Korbicz
Redaktor Naczelny
czł. koresp. PAN

kształcony w katedrę. Jego kierownikiem został prof. dr hab. R. Gielerak.

Tymczasem w momencie powstania Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w 1971 r. utworzono Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, na którym otwarto studia na kierunku *matematyka z fizyką*. W strukturze wydziału funkcjonował Zakład Fizyki. Od 1973 r. otwarto samodzielne studia na kierunku fizyka, a wydział wraz z przekształceniem uczelni w Wyższą Szkołę Pedagogiczną zmienił nazwę na Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki. Nad studiami na kierunku *fizyka* opiekę merytoryczną sprawował Zakład Fizyki. W 1978 r. w miejsce dotychczasowego zakładu zostały powołane dwa odrębne: Zakład Fizyki Doświadczalnej kierowany przez doc. dra B. Klimaszewskiego, a następnie przez doc. dr hab. H. Harajdę oraz Zakład Fizyki Teoretycznej kierowany przez doc. dr. W. Rdzankę, a następnie przez dr. K. Urbanowskiego. W 1984 r. doszło do połączenia obu zakładów w Zakład Fizyki, którego kierownikiem został doc. dr hab. H. Szydłowski. Lata 1985-1989 były okresem intensywnych wysiłków ze strony ówczesnego dziekana doc. dr hab. W. Rybarczyka w kierunku poprawienia sytuacji kadrowej na *fizyce*. Ich efektem było utworzenie w 1989 r. Instytutu Fizyki. Instytut składał się z następujących zakładów: Zakład Teorii Pola, Zakład Metod Matematycznych w Fizyce, Zakład Fizyki Statystycznej, Zakład Astronomii i Astrofizyki, Zakład Akustyki, Zakład Dydaktyki Fizyki i Zakład Fizyki Fazy Skondensowanej. Struktura ta w następnych latach ulegała różnym zmianom.

W 1989 r. z inicjatywy doc. dr. J. Gila, ówczesnego kierownika Zakładu Astrofizyki Zakładu Fizyki WSP, powołano jako jednostkę bezpośrednio podlegającą rektorowi - Zielonogórskie Centrum Astronomii. Na przyszłą siedzibę

wybrano Wieżę Braniborską. Uroczyste otwarcie siedziby ZCA odbyło się w czerwcu 1990 r. W 1999 r. ZCA otrzymało imię Jana Keplera, a rok później zostało rozwiązane. Jego dyrektorem przez cały okres istnienia był prof. dr hab. J. Gil. Obecny kształt **Instytutu Astronomii** został nadany w roku 2000, kiedy powołano Instytut Astronomii na Wydziale Matematyki, Fizyki i Techniki Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Po powstaniu Uniwersytetu Zielonogórskiego Instytut Astronomii wszedł w skład Wydziału Nauk Ścisłych, który wtedy funkcjonował. Dziś Instytut Astronomii ma uprawnienia do prowadzenia kierunku magisterskiego *astronomia* o specjalności astrofizyka komputerowa.

Natomiast **Instytut Fizyki** w obecnym kształcie powstał z Instytutu Fizyki Wyższej Szkoły Pedagogicznej oraz Katedry Fizyki Politechniki Zielonogórskiej. Aktualnie Instytut prowadzi kierunek *fizyka* na studiach stacjonarnych jednolitych I i II stopnia ze specjalnościami: ekofizyka, fizyka komputerowa, fizyka nauczycielska, fizyka ogólna oraz fizyka teoretyczna. Na rok 2012 zapowiedziane jest otwarcie specjalności *fizyka medyczna* na kierunku inżynierskim *fizyka techniczna*. Na Wydziale prowadzone są również studia stacjonarne III stopnia (doktoranckie) z *fizyki* i *astronomii* w dziedzinie nauk fizycznych.

Od roku 2003 Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk fizycznych w dyscyplinie *fizyka* (w latach 2003-2010 uprawnienia dotyczyły Instytutu Fizyki), natomiast od roku 2005 posiada prawo nadawania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk fizycznych w dyscyplinie *astronomia*. W ramach tych

uprażeń przeprowadzono pomyślnie 4 przewody doktor-skie, a 6 kolejnych jest bliskich zakończenia. Intensyfikacja pracy nad rozwojem kadry naukowej stała się możliwa dzięki otwarciu przy Wydziale Fizyki i Astronomii studium doktoranckiego, w którym kształcą się i pracują naukowo obecnie 14 doktorantów.

Siłę wydziału stanowi znakomita kadra, uprawiająca naukę na wysokim poziomie. Obecnie Wydział zatrudnia 6 profesorów tytularnych, 11 doktorów habilitowanych (profesorów UZ) oraz 16 doktorów. Wielu z nich to naukowcy o wysokiej renomie, których prace naukowe są cytowane po 500-2000 razy. Kilka prac naukowych autorstwa pracowników Wydziału zostało opublikowanych w czasopiśmie o najwyższej punktacji (oraz 'impact factor'), jak np. *Nature*, *Science*, *Physics Reports*. Pod względem liczby cytowań oraz punktacji MNIŚW publikacji naukowych pracownicy wydziału stanowią zdecydowaną czołówkę Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Oba Instytuty prowadzą bardzo intensywną pracę naukową i szeroką współpracę krajową i międzynarodową. Praca ta owocuje wieloma krajowymi grantami naukowymi oraz udziałem w dużych projektach międzynarodowych. Dotyczy to przede wszystkim badań w zakresie astronomii. Szeregiem grantów kierują także młodzi pracownicy (np. 3 projekty Juventus Plus).

prof. dr hab. Piotr Rozmej
Dziekan Wydziału Fizyki i Astronomii

WYDZIAŁ FIZYKI I ASTRONOMII

Wydział Fizyki i Astronomii został utworzony zarządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu 16 lutego 2004 r. Jest to pierwszy nowy Wydział Uniwersytetu Zielonogórskiego, który nie wchodził w strukturę uczelni tworzących Uniwersytet. Strukturę Wydziału tworzą dwa Instytuty: **Instytut Astronomii** oraz **Instytut Fizyki**. Natomiast historia uprawiania fizyki i astronomii w Zielonej Górze jest znacznie dłuższa.

W momencie utworzenia Wyższej Szkoły Inżynierskiej został utworzony w jej strukturze Zespół Matematyki, Fizyki i Chemii, którego kierownikiem został mgr Ludwik Cendrowski, w 1966 r. powołano trzy odrębne zespoły: Zespół Matematyki kierowany przez L. Cendrowskiego, Zespół Fizyki kierowany przez mgr P. Chocianowskiego i Zespół Chemii i Materiałoznawstwa kierowany przez dra K. Grodzickiego. Od roku 1968 każdy zespół włączony był organizacyjnie do innego wydziału. Zespół Fizyki znalazł się w strukturze Wydziału Elektrycznego. W 1973 r. zostały one połączone w Międzywydziałowe Studium Matematyki, Fizyki i Chemii, które rok później przekształcono w Instytut Matematyki, Fizyki i Chemii. W 1991 r. doszło do zmiany organizacji WSI, w wyniku której zlikwidowano Instytut Matematyki, Fizyki i Chemii i powołano Instytut Matematyki i Instytut Fizyki - dyrektorem IF został doc. dr N. Maron. Jednak w związku ze stanem kadrowym jednostkę przekształcono w 1996 r. w zakład, następnie prze-

WYDZIAŁ INŻYNIERII ŁĄDOWEJ I ŚRODOWISKA

Wydział Inżynierii Łądowej i Środowiska od chwili powstania w 1968 roku

W związku z 10-leciem Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz 46-leciem zielonogórskiego środowiska akademickiego poniżej przedstawiamy rozwój historyczny Wydziału Inżynierii Łądowej i Środowiska, jednej z najstarszych jednostek organizacyjnych naszej Uczelni, przy czym rozwój kierunku *budownictwo* i rozwój kierunku *inżynieria środowiska* przedstawiono w dwóch odrębnych opracowaniach.

INSTYTUT BUDOWNICTWA

Organizacyjny, dydaktyczny i naukowy rozwój kierunku *budownictwo* na Uniwersytecie Zielonogórskim

Rys historyczny powołania kierunku *budownictwo*

Wydział Inżynierii Łądowej i Środowiska, o takiej obecnej nazwie, jest jedną z najstarszych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Zielonogórskiego. Został powołany jako Wydział Budownictwa Łądowego w 1968 roku, na ówczesnej Wyższej Szkole Inżynierskiej.

Pierwszym Dziekanem tego Wydziału został doc. dr inż. arch. Tadeusz Maszkiewicz, a do grona jego organizatorów należeli także: dr Jan Kąkolewski, mgr inż. arch. Romuald Woł-Lewonowicz, mgr inż. Anna Mazurkiewicz, mgr inż. Edward Budniak, mgr inż. Władysław Sulistawski, mgr inż. Józef Gil, mgr inż. Jerzy Milewski. Dziekanatem Wydziału kierowała p. Danuta Rymaszewska.

Wraz z upływem lat w działalności Wydziału nastąpiły znaczne zmiany organizacyjne. Wydział miał strukturę instytutową lub zakładowo-katedralną. Instytut Budownictwa przez krótki czas pozostawał na prawach wydziału.

Kiedy w 1982 roku powrócono do wydziałowej struktury uczelni, w ramach Wydziału Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej powołano z dniem 1 października 1982 roku Instytut Budownictwa.

Charakterystyka kształcenia

Z chwilą uruchomienia kierunku *budownictwo* uczelnia miała uprawnienia tylko do kształcenia inżynierów. Na pierwszy rok studiów w roku akademickim 1968/1969 przyjęto 136 studentów, w tym 32 na studia wieczorowe i 41 na studia zaoczne. Studia prowadzone były w specjalności ogólnobudowlanej. W pierwszych latach dziekanat Wydziału Budownictwa i dziekanat Wydziału Elektrycznego prowadzono wspólnie.

Od samego początku działalności Wydział Budownictwa wspomagany był przez Oddział Zielonogórski PZITB oraz Zielonogórskie Zjednoczenie Budownictwa. Zajęcia pro-

wadzili między innymi inż. Arkadiusz Stanglewicz, inż. Bolesław Domagała, zaś zajęcia laboratoryjne odbywały się w Zakładzie Badań i Doświadczeń ZZB, a część z nich także w Instytucie Budownictwa Politechniki Wrocławskiej. Organizatorem tych ostatnich zajęć i prowadzącym je, był późniejszy pracownik naszej uczelni, dr inż. Mikołaj Kłapoć. Zajęcia na studiach wieczorowych odbywały się w Gorzowie i w Żarach.

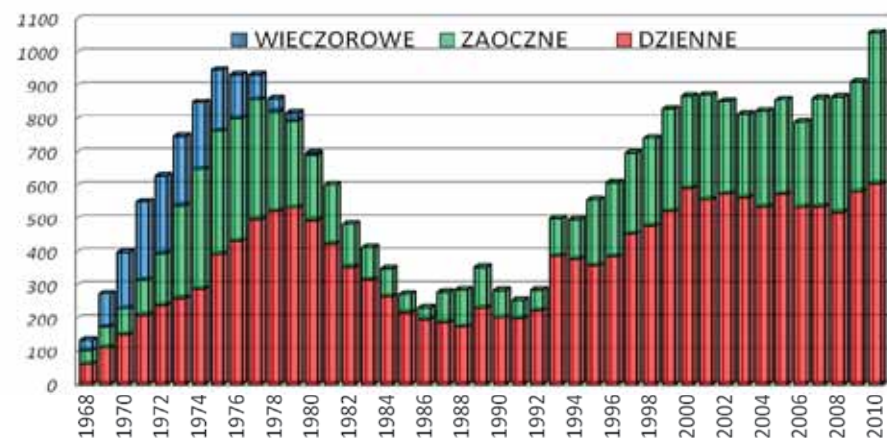
W 1973 roku Wydział otrzymał prawo kształcenia magisterskiego; na kierunku *budownictwo* rozpoczęto kształcenie w specjalności *technologia i organizacja w budownictwie*, a w 1978 roku w specjalności *konstrukcje budowlane i inżynierskie*. Po wieloletnich przygotowaniach uruchomiono w 1999 roku kształcenie w nowatorskiej w skali kraju specjalności *renowacja budynków i modernizacja obszarów zabudowanych*. W ten sposób na studiach magisterskich studenci mieli już szeroki wybór specjalności budowlanych. Równolegle, od 2000 roku, prowadzone są studia inżynierskie w specjalności ogólnobudowlanej oraz studia magisterskie uzupełniające.

Studia zaoczne prowadzone są nieprzerwanie od czasu powołania Wydziału Budownictwa Lądowego, tj. od 1968 roku. W pierwszych latach (1968-1980) działalności Wydziału istniały także studia wieczorowe. Przez bardzo krótki okres, na przełomie lat 60-tych i 70-tych, prowadzono studia intensywne w celu przyspieszonego przygotowania kadr inżynierskich dla zaspokojenia bardzo dużych potrzeb lokalnego budownictwa.

Liczba studentów zmieniała się w poszczególnych okresach. W pierwszych latach działalności, na studia dzienne, zaoczne i wieczorowe rekrutowano około 150 osób. Najwięcej osób na kierunku *budownictwo* studiowało w latach 1975-1977, bo około 950. W latach 1985-1992, ze względu na niż demograficzny i trudności finansowe uczelni, liczba studentów zmalała poniżej 300. Natomiast w końcu lat 90-tych rekrutowano na studia dzienne 120-150 studentów, a na studia zaoczne w granicach 60-120. W efekcie w latach 2000-2001 liczba studentów ponownie wzrosła do około 870. Począwszy od 2002 r. liczba studentów ustabilizowała się na poziomie około 850, przy czym relacja między liczbą studentów studiów dziennych i zaocznych zmieniła się na korzyść tych drugich. W ostatnich dwóch latach (2009-2010) liczba studentów przekroczyła 900 osób, w tym niespełna 600 studentów na studiach dziennych. Ilość studentów na studiach dziennych zawsze wyraźnie przewyższała ilość studentów na studiach zaocznych. Na kierunku *budownictwo* w latach 1968-2010 tę zmienność przedstawia rysunek 1.

Pierwsi absolwenci opuścili mury uczelni w 1972 roku; było ich 32. W następnych latach liczba absolwentów wzrastała. W okresie 1975-1982 wynosiła od 110 do 190 osób. Między 1988 a 1998 rokiem liczba absolwentów bardzo wyraźnie zmalała, w niektórych latach nawet do poziomu 20-30-u, natomiast od 1999 roku bardzo intensywnie zaczęła wzrastać - do 106 w 2003 r. Było to wynikiem zwiększonej w latach 90-tych rekrutacji. W latach 1972-2003 kierunek *budownictwo* ukończyło 2538 osób, natomiast w latach 2004-2010 - 822 osoby, łącznie kierunek *budownictwo* ukończyło 3360 absolwentów.

RYСУNEK 1. LICZBA STUDENTÓW W LATACH 1968 - 2010 NA KIERUNKU „BUDOWNICTWO”

W latach 2009-2010 prowadzono na kierunku *budownictwo* studia podyplomowe (tab.1).

TABELA 1. LICZBA ABSOLWENTÓW STUDIÓW PODYPLOMOWYCH

	2009	2010
Budownictwo energooszczędne i pasywne oraz ocena energetyczna budynków (kierownik dr inż. G. Misztal)	60	97
Budownictwo energooszczędne i pasywne oraz ocena energetyczna budynków (kierownik dr inż. R. Alsabry)	-	45
Razem	60	142

Ostatnio, w 2011 roku prowadzone były dwa kierunki podyplomowych:

- > studium z zakresu budownictwa energooszczędnego (86 słuchaczy), które zorganizował dr inż. Abdrahman Alsabry,
- > studia z zakresu nowoczesnego budownictwa drogowego (41 słuchaczy), prowadzone przez dr hab. inż. Adam Wysockiego, prof. UZ.

Sylwetka absolwenta kierunku „budownictwo”

Na kierunku „budownictwo” kształcą się specjalistów, którzy dzięki nabytej wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych, posiadli podstawy do pracy w zakresie: projektowania, wykonawstwa i remontów obiektów budowlanych oraz nadzorowania i zarządzania procesami budowlanymi.

Rozwój kadry naukowej

W 1968 roku, pierwszym roku działalności Wydziału Budownictwa Lądowego, na pełnym etacie pracowało 8 pracowników, w tym 1 docent i 1 doktor. W kolejnych latach przybywało pracowników nauki, szczególnie przychodzących z innych uczelni, głównie z Politechniki Wrocławskiej i Poznańskiej. W ostatnich latach widoczny jest przyrost liczby doktoratów uzyskiwanych przez naszych pracowników. Natomiast w dalszym ciągu liczba stopni doktora habilitowanego, uzyskiwanych przez naszych pracowników, jest bardzo mała. Ta sama uwaga dotyczy także uzyskiwania tytułu profesorskiego. Powoduje to konieczność dalszego zatrudnienia kilku emerytowanych profesorów. W najbliższych trzech latach przewiduje się zakończenie 4 przewodów habilitacyjnych i uzyskanie trzech tytułów profesora nauk technicznych.

W 1987 roku Wydział otrzymał uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk technicznych w kierunku *budownictwo*. Pozytywnie zakończonych zostało 30 przewodów doktorskich, w tym 10 przewodów pracowników Instytutu Budownictwa. Wypromowani doktorzy spoza naszego Wydziału to pracownicy innych uczelni, jednostek badawczo-rozwojowych, a także innych Wydziałów naszej uczelni. Aktualnie otwartych jest 7 przewodów doktorskich.

Działalność naukowa Instytutu

Dorobek naukowy i osiągnięcia w zakresie kształcenia kadry naukowej

W wyniku prowadzonych prac badawczych i studiów teoretycznych nasi pracownicy naukowcy opublikowali 6 monografii naukowych, z których 4 stanowiły podstawę do nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Ponadto napisali i obronili 22 prace doktorskie, w tym 5 na naszym Wydziale i 17 w innych ośrodkach naukowych. Cały dorobek publikowany wszystkich aktualnych pracowników Instytutu szacuje się na ok. 2500 pozycji bibliograficznych. Dotyczy on budownictwa, geologii inżynierskiej, architektury i geodezji. Ujęty w Systemie Komputerowej Ewidencji Publikacji dorobek na przykład za lata 1998-2003 obejmuje łącznie 318 pozycji.

Główne kierunki działalności naukowo-badawczej

W procesie rozwoju kierunku *budownictwo* zmieniały się kierunki badań naukowych, zmieniał się także ich zakres. Uzależnione to było od specjalności naukowej zatrudnionych pracowników, ich aktualnych zainteresowań, a także od tworzonych laboratoriów i ich wyposażenia. W pierwszym okresie rozwoju część prac naukowych wykonywana była w ramach zespołów międzyuczelnianych lub wyłącznie na terenie innych ośrodków naukowych. Obecnie obszary prowadzonych badań są także bardzo zróżnicowane.

W Instytucie Budownictwa prowadzone są poza badaniami własnymi i statutowymi granty finansowane przez Komitet Badań Naukowych.

Konferencje i sympozja naukowe

Istotnym elementem działalności naukowej i naukowo-technicznej były organizowane konferencje, sympozja

i seminaria naukowe o zasięgu krajowym, często z udziałem gości zagranicznych.

Od 1974 roku, regularnie co 3 lata, organizowane są sympozja naukowe „Glacitektoniki”. Są to jedyne w Polsce sympozja poświęcone grantom glacitektonicznie zaburzonym. Inicjatorem i organizatorem sympozjum był prof. Jerzy Kotowski. Wydano łącznie 11 tomów materiałów konferencyjnych z 11 konferencji. Wygłoszono łącznie blisko 200 referatów. W sympozjach uczestniczyli goście z zagranicy (z Niemiec, Rosji, Czech i z Ukrainy).

Zielonogórskie Sympozja Glacitektoniki poświęcone są trzem dyscyplinom nauk geologicznych:

- A) glacitektonice, geologii czwartorzędu, geodynamice, geotechnice inżynierskiej, regionalnej geologii inżynierskiej czwartorzędu,
- B) gruntoznawstwo, mechanice gruntów,
- C) geotechnice.

Zielonogórskie sympozja „Glacitektoniki” wnoszą poważny wkład do rozwoju glacitektoniki inżynierskiej jako działu nauk geologicznych oraz do praktycznych zastosowań teoretycznych osiągnięć tych nauk w budownictwie i górnictwie.

Konferencja Naukowa *Konstrukcje zespolone* jest organizowana pod patronatem KILiW PAN (została wprowadzona na stałe do kalendarza imprez Komitetu). Odbyna się co 3 lata, od 1986 roku. Ostatnia IX konferencja odbyła się w czerwcu 2011 roku. Inicjatorem i organizatorem konferencji jest prof. Tadeusz Biliński. Przewodniczącym Komitetu Naukowego jest prof. Jan Kmita (Politechnika Wrocławska).

Każdorazowo w konferencji bierze udział 60-70 uczestników, w tym 20-30 profesorów prawie ze wszystkich ośrodków naukowych.

Konferencje obejmują teorię konstrukcji zespolonych, badania, wykonawstwo, wzmocnienia, projektowanie konstrukcji zespolonych, diagnostykę, normalizację, nowe technologie. W ich ramach wygłaszanych jest 30-40 referatów indywidualnych oraz kilka referatów problemowych. Każdorazowo publikowane są materiały konferencyjne.

Dodatkowo w czerwcu 2003 roku odbyło się Sympozjum Naukowe p.t.: *Czym są konstrukcje zespolone*, w którym uczestniczyło także kilkudziesięciu pracowników nauki z różnych krajowych uczelni.

Zarówno w konferencjach, jak i w sympozjum widoczny był duży udział pracowników Instytutu Budownictwa, którzy przygotowali i wygłosili 31 referatów, zaś łącznie wygłoszono 167 referatów i opublikowano je w 9 tomach materiałów konferencyjnych.

Z Konferencją *Konstrukcje Zespolone* związane jest wydawnictwo pt.: *Dorobek nauki polskiej w zakresie konstrukcji zespolonych*. Pierwsze wydanie monografii nastąpiło w 2000 r., a drugie w 2009 roku. Jej autorami są: prof. Tadeusz Biliński i prof. Jan Kmita. Monografia została wydana w j. polskim i angielskim z zachowaniem języka oryginału pracy. Zawiera ona spis monografii, publikowanych rozpraw i studiów, artykułów i komunikatów naukowych, prac doktorskich, książek i skryptów, patentów i wzorów użytkowych, norm krajowych i programów komputerowych.

W latach 80-tych organizowane były konferencje poświęcone budownictwu jednorodzinemu (1982 - organizator prof. Józef Czachorowski), budownictwu niskiemu (1986 - organizatorzy: prof. Tadeusz Biliński, prof. Józef

Czachorowski) oraz w szczególności problemom realizacyjnym systemowego budownictwa mieszkaniowego W-70 i W_K (1982, 1984, 1985, 1986, 1988 - organizatorzy doc. Mikołaj Kłapoć, prof. Tadeusz Biliński). Te ostatnie organizowane były wspólnie z komisją Nauki PZITB. Łącznie odbyło się 6 konferencji. Miały one duże znaczenie praktyczne dla wdrażania zmodyfikowanych systemów budownictwa mieszkaniowego.

W ramach działalności Instytutu zostały zorganizowane trzy konferencje (w 1982, 1987 i 1991 roku) jednostek jednoimiennych z zakresu technologii, organizacji i ekonomiki budownictwa. Wygłoszone referaty, z dużym udziałem naszych pracowników opublikowane zostały w materiałach konferencyjnych (organizatorzy - prof. Józef Czachorowski, prof. Jacek Przybylski).

Należy jeszcze wymienić zorganizowane w Zielonej Górze przez Sekcję Konstrukcji Betonowych KILiW w 1989 roku Seminarium Naukowe pt.: *Mathematical models in approach to concrete structures*. Wygłoszono na nim 17 referatów, z których 7 przygotowali pracownicy Instytutu. Materiały seminaryjne zostały wydane w j. angielskim (organizatorzy - prof. Tadeusz Biliński, dr. Stanisław Pryput-niewicz, prof. Tadeusz Kuczyński).

W 2001 roku Zakład Geodezji i Geotechniki był organizatorem XVI Ogólnopolskiej konferencji, Katedr i Zakładów Geodezji na wydziałach niegeodezyjnych (organizator - prof. Józef Gil). Konferencja była poświęcona systemom, standardom i jakości kształcenia przedmiotów geodezyjno-kartograficznych. Wzięli w niej udział przedstawiciele wszystkich ośrodków naukowo-dydaktycznych oraz goście z Ukrainy i Słowacji.

W styczniu 2003 r. roku odbyło się, poświęcone pamięci tragicznie zmarłej Annie Urbańskiej, sympozjum naukowe pt. „Zastosowanie sztucznych sieci neuronowych w inżynierii lądowej”, zorganizowane przy współpracy Komisji Nauki PZITB oraz Oddziału Zielonogórskiego PTMTS (organizator prof. Zenon Waszczyszyn PK). W Instytucie Budownictwa wyodrębniła się grupa specjalistów z zakresu stosowania sztucznych sieci neuronowych w budownictwie i w geodezji.

W latach 1996 - 2003 odbyły się cztery, zorganizowane przez dr. inż. Wojciecha Eckerta, seminaria na temat rewalizacji zasobów budowlanych. Jedno seminarium zorganizowano przy pełnej współpracy z zespołem naukowców z Europa-Universität Viadrina, Universität Karlsruhe, z którym Instytut utrzymywał ciągły kontakt. Uczestnikami seminariów byli pracownicy nauki oraz przedstawiciele samorządów terytorialnych. Seminaria zawsze miały aspekt praktyczny.

Od 2005 r. organizowane są Konferencje Naukowo-Techniczne *Renowacja Budynków i Modernizacja Obszarów Zabudowanych* o zasięgu krajowym, ale z udziałem gości zagranicznych. Pierwsze konferencje odbywały się co roku, a od 2009 roku co dwa lata. Inicjatorem, organizatorem i przewodniczącym jest prof. Tadeusz Biliński, przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego dr inż. Beata Nowogóńska, a sekretarzem naukowym dr hab. inż. Wojciech Eckert. Konferencja odbywa się pod patronatem Ministra Infrastruktury, Przewodniczącego Komitetu Nauki PZITB oraz Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego. Zakres tematyczny Konferencji obejmuje: techniczne problemy renowacji budynków, konserwatorskie problemy renowacji zabytków, problem modernizacji obszarów

zabudowanych. Konferencja jest adresowana do środowisk naukowych, inżynierskich i administracji publicznej. W konferencji udział bierze 100-120 uczestników, w tym ponad 20 profesorów i doktorów habilitowanych. Każdorazowo 40-50 referatów zgłoszonych na konferencję było publikowanych w materiałach konferencyjnych. Referaty ostatniej konferencji zostały opublikowane w czasopiśmie *Przegląd budowlany*, nr kwietniowy 2011r.

Zakład Mechaniki Budowli i Instytut Budownictwa UZ zorganizowało w dniach 20 - 21 V 2005r. przy współpracy z Komitetem Mechaniki PAN i Polskim Towarzystwem Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej o/Zielona Góra ogólnopolskie kolokwium na temat *Mechanika Ośrodków Niejednorodnych*. Do Komitetu Naukowego, którego przewodniczącym jest prof. Czesław Woźniak, zostali zaproszeni najwybitniejsi polscy uczeni w dziedzinie mechaniki. Na czele komitetu organizacyjnego stanął prof. Romuald Świtka.

Członkostwo pracowników Instytutu w organizacjach zagranicznych i międzynarodowych

- > GAMB (Gesellschaft für Angewandte Mathematik und Mechanik) - prof. M. Kuczma (od 1991 - nadal), dr inż. J. Wraniak (od 1989 - nadal), dr inż. K. Kula (od 2007-nadal)
- > LMS (London Mathematical Society) - prof. M. Kuczma (1993 - 2000)
- > NYAS (New York Academy of Sciences), - prof. M. Kuczma (1994 - 2000)
- > TWG (Task Working Group TWG 8.4). - prof. Jakub Marciniowski, prof. UZ, od 2008 roku jest członkiem korespondentem grupy roboczej TWG 8.4 (Task Working Group TWG 8.4) działającej w ramach Komitetu Technicznego nr 8 (Technical Committee no.8).

Współpraca z zagranicą

Instytut Budownictwa współpracuje z następującymi zagranicznymi ośrodkami naukowymi: Uniwersytet w Hannoverze (Niemcy), Uniwersytet Brunela, Uxbridge (Anglia),

Uniwersytet Teksasński w Austin (USA), Politechnika Federalna w Lozannie (Szwajcaria), Centre Scientifique et Technique du Batiment (Centrum Badawcze Techniki Budowlanej), Antipolis, Paryż (Francja), Uniwersytet Techniczny w Koszycach (Słowacja), Białoruska Akademia Politechniczna, Mińsk (Białoruś), Uniwersytet w Dreźnie (Niemcy), Uniwersytet Brandenburski w Cottbus (Niemcy), Hochschule Lausitz w Cottbus (Niemcy), Uniwersytet Techniczny w Grazu (Austria).

Baza laboratoryjna

Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego Uchwałą nr 192 z dnia 29 listopada 2006 roku powołał w strukturze organizacyjnej Instytutu Budownictwa *Laboratorium Instytutu Budownictwa* (tab. 2.2)

Laboratorium Instytutu Budownictwa ulokowane jest głównie na dwóch kondygnacjach nowego budynku Instytutu Budownictwa oddanego do użytkowania w roku 2007 - w przyziemiu i parterze oraz na I i III piętrze budynku. Powierzchnie laboratoryjne zajmują ogólnie 2014,2 m², w tym hala laboratoryjna ma powierzchnię - 444,1 m².

Wszystkie pomieszczenia laboratoryjne posiadają nowoczesne wyposażenie laboratoryjne, a co najważniejsze nowoczesną aparaturę i urządzenia badawcze, które

dają możliwość kształcenia studentów na bardzo wysokim poziomie, w doskonałych warunkach, a także pozwalają na prowadzenie badań naukowych pracowników Instytutu. Tak bogate i nowoczesne wyposażenie Laboratorium w aparaturę badawczą i dydaktyczną było możliwe dzięki gruntownemu unowocześnieniu bazy aparaturowej, które nastąpiło w latach 2007-2010, dzięki pozyskaniu trzech grantów na bazę dydaktyczno-naukową IB, w tym głównie na nowoczesną aparaturę badawczą, na łączną kwotę 5 894 800,00 zł.

Zamierzenia na przyszłość

Plany rozwojowe Instytutu wpisują się w strategię rozwoju Wydziału, której głównym celem jest uzyskanie uprawnień habilitowania w dyscyplinie budownictwo oraz, w kolejnych latach, uzyskanie uprawnień doktryzowania w dyscyplinie architektura i urbanistyka oraz uzyskanie uprawnień habilitowania w dyscyplinie inżynieria środowiska.

Wobec niestabnącego zainteresowania wśród młodzieży kierunkiem architektura krajobrazu, zostaną podjęte działania na rzecz uruchomienia kształcenia także na tym kierunku. Innym kierunkiem, którego uruchomienie należy rozważyć jest wzornictwo przemysłowe.

Dodatkowym impulsem rozwojowym Instytutu Budownictwa będzie uruchomienie Parku Naukowo-Technologicznego w Kisielinie. Powstaje tam laboratorium izolacyjności akustycznej i termicznej materiałów i konstrukcji budowlanych. Jest to dziedzina, która zapewne będzie się rozwijała bardzo dynamicznie.

Uwaga !

Prezentowany tekst przedstawiający drogę rozwoju kierunku budownictwo od początku istnienia szkoły wyższej w Zielonej Górze po uniwersytet, jest skompilowany na bazie szerszego opracowania książkowego autorstwa prof. Tadeusza Bilińskiego, które zostanie wydane w bieżącym roku, a do zapoznania się z tym wydaniem zachęcam osoby, które pragną zasięgnąć więcej szczegółowych informacji o naszym Instytucie Budownictwa na przestrzeni lat.

Źródło:

Tadeusz Biliński - „Organizacyjny, dydaktyczny i naukowy rozwój kierunku „budownictwo” na Wydziale Inżynierii Lądowej i Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego”. Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska. Instytut Budownictwa. Zielona Góra 2011.

dr inż. Marek Dankowski
na podstawie opracowania
prof. Tadeusza Bilińskiego

INSTYTUT INŻYNIERII ŚRODOWISKA

Rys historyczny Instytutu Inżynierii Środowiska

Powołanie kierunku

Geneza oraz działalność Instytutu Inżynierii Środowiska sięga roku 1975.

01.04.1975 r. pracę w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zielonej Górze podjął prof. Stanisław T. Kołaczkowski (fot. 1). 2 października 1975 r., podczas inauguracji roku akademickiego 1975/76, Profesor wygłosił wykład pt.: *Zadania Inżynierii Środowiska*, w

FOT. 1. PROF. STANISŁAW KOŁACZKOWSKI, TWÓRCA KIERUNKU „INŻYNIERIA ŚRODOWISKA”

którym uzasadnił potrzebę i cel utworzenia w Wyższej Szkole Inżynierskiej im. J. Gagarina kierunku nauczania *inżynieria środowiska*. Powołano zespół w składzie: prof. S. Kołaczkowski, mgr inż. M. Graczyk, mgr inż. Z. Lewicki i mgr inż. M. Przetocki, który zajął się organizacją kierunku, w ramach Wydziału Budownictwa Lądowego.

Pierwszą jednostką organizacyjną był Zakład Zaopatrzenia w Wodę i Unieszkodliwiania Ścieków i Odpadów, w którym, poza prof. S. Kołaczkowskim, pracowali: doc. W. Dobrowolski, dwóch doktorów M. Gąsiorek i I. Wróbel oraz siedmiu magistrów inżynierów: G. Chudzio, M. Graczyk, Z. Kurowski, R. Leśmian-Kordas, Z. Lewicki, S. Lis i M. Przetocki (stan na 31.12.1976 r.).

W 1977 r., po dwóch latach przygotowań, Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki wyraził zgodę na uruchomienie kierunku. W pierwszym roku istnienia kierunku dysponował już silną kadrą: jeden profesor (S. Kołaczkowski), trzech docentów (S. Gogolewski, J. Kuźniar, K. Appelt) i pięciu doktorów (J. Bernasiński, M. Graczyk - pierwszy doktorat 30.06.1978 r., J. Kolasa, M. Gąsiorek i I. Wróbel). Do końca 1980 roku Zakład wzbogacił się o kolejnych profesorów (A. Solskiego, J. Kuczyńskiego), docentów (H. Greinerta i S. Orlewicza - 1/2 etatu) oraz doktorów (M. Draba, A. Jędrzaka i A. Nowaka).

Powołanie Instytutu Inżynierii Sanitarnej

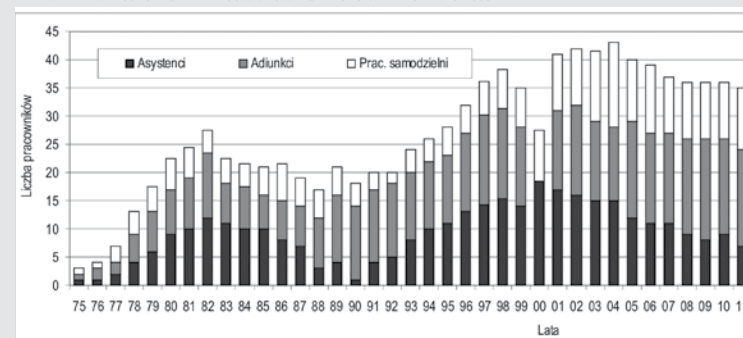
W roku akademickim 1981/1982 na mocy znowelizowanej ustawy o szkolnictwie wyższym nastąpiła reorganizacja uczelni. Powrócono do struktur wydziałowych. Powstały trzy wydziały: Wydział Elektryczny, Mechaniczny oraz Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej, w ramach którego powołano Instytut Inżynierii Sanitarnej (1.10.1982 r.).

Pracownicy

Lata 1977-1982 to okres dynamicznego rozwoju kadry naukowej. Liczba pracowników wzrosła z 13 do 30, pracę doktorską obronił Z. Lewicki, zatrudniono w instytucie, w wymiarze 1/2 etatu, pracowników z innych ośrodków, o uznanej pozycji naukowej: doc. Zb. Siwonia oraz doktorów: H. Pełkę, A. Jaśkowiaka i S. Boczarskiego. Według stanu na 31.12.1982 r., w Instytucie pracowało dwóch pro-

fesorów, 2 docentów, 12 adiunktów i 14 asystentów (w tym jeden starszy wykładowca).

DYNAMIKA WZROSTU LICZBY PRACOWNIKÓW INSTYTUTU W LATACH 1975-2005

Kryzys gospodarczy w latach 1983-1989, przejściowo niż demograficzny oraz zmniejszenie zainteresowania studiami spowodowały drastyczny spadek liczby studentów. Na koniec 1988 r. zmniejszyła się również kadra nauczających do 20 pracowników dydaktycznych. Ten trudny okres nie zahamował rozwoju naukowego. W latach 1980-1989 przewody doktorskie pozytywnie zakończyło siedmiu asystentów (W. Baryłkowski, Zb. Hrynkiewicz, T. Nowak, M. Piontek, Z. Sadecka, M. Stanisławska i J. Stanisławski), a jedna osoba habilitowała się (M. Graczyk). W okresie od 01.10.1983 do 30.09.1986 r. kadrę naukową Instytutu wzmacniał prof. A. Kowal (1/2 etatu) z Politechniki Wrocławskiej, a od 01.02.1986 r. pracę podjął prof. Edward S. Kempa (etat).

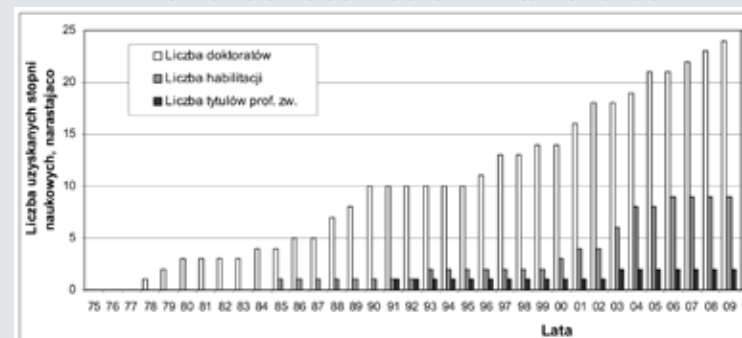
Lata dziewięćdziesiąte to okres zmian struktury or-

FOT. 2. BUDYNEK INSTYTUTU INŻYNIERII ŚRODOWISKA PRZY UL. PROF. Z. SZAFRANA 15

ganizacyjnej Wydziału. Od czerwca 1991 roku Wydział Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej zmienił strukturę organizacyjną na katedralno-zakładową. W skład Wydziału

RYŚ. 2. LICZBA UZYSKANYCH STOPNI NAUKOWYCH PRZEZ PRACOWNIKÓW INSTYTUTU

wchodziły: Katedra Konstrukcji Budowlanych, Zakład Mechaniki Budowli, Zakład Architektury, Zakład Geodezji i Geotechniki, Zakład Budownictwa Ogólnego, Zakład Technologii i Organizacji Budownictwa, Katedra Wody, Ścieków i Odpadów, Katedra Ochrony Środowiska, Katedra Sieci i Instalacji Sanitarnych. Władzę Wydziału pełnił dziekan dr inż. Stanisław Pryputniewicz, oraz dr inż. Marek Talaga.

4 lipca 1996 roku Sejm RP nadał Wyższej Szkole Inżynierskiej nazwę Politechnika Zielonogórska. Ponownie wrócono do struktury instytucyjnej w Uczelni. W skład Wydziału wchodził Instytut Budownictwa i Instytut Inżynierii Środowiska. Dziekanem był doc. dr hab. inż. Stanisław Misztal, a prodziekanem prof. dr hab. inż. Henryk Greinert.

Okres 1991-2000 zaznaczył się ponownym, znaczącym wzrostem liczby pracowników. W 2000 r., według stanu

na koniec roku, w Instytucie pracowało 41 osób, w tym 3 profesorów, 6 doktorów habilitowanych, 13 adiunktów i 19 asystentów. W latach 1990-1999 jedna osoba uzyskała tytuł profesora (H. Greinert), jedna habilitowała się (A. Jędrzaka), a przewody doktorskie pozytywnie zakończyło 4 pracowników (A. Greinert, B. Jachimko, M. Mąkowski i B. Najbar).

1 września 2001 r. z połączenia Politechniki Zielonogórskiej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. T. Kotarbińskiego został utworzony Uniwersytet Zielonogórski. Wraz z utworzeniem Uniwersytetu Zielonogórskiego, następuje zmiana nazwy Wydziału na Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska (WILiŚ). W strukturę organizacyjną Wydziału włączono Instytut Biotechnologii i Ochrony Środowiska. Dziekanem Wydziału został prof. dr hab. inż. Tadeusz Kuczyński, a prodziekanami: dr hab. Beata Gabryś oraz dr inż. Marek Talaga.

Okres 2000-2005 był szczególnie korzystny dla instytutu; jedna osoba uzyskała tytuł profesora (T. Kuczyński), 7 osób habilitowało się (M. Drab, A. Greinert, W. Halicki, U. Kotodziejczyk, Z. Lipnicki, M. Piontek i Z. Sadecka) (tabela 2), a przewody doktorskie pozytywnie zakończyło 10 osób (M. Hudak, M. Jasiewicz, S. Myszograj, M. Nadolna, I. Nowogóński, E. Ogiółda, K. Przybyła i O. Słobodzian-Ksenicz, S. Węclewski i P. Ziembicki).

Intensywny rozwój Instytutu, zarówno pod względem kadrowym jak i bazy laboratoryjnej stworzył podstawy merytoryczno-organizacyjne do ubiegania się o przyznanie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora nauk technicznych. 31 maja 2004 r. Wydział uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk technicznych w dyscyplinie *inżynieria środowiska*. W grudniu tego roku odbyła się pierwsza obrona pracy doktorskiej (20.12.2005 r. - dr inż. Sebastian Węclewski).

Ostatni okres 2006-2010 to dalszy szybki rozwój instytutu. Kadra naukowo-dydaktyczna Instytutu Inżynierii Środowiska, jej własny dorobek naukowy, posiadane laboratoria i ich wyposażenie, stwarzały warunki do uzyskiwania stopni naukowych przez kolejnych pracowników naukowych instytutu. W tym okresie 1 pracownik habilitował się (B. Najbar) i 3 uzyskało tytuł doktora nauk technicznych (B. Walczak, M. Suchowska-Kisielewicz, i I. Krupińska). W 2007 r. odbywa się pierwsza obrona obrony rozprawy doktorskiej osoby z poza Instytutu (dr inż. J. Marcinonis-Nietrzeba w dyscyplinie inżynieria środowiska (promotor: dr hab. inż. Andrzej Greinert, prof. UZ).

W 2006 r. kategoria naukowa Wydziału zostaje podniesiona z III na II.

W styczniu 2007 r. Centralne Laboratorium Instytutu Inżynierii Środowiska uzyskuje akredytację systemu jakości zgodnego z normą PN EN ISO/IEC 17025:2001. Pod koniec tego roku ma miejsce pierwsza ocena jakości kształcenia na kierunku inżynieria środowiska Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Kierunek został oceniony pozytywnie i uzyskał akredytację na okres do 2013/2014 r. (Uchwała Nr 938/2007 z dnia 13 grudnia 2007 r.).

Baza materialna Instytutu

Pierwsze własne zaplecze dydaktyczno-badawcze Inżynierii Środowiska otrzymała w październiku 1979 r. Były to zaadoptowane do potrzeb kierunku pawilony przy ul. Wyspiańskiego. Powierzchnia laboratoriów w obiekcie była

jednak za mała dla zapewnienia właściwych warunków kształcenia i rozwoju naukowego kadry.

W październiku 1986 r. Instytut otrzymał nową halę laboratoryjną, o ogólnej powierzchni 1480 m² oraz sale w budynku dydaktycznym (A-2), o łącznej powierzchni około 180 m².

Dalszy wzrost bazy materialnej nastąpił w 1999 r. Przeprowadzona została rozbudowa i modernizacja hali laboratoryjnej Instytutu, której efektem było podwyższenie standardu technicznego obiektu oraz zwiększenie powierzchni sal dydaktycznych i laboratoriów o ponad 700 m² (fot. 2). Budynek ten (A-12) jest aktualną siedzibą Instytutu Inżynierii Środowiska.

Powierzchnia pomieszczeń w budynku Instytutu wynosi 1810 m², w tym: sal wykładowych - 202 m², sali seminarnej 39 m², pomieszczeń biurowych - 542 m², pracowni projektowej - 56 m², pracowni komputerowej - 67 m² i Centralnego Laboratorium - 890 m². W ramach Centralnego Laboratorium działa 13 Pracowni o powierzchni od 21 do 143 m². Sale dydaktyczne są klimatyzowane i wyposażone w rzutniki do foliogramów, rzutniki multimedialne i gniazda do sieci komputerowej. Stan wyposażenia Pracowni w sprzęt i aparaturę badawczą pozwala wykonywać pełne analizy fizyczno-chemiczne wód, ścieków, osadów ściekowych, odpadów i gleb oraz prowadzić badania zjawisk, procesów i technologii w zakresie inżynierii środowiska.

Władze Instytutu

W okresie ponad 25 lat istnienia Instytutu (1982-2004) funkcję dyrektora Instytutu Inżynierii Środowiska, w poszczególnych latach, pełnili:

- > 1982 - 1983 prof. dr hab. inż. Jędrzej Kuczyński,
- > 1983 - 1990 prof. dr hab. inż. Adam Solski,
- > 1990 - 1991 prof. dr hab. inż. Henryk Greinert,
- > 1991 - 1996 zmiana struktury - system katedralno-zakładowy
- > 1996 - dr hab. inż. Andrzej Jędrszak, prof. UZ.

Aktualna struktura i zatrudnienie

Obecną strukturę organizacyjną Instytutu Inżynierii Środowiska przedstawiono na rys. 1. Władze Instytutu stanowią:

- > Dyrektor - prof. dr hab. inż. Andrzej Jędrszak;
 - > Zastępca Dyrektora - dr hab. Marlena Piontek, prof. UZ.
- Instytut tworzy 5 Zakładów:
- > Zakład Ekologii Stosowanej - kierownik: dr hab. Bartłomiej Najbar ;
 - > Zakład Hydrologii i Geologii Stosowanej - kierownik: dr hab. Urszula Kołodziejczyk, prof. UZ;
 - > Zakład Ochrony i Rekultywacji Gruntów - kierownik: dr hab. inż. Andrzej Greinert, prof. ZU;
 - > Zakład Sieci i Instalacji Sanitarnych - kierownik: dr hab. inż. Zygmunt Lipnicki, prof. UZ;
 - > Zakład Technologii Wody Ścieków i Odpadów - kierownik: dr hab. inż. Zofia Sadecka, prof. UZ
- oraz Centralne Laboratorium Instytutu Inżynierii Środowiska - kierownik: mgr inż. Tadeusz Butrymowicz.

Obecnie w instytucie pracuje 11 samodzielnych pracowników naukowych (tabela 2, stan na 01.06.2011 r.):

- > 2 profesorów tytularnych mianowanych,
- > 9 doktorów habilitowanych, profesorów UZ,
- > 14 doktorów na stanowisku adiunkta,
- > 3 doktorów na stanowisku starszego wykładowcy,
- > 1 magister na stanowisku starszego wykładowcy,
- > 6 magistrów na stanowisku asystenta.

Kierunki studiów

Kształcenie młodzieży na kierunku *inżynieria środowiska*, ze specjalnością *zaopatrzenie w wodę i unieszkodliwianie ścieków i odpadów*, rozpoczęto w październiku 1977 r., przyjmując 60 studentów. W czerwcu 1982 r., 18 z nich otrzymało dyplom magistra inżyniera. Do dnia dzisiejszego na kierunku *inżynieria środowiska* wypromowano ponad 1200 absolwentów.

Kształcenie studentów, do 1994 r., prowadzone było na studiach stacjonarnych magisterskich, w dwóch specjalnościach: *zaopatrzenie w wodę, unieszkodliwianie ścieków i odpadów oraz urządzenia sanitarne*. Od 1994 r., z powodu nie spełniania minimum kadrowego, rozpoczęto kształcenie na 3,5 letnich studiach zawodowych-inżynierskich, stacjonarnych i niestacjonarnych, o specjalności *inżynieria środowiska*. W roku akademickim 1997/98, na stacjonarnych studiach zawodowych-inżynierskich uruchomiono nową specjalność *ochrona środowiska* (w kolejnym roku zmieniono nazwę na *Sytemy Ochrony Środowiska*). Studia magisterskie uruchomiono ponownie w październiku 1999 r.

Obecnie kształcenie studentów na kierunku Inżynieria Środowiska, prowadzone jest na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (tabela 3):

SPECJALNOŚCI, UZYSKIWANY TYTUŁ, CZAS TRWANIA I LIMITY PRZYJĘĆ NA KIERUNKU STUDIÓW INŻYNIERIA ŚRODOWISKA

Typ studiów, specjalności	Rodzaj studiów	Uzyskany tytuł	Czas trwania	Limit przyjęć
STUDIA STACJONARNE				

zaopatrzenie w wodę, unieszkodliwianie ścieków i odpadów	inżynierskie - I stopień	inżynier	3,5 letnie	105
zaopatrzenie w wodę, unieszkodliwianie ścieków i odpadów systemy ochrony środowiska urządzenia sanitarne	magisterskie - II stopień	magister inżynier	1,5 letnie	30
STUDIA NIESTACJONARNE				
zaopatrzenie w wodę, unieszkodliwianie ścieków i odpadów	inżynierskie - I stopień	inżynier	4 letnie	120
zaopatrzenie w wodę, unieszkodliwianie ścieków i odpadów urządzenia sanitarne	magisterskie - II stopień	magister inżynier	2 lata	60

Liczbę absolwentów kierunku Inżynieria Środowiska, w latach 2000-2005, z podziałem na poziom ukończonych studiów, przedstawia tabela 1.

TAB. 1. LICZBA ABSOLWENTÓW KIERUNKU INŻYNIERIA ŚRODOWISKA W LATACH 2000-2005

Stopień naukowy lub zawodowy	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Inżynier	44	53	27	64	56	60
Magister inżynier	30	94	83	88	111	94

Organizacja (współorganizacja) konferencji naukowych Instytut Inżynierii Środowiska jest organizatorem trzech cyklicznych konferencji:

- > Konferencja naukowo-techniczna „Woda, Ścieki, Odpady w Środowisku” - organizowana w cyklu rocznym, z tematem głównym zmieniającym cyklicznie: woda, ścieki, odpady.
- > Międzynarodowa Konferencja “Ochrona i rekultywacja terenów dorzecza Odry” - organizowana w cyklu 3-letnim.

Działalność wydawnicza

Instytut Inżynierii Środowiska wydaje Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego, Seria Inżynieria Środowiska oraz Civil and Environmental Engineering Reports Seria B - Inżynieria Środowiska, które jest czasopismem afiliowanym przy Wydziale Inżynierii Łądowej i Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Zeszyty Naukowe

Pierwszy numer Zeszytów Naukowych, Seria Inżynieria Środowiska ukazał się w 1978 roku, kolejne wydawano raz na 3-4 lata. Zdarzały się też lata, że wydawano dwa lub nawet trzy numery (2007 i 2010 r.). Do końca 2010 r. uka-

zało się 19 Zeszytów. Nakład zmienny 150 do 300 egzemplarzy jako krajowy zasięg prenumeraty.

Tematyka obszerna obejmuje; uzdatnianie wód, oczyszczanie ścieków, gospodarka odpadami, budowa i eksploatacja sieci i instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i ciepłych oraz instalacji wentylacyjnych, ochrona gleb, rekultywacja gleb i ochrona zasobów wód.

Civil and Environmental Engineering Reports (CEER)

Dotychczas ukazały się 4 numery. W CEER publikowane są oryginalne i przeglądowe prace naukowe z zakresu inżynierii środowiska. Prace publikowane są w języku angielskim (język preferowany) z obszernym streszczeniem polskim lub w języku polskim z obszernym streszczeniem w języku angielskim.

Nakład zmienny 150 do 300 egzemplarzy jako krajowy zasięg prenumeraty.

Tytuł publikacji	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego, Seria Inżynieria Środowiska	Civil and Environmental Engineering Reports
Rodzaj publikacji (monografia, zeszyt, ...)	Czasopismo wydawnicze	Czasopismo wydawnicze
Nakład (szt.)	200	200
Periodyzacja	Raz na 3-4 lata	Co dwa lata
Redakcja naukowa	prof. M. Kuczma / prof. A. Jędrszak	prof. A. Greinert, prof. U. Kołodziejczyk
Obsługa techniczna	-	Zespół pod kierunkiem prof. R. Świtki
Dystrybucja	biblioteka, dla autorów referatów	biblioteka, dla autorów referatów
Język publikacji	Głównie polski	angielski

prof. dr hab. inż. Andrzej Jędrszak
Dyrektor Instytutu Inżynierii Środowiska

**WYDZIAŁ
MECHANICZNY**

Wydział Mechaniczny powstał w 1967 roku na bazie Wydziału Ogólnotechnicznego Wyższej Szkoły Inżynierskiej, istniał więc praktycznie od początku pojawienia się ośrodka akademickiego w Zielonej Górze. W roku 1969 ukończyło studia dzienne stopnia inżynierskiego 66 absolwentów. W październiku 1973 roku uruchomiono na Wydziale studia magisterskie na kierunku *Mechanika i Budowa Maszyn*. W roku akademickim 2000/2001 Wydział Mechaniczny wspólnie z Wydziałem Podstawowych Problemów Techniki (obecnie Wydział Ekonomii i Zarządzania) rozpoczął kształcenie studentów na kierunku *Zarządzanie i Inżynieria Produkcji* (począwszy od roku akademickiego 2002/2003 Wydział samodzielnie prowadzi kształcenie na tym kierunku). Do opieki merytorycznej nad kierunkiem powołano Instytut Informatyki i Zarządzania Produkcją. Wraz z powstaniem Uniwersytetu Zielonogórskiego (w 2001 roku) do Wydziału przyłączono Instytut Podstaw Techniki, działający wcześniej w strukturze Wyższej Szkoły Pedagogicznej, prowadzący kierunek Wychowanie Techniczne. W roku 2004 nazwę Instytutu, zgodnie z nową nazwą kierunku studiów, zmieniono na Instytut Edukacji Techniczno-Informatycznej. Obecnie strukturę Wydziału Mechanicznego tworzą trzy instytuty oraz działające w ich ramach zakłady:

- 1. Instytut Budowy i Eksploatacji Maszyn**
 - Zakład Automatykacji Procesów Produkcyjnych,
 - Zakład Budowy i Eksploatacji Pojazdów,
 - Zakład Inżynierii Biomedycznej,
 - Zakład Materiałoznawstwa i Technologii Materiałowych,
 - Zakład Mechaniki i Projektowania Maszyn,
 - Zakład Obróbki Ubytkowej i Eksploatacji Maszyn.
- 2. Instytut Edukacji Techniczno-Informatycznej**
 - Zakład Automatyki i Technik Komputerowych,
 - Zakład Dydaktyki Techniki, Informatyki i Przedmiotów Zawodowych,
 - Zakład Inżynierii Środowiska Pracy,
 - Zakład Podstaw Techniki,
 - Zakład Technologii Drewna.
- 3. Instytut Informatyki i Zarządzania Produkcją**
 - Zakład Inżynierii Jakości,
 - Zakład Logistyki i Systemów Informatycznych,
 - Zakład Zintegrowanych Systemów Produkcyjnych.

Obecnie Wydział Mechaniczny kształci studentów na pięciu kierunkach:

- *mechanika i budowa maszyn* (pierwszy i drugi stopień),
- *zarządzanie i inżynieria produkcji* (pierwszy i drugi stopień),
- *edukacja techniczno-informatyczna* (pierwszy i drugi stopień),
- *inżynieria biomedyczna* (pierwszy stopień, od roku akademickiego 2006/2007),
- *technologia drewna* (pierwszy stopień, od roku akademickiego 2007/2008).

Od roku akademickiego 2011/2012 prowadzony będzie również nabór studentów na nowo utworzony kierunek

studiów: *bezpieczeństwo i higiena pracy*. Na Wydziale Mechanicznym kształci się ogółem 1362 studentów, w tym 734 studentów na studiach stacjonarnych (I st. - 537/ II st. - 197) oraz 628 studentów na studiach niestacjonarnych (I st. - 383/ II st. - 245).

W grudniu 1999 roku Wydział Mechaniczny uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w dyscyplinie *budowa i eksploatacja maszyn*. Od tego roku wypromował 27 doktorów. Większość kadry Wydziału to osoby, których awanse naukowe wynikały z zatrudnienia w jednostce. W okresie ostatnich dziesięciu lat pracownicy Wydziału uzyskali: dwa tytuły profesorskie, trzy stopnie doktora habilitowanego. Na dzień 31.12.2010 r. Wydział zatrudniał 85 pracowników naukowo-dydaktycznych, związanych z prowadzeniem działalności badawczo-rozwojowej, w tym:

- 5 profesorów tytułarnych na stanowisku profesora zwyczajnego;
- 15 doktorów habilitowanych na stanowisku profesora nadzwyczajnego;
- 2 doktorów habilitowanych na stanowisku adiunkta z habilitacją;
- 48 doktorów na stanowisku adiunkta;
- 15 magistrów na stanowisku asystenta.

Na Wydziale prowadzona jest redakcja dwóch czasopism ujętych na liście MNIŚW, a mianowicie:

- International Journal of Applied Mechanics and Engineering (9 pkt, Instytut BiEM),
- Problemy Profesjologii (6 pkt, Instytut ETI),

Wydział Mechaniczny Uniwersytetu Zielonogórskiego, dzięki przemyślanej polityce inwestycyjnej, dysponuje nowoczesną bazą dydaktyczno-naukową, której składowymi są lokale wyposażone w nowoczesną aparaturę i urządzenia niezbędne do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Poza standardową aparaturą do prowadzenia badań i dydaktyki w zakresie dyscyplin związanych z kierunkami kształcenia, ma na wyposażeniu laboratoriów specjalistyczną aparaturę naukowo-dydaktyczną, m. in.:

- > maszyna wytrzymałościowa INSTRON typ 8802 z niezależnym siłownikiem pomocniczym,
- > skaningowy mikroskop elektronowy JEOL 5600LV z mikroanalizatorem EDS IXRF,
- > skaningowy mikroskop elektronowy JEOL 7600F z mikroanalizatorem EDS Inca Oxford
- > profilografometr PGM-1C do 2D- i 3D-badań struktury geometrycznej powierzchni,
- > twardościomierz Zwick ZHV 10 do badań twardości i mikrotwardości,
- > szesnastokanałowy mikroprocesorowy system pomiarowy PDOC-16USB wraz z oprogramowaniem,
- > pięć instalacji doświadczalnych wykorzystujących system PDOC-16USB do badania zjawisk i procesów odlewniczych.

Każdy z trzech instytutów prowadzi charakterystyczne dla swojego profilu naukowego oraz działalności dydaktycznej badania naukowe. Działalność statutowa instytutów koncentruje się od lat wokół trzech głównych obszarów badawczych:

1. Kształtowanie własności eksploatacyjnych elementów maszyn (IBMiE),
2. Modelowanie procesów technologicznych, pracy i edukacji (IETI),
3. Technologie informatyczne w inżynierii produkcji (IliZP). Pracownicy Wydziału wyniki swoich badań publikują w re-

nomowanych czasopismach naukowych (do ostatniej kategorii za okres 2005-2009 podano: 27 publikacji JCR oraz 239 publikacji z listy MNIŚW. Podkreślić też należy, że w 2008 roku prof. dr hab. inż. E. Walicki uzyskał nagrodę MNIŚW za monografię naukową.

Pracownicy Wydziału współpracują z wieloma zagranicznymi i krajowymi jednostkami badawczymi, a trzech z nich realizowało dwuletnie autorskie projekty badawcze w uniwersytetach niemieckich w ramach prestiżowego stypendium Alexandra von Humboldta, jedna z osób odbyła pięć trzymiesięcznych staży naukowych w Uniwersytecie Cambridge (British Council, Royal Society).

Współpraca naukowa z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi zaowocowała w latach 2006-2011 realizacją szeregu projektów badawczych, spośród których można wyróżnić:

1. *RECFINMIX - Primary Recycling of Polyolefin-Mixed Films for High-Added Value Applications in the Blow Moulding Industry*; 6 PR nr COOP-CT-2006-032766; (2006/2008). W skład konsorcjum wchodziło 9 instytucji (w tym 7 zagranicznych) z 5 państw UE. Projekt miał szczególne znaczenie praktyczne gdyż zaproponowane metody recyklingu zostały wdrożone w przedsiębiorstwach w Hiszpani i Holandii.
2. *BIOGASMAX - Biogas as Vehicle fuel - Market Expansion to 2020 Air Quality*; 6 PR; (2006/2009). W skład konsorcjum wchodziło 28 instytucji (w tym 25 zagranicznych) z 8 państw UE. Projekt miał na celu wdrożenie w wybranych miastach europejskich biometanu jako paliwa do napędu autobusów i pojazdów miejskich. W ramach projektu wykonano szereg analiz dotyczących efektów i problemów związanych z stosowaniem ww. paliwa w wybranych miastach polskich.
3. *Opracowanie projektów, egzemplarzy prototypowych oraz ewentualnej produkcji urządzenia treningowo-po-*

miarowego przeznaczonego do stosowania w treningu sportowym, rekreacji, rehabilitacji, profilaktyce oraz w celach badawczych; partner - Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu - Zamiejscowy Wydział Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp; (2008).

4. *BIOS - Skuteczne Otoczenie Innowacyjnego Biznesu*; projekt realizowany na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, współfinansowany ze środków UE. Celem projektu jest identyfikacja słabych i mocnych stron instytucji i otoczenia biznesu (inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii, uczelnie wyższe); (2010/2012).
5. *Sensory na bazie Ti/nanostrukturalny TiO₂ do zastosowań medycznych*. Projekt międzynarodowy niewspółfinansowany w ramach ERA-NET MNT. (2011/2012), kierownik dr hab. inż. E. Krasicka-Cydzik, prof. UZ (2011/2012).

Wydział posiada wykwalifikowaną kadrę i kontakty z ośrodkami akademickimi w kraju i za granicą. Jako regionalny lider w badaniach naukowych z zakresu inżynierii materiałowej, budowy i eksploatacji maszyn oraz edukacji technicznej, kształtuje kadrę techniczną odznaczającą się wiedzą, zdolnością analitycznego myślenia, kreatywnością i etyką zawodową. Swoją działalnością naukowo-dydaktyczną Wydział propaguje nowoczesne rozwiązania projektowe, technologiczne, edukacyjne oraz organizacyjno-społeczne. Wydział świadczy też usługi, począwszy od innowacyjnego zastosowania wiedzy mechanicznej, aż po wiedzę socjologiczno-społeczną, szczególnie pomocną w pracy indywidualnej jak i grupowej.

dr inż. Tomasz Belica

**WYDZIAŁ
NAUK BIOLOGICZNYCH****Wydział Nauk Biologicznych**

Wydział Nauk Biologicznych (WNB) został utworzony na mocy Uchwały nr 218 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego 28 lutego 2007 r. Uchwała weszła w życie 1 września 2007 r. Powstanie WNB związane było z koniecznością rozwoju badań naukowych i kształcenia w dziedzinie nauk biologicznych na Uniwersytecie Zielonogórskim. Utworzenie WNB w ramach naszej uczelni stanowi wyjście naprzeciw wyzwaniom współczesnej nauki, a także potrzebom związanym z rozwiązywaniem problemów dotyczących człowieka i jakości środowiska przyrodniczego.

Historia związana z powstaniem WNB rozpoczęła się w 1994 r., kiedy w ówczesnej Wyższej Szkole Pedagogicznej

w Zielonej Górze został powołany Instytut Biotechnologii i Ochrony Środowiska (IBiOŚ). IBiOŚ miał swoją skromną siedzibę w budynku przy ul. Monte Cassino 21b. Nieliczny początkowo zespół pracowników naukowo-dydaktycznych podjął się trudu kształcenia studentów na kierunku ochrona środowiska. W miarę upływu czasu rozbudowie ulegała zarówno baza dydaktyczna, jak i naukowa. W 2007 r., znaczna część Instytutu przeprowadziła się do nowego budynku przy ul. prof. Z. Szafrana 1.

Organizacja wewnętrzna Wydziału ulega dynamicznym zmianom wraz z rozwojem kadry naukowej oraz bazy naukowej i materialnej. Aktualnie WNB składa się z pięciu jednostek w randze katedry oraz dwóch wyodrębnionych: Katedry Biologii Molekularnej, Katedry Biotechnologii, Katedry Botaniki i Ekologii, Katedry Ochrony Przyrody, Katedry Zoologii oraz Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Zielonogórskiego i Muzeum Przyrodniczego - Centrum Biodźnorodności.

Kształcenie studentów na WNB odbywa się obecnie na trzech kierunkach: biologia, biotechnologia i ochrona środowiska. Kierunek ochrona środowiska funkcjonuje od

początku istnienia Wydziału (wcześniej prowadzony był w ramach IBiOŚ). Został utworzony decyzją Ministerstwa Edukacji Narodowej z 15 grudnia 1994 r. Kierunek biologia został uruchomiony w roku 2006 r., natomiast kierunek studiów biotechnologia uruchomiono 1 października 2010 r. Studia na kierunku biologia i ochrona środowiska realizowane są w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym jako studia pierwszego stopnia (licencjackie) i studia drugiego stopnia (magisterskie). Natomiast biotechnologia realizowana jest w systemie stacjonarnym jako studia pierwszego stopnia (licencjackie). Decyzją PKA (Uchwała nr 925/2010) z dnia 23.09.2010 r. kierunek ochrona środowiska uzyskał pozytywną ocenę jakości kształcenia na 6 lat (do roku akad. 2016/2017).

W ciągu ostatnich pięciu lat IBiOŚ, prowadzący kierunek studiów ochrona środowiska, przekształcił się w 2007 r. w WNB i przeniósł się do nowoczesnego budynku położonego w Zielonej Górze przy ulicy Szafrana 1 (jednocześnie część zajęć jest prowadzona w poprzedniej siedzibie, tj. przy ulicy Monte Cassino 21b).

W 2006 r. zrealizowano projekt współfinansowany z budżetu państwa oraz środków Unii Europejskiej: Kształcenie na odległość na kierunku ochrona środowiska, którego wyniki wdrożono w proces edukacyjny na Wydziale. W ramach projektu zastosowano platformę WBTSerwer oraz przeszkolono pracowników w tworzeniu kursów oraz prowadzeniu zajęć z wykorzystaniem technik zdalnego kształcenia. Jednym z głównych założeń projektu było zapewnienie dostępności kursów dla jak największej rzeszy studentów. W związku z tym jednym wymogiem, który należy spełnić, aby móc uczestniczyć w tej formie zajęć, jest dostęp do Internetu. Studentom, którzy nie mają dostępu do Internetu lub też nie mają własnego komputera, Wydział w ciągu tygodnia zapewnia dostęp do pracowni wyposażonej w nowe komputery. W pracowni tej studenci mogą korzystać nie tylko z zajęć zdalnych, ale również z oprogramowania i baz danych mirrorowanych wydziału (DBTSS, BLAST) oraz zasobów biblioteki i obszernej bazy publikacji naukowych. Ponadto w holu budynku oraz w salach wykładowych jest zapewniony dostęp bezprzewodowy do internetu dla wszystkich studentów.

W 2006 r. poszerzono ofertę dydaktyczną poprzez powołanie nowego kierunku studiów - biologii, a w 2010 r. uruchomiono na Wydziale kolejny kierunek studiów I stopnia - biotechnologii.

Utworzono Uniwersytecki Ogród Botaniczny we

współpracy z Urzędem Miasta w Zielonej Górze i Ligą Ochrony Przyrody. Ogród ten, niezależnie od pełnionej roli dla mieszkańców Zielonej Góry i okolic (turystyczno-poznawczej), stanowi silne zaplecze dydaktyczne i naukowe dla Wydziału. Uzgodniono z Urzędem Miasta utworzenie Centrum Bioróżnorodności - Muzeum Przyrodniczego przy Ogródku Botanicznym (planowane otwarcie w kwietniu 2012 r.). W lutym 2011 r. Rada Miasta przyznała pieniądze na udział własny w projekcie, a Uniwersytet pokrył koszty przygotowania dokumentacji. Złożony jest wspólny wniosek w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”.

Wydział Nauk Biologicznych uczestniczy w realizacji projektu finansowanego z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (LRPO), dotyczącego sfinansowania projektów tworzących Park Naukowo-Technologiczny Uniwersytetu Zielonogórskiego. Jednym z centrów wchodzących w skład powstającego PNT UZ jest Centrum Innowacji - Technologie dla zdrowia człowieka (CI TDZC). W realizację tego projektu już od 2008 r. jest zaangażowany Wydział Nauk Biologicznych wraz z trzema innymi wydziałami Uniwersytetu Zielonogórskiego (Fizyki i Astronomii, Mechanicznym oraz Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji). Szczególnie istotne z punktu widzenia działalności naukowej, innowacyjnej oraz edukacyjnej Wydziału Nauk Biologicznych są zlokalizowane w nim LABORATORIA LIFE SCIENCE o całkowitej powierzchni 425,69 m², w skład których wchodzi:

- zespół laboratoriów syntezy i badań fizykochemicznych;
- moduł laboratoryjny: biologia molekularna bakterii;
- moduł laboratoryjny: biologia komórkowa.

Bezpośrednio związane z badaniami statutowymi Wydziału są moduły laboratoryjne biologii komórki oraz biologii molekularnej bakterii, jak również laboratoria biofizyki i biotechnologii wchodzące w skład zespołu laboratoriów syntezy i badań fizykochemicznych.

W roku akademickim 2005/2006 liczba pracowników naukowo-dydaktycznych zatrudnionych w IBiOŚ wynosiła 28 osób, a w 2010/2011 na Wydziale Nauk Biologicznych - 46 nauczycieli.

Na Wydziale realizowanych jest kilkanaście grantów i projektów naukowo-badawczych, dzięki wsparciu JM Rektora i dofinansowaniu z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze wydziałowe laboratoria zostały wyposażone w nowoczesne meble, kolejny

projekt przewiduje doposażenie w aparaturę naukowo-badawczą.

Rada Wydziału wystąpiła w 2011 roku o uzyskanie uprawnień w nadawaniu stopnia naukowego doktora nauk biologicznych.

W ciągu ostatnich pięciu lat działalności Wydziału 4 pracownicy uzyskali tytuł profesora, jedna osoba otrzymała stopień doktora habilitowanego, a 8 osób stopień doktora.

Tematy badawcze realizowane w poszczególnych jednostkach WNB przez zespoły naukowe związane z głównym nurtem rozwoju kadry reprezentują przede wszystkim nauki biologiczne (biochemia, biofizyka, biologia, biotechnologia, ekologia, mikrobiologia). Ponadto istnieją zespoły zajmujące się badaniami z pokrewnych dziedzin: nauk chemicznych (biochemia, biotechnologia, chemia) i

fizycznych (biofizyka). Obecnie zespół naukowy tworzy 43 pracowników, w tym 6 profesorów, 8 doktorów habilitowanych, 23 doktorów i 6 magistrów. Zespół ten wspomagany jest przez grupę pracowników technicznych i naukowo-technicznych oraz administracyjnych. Zespoły naukowe pracują, zgodnie z profilem badawczym obejmującym szeroko pojęte biologiczne podstawy ochrony środowiska, w ramach pięciu Katedr: Biologii Molekularnej, Biotechnologii, Botaniki i Ekologii, Ochrony Przyrody oraz Zoologii. Na Wydziale Nauk Biologicznych UZ działa też Muzeum Przyrodnicze.

prof. dr hab. Leszek Jerzak
Dziekan Wydziału Nauk Biologicznych

10
46

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU

Jubileusz 40-lecia Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu

W bieżącym roku przypada 40-lecie utworzenia w Wyższej Szkole Nauczycielskiej Wydziału Pedagogicznego (1971-1994), który następnie, w Wyższej Szkole Pedagogicznej został przekształcony w Wydział Nauk Pedagogicznych i Społecznych (1995 - 2007), a już w Uniwersytecie Zielonogórskim w roku 2008 w Wydział

Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu. Mimo zmian nazw i pewnych modyfikacji, związanych ze zmieniającym się profilem kształcenia, tworzeniem nowych kierunków studiów, istnieje ciągłość tej jednostki naukowej. Na Wydziale kształcą się nie tylko pedagodzy i nauczyciele, ale również socjologowie i pielęgniarki. Jednak tegoroczny jubileusz jest przede wszystkim świętem zielonogórskiej pedagogiki, co znajdzie odzwierciedlenie w tytule konferencji organizowanej z tej okazji, o czym poniżej. A oto kilka faktów z historii: w lipcu 1971 roku powołana została Wyższa Szkoła Nauczycielska. Jej celem miało być kształ-

cenie nauczycieli dla potrzeb szkół podstawowych i zasadniczych szkół zawodowych. Obok Wydziału Humanistycznego i Matematyczno-Przyrodniczego utworzono Wydział Pedagogiczny, który budowali od podstaw doc. dr Henryk Pochanke, doc. dr Maria Jakowicka oraz doc. dr Bronisław Ratuś. Początkowo na wydziale kształcono nauczycieli nauczania początkowego w połączeniu z jedną z trzech specjalności: matematyką, zajęciami praktyczno-technicznymi lub wychowaniem muzycznym. Od drugiego roku działalności nowej uczelni i Wydziału rozpoczęto kształcenie również na studiach zaocznych dla absolwentów studium

nauczycielskiego (SN-ów). Studia były trzyletnie i nie kończyły się uzyskaniem tytułu magistra. Część absolwentów była kierowana na uzupełnienie studiów do Poznania, Wrocławia, Katowic i Opola. W pierwszym okresie działalności kadrę naukową pozyskiwano ze studiów nauczycielskich oraz ze szkół średnich. W całej uczelni w pierwszym

roku działalności pracowało 25 nauczycieli akademickich.

Liczbowy wzrost kadry naukowej oraz rozpoczęcie budowy obiektów dydaktycznych przy al. Wojska Polskiego przyczyniło się do przekształcenia WSN w WSP. Przekształcona uczelnia zachowała dotychczasową strukturę trzech wydziałów, ale zwiększyła swoją ofertę kształcenia. Na Wydziale Pedagogicznym (dalej WP) można było studiować: pedagogikę szkolną, opiekuńczo-wychowawczą, wychowanie przedszkolne, nauczanie początkowe, wychowanie muzyczne oraz od 1974 roku pedagogikę kulturalno-oświatową. Liczba studentów w całej uczelni na początku

lat siedemdziesiątych wyniosła niespełna 300 studentów, potem wzrosła i utrzymywała się w latach siedemdziesiątych na poziomie 3 000. Na Wydziale Pedagogicznym naukę rozpoczęło w pierwszym roku 125 studentów studiów dziennych. Od kolejnego roku akademickiego rekrutowano studentów zarówno na studia

WSP przyjęła za swego patrona właśnie twórcę prakseologii, wielkiego polskiego humanistę Tadeusza Kotarbińskiego.

W 1989 roku utworzono na WP Instytut Pedagogiki Społecznej i rozpoczęto kształcenie z zakresu pedagogiki pracy socjalnej. Nowe problemy społeczne stworzyły zapotrzebowanie na nowe profesje,

dzieńne i zaoczne. W drugiej połowie lat siedemdziesiątych liczba studentów WP wynosiła około 1 200. Liczba ta utrzymywała się przez lata osiemdziesiąte. W latach 90-tych liczba studentów WP wynosiła od 7 000 do 9 000 tys., obecnie na Wydziale studiuje przeszło 2 000 studentów na studiach stacjonarnych (N=2090 na dzień 1.06.2011) i blisko 1 400 (1358 - 1.06.2011) na studiach niestacjonarnych.

Specyfiką Wydziału w latach siedemdziesiątych była ścisła współpraca z instytucjami edukacyjnymi i organizowanie cyklicznych sesji postępu pedagogicznego (prof. Maria Jakowicka). Od połowy lat siedemdziesiątych Wydział uzyskał prawa kształcenia na poziomie magisterskim. W latach osiemdziesiątych kontynuowano kształcenie na tych samych kierunkach, które istniały dotychczas. O specyfice Wydziału zaświadczało kształcenie nauczycieli nauczania początkowego, pedagogów na potrzeby instytucji opiekuńczo-wychowawczych, kontynuacja sesji postępu pedagogicznego, ale przede wszystkim kształcenie nauczycieli muzyki i animatorów kultury. To studenci tych dwóch kierunków zakładali zielonogórskie kabarety (Kabaret „Potem”, który powstał w 1984 roku, kabaret „Zaś”, „Drugi Garnitur” - oba powstały w 1988 i wiele innych, które powstawały i działały również w latach dziewięćdziesiątych, a niektóre - już niekoniecznie jako studenckie - działają do dziś). Można zaryzykować twierdzenie, iż nie było od lat osiemdziesiątych takich studenckich przeglądów kabaretowych, na których nie byłoby reprezentacji zielonogórskich studentów, a wśród nich wielu przedstawicieli Wydziału Pedagogicznego.

W roku 1990 od wygrania nagrody głównej i trzech innych nagród na 26. Studenckim Festiwalu Piosenki rozpoczęła działalność zespół „Raz, Dwa, Trzy”, którego członkowie studiowali animację lub wychowanie muzyczne. Zainteresowanie aktywnością kulturalną studentów, ich świadomością społeczną i polityczną znalazło również odzwierciedlenie w problematyce badawczej pracowników Wydziału. Zagadnieniami tymi zajmowali się prof. Edward Hajduk, prof. Albert Pawłowski, prof. Hieronim Szczegółka, prof. Bogdan Idzikowski. W 1986 roku odbyła się w stulecie urodzin Tadeusza Kotarbińskiego konferencja poświęcona zagadnieniom prakseologicznym, a w trzy lata później

takie jak pracownik socjalny, wychowawca w instytucjach opiekuńczych i resocjalizacyjnych, edukator zajmujący się profilaktyką HIV/AIDS, pedagog zajmujący się poradnictwem.

W latach dziewięćdziesiątych w obrębie Instytutu Pedagogiki Społecznej powstawały zakłady, które stopniowo przekształcały się w samodzielne instytuty, takie jak Instytut Filozofii (1995) czy Instytut Plastyki (nazwę którego zmieniono na Instytut Sztuki i Kultury Plastycznej) oraz Instytut Muzyki, który najpierw w formie zakładu istniał na Wydziale od 1972 roku. Z tych dwóch instytutów artystycznych utworzono już na Uniwersytecie Wydział Artystyczny. W 1996 roku utworzono na WP Instytut Socjologii, który istnieje w strukturze Wydziału do dziś. Od roku akademickiego 1998/1999 rozpoczęło się na Wydziale kształcenie na kierunku *wychowanie fizyczne*, a od 2007/2008 na *pielęgniarstwie*. W 1994 roku Wydział uzyskał prawo doktoryzowania w zakresie *pedagogiki*, posiada pozytywną opinię komisji akredytacyjnej na wszystkich swoich kierunkach studiów.

W latach dziewięćdziesiątych, po transformacji ustrojowej pojawiły się nowe interesujące zjawiska, będące przedmiotem badań zespołów międzynarodowych. Profesor M. Jakowicka, współpracowała z prof. Klausem Dieterem Mende (z Instytutu Pedagogicznego w Cottbus i Uniwersytetu w Poczdamie) badając zmiany w kształceniu nauczycieli z państw, które przechodziły proces transformacji. Profesor Tatiana Rongińska i Werner Gaida we współpracy z Uwe Schaarschmidt badali zdrowie psychiczne i zjawisko wypalenia zawodowego u nauczycieli. Prof. Edward Hajduk wraz z zespołem we współpracy z prof. Hansem Merkensem z Freie Universität przez okres dziesięciu lat zajmował się badaniem sytuacji, postaw, rodzajów aktywności, aspiracji życiowych oraz zapatrywań na wiele aktualnych problemów młodzieży terenów zachodniego pogranicza. Profesor Zbigniew Izdebski we współpracy z partnerami z Niemiec i Holandii badał wiedzę i deklaracje dotyczące seksualności młodzieży w kontekście profilaktyki HIV/AIDS. Ta tematyka obok seksualności człowieka i zdrowia seksualnego jest wiodącą do dziś w Zakładzie Poradnictwa i Seksuologii.

W pierwszym dziesięcioleciu XXI stulecia współpraca zagraniczna dotyczyła i w dalszym ciągu dotyczy technologii informatycznych, e-learningu i jest realizowana we współpracy z uczelniami w Norwegii - Nesna, Hiszpanii - Cadiz, Portugalii - Algarve (prof. Wielisława Osmańska-Furmanek, prof. Marek Furmanek, dr Jarosław Wagner) oraz uniwersytetem w Turcji - Gazi (dr Elżbieta Kołodziejska). Innym obszarem współpracy jest badanie systemów szkolnych Niemiec oraz jakości życia i jakości szkoły w trzech państwach: Czechach, Niemczech i Polsce (prof. Inetta Nowosad). Pedagogika opiekuńcza jest płaszczyzną współpracy z uniwersytetem w Hradec Kralove w Czechach, w Paryżu (prof. Grażyna Miłkowska, dr hab. Grażyna Gajewska), pedagogika zdrowotna z uniwersytetem katolickim na Słowacji - Ruzomberk (prof. Mirosław Kowalski), a praca socjalna z uczelnią w Jyväskylä - Finlandii (prof. Zdzisław Wołk). Rysuje się perspektywa współpracy z uczelnią w Wietnamie.

Z okazji jubileuszu, w dniach 22-23 września 2011 r. w auli przy ul. Podgórnej odbędzie się konferencja naukowa *Między tradycją a wyzwaniem przyszłości. 40 lat zielonogórskiej pedagogiki*, w której zaprezentują się poszczególne zakłady oraz katedry. W programie konferencji przewidziany jest panel dyskusyjny, zatytułowany *Obszary socjalizacji, wychowania, edukacji, wsparcia i opieki - spojrzenia pedagogów i reprezentantów dyscyplin «wspierających» pedagogikę*, który poprowadzi prof. Tomasz Szkuclarek z Uniwersytetu Gdańskiego. Udział w panelu wezmą: prof. Wiesław Godzic (medioznawca, Wyższa Szkoła Psychologii Społecznej w Warszawie), prof. Jerzy Brzeziński (psycholog, UAM w Poznaniu), prof. Magdalena Środa (etyk, Uniwersytet Warszawski), prof. Barbara Woynarowska (nauki medyczne, Uniwersytet Warszawski), dr Grażyna Czetwertyńska (filolog klasyczny, badająca przebieg akcji Gazety Wyborczej „Szkoła z klasą”; Uniwersytet Warszawski), prof. Ireneusz Krzemiński (socjolog, Uniwersytet Warszawski). Panel odbędzie się w auli Wydziału Mechanicznego. Na konferencję przygotowana zostanie książka pod redakcją prof. Grażyny Miłkowskiej oraz prof. Marka Furmanka *Kształtowanie się tożsamości zielonogórskiej pedagogiki*. Pierwszego dnia konferencji, wieczorem w auli UZ odbędzie się koncert zespołu „Raz, Dwa, Trzy”. W przeddzień, w Teatrze Lubuskim zaplanowane jest przedstawienie Teatru Tańca Współczesnego z Poznania zatytułowane *Nienasyceńie*, w choreografii Pawła Matyasika, który wcześniej pracował na Wydziale, a ostatnio współpracuje z nim. Zakończenie konferencji zaplanowane jest 23.09. na godzinę 16.00, a wieczorem - o ile będą zainteresowani - odbędzie się bal absolwenta Wydziału. Organizację tego przedsięwzięcia biorą na siebie członkowie Parlamentu Studenckiego, zrzeszeni jednocześnie w Stowarzyszeniu Absolwentów UZ. Koszt udziału jednej osoby w balu został skalkulowany na 180 zł, ponieważ przewidziana jest zarówno atrakcyjna konsumpcja oraz muzyka grana na żywo. Bliższe informacje na temat balu będzie można znaleźć na stronie internetowej Stowarzyszenia oraz Wydziału. Zainteresowani absolwenci będą mogli wziąć również udział w obradach konferencyjnych. O przebiegu konferencji i imprez towarzyszących poinformujemy w nowym roku akademickim.

prof. dr hab. Ewa Narkiewicz-Niedbalek
Prodziekan WPSiNoZ

INSTYTUT SOCJOLOGII

Z okazji jubileuszu zielonogórskiego środowiska naukowego warto przypomnieć, że jedną z kart jego bogatej historii zapisuje Instytut Socjologii.

Instytut ten powołano decyzją Rady Wydziału Pedagogicznego WSP w Zielonej Górze 28 czerwca 1994 r. Utworzenie Instytutu poprzedziła akceptacja przez MEN uchwały Senatu WSP z września 1993 r. o otwarciu dziennych studiów magisterskich na kierunku *socjologia*. Dyrektorem Instytutu został prof. dr hab. Ryszard Dyoniziak, w wrześniu 1994 r. odbyła się pierwsza rekrutacja, w efekcie której w październiku studia socjologiczne rozpoczęło 46 słuchaczy pierwszego roku. W 1997 r. uruchomiono studia w trybie zaocznym (również 5-letnie magisterskie), na które przyjęto 132 osoby. Pierwsi absolwenci kierunku *socjologia* opuścili uczelnię w roku 1999 (36 osób)

Instytut Socjologii i *socjologia* jako kierunek kształcenia powstały w ośrodku akademickim mającym w tej dziedzinie potencjał kadrowy i dorobek badawczy. Istotnym celem jego powołania była integracja istniejącego w Zielonej Górze środowiska socjologicznego oraz stworzenie możliwości rozwoju dla młodych pracowników posiadających i uzyskujących tytuły naukowe z socjologii w ośrodkach uniwersyteckich. Kadra kierunku *socjologia* rekrutowała się początkowo z socjologów wcześniej pracujących w Instytucie Pedagogiki Społecznej oraz Zakładzie Socjologii Wychowania WSP, a także naukowców z dyscyplin pokrewnych zatrudnionych w innych jednostkach organizacyjnych uczelni.

Funkcję dyrektora Instytutu piastowali kolejno: prof. dr hab. R. Dyoniziak (1994-1996), prof. dr hab. L. Gołdyka (1996-2004), a od 2004 r. do chwili obecnej funkcję dyrektora pełni prof. dr hab. M. Zielińska.

Instytut systematycznie zatrudniał samodzielnych pracowników naukowych, których zadaniem stawała się organizacja i kierowanie Zakładami stanowiącymi podstawowe jednostki naukowo-dydaktyczne Instytutu Socjologii.

Kadrę dydaktyczną kierunku kształcenia współtworzą również specjaliści (m.in. filozofowie, ekonomiści) z innych instytutów UZ - głównie Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych oraz Wydziału Humanistycznego - a także pracownicy zatrudnieni przez Instytut Socjologii na podstawie umowy o dzieło.

Instytut podejmował działania zorientowane na pozyskiwanie socjologów z innych ośrodków akademickich. Uzupełniali oni kadre miejscową specjalizującą się w problematyce socjologii ogólnej, socjologii kultury, socjologii rodziny, wychowania i edukacji. W Instytucie zatrudniano pracowników, których dobór podyktowany był następującymi przesłankami:

1. poszerzenie oferty kształcenia na studiach socjologicznych;
2. prowadzenie badań naukowych zgodnych z profilem zainteresowań Instytutu;
3. odpowiedzialność za rozwój młodej kadry naukowo-dydaktycznej.

Efektom tych działań były liczne, od podstaw przygotowane w IS promocje doktorskie: Krzysztofa Lisowskiego,

Beaty Trzop, Martyny Roszkowskiej, Doroty Bazuń, Magdaleny Pokrzyńskiej, Doroty Szaban, Joanny Frątczak-Muller, Izabeli Kałużnej-Kazmierczak, Anny Mielczarek-Żejmo, a także promocja habilitacyjna Marii Zielińskiej.

W końcowych stadiach rozwoju są prace habilitacyjne dalszych czworga pracowników, którzy wkrótce zasila grono samodzielnych pracowników naukowych Instytutu.

Szczególną nobilitacją jest fakt uruchomienia procedury przyznania Mirosławowi Chałubińskiemu profesury tytularnej.

W ramach Instytutu Socjologii funkcjonują następujące zakłady:

- > ZAKŁAD METODOLOGII SOCJOLOGII - kierownik: prof. zw. dr hab. Kazimierz M. Słomczyński,
- > ZAKŁAD SOCJOLOGII OGÓLNEJ - kierownik: doc. dr hab. Krystyna Janicka, prof. UZ,
- > ZAKŁAD SOCJOLOGII WIEDZY - kierownik: dr hab. Mirosław Chałubiński, prof. UZ,
- > ZAKŁAD SOCJOLOGII ZBIOROWOŚCI TERYTORIALNYCH - kierownik: dr hab. Hans-Peter Müller, prof. UZ.

Badania naukowe prowadzone w Instytucie Socjologii, mają różnorodny charakter. Można wskazać grupę zagadnień, stanowiących o specyfice realizowanych w Zielonej Górze kierunków badawczych.

1. Transgraniczność w perspektywie socjologicznej.
2. Problemy rozwoju społeczności lokalnych i instytucji społecznych.
3. Zachowania ekonomiczne Polaków.
4. Rodziny i gospodarstwa domowe w dobie przemian rynkowych. Formy i systemy adaptacji.
5. Młodzież i edukacja.

Instytut Socjologii wyspecjalizował się w problematyce badań transgranicznych. Usytuowanie geograficzne i liczne kontakty z niemieckimi ośrodkami akademickimi rozwijane od początku istnienia WSP czyniły ten kierunek zainteresowań naturalnym dla lubuskiego ośrodka akademickiego. Jego podjęciu przyswiecała jednak szersza niż kontekst pogranicza polsko-niemieckiego idea, badania i dokumentacji zjawisk społecznych (kulturowych, ekonomicznych, politycznych), występujących w sytuacji kontaktu społeczności i społeczeństw oddzielonych liniami granic państwowych. Pod hasłem *Transgraniczność w perspektywie socjologicznej* Instytut zorganizował od 1996 roku siedem konferencji które przybrały cykliczną formę odbywających się co dwa lata spotkań ogólnopolskich. Stały się one forum prezentacji wyników badań oraz wymiany poglądów dotyczących procesów zachodzących w otoczeniu i ponad granicami państw narodowych.

Dorobek naukowy konferencji *Transgraniczność w perspektywie socjologicznej* ma swój materialny wyraz w postaci publikacji wydawanych pod egidą Instytutu Socjologii i Lubuskiego Towarzystwa Naukowego. Jako całość stanowią one bazę danych dokumentującą problemy procesów transgranicznego integrowania się społeczeństw środkowo-wschodniej Europy. Zawiera ona m.in. bilans efektów działalności struktur euro-regionalnych. Konferencje i publikacje tej serii współfinansowane były od początku przez KBN.

Poza tym Instytut organizuje szereg innych projektów konferencyjnych. Do ważniejszych należy cykl konferencji poświęconych socjologii wiedzy, a także inne pojedyncze inicjatywy, których najświeższym przykładem jest konferencja zorganizowana w Łagowie Lubuskim poświęcona sposobom spędzania czasu wolnego przez młodzież.

Wspomnieć tu należy także o uruchomieniu projektu badawczego pod nazwą Lubuski Sondaż Społeczny. To projekt badawczy, który jest realizowany przez parcowników Instytutu od 2005 roku. Stanowi on regionalną wersję Polskiego Generalnego Sondażu Społecznego, (wzbogaconą o zagadnienia charakterystyczne dla regionu pogranicza zachodniego), co jednocześnie jest świadectwem spełniania najwyższych standardów metodologicznych. Jego dwie edycje (w latach 2005 i 2009) otrzymały granty z ramienia KBN. Jest to badanie sondażowe prowadzone na losowej, reprezentatywnej próbie dorosłych mieszkańców województwa lubuskiego, wsparte badaniami jakościowymi typu Focus. Projekt przewidziany jest jako cykliczny (edycje w odstępach trzyletnich), co pozwoli śledzić dynamikę przemian. Jest ono przeprowadzane przy udziale studentów *socjologii*.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w dniach 13-15 września 2007 r., w Zielonej Górze odbył się XIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Socjologiczne, a którego współorganizatorem był Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Honorowym patronem Zjazdu Socjologicznego był Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej - Lech Kaczyński. Należy wspomnieć, że po raz pierwszy w historii zjazdów Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej uczestniczył w uroczystości otwarcia Zjazdu. Prezydent RP w swoim wystąpieniu mówił o roli socjologów w życiu publicznym.

W Zjeździe uczestniczyło ok. 1300 osób. Wygłoszono ok. 600 referatów. Obok przedstawicieli polskiej i zagranicznej socjologii, w obradach Zjazdu uczestniczyli również przedstawiciele innych nauk społecznych.

Bilans działalności Instytutu Socjologii w Zielonej Górze obejmuje całokształt jego dokonań dydaktycznych, badawczych i organizacyjnych.

W sferze kształcenia osiągnięciem Instytutu jest wypromowanie ponad 1000 absolwentów z tytułem magistra socjologii, wśród których znajduje się stale rosnące grono osób z tytułami doktorskimi. Absolwenci socjologii znajdują pracę w instytucjach administracji państwowej i samorządowej, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w instytucjach doradczo-konsultingowych czy w ośrodkach badania opinii społecznej. Zdobyta wiedza i umiejętności umożliwiają im podjęcie pracy w charakterze specjalistów w zakresie marketingu, public relations, zarządzania i kierowania zespołami ludzkimi, pomocy społecznej, profilaktyki, resocjalizacji itp.

W sferze naukowej należy wskazać dokonania o charakterze zespołowym i indywidualnym. Do pierwszej kategorii należy niewątpliwie wypromowanie Instytutu jako ośrodka badań nad tematyką transgraniczności, problematyką euroregionalną, przemian warunków funkcjonowania i tożsamości kulturowej społeczności lokalnych na obszarach zachodniego pogranicza. W bezpośrednim związku z profilem działalności naukowej Instytutu jako całości pozostają osiągnięcia jego pracowników i dowody uznania z jakim spotyka się ich praca badawcza. Działalność Instytutu doceniana jest w kręgach naukowych - krajowych i zagranicznych, o czym świadczą: udział czołowych socjologów polskich w przedsięwzięciach organizowanych przez Instytut (udział w konferencjach, publikacjach), częste przywoływanie w literaturze przedmiotu publikacji socjologicznego ośrodka zielonogórskiego, wysokie oceny recenzentów, duże zainteresowanie Instytutem i jego działalnością w środowiskach naukowych, a także

przychylność wobec rozwijającej się placówki oraz rozwój współpracy międzynarodowej (z ośrodkami w USA, Kanadzie, Holandii, Niemczech, Rumunii, Ukrainie, Rosji, Bułgarii, Czechach). Pracownicy Instytutu są członkami ważnych instytucji naukowych (np. PAN), wchodzi w skład zespołów wydawniczych i in.

Działalność Instytutu Socjologii jest ważna również poza środowiskiem socjologicznym. Instytut podejmuje współpracę z instytucjami regionalnymi (np. socjologiczna diagnoza ubóstwa i jego przyczyn w województwie lubuskim - wspólny projekt Instytutu Socjologii i Urzędu Marszałkowskiego). Pracownicy Instytutu są proszeni o komentarze w sprawach społecznych, pełnią funkcje eksperckie oraz konsultacyjne w różnego rodzaju instytucjach, uczestniczą w zespołach naukowych przygotowujących projekty przepisów. Znaczna część publikacji powstających w Instytucie dotyczy problemów Polski Zachodniej, a środowiska regionalne znajdują tu informacje ważne dla praktyki społecznej. Pracownicy są laureatami nagród Rektora UZ, nagród Prezydenta Miasta Zielonej Góry, czasopisma gospodarczego „Puls”, a poza środowiskiem regionalnym jednej z najbardziej prestiżowych nagród socjologicznych w Polsce - nagrody im. Stanisława Ossowskiego przyznawanej przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Przy Instytucie istnieje LUBUSKI OŚRODEK BADAŃ SPOŁECZNYCH, (kierownik: dr Dorota Szaban) Instytucja ta podejmuje szeroką współpracę badawczą z licznymi zleceńdawcami z regionu, realizując badania na ich użytek. W pracach uczestniczy zarówno kadra naukowa jak i studenci Instytutu.

Ocena działalności dydaktycznej prowadzona jest na bieżąco przez kierowników Zakładów i dyrektora Instytutu i opiera się na spostrzeżeniach z hospitacji zajęć młodszych pracowników, na analizie przygotowywanych przez nich programów i konspektów zajęć, a także na podstawie opinii studentów wyrażanych w rozmowach z kierownikami jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za prowadzenie poszczególnych przedmiotów. Od początku roku akademickiego 2005/2006 wdrażany jest jednolity - ankietowy system oceny jakości kształcenia przez kierowników Zakładów i przez studentów. Studenci kierunku *socjologia* oceniają sposób prowadzenia zajęć, postawę, kompetencje pracowników, z którymi odbywali zajęcia w poprzednim semestrze.

Absolwenci kierunku *socjologia* otrzymują w trakcie studiów gruntowną i wszechstronną, ogólno-humanistyczną i specjalistyczną wiedzę o zjawiskach społecznych, procesach wzajemnego oddziaływania na siebie jednostek i zbiorowości, mechanizmach funkcjonowania grup, struktur, instytucji i organizacji społecznych. Celem kształcenia socjologicznego jest wyposażenie absolwenta w szereg umiejętności o charakterze poznawczym i praktycznym:

- > diagnozowanie, wyjaśnianie i interpretacja zjawisk społecznych;
- > samodzielne przygotowanie i prowadzenie badań empirycznych;
- > prowadzenie negocjacji, wywiadów, badań surveyowych;
- > analiza i projektowanie struktur organizacyjnych, pracy w zespołach ludzkich;
- > stosowanie wiedzy w rozwiązywaniu problemów społecznych (m.in. rodzin z problemami, zjawisk patologicznych, adaptacji młodzieży);
- > stosowanie technik informatycznych w gromadzeniu i analizie danych socjologicznych i statystycznych.

Absolwenci socjologii przygotowani są do pracy w instytucjach publicznych, przedsiębiorstwach prywatnych i organizacjach pozarządowych, w jednostkach administracji państwowej zajmujących się problemami pracy i zatrudnienia, social relation, kontaktami transgranicznymi, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, pomocy społecznej, profilaktyki i resocjalizacji, w ośrodkach badania opinii publicznej. Dysponują fachową wiedzą z zakresu analizy danych, negocjacji, public relation, badań i organizacji marketingu, zarządzania zasobami ludzkimi.

Warto podkreślić, że studenci *socjologii* poza odbywaniem zajęć w tradycyjnych formach, korzystają także z oferty edukacyjnej w języku angielskim i niemieckim (w tym seminariów dyplomowych) oraz z zajęć w trybie e-learningowym. Rozwijaną przez Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego praktykę, stanowi zapraszanie na wykłady dla studentów czołowych socjologów z innych ośrodków akademickich Polski i zagranicy.

Ważną, integralną część realizowanego na kierunku Socjologia procesu kształcenia stanowią praktyki zawodowe, umożliwiające już w toku studiów wysondowanie sytuacji na rynku pracy i nabycie przez studentów doświadczenia ułatwiającego rozpoczęcie kariery zawodowej po zakończeniu studiów.

Studenci biorą także aktywny udział w badaniach terenowych we współpracy z pracownikami Instytutu. Poprzez badanie zajęcia przygotowawcze pozwalają studentom na osobiste uczestnictwo w całości procesu badawczego, od fazy stawiania hipotez, konstrukcji próby, doboru wskaźników, przez prowadzenie wywiadów aż po fazę kodowania i obliczenia wyników.

Przy Instytucie działa Koło Naukowe Socjologów. Jego członkowie motywują studentów *socjologii* do działań edukacyjnych i naukowych. Co roku organizują badania, sesje, konferencje, spotkania, debaty i współpracują z członkami podobnych organizacji z innych ośrodków akademickich w kraju. Studenci uczestniczą również w pracach Lubuskiego Oddziału PTS.

KNS prowadziło m.in. projekt *Socjologia bez tajemnic* dla uczniów zielonogórskich szkół średnich. Projekt polega na prowadzeniu przez członków KNS nieodpłatnych zajęć fakultatywnych dla uczniów, którzy zamierzają kontynuować edukację w obszarze nauk społecznych. Koło zorganizowało także pierwszy zjazd absolwentów Szkoły Młodych Liderów Socjologii. Do ostatnich osiągnięć należy zorganizowanie ogólnopolskiej konferencji poświęconej tematyce ciała w naukach społecznych. Członkowie koła pozostają w bliskiej współpracy z kadrą Instytutu przy realizacji projektów własnych oraz poprzez uczestnictwo w badaniach prowadzonych przez pracowników oraz pomoc przy organizowanych konferencjach.

Dla ukazania specyfiki atmosfery panującej w Instytucie Socjologii znaczące w warstwie symbolicznej jest najnowsze przedsięwzięcie realizowane w czerwcu 2011. Impreza ta, nazwana „Socjobranie” ma za zadanie pogłębić integrację środowiska osób związanych z zielonogórską socjologią. Projekt zakłada coroczne spotkania studentów, absolwentów i pracowników na polu zarówno naukowym (sesje, debaty) jak i towarzyskim. Odzwierciedla on długofalową strategię Instytutu, który za swój znak firmowy przyjął budowanie i utrwalanie dobrych relacji personalnych zarówno w ramach środowiska pracowników, jak i między nimi a studentami i absolwentami.

Opracował: dr Artur Kinal

NOMINACJA PROFESORSKA

> PROF. DR HAB. ANDRZEJ CEGIELSKI

Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2011 r. Prezydent RP Bronisław Komorowski nadał dr. hab. Andrzejowi Cegielskiemu tytuł profesora nauk matematycznych

Gratulujemy!

Andrzej Cegielski urodził się w 1953 roku w Olszynie. W Zielonej Górze mieszka od roku 1960. W roku 1971 zdał maturę w VII Liceum Ogólnokształcącym w Zielonej Górze. Studia na kierunku *matematyka stosowana* na Wydziale Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej ukończył w roku 1976 uzyskując tytuł magistra inżyniera. Po studiach pracował przez rok w Instytucie Matematyki Politechniki Wrocławskiej, a następnie, w roku 1977 przeniósł się do Zielonej Góry, gdzie pracuje do dziś, najpierw w Wyższej Szkole Inżynierskiej, następnie w Politechnice Zielonogórskiej i w końcu na Uniwersytecie Zielonogórskim. W latach 1978-1981 był uczestnikiem studiów doktoranckich w Instytucie Matematyki Politechniki Wrocławskiej, gdzie 15 grudnia 1981 uzyskał

stopień doktora nauk matematycznych na podstawie rozprawy doktorskiej *Gry czasowe z niepełną informacją* przygotowanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Stanisława Trybuły. Stopień doktora habilitowanego uzyskał na Wydziale Matematyki i Informatyki Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, w wyniku kolokwium habilitacyjnego, które odbyło się 13 kwietnia 1995 roku po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej *Metody relaksacyjne w problemach optymalizacji wypukłej*. Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli: prof. dr hab. Lech Drewnowski (UAM, Poznań), prof. Krzysztof Kiwiol (Instytut Badań Systemowych PAN, Warszawa), prof. Diethard Pallaschke (Uniwersytet w Karlsruhe, Niemcy) i prof. Stefan Rolewicz (Instytut Matematyczny PAN, Warszawa). Tytuł profesora nauk matematycznych otrzymał 18 kwietnia 2011 roku na wniosek Rady Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii Uniwersytetu Zielonogórskiego, a nominację z rąk Prezydenta RP, Bronisława Komorowskiego odebrał 16 maja 2011. Zainteresowania naukowe prof. Andrzeja Cegielskiego obejmują teorię i metody optymalizacji. Jego dorobek naukowy z zakresu rachunku wariacyjnego, teorii sterowania optymalnego, analizy nieliniowej, algebry liniowej, teorii macierzy, metod numerycznych, badań operacyjnych, programowania matematycznego, teorii gier, teorii operatorów i teorii punktów stałych zawiera

NOWA HABILITACJA

> DR HAB. ROBERT SKOBELSKI

46 pozycji, w tym 1 monografię, 1 podręcznik akademicki, 21 artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych, z czego 13 w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej. W MathScinet, najbardziej popularnej na świecie bazie publikacji matematycznych, można znaleźć dane bibliograficzne o 27 artykułach naukowych oraz informację, że jego były one cytowane 36 razy przez 22 autorów. Dane bibliograficzne prof. Cegielskiego są umieszczone również w bazie SCI (Science Citation Index) oraz w RePEc (Research Papers in Economics), największej, niekomercyjnej bazie bibliograficznej dotyczącej ekonomii. Prof. Cegielski współpracuje naukowo z wieloma ośrodkami zagranicznymi, m.in. z uczelniami w Izraelu (Haifa University i Technion - Israel Institute of Technology) i w Niemczech (Technische Universität Dresden i Technische Universität Ilmenau). Kilkakrotnie zapraszano go na elitarne konferencje z zakresu optymalizacji, analizy nieliniowej i teorii punktów stałych, które miały miejsce w Kanadzie i w Izraelu oraz na cykle wykładów na wielu uniwersytetach niemieckich. Był inicjatorem oraz organizatorem cyklu konferencji German-Polish Conference on Optimization, które odbywają się od roku 1999 na przemian w Polsce i w Niemczech. Jest organizatorem sekcji Nonlinear Analysis na konferencji Israeli-Polish Mathematical Meeting, która odbędzie się we wrześniu 2011 w Łodzi. Wielokrotnie przebywał na dłuższych zagranicznych stażach naukowych, między innymi na uniwersytetach w Karlsruhe, Dreźnie, Ilmenau (Niemcy) i na Uniwersytecie w Hajfie (Izrael). Był promotorem w dwóch zakończonych przewodach doktorskich: Roberta Dylewskiego (w roku 2003) i Agnieszki Suchockiej (w roku 2009). W roku 2007 Centralna Komisja do Spraw Tytułu i Stopni Naukowych powołała go na recenzenta w przewodzie habilitacyjnym. Ponadto był recenzentem w 4 przewodach doktorskich oraz wnioskodawcą w 2 przewodach o nadanie tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego: dla prof. Juliana Musielaka z UAM w Poznaniu i dla prof. Dietharda Pallaschke z Uniwersytetu w Karlsruhe. Przygotował liczne recenzje do czasopism międzynarodowych z tak zwanej listy filadelfijskiej, między innymi do Computational Optimization and Applications, Inverse Problems in Science and Engineering, Journal on Optimization Theory and Applications, Linear Algebra and Applications, Mathematical Programming, Optimization, SIAM Journal on Optimization oraz Zeitschrift für Analysis und ihre Anwendungen. Za działalność naukową był nagradzany Nagrodami Ministra (1987) i Rektora (1997, 2009). W latach 1993-1999 był zastępcą Dyrektora Instytutu Matematyki Politechniki Zielonogórskiej, a od roku 2005 jest Dziekanem Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Jest żonaty, jego żona, Elżbieta jest lekarzem, specjalistą w zakresie ginekologii i położnictwa, ma dwójkę dzieci: Joanna (1977), która w roku 2001 ukończyła studia na kierunku *lingwistyka stosowana* na UAM w Poznaniu i Gustaw (1987), który w 2010 roku ukończył studia na kierunku *reżyseria dźwięku* na UAM w Poznaniu, a następnie podjął studia na kierunku *mechanika i budowa maszyn* na Politechnice Wrocławskiej. Ma ponadto dwójkę wnuków: Szymona (2002) i Katarzynę (2005). Posiada patenty sternika jachtowego i pilota szybowcowego. Lubi niewyczerпно chodzić po górach i jeździć na nartach w Dolomitach.

Robert Skobelski urodził się w Gubinie, gdzie mieszkał do 20 roku życia. W tym mieście ukończył szkołę podstawową, a następnie średnią (Technikum Mechanizacji Rolnictwa). Od roku 1990 studiował *historię* w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze. W 1995 r. zdał egzamin magisterski przedstawiając pracę pt. *Polityka zagraniczna Polski w latach 1945-1947*, napisaną pod kierunkiem naukowym prof. Zdzisław Wroniaka.

Po zakończeniu studiów przez rok pracował w Liceum Ogólnokształcącym w Gubinie na stanowisku nauczyciela historii. Od 1995 r. został również zatrudniony jako asystent w Zakładzie Historii Najnowszej Instytutu Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. W orbitę jego zainteresowań znalazły się wówczas dzieje polityczne i gospodarcze powojennej Polski, zwłaszcza tzw. Ziemi Odzyskanych w czasach stalinowskich, czego owocem stała się rozprawa doktorska pt.: *Ziemie Zachodnie i Północne Polski w okresie realizacji planu sześcioletniego (1950-1955)*. Praca, napisana pod kierunkiem prof. Czesława Osękowski, została obroniona w kwietniu 2000 r. na Wydziale Humanistycznym zielonogórskiej WSP (jej recenzentami byli prof. dr hab. Hieronim Szczegółka i prof. dr hab. Barbara Okoniewska). W formie książkowej rozprawa ukazała się nakładem Oficyny Wydawniczej Uniwersytetu Zielonogórskiego w 2002 r.

16 maja 2000 r. uchwałą Rady Naukowej Wydziału Humanistycznego WSP Robert Skobelski uzyskał stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie historii. Jeszcze w tym samym roku powołano go na stanowisko adiunkta w Zakładzie Historii Najnowszej Instytutu Historii WSP w Zielonej Górze (od 2001 r. Uniwersytetu Zielonogórskiego), gdzie pracuje do dnia dzisiejszego.

Po uzyskaniu stopnia doktora Robert Skobelski opublikował kilkadziesiąt rozpraw dotyczących różnych aspektów historii politycznej, społecznej i gospodarczej PRL, Ziemi Odzyskanych, pogranicza polsko-niemieckiego oraz regionu lubuskiego po 1945 r. Jego artykuły ukazywały się m.in. w *Kwartalniku Historycznym*, paryskich *Zeszytach Historycznych*, *Przeglądzie Zachodnim* i *Roczniku Lubuskim*. Od pewnego czasu koncentrował się również na stosunkach międzynarodowych powojennej Polski, przede wszystkim na mniej znanym historiografii obszarze jej relacji z państwami socjalistycznymi. Efektem badań w tym zakresie stała się rozprawa habilitacyjna pt.: *Polityka PRL wobec państw socjalistycznych w latach 1956-1970. Współpraca - napięcia - konflikty* (Poznań 2010).

W ciągu kilku ostatnich lat Robert Skobelski wziął udział w dwudziestu konferencjach naukowych (w tym sześciu o charakterze międzynarodowym), organizowanych przez

ośrodki akademickie w Olsztynie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Szczecinie, Wrocławiu i Zielonej Górze. Ostatnio uczestniczył w XVIII Zjeździe Historyków Polskich w Olsztynie oraz wystąpił z wykładem na temat polskiej polityki zagranicznej w Instytucie Studiów Politycznych PAN na zaproszenie prof. Andrzeja Paczkowskiego.

Ważna w kilkunastoletniej pracy akademickiej Roberta Skobelskiego była płaszczyzna dydaktyczna i popularyzowanie historii najnowszej. Oprócz prowadzenia w tym czasie szeregu przedmiotów związanych w znacznym stopniu z jego zainteresowaniami naukowymi (m.in. *historia Polski XX wieku, historia powszechna XX wieku, polityka zagraniczna PRL, historia „zimnej wojny”*), został także współorganizatorem polsko-niemieckiego projektu pt.: *Pogranicza polsko-niemieckie wczoraj i dziś*, w ramach którego realizowane były w roku 2009 wspólne zajęcia dla studentów Uniwersytetu Zielonogórskiego i Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Współpracował ponadto z lokalną rozgłośnią Polskiego Radia uczestnicząc w cyklu audycji o dziejach PRL, prowadził wykłady z historii powojennej dla maturzystów, a w 2006 r. wybrano go członkiem Zarządu Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Zielonej Górze.

Obok aktywności naukowej i dydaktyki Robert Skobelski zajmował się również szeregiem spraw organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem Instytutu Historii UZ. W latach 2000-2003 był sekretarzem Wydziałowej Komisji ds. Doktorowania, natomiast w latach 2002-2007 powierzono mu stanowisko zastępcy dyrektora Instytutu. Pełniąc tę funkcję uczestniczył m.in. we wdrażaniu zasad systemu bolońskiego. Od 2007 r. jest sekretarzem redakcji rocznika naukowego Instytutu Historii UZ pt.: *Studia Zachodnie*.

Robert Skobelski jest żonaty, ma 8-letniego syna Kacpra. Interesuje się kinem, historią filmu, literaturą, czynnie uprawia sport (bieganie) i nie tak często jakby chciał, jeździ w góry.

> FRAGMENT KSIĄŻKI HABILITACYJNEJ:

Polityka PRL wobec państw socjalistycznych w latach 1956-1970. Współpraca - napięcia - konflikty (Poznań 2010).

(...) Koniecznością wydaje się podkreślenie, że na większość aspektów polityki wewnętrznej, a tym bardziej zagranicznej Polski tego okresu, poważny wpływ wywierały poglądy i zapatrywania Władysława Gomułki. Przywódca PRL, górujący zdecydowanie nad swoim otoczeniem charyzmą i umiejętnościami politycznego przewidywania, stanowił mieszaninę ortodoksyjnego komunisty i pragmatyka. Nie można zaprzeczyć, że realizując własną koncepcję polskiej racji stanu, dążył do zapewnienia narodowego i międzynarodowego bezpieczeństwa kraju, rozszerzenia jego suwerenności oraz zwiększenia autorytetu na arenie światowej. Odbywało się to jednak przy wszystkich ograniczeniach wynikających z ówczesnej sytuacji geopolitycznej i ustrojowej PRL oraz postawy samego Gomułki. I sekretarz PZPR był przekonany o zaletach systemu socjalistycznego dla narodu, ale zdawał sobie także sprawę z braku akceptacji dla władzy komunistów wśród większości Polaków i wynikającej stąd konieczności opierania się na ZSRR. Charakterystyczna dla przywódcy PRL była realistyczna w znacznej mierze ocena układu sił na świecie, możliwości i roli Polski w bloku wschodnim, a także sprzeczności w międzynarodowym

wym ruchu komunistycznym. Ale z drugiej strony Gomułce trudno było pogodzić się z własną bezsilnością w obliczu rozłamu radziecko-chińskiego, dostrzec ograniczeń rozwoju ekonomicznego państw socjalistycznych, zaś w odniesieniu do Praskiej Wiosny wnieść się ponad doktrynerstwo i obawy przed zagrożeniem niemieckim (...).

(...) Zdecydowanie najbardziej krytyczne stanowisko wobec przemian 1956 r. w Polsce i ich konsekwencji, zajęli przywódcy NSPJ, KPCz oraz Albańskiej Partii Pracy (APP), którzy w obawie przed groźbą utraty władzy, nie dokonali w swoich krajach, nawet ograniczonych, reform destalinizacyjnych. Doprowadziło to do wyraźnego ochłodzenia, czy wręcz kryzysu w stosunkach PRL z NRD, CSR i Albanią. Grupy rządzące tych państw, niejako w samoobronie przed rozprzestrzenianiem się „polskiej zarazy”, rozpoczęły w 1956 r. szeroką kampanię propagandową przeciwko PRL i polityce nowego kierownictwa PZPR, używając argumentów o kontrrewolucji i rewizjonizmie, ograniczając jednocześnie kontakty z Warszawą nie tylko na płaszczyźnie partyjno-państwowej, ale również w takich dziedzinach jak kultura, nauka czy nawet gospodarka (...).

(...) Stabilizowanie sytuacji w państwie i dążenia nowego kierownictwa PZPR do przywrócenia pozycji Polski we wspólnocie socjalistycznej przebiegały równoległe z narastającymi napięciami w światowym ruchu komunistycznym. Zaostrzające się szybko od 1956 r. sprzeczności radziecko-chińskie, związana z tym secesja Albanii czy też, w mniejszym stopniu, postawa Jugosławii uderzały w ideę jedności obozu socjalistycznego, nota bene nigdy do końca nie spełnioną. Tymczasem utrzymanie owej jedności było dla popaździernikowych władz PRL istotne zarówno ze względów ideologicznych, jak i politycznych. W kontekście ideologicznym rozwiązania chińskie, związane z początkową fazą „wielkiego skoku” stanowiły w ocenie kierownictwa PZPR, obok przykładu jugosłowiańskiego, potwierdzenie i usprawiedliwienie słuszności koncepcji różnych dróg do socjalizmu. Natomiast względy polityczne wynikały dla Warszawy z jej przynależności do bloku wschodniego, którego stabilność pod przywództwem ZSRR w powiązaniu z kursem Kremla na odprężenie z Zachodem, uważano za konieczne warunki realizacji najważniejszego celu, którym było międzynarodowe usankcjonowanie granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej (...).

(...) Gomułka, zdając sobie sprawę z mankamentów funkcjonowania RWPg, słabo jednocześnie dostrzegał, głównie z powodów doktrynalnych, zasadnicze przyczyny ekonomiczne takiej sytuacji. Rada bowiem, jako organizacja zrzeszająca państwa z gospodarkami centralnie sterowanymi, pozbawionymi mechanizmów wolnorynkowych, a do tego bez wcześniejszych, szerszych tradycji wzajemnej współpracy nie mogła się stać ani strefą wolnego handlu, ani unią celną, ani też wspólnym rynkiem. Nie była więc w stanie zapewnić swoim członkom harmonijnego i trwałego wzrostu gospodarczego, wręcz przeciwnie - utrwalala negatywne cechy systemów ekonomicznych państw socjalistycznych na czele z autarkią, biurokratycznymi metodami kierowania gospodarką i zapóźnieniem technologicznym oraz podtrzymywała, wprowadzoną na początku lat pięćdziesiątych ich izolację od gospodarki światowej.

Inaczej być zresztą nie mogło w obliczu dominującej pozycji ZSRR. Dla Kremla, godzącego się po 1956 r. na pewne reformy i ożywienie RWPg, miała ona w dalszym ciągu, oprócz gospodarczego, przede wszystkim znaczenie polityczne. Istnienie tej organizacji cementowało dodatkowo blok wschodni, a łącznie z uzależnieniem od radzieckich dostaw surowców i paliw, pozwalało władzom ZSRR na kształtowanie kierunków rozwoju gospodarek państw socjalistycznych zgodnie z własnymi interesami i założeniami ideologicznymi. Z tego też wynikała bierność, czy nawet niechęć Związku Radzieckiego

do, i tak nielicznych, samodzielnych inicjatyw członków Rady dążących do jej usprawnienia, nawet jeżeli dawało to realne możliwości uzyskania pozytywnych efektów ekonomicznych. Kremlowi odpowiadała w pełni, forsowana od początku, logika rozwoju RWPg, oparta w znacznej mierze jedynie na zacieśnieniu powiązań ekonomicznych między ZSRR a resztą członków ugrupowania, odgrywających w konsekwencji rolę komplementarną wobec radzieckiego systemu gospodarczego, a słabiej powiązanych i często konkurujących między sobą (...).

WYDZIAŁ MATEMATYKI, INFORMATYKI I EKONOMETRII UZ W PIERWSZEJ DZIESIĄTCE INSTYTUCJI EKONOMICZNYCH W KRAJU

Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Connecticut (USA) zarządza serwisem RePEc (Research Papers in Economics), w ramach którego stworzona została największa niekomercyjna baza bibliograficzna na świecie dotycząca ekonomii, IDEAS (Internet Documents in Economics Access Service). W bazie tej można znaleźć rankingi instytucji oraz uczonych. W czerwcu 2011 roku było w nim zarejestrowanych ponad 12 tys. instytucji z całego świata, w tym 127 z Polski. Są tam dane bibliograficzne ponad 28 tysięcy ekonomistów, w tym ponad 191 z Polski. Miło nam poinformować, że w rankingu umieszczonym w bazie IDEAS, Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii Uniwersytetu Zielonogórskiego, mimo, iż formalnie nie jest wydziałem ekonomii, znalazł się na ósmym miejscu w rankingu instytucji ekonomicznych z naszego kraju. Do tego sukcesu przyczynił się walcnie prof. Andrzej Nowak, specjalizujący się w teorii gier i ekonomii matematycznej, który w rankingu uczonych został sklasyfikowany na czwartym miejscu w kraju. Gratulacje! Dalszych pięciu pracowników Wydziału jest zarejestrowanych w bazie IDEAS: prof. Andrzej Cegielski, dr Robert Dylewski, prof. Zbigniew Świtalski, prof. Roman Zmysłony i prof. Stefan Zontek. Ponieważ wszystkie rankingi są weryfikowane raz w miesiącu, życzymy Wydziałowi, by te zaszczytne miejsca udało się podnieść w kolejnych miesiącach. Zachęcamy wszystkich interesujących się naukami ekonomicznymi do odwiedzenia serwisu IDEAS (<http://ideas.repec.org>), który obok rankingów zawiera coś znacznie ważniejszego: gigantyczną bazę artykułów i raportów. Można w niej znaleźć ponad 1 milion prac naukowych z ekonomii, z czego blisko 600 tys. to artykuły opublikowane on-line w czasopismach ekonomicznych.

Andrzej Cegielski

FESTIWAL NAUKI ZIELONA GÓRA 2011

Ewa Sapeńko

Pada deszcz - źle. Świeci słońce - też niedobrze. Chociaż z dwojga złego, wybieram słońce. A dopiektło ono w tym roku uczestnikom Festiwalu Nauki, oj dopiektło! Na szczęście nie przeszkodziło to naszym gościom w odwiedzeniu zielonogórskiego deptaka, a powiedziałabym nawet, że wyjątkowo dużo było osób odwiedzających „naukowe” namioty. Ale i wyjątkowo dużo w tym roku mieliśmy do zaoferowania naszym gościom. Aż 44 namioty stanęły wokół Ratusza i przy ul. Żeromskiego. A przecież projekty w namiotach to tylko część tego co przygotowaliśmy na tegoroczną imprezę. W Ratuszu tradycyjnie odbywały się wykłady (wykład inauguracyjny: *Wszelchświat po godzinach* - prof. Janusz Gil z Wydziału Fizyki i Astronomii) i po raz pierwszy w tym roku, warsztaty dla tłumaczy języka niemieckiego. Gościnnie jak zawsze Teatr Lubuski i tym razem udostępnił nam salę Stańczyka na wystawę fotograficzną Jarosława Dulęby z WPSiNoZ *Przestrzeń światła i czasu* oraz scenę kameralną na spektakl Teatru Tańca *Chodzące ciała* w choreografii i reżyserii Pawła Matysiaka. W WiMBP im. C. Norwida natomiast mogliśmy oglądać wystawę plakatów *Da war mal was*, a w klubie studenckim Gęba już po raz szósty odbyła się Uczta filozofów - tym razem pod hasłem *W okowach wolności*. W Galerii ZPAP Pro Arte dr Anna Owsian-Matyja z Wydziału Artystycznego pokazała wystawę *O design'ie po godzinach*, a w Galerii Uniwersyteckiej przy ul. Licealnej prezentowana była wystawa w ramach *Dni Techniki Satelitarnych* (Wydział Ekonomii i Zarządzania). No i premierowa prezentacja miniplanetarium, czyli *Najmniejsze planetarium świata*, które zostaje już na stałe w Instytucie Astronomii gdzie będą mogły go odwiedzać szkolne wycieczki.

Przez cały czas trwania festynu naukowego przy Ratuszu działała scena, na której w tym roku wyjątkowo dużo się działo. Mgr Tatiana Maciejewska z WPSiNoZ zadbała o to, żeby pokazać wszystkie formy taneczne, którymi zajmują się nasi studenci - od hip hopu aż po taniec brzucha, ale zaprezentowała też grupy prowadzone przez naszych studentów i absolwentów w klubach i domach kultury. Pojawił się też kabaret (Formacja kabaretowa Fruuu), no i na zakończenie, tradycyjnie już odbył się koncert w wykonaniu naszych studentów *Godzina jazzu*.

Tegoroczny Festiwal Nauki był imprezą szczególnie, ponieważ obchodziliśmy 10-lecie Uniwersytetu Zielonogórskiego i 46-lecie zielonogórskiego środowiska akademickiego. Aby uczcić ten jubileusz, niemal we wszystkich budynkach dydaktycznych zainstalowano wystawy *10 dyplomów z Wydziału Artystycznego*, w siedzibie rektoratu przy ul. Licealnej można też oglądać wystawę

fotograficzną *Uniwersytet Zielonogórski w obiektywie Kazimierza Adamczewskiego*, a w sali Senatu otwarto *Galerię Rektorów Zielonogórskich Uczelni*. Obrazy zostały odrestaurowane, część z nich zyskała nowe ramy i nareszcie portrety rektorów Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Wyższej Szkoły Inżynierskiej, Politechniki Zielonogórskiej i Uniwersytetu Zielonogórskiego znalazły swoje godne miejsce.

Poniedziałek na wydziałach w tym roku również cieszył się dużym zainteresowaniem grup zorganizowanych. Uczniowie z klas, tych młodszych i starszych, uczestniczyli w pokazach, warsztatach i zajęciach laboratoryjnych. A propozycja wydziałów była bardzo bogata i było w czym wybierać.

Już po zakończeniu tegorocznej edycji Festiwalu Nauki wielokrotnie spotkałam się z opinią, że była to najlepsza z dotychczasowych imprez. Zastanawiałam się dlaczego, bo przecież poza jubileuszem 10-lecia, tak naprawdę to niczym specjalnym ten festiwal nie różnił się od minionych festiwali. Owszem, były nowe, bardzo interesujące projekty, ale tak jest przecież każdego roku. Staramy się, żeby oferta programowa była inna niż we wcześniejszych

NAUKA po godzinach

imprezach. Każdego roku mamy też jakiś projekt kreowany na hit imprezy (w tym roku było to miniplanetarium). A może to właśnie projekty towarzyszące - czyli performance, happeningi, wystawy, spektakle uliczne, których w tym roku była wielka obfitość, stworzyły taką niepowtarzalną atmosferę, że osoby odwiedzające nas były pod tak dużym wrażeniem? Jeden z mieszkańców Zielonej Góry napisał nawet wiersz na temat Festiwalu Nauki:) Żałuję, że nie mogę go przytoczyć, ale usłyszałam go tylko raz w Radiu Zachód, podczas audycji poświęconej właśnie naszej imprezie, a szkoda:)

W tym roku wydarzyła się jeszcze jedna ważna dla naszego Festiwalu Nauki rzecz - otóż byliśmy obecni na Pikniku Naukowym w Warszawie. 28 maja do Warszawy pojechaliśmy 2 projekty: inteligentny dom (tytuł projektu: *Wolność Tomku w zdalnym domku*) i samochód elektryczny (tytuł projektu: *Transport? Naturalnie na słońce!*). Uniwersytet Zielonogórski zaprezentował się tam na bardzo wysokim poziomie. Jeżeli kiedykolwiek miałabym chociaż cień kompleksów (a nie miałam!) to po tej imprezie pozbyłabym się ich

definitywnie! Różna jest oczywiście skala imprezy zielonogórskiej i warszawskiej, ale też i liczba mieszkańców w tych miastach jest różna (i to bardzo!), natomiast poziom merytoryczny, organizacyjny i każdy inny jest porównywalny. Nieporównywalne są jednak pieniądze - w tym roku MNiSW naszemu Festiwalowi odmówiło dofinansowania, co znaczyło, że sami musieliśmy udźwignąć koszty organizacji tegorocznej imprezy. Tym większe podziękowania należą się więc sponsorom, którzy w znacznym stopniu ten ciężar ponieśli za nas. Nie byłoby więc Festiwalu Nauki' Zielona Góra 2011 gdyby nie instytucje:

- > PWE GUBIN Sp. z o.o. w Sękowicach,
- > Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA w Warszawie Oddział w Zielonej Górze,
- > MAZEL M.H. Mazurkiewicz sp. j.,
- > Miasto Zielona Góra.

Oczywiście największe podziękowania należą się jednak autorom i realizatorom projektów, co niniejszym czynię dziękując wszystkim w imieniu organizatorów Festiwalu Nauki.

> Otwarty Turniej Szachowy o Mistrzostwo Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii 2011

5 czerwca 2011 roku w ramach Festiwalu Nauki "Nauka po godzinach" odbył się Otwarty Turniej Szachowy o Mistrzostwo Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii UZ. Wzorem ubiegłorocznego Turnieju, tegoroczny Turniej odbył się również na zielonogórskim deptaku, tuż przy Ratuszu. W Turnieju wzięło udział ok. 30 osób, w tym absolwenci oraz obecni studenci UZ, uczniowie szkół średnich, gimnazjów oraz szkół podstawowych. Turniej został rozegrany w dwóch kategoriach wiekowych: młodszej (tj. uczestnicy ze szkół podstawowych i młodszy) i starszej. W wyniku rywalizacji turniejowej w grupie młodszej zwycięskie puchary otrzymali:

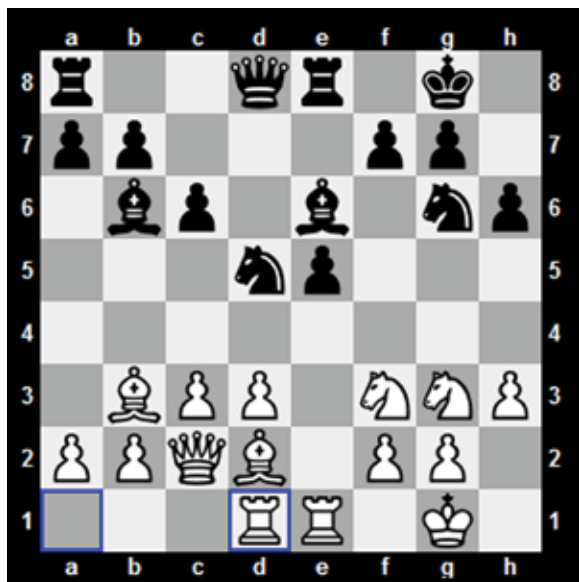
- > Igor Tomczyk - za zajęcie I miejsca,
- > Krzysztof Kasperski - za zajęcie II miejsca,
- > Bartosz Fligier - za zajęcie III miejsca.

W grupie starszej kolejne miejsca oraz puchary zdobyli:

- > Marcin Tobys - za zajęcie I miejsca,
- > Tomasz Warszawski - za zajęcie II miejsca,
- > Aleksander Zalcman - za zajęcie III miejsca.

Należy również dodać, że wszyscy uczestnicy Turnieju otrzymali pamiątkowe nagrody (książki, długopisy, breloczki).

W chwili obecnej w Rumunii, w mieście Medias, trwa *Bazna Kings Tournament*. Jest to stosunkowo nowe wydarzenie, które odbywa się dopiero po raz piąty. W turnieju tym biorą udział Magnus Carlsen z Norwegii, Sergey Karjakin z Rosji, uważany za geniusza szachów Vassily Ivanchuk z Ukrainy, Hikaru Nakamura z USA, Teimour Radjabov z Azerbejdżanu i najlepszy szachista Rumunii Liviu-Dieter Nisipeanu. Po kilku zwycięstwach odniesionych w turnieju na pierwsze miejsce w rankingu światowym powrócił Magnus Carlsen, dwudziestolatek z Norwegii, który wygrał *Kings Tournament* w 2010 roku. Wcześniej, przez kilka miesięcy, na pierwszym miejscu w rankingu światowym zajmował aktualny mistrz świata Viswanathan Anand z Indii. W tegorocznym *Bazna Kings Tournament* w partii pomiędzy Ivanchukiem i Karjakinem po 16'tym posunięciu białych (16. Rad1) doszło do następującej pozycji:

Otwarty Turniej Szachowy o mistrzostwo Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii

W przedstawionej sytuacji grający czarnymi Karjakin zagrał 16. ... Bxh3 (tzn. czarny gонец zbil białego pionka stojącego na polu h3). To nieprzewidywalne zagranie można uznać za najpiękniejsze w turnieju. Na blogu Magnusa Carlsena można przeczytać następujące stwierdzenie "Karjakin beat Ivanchuk with the black pieces with the beautiful 16. ... Bxh3!!", będące dobrym komentarzem do tego zagrania czarnych.

W 2011 roku odbyły się również kwalifikacje wylaniające pretendenta do mistrzowskiej korony. Dość niespodziewanie prawo do gry o mistrzostwo świata uzyskał Borys Gelfand, białoruski szachista reprezentujący Izrael. Prawo to uzyskał zwyciężając w turnieju pretendentów, który odbył się w Kazaniu w Rosji. W turnieju tym oprócz Gelfanda wzięli udział: Vladimir Kramnik (rosyjski szachista, który odebrał mistrzostwo świata Garriemu Kasparowowi), Alexander Grischuk również z Rosji, Weselin Topalov z Bułgarii, Levon Aronian z Armenii, Teimour Radjabov i Shakhriyar Mamedyarov z Azerbejdżanu i Gata Kamski z USA. Z udziału w turnieju pretendentów wycofał się Magnus Carlsen, protestując w ten sposób przeciwko jego zdaniem złym regułom tego turnieju. Mecz o mistrzostwo świata odbędzie się w przyszłym roku. Zapowiada się, więc fascynujące starcie Viswanathana Ananda z Borysem Gelfandem o mistrzowską koronę.

FOT. RENIA KASPERSKA

Krajowy Komitet Organizacyjny Międzynarodowego Konkursu „Matematyka bez Granic”
http://www.mbg.uz.zgora.pl
Polskie Towarzystwo Matematyczne
Oddział Zielonogórski
Uniwersytet Zielonogórski
Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii
65-516 Zielona Góra,
ul. prof. Z. Szafrana 4a

> XXII Międzynarodowy Konkurs „Mathématiques sans Frontières” (Matematyka bez Granic) - edycja polska w Regionie Lubusko-Zachodniopomorskim

Międzynarodowy Konkurs „Mathématiques sans Frontières” jest organizowany na świecie od dwudziestu dwóch lat. Pierwsza edycja tego konkursu została zorganizowana w 1989 roku przez grupę francuskich matematyków, przy wsparciu Akademii w Strasburgu. Polska uczestniczyła w konkursie od 1993 roku. Konkurs ten bardzo szybko zyskał dużą popularność w krajach Europy Zachodniej. W ostatnich latach brała w nim udział młodzież z 27 krajów świata, w tym uczniowie z krajów Unii Europejskiej oraz z krajów ubiegających się o przyjęcie do Unii, a także młodzież z USA, Meksyku i Kanady.

Patronat nad Międzynarodowym Konkursem „Mathématiques sans Frontières” (Matematyka bez Granic) sprawuje Polskie Towarzystwo Matematyczne, a jego promocję i organizację w Polsce powierzono Oddziałowi Zielonogórskiemu Polskiego Towarzystwa Matematycznego z siedzibą na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii UZ. Działania Krajowego Komitetu Organizacyjnego Międzynarodowego Konkursu „Matematyka bez Granic” w Polsce z siedzibą na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii Uniwersytetu Zielonogórskiego wspierają: Polskie Towarzystwo Matematyczne, Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego, Dziekan Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii UZ.

Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii UZ również ma swój udział w popularyzacji gry w szachy. W kończącym się roku akademickim 2010/2011, działając na tym Wydziale Koło Naukowe #System (hashSystem@wmie.uz.zgora.pl), zorganizowało 10 turniejów szachowych, w których wzięli udział studenci wszystkich wydziałów UZ. Do udziału w turniejach zapraszani byli także uczniowie szkół średnich, gimnazjów i szkół podstawowych. Ponadto zaproszono pracowników ENEA S.A. i Zielonogórski Klub Szachowy „64”. Przeprowadzono następujące turnieje: Turniej z Okazji Rozpoczęcia Roku Akademickiego (28.10.2010), Turniej Andrzejkowy (18.11.2010), Turniej Gwiazdkowy (09.12.2010), Turniej Noworoczny (13.01.2011), Turniej Walentynkowy (03.02.2011), Turniej Marcowy (10.03.2011), Turniej Wiosenny (31.03.2011), Turniej Wielkanocny (14.04.2011), Turniej Majowy (12.05.2011) i Turniej Wakacyjny (26.05.2011).

Na koniec, tradycyjnie wszystkim uczestnikom i zwycięzcom Otwartego Turnieju o Mistrzostwo Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii 2011, serdecznie gratulujemy, życzymy pójścia w ślady najlepszych oraz spotkania na kolejnym Turnieju Szachowym.

Andrzej Kasperski
Organizator Turnieju

„Matematyka bez Granic” to konkurs bezpłatny, międzyklasowy, dwuetapowy, adresowany do uczniów czwartych i piątych klas szkół podstawowych, trzecich klas gimnazjów i pierwszych klas szkół ponadgimnazjalnych. Do współzawodnictwa w Konkursie mogą stawać uczniowie klas ze szkół publicznych i niepublicznych. Zgłoszenie udziału w konkursie następuje za zgodą wszystkich uczniów klasy w porozumieniu z nauczycielem matematyki i dyrekcją szkoły. Jedynie całe klasy mają prawo uczestnictwa w zawodach. Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „Mathématiques sans frontières” jest konkursem interdyscyplinarnym. Na całym świecie uczestniczą w nim całe klasy, które tego samego dnia rozwiązują te same zestawy zadań matematycznych o charakterze aplikacyjnym (częściowo w językach obcych). Zadania są opracowywane przez Międzynarodowy Komitet w Strasburgu.

Finale Konkursu odbywa się w marcu w tym samym dniu i o tej samej godzinie we wszystkich szkołach, w których kształcą się uczestnicy konkursu. Do rozwiązania jest, w zależności od kategorii wiekowej uczniów, Junior 8 lub 9, a Senior 10 lub 13 zadań, z czego pierwsze zadanie podane jest w językach obcych (angielskim, niemieckim, francuskim, włoskim i hiszpańskim). Należy przetłumaczyć treść zadania i zapisać rozwiązanie w jednym z podanych języków obcych.

Celem konkursu „Mathématiques sans Frontières” (Matematyka bez Granic) jest zbliżenie między krajami i miastami Unii Europejskiej, szkołami publicznymi i niepublicznymi, matematyką i językami obcymi. Konkurs ten ma za zadanie zwiększenie zainteresowania matematyką poprzez pokazanie jej zastosowań w życiu codziennym. Pozwala on na wykorzystanie własnej inicjatywy w rozwiązywaniu zadań oraz na rozwijanie twórczej aktywności uczniów. Ponadto wyrabia on umiejętność pracy w zespole i zachęca do nauki języków obcych. Daje on również możliwość sprawdzenia swojej wiedzy oraz porównania jej z wiedzą rówieśników z Europy oraz zachęca do pokonywania barier językowych w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami z krajów Unii Europejskiej. Klasyfikacja zwycięzców prowadzona jest w poszczególnych regionach. Uroczystość wręczenia nagród i dyplomów odbywa się w obecności przedstawicieli klas - uczniów laureatów konkursu, nauczycieli matematyki, dyrektorów szkół, przedstawicieli Komitetu Regionalnego Konkursu, władz akademickich, władz oświatowych i samorządowych, zakładów pracy, firm oraz przedstawicieli prasy lokalnej, radia, telewizji. Nagrody zwyciężcom klasom fundują i wręczają lokalne władze samorządowe, oświatowe oraz zakłady pracy. Zasady te są przyjęte we wszystkich krajach UE.

W bieżącej, XXII edycji (2010/2011) Międzynarodowego Konkursu „Mathématiques sans Frontières” (Matematyka bez Granic) w Polsce do finału, który odbył się 22 marca 2011 roku, przystąpiły 462 szkoły (1071 klas), w tym 137 szkół podstawowych (341 klas), 151 szkół gimnazjalnych (289 klas) i 174 szkoły ponadgimnazjalne (441 klas).

Natomiast w Regionie Lubusko-Zachodniopomorskim uczestniczyły 224 klasy - 5097 uczniów ze 116 szkół, w tym 108 klas - 3 225 uczniów z 58 szkół podstawowych, 82 klasy - 1880 uczniów z 38 szkół gimnazjalnych i 34 klasy - 992 uczniów z 20 szkół ponadgimnazjalnych.

Uroczyste podsumowanie finału XXII Międzynarodowego Konkursu „Matematyka bez Granic” w Regionie Lubusko-Zachodniopomorskim odbyło się 6 czerwca 2011 roku w ramach Festiwalu Nauki na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonomometrii Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Na uroczystości gościliśmy laureatów: klasę I b z I Liceum Ogólnokształcącego im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze (nauczyciel: Ewa Jarmołowska), delegację klasy I m z I Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Dubois w Koszalinie (nauczyciel: Paweł Rudecki; 1. miejsce w regionie i 1. lokata w kraju); klasę I m z V Liceum Ogólnokształcącego im. K. Kieślowskiego w Zielonej Górze (nauczyciel: Sabina Janecka-Mastelarz) oraz klasę I a ze Społecznego Liceum Ogólnokształcącego w Żarach (nauczyciel: Maria Padaszyńska) (2. miejsce w regionie, 16. lokata w kraju) oraz laureatów 3. miejsca ex aequo w regionie i 19 lokaty ex aequo w Polsce: klasę I b z Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Gorzowie Wielkopolskim (nauczyciel: Piotr Kociotek), klasę I c z III Liceum Ogólnokształcącego w Gorzowie Wlkp. (nauczyciel: Bogusława Wiśniewska), delegację klasy I c z Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Dubois w Koszalinie (nauczyciel: Krzysztof Kleban), klasę I a z I Liceum Ogólnokształcącego im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze (nauczyciel: Krystyna Burakowska), klasę I a z Liceum Ogólnokształcącego w Szprotawie (nauczyciel: Zygmunt Krawczyk), klasę I c z Liceum Ogólnokształcącego im. K.K. Baczyńskiego w Nowej Soli (nauczyciel: Justyna Małczak), przedstawiciela klasy I b z VI Liceum Ogólnokształcącego w Szczecinie (nauczyciel: Barbara Kowalska).

Na uroczystym spotkaniu gościliśmy uczniów szkół gimnazjalnych: klasę II f z Gimnazjum nr 1 w Zielonej Górze (nauczyciel: Patrycja Kośmider; 1. miejsce w regionie, 4. lokata w kraju); klasę III b ze Społecznego Gimnazjum w Żarach (nauczyciel: Justyna Dziurman; 2. miejsce w regionie, 6. lokata w kraju); klasę II b z Gimnazjum nr 1 w Zielonej Górze (nauczyciel: Justyna Flis; 3. miejsce w regionie, 8. lokata w kraju).

Uczniowie zwyciężkich klas drugich z Gimnazjum

nr 1 w Zielonej Górze w roku szkolnym 2009/2010 i 2010/2011 uczestniczyli w zajęciach pozalekcyjnych z matematyki w ramach projektu „Współ w zespół z Matematyką bez Granic”, realizowanego przez Polskie Towarzystwo Matematyczne na terenie 3 województw: kujawsko-pomorskiego, lubuskiego i zachodniopomorskiego. Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2009-2012.

Na uroczystości gościliśmy również laureatów Międzynarodowego Konkursu „Matematyka bez Granic” - Junior, który w Regionie lubusko-Zachodniopomorskim odbył się po raz trzeci, tj. klasę VI f ze Szkoły Podstawowej nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi w Zielonej Górze (nauczyciel: Joanna Kotarska; 1. miejsce w regionie i 1. lokata w Polsce); klasę VI a ze Szkoły Podstawowej nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi w Zielonej Górze (nauczyciel: Lilla Filipiak) i klasę VI c ze Szkoły Podstawowej nr 5 w Żarach (nauczyciel: Urszula Zembaty; 2. miejsce w regionie, 3. lokata w Polsce). Natomiast laureat 3. miejsca w regionie i 8. lokaty w Polsce - klasa V a z Prywatnej Szkoły Podstawowej Leonarda Piwoni w Szczecinie (nauczyciel: Danuta Banaszak) - został uhonorowany 18 czerwca 2011 roku na Wydziale Matematyczno-Fizycznym Uniwersytetu Szczecińskiego podczas II Seminarium dla nauczycieli województwa zachodniopomorskiego, prowadzących zajęcia pozalekcyjne z matematyki w ramach projektu „Współ w zespół z Matematyką bez Granic”.

Laureatom Konkursu nagrody ufundowali: Marszałek Województwa Lubuskiego Elżbieta Polak; Starosta Powiatu Nowosolskiego Józef Suszyński; Starosta Powiatu Żagańskiego Marek Ślusarski; Prezydent Miasta Gorzowa Wlkp. Tadeusz Jędrzejczak; Prezydent Miasta Koszalin Piotr Jedliński; Prezydent Miasta Szczecin Piotr Krzystek; Prezydent Miasta Zielona Góra Janusz Krzysztof Kubicki; Burmistrz Miasta Żary Wacław Maciuszonek; Lubuski Kurator Oświaty Roman Sondej; Zachodniopomorski Kurator Oświaty Artur Gałęski; Dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Jerzy Kaliszan; Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Czesław Osękowski; Dziekan Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonomometrii Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Andrzej Cegielski; Prezes Zielonogórskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Matematycznego prof. Roman

Zmyślony; Dyrekcja Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych: Leszek Banach, Janusz Frankowski; Nadleśniczy Nadleśnictwa Lipinki Roman Wrażeń; Nadleśniczy Nadleśnictwa Szprotawa Dariusz Chęłstki.

Zwienięciem uroczystości był wykład pt.: *Jak szybko wygrać w Sudoku?* wygłoszony przez prof. Andrzeja Cegielskiego, Dziekana Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonomometrii Uniwersytetu Zielonogórskiego.

W imieniu wszystkich wolontariuszy, działających na rzecz Międzynarodowego Konkursu „Matematyka bez Granic” edycja polska, pragnę serdecznie podziękować Rektorowi prof. Czesławowi Osękowskiemu, Dziekanowi Wydziału Matematyki Informatyki i Ekonomometrii prof. Andrzejowi Cegielskiemu za zrozumienie i wsparcie działań Regionalnego Komitetu Międzynarodowego Konkursu „Matematyka bez Granic”.

W imieniu Zarządu Oddziału Zielonogórskiego Polskiego Towarzystwa Matematycznego serdecznie dziękuję wszystkim sympatykom konkursu za życzliwość i docenienie znaczącej roli matematyki w edukacji młodzieży oraz ufundowanie atrakcyjnych nagród dla laureatów XXII Międzynarodowego Konkursu „Matematyka bez Granic” w Regionie Lubusko-Zachodniopomorskim.

Więcej informacji na temat konkursu można znaleźć na stronie <http://www.mbg.uz.zgora.pl>

Krystyna Białek

FORMY AKTYWNOŚCI STUDENTÓW UZ W ŚWIETLE BADAŃ

Ewa Narkiewicz-Niedbałec

Od stycznia do marca 2011 roku w ramach zbierania danych do prac magisterskich dziesiątka studentek *pedagogiki* o specjalności *animacja kultury* przeprowadziła badania ankietowe dotyczące uczestnictwa w kulturze i czasu wolnego studentów studiów stacjonarnych UZ. Kwestionariusz do badań był dość obszerny i obejmował pytania dotyczące budżetu czasu wolnego, częstotliwości odwiedzania instytucji kultury i rozrywki, czytelnictwa książek i czasopism, preferencji czytelnictwa, aktywności w kołach naukowych i stowarzyszeniach, sposobów wykorzystywania Internetu, preferencji muzycznych, aktywności fizycznej i tanecznej, akceptacji dla prowokacji artystycznych. W badaniach wzięło udział, przeszło 670 studentów, w tym 128 studentów *pedagogiki*, 71 z Wydziału Artystycznego oraz 467 z różnych wydziałów i kierunków, dobranych w sposób losowy. Kilka ankiet trzeba było wyłączyć z analizy z powodu braku części danych). Aby zachęcić studentów do wypełnienia obszernego kwestionariusza (32 strony), co zajmowało około 50-60 minut Dziekan Wydziału prof. Zbigniew Izdebski ufundował 10 nagród do rozlosowania wśród tych, którzy wzięli udział w badaniu i dodatkowo wypełnili kartę do losowania. Nagrodą był podwójny album zespołu „KULT” - Unplugged. Na uroczystości wręczenia statuetek „Belfer Roku” nagrody te zostały rozlosowane, a szczęśliwcy powiadomieni drogą mailową lub telefoniczną. Do dziś 9 nagród zostało odebranych, jedna czeka jeszcze na właścicielkę. W kwietniu i maju dane z badań przeprowadzające je magistrantki wczytały do komputerów i z tego dr inż. Edyta Mianowska pomogła utworzyć bazę danych do dalszych analiz i obliczeń w programie SPSS, który studenci pedagogiki i socjologii poznają w trakcie studiów.

Pierwsze wyniki tych badań prezentowane już były na konferencji Sekcji Socjologii Młodzieży i Edukacji Polskiego Towarzystwa Socjologicznego „Młodzież w czasie wolnym - edukacja, praca, formy ludyczności”, która odbyła się w Łagowie 25-26.05.br. oraz na studenckiej konferencji socjologów i pedagogów WPSiNoZ „Zdziwienia” 8.06.br.

Co wynika z przeprowadzonych badań? Jacy są studenci UZ, co preferują i robią? Dane z przebadania próby losowej (losowane były kierunki i lata a nie pojedyncze osoby) można traktować jako odnoszące się do całej zbiorowości studentów studiów stacjonarnych UZ. Otóż, zbiorowość studentów jest sfeminizowana - 70 % stanowią kobiety, 12 % obok studiowania ma stałą pracę zawodową, 36 % podejmuje prace dorywcze. Połowa ma chłopaka lub dziewczynę, w tym 15 % zamieszkuje razem, 3,4 % zawarto już związek małżeński, pozostałe 40 % nie ma aktualnie sympatii. 10 % badanych oceniło, że sytuacja materialna jego rodziny jest bardzo dobra, 41 % że dobra, 43 % że przeciętna. Niespełna 6 % studentów sytuację tę oceniło jako złą lub bardzo złą. Na rozrywkę, hobby i zainteresowania student UZ przeznaczają miesięcznie 176 zł. 2/3 badanych deklaruje, że może na ten cel przeznaczyć od 50 do 200 zł miesięcznie. 14 % angażuje się w działalność kół naukowych bądź stowarzyszeń.

Z deklaracji dotyczącej budżetu czasu wynika, że na sen w przeciętny dzień powszedni student przeznaczają 8 godzin 46 minut (w weekendowy - 9 h 36 min), na zajęcia dydaktyczne 3 h 23 min., na przygotowanie się do zajęć 50 min. w dni powszednie, a 1 h i 4 min w weekend. Więcej czasu zajmuje spędzanie czasu z przyjaciółmi (3 h w dni powszednie i 2 h 44 w weekendy), z chłopakiem lub dziewczyną (2 h 28 i 4 h 32) oraz korzystanie z Internetu (3 h i 3 h 30 min), w tym na gry komputerowe studenci przeznaczają 26 min. w dni powszednie i 37 w weekendy. Codzienne korzystanie z Internetu polega głównie na komunikowaniu się z innymi (skype, gadu-gadu) - 54 % wskazań „korzystam bardzo często”, słuchania muzyki, na sprawdzaniu potrzebnych informacji (PKP, godziny otwarcia instytucji, itp.), korzystania z serwisów społecznościowych - po czterdziestu kilka procent wskazań dla każdego sposobu. 1/3 studentów deklaruje, że bardzo często śledzi w Internecie bieżące serwisy informacyjne, śledzi interesującą ich tematykę, ogląda filmy oraz przygotowuje się do zajęć.

Niewiele czasu poświęcają studenci na naukę języka obcego - około 17 min. w dni powszednie i 11 w weekend. Ale dość często korzystają z biblioteki i czytelnictwa. 34 % deklaruje, iż chodzi tam przynajmniej raz w tygodniu, a 42 % że przynajmniej raz na kwartał. Jedynie 9 % że nie chodzi tam nigdy. Tylko nieco częściej chodzą studenci do pubów lub kawiarni - 30 % bywa tam przynajmniej raz w tygodniu, a 56 % raz na trzy miesiące. 24 % przynajmniej raz w tygodniu idzie do dyskoteki lub klubu, a blisko połowa chodzi tam przynajmniej raz na kwartał. 15 % nigdy nie chodzi do dyskoteki a 5 % do pubów. Większość studentów - 56 % idzie do kina raz na trzy miesiące, 4 % częściej a 20 % przynajmniej raz na pół roku. Rzadziej lub wcale nie są odwiedzane inne instytucje kultury. Z filharmonii nie korzysta w ogóle 73 % badanych, z galerii, muzeów 60 %, z teatru 51 %.

Filmem, który zrobił największe wrażenie i głęboko zapadł w pamięć studentów jest „Avatar”, jeden z pierwszych filmów w technice 3D (z 2009 r.) - 5 % wskazań, „Zielona miła (1999) - 3 % oraz „Requiem dla snu” 2 %. Najbardziej cenionymi reżyserami są: Andrzej Wajda (38 %), Roman Polański (23 %), Steven Spielberg (14 %). Aktorami - Cezary Pazura (18 %), Johnny Depp (16 %) i Bogusław Linda (10 %). Być może silnie sfeminizowane środowisko zielonogórskich studentów spowodowało, iż aktorzy cenieni

ŹLI LUDZIE NIE ŚPIEWAJĄ

> PRZEZ DZIEWIĘĆ WIOSENNYCH TYGODNI WIELU ZIELONOGÓRZAN Z ZAPARTYM TCHEM I TELEFONEM W DŁONI ŚLEDZIŁO ZMAGANIA NASZEGO ZESPOŁU W EMITOWANYM PRZEZ TVP2 PROGRAMIE „BITWA NA GŁOSY”. WSZYSTKO ZA SPRAWĄ WYBITNEJ WOKALISTKI JAZZOWEJ I HONOROWEJ OBYWATELKI ZIELONEJ GÓRY. O SWOICH WSPOMNIENIACH Z NASZEGO MIASTA, KULISACH PROGRAMU I O TYM, JAK BARDZO POTRZEBUJEMY MUZYKI, SPECJALNIE DLA MIESIĘCZNIKA UZ OPOWIADA URSZULA DUDZIAK.

są bardziej niż aktorki. Żadna z nich nie uzyskała wskazań przekraczających 10 %. Angelinę Jolie ceni 9 % studentów, Małgorzatę Sochę 7 % (grała w dwóch filmach najczęściej oglądanych w okresie przeprowadzania badań - „Och Karol - 2” i „Weekend” oraz Julię Roberts 5 %.

W badaniu pytano również o preferowany gatunek muzyki, ulubionego wykonawcę. Preferowany gatunek to pop (57 %), rock (49 %) i jazz (19 %). Lista ulubionych wykonawców była bardzo długa, bo jest w czym wybierać. Ulubioną wykonawczynią, dla 7 % okazała się Rihanna oraz Beyoncé (4,6 %), obie reprezentujące amerykański pop. Ale trzecie miejsce zajął Kazik Staszewski z zespołem „Kult” (4,5 %), kolejne Kasia Nosowska z zespołem „Hey” oraz Dżem. 11 % studentów zadeklarowało, że może o sobie powiedzieć, iż są zainteresowani muzyką klasyczną (poważną), 41 % że słucha jej od czasu do czasu, choć szczególnie zainteresowani nią nie są. Bardzo wielu studentów, bo blisko 30 % uczęszczało na zajęcia taneczne, a 11 % uczęszcza na nie obecnie. Najczęściej nauka tańca trwała od roku do dwóch lat, następnie krócej niż pół roku. Kilkanaście osób poświęciło tańcowi od 5 do 6 lat, a kilka nawet więcej (do 16 lat!).

Dla połowy badanych indywidualne ćwiczenia, taniec, spacer, jazda konna to systematycznie realizowane formy aktywności fizycznej. Dla blisko 1/3 taką formą są zajęcia w ramach wychowania fizycznego. 36 % dość często jeździ na rowerze, 24 % biega i 21 % chodzi na basen. Jeśli chodzi o sporty zimowe, to w każdym sezonie na tyżwach jeździ 9 %, na nartach 5 % i na snowboardzie 4 %. Zdecydowana większość w ogóle nie jeździ na nartach (77 %), ani na snowboardzie (88 %). Po kilka procent deklaruje, iż zajmuje się wspinaczką i żeglarstwem.

Miejscami rozrywki i spotkań towarzyskich najczęściej odwiedzanymi są: klub „U Ojca” (24 % studentów bywa tam bardzo i dość często), 4 różnie dla Lucienne (23 %) oraz Heaven (17 %).

Mimo, iż młodzież studencka - jak większość współczesnie żyjących ludzi - uczestniczy w kulturze popularnej, to silnie zakorzeniony jest u nich normatywny wzorzec, iż studenci powinni czytać książki (88 %), gazety i czasopisma (70 %). Chodzenia do teatru i kina jako powinności kulturalnych od swoich kolegów oczekuje po 45-48 % badanych, a do filharmonii 32 %. Największą popularnością wśród badanych cieszą się książki Paulo Coelho i fantastyka, sygnowana takimi nazwiskami jak: John Ronald Reuel Tolkien, Andrzej Sapkowski, J. K. Rowling.

Wiele z przytoczonych powyżej danych będzie wymagało zinterpretowania i próby zrozumienia, dlaczego takie są wyniki. Niektóre z tych wyjaśnień znajdują się w pracach magisterskich, które albo już są ukończone, albo właśnie pisane. Seminarzystkami, z którymi przygotowałam i zrealizowałam ten projekt są panie: Joanna Czesnowicz, Olga Dawidowicz, Dorota Grała, Joanna Kołodziej, Katarzyna Kowalska, Anna Michałowska, Agnieszka Rycombel, Justyna Sokołowska, Martyna Stasiowska, Patrycja Szewczyk. Wszystkim im chciałabym podziękować za owocną współpracę, a wszystkim wylosowanym do badań studentom, którzy wzięli w nich udział za poświęcenie czasu i udzielenie - mam nadzieję - szczerych i rzetelnych odpowiedzi. Dziękuję również za współpracę na etapie przygotowywania kwestionariusza do badań oraz bazy danych i obliczeń dr inż. Edycie Mianowskiej.

> **KKD:** Pani Urszulo, proszę nam opowiedzieć o swoich związkach z Zieloną Górą.

UD: Przeprowadziłam się do Zielonej Góry, kiedy byłam w pierwszej klasie. Pamiętam szkołę na Wazów, gdzie po-

tem była szkoła pielęgniarska, ale te najważniejsze lata spędziłam w trójce, przy ul. Chopina. Tam zdałam maturę i tam właściwie były moje początki takiego naprawdę bliskiego związku z muzyką. Miałam swój zespół, profesoria mnie lubili, cenili, nie robili mi żadnych przeszkód, przeciwnie, byli ze mnie dumni. Właśnie dlatego mam bardzo miłe wspomnienia z tego okresu. Byłam niedawno na 50-lecie tej szkoły i spotkałam tych nauczycieli. Niektórzy są nadal w bardzo dobrej formie, na przykład nasz matematyk, który był tak przystojny, że dziewczyny jęczały z zachwytu, kiedy do nas przyszedł. Tak w ogóle to ja jestem w czepku urodzona. Miałam szczęśliwych rodziców, którzy byli małżeństwem przez 56 lat i mówili do siebie per „gołąbeczku”. W Zielonej Górze przeżyłam pierwsze miłości, pierwsze pocatunki. Codziennie chodziłam do szkoły z moją przyjaciółką Jadzią, szłyśmy chyba ze 3 km ulicą Dąbrowskiego. Teraz, kiedy przyjeżdżam do Zielonej Góry, chodzę tymi ścieżkami i się wzruszam. Bardzo się cieszę, że mam takie miejsce i tak piękne wspomnienia. Chyba dlatego jestem taką radosną osobą, która może innym pomagać, nieść ciepło i ulgę. Sposób, w jaki śpiewam, też jest związany z potrzebą wyładowania energii i naładowania nią ludzi, którzy potem mi tę energię oddają. Zielona Góra to dla mnie bardzo radosne wspomnienie, do którego chętnie wracam. Teraz, kiedy jeździłam na próby do „Bitwy na głosy”, sprawiło mi to zawsze wielką radochę.

> **KKD: Mimo całego zmęczenia związanego z programem?**

UD: Tak. Wypoczywałam w pociągu, bo ja bardzo lubię jeździć koleją. Z moją menedżerką wybrałyśmy pociąg berliński, jechałyśmy do Świebodzina, a tam przyjeżdżał po nas samochód. Był więc komfort, a także poczucie, że wracam do swojego fajnego dzieciństwa.

> **KKD: Jak wyglądały początki Pani edukacji muzycznej?**

UD: Moją pierwszą nauczycielką gry na fortepianie była mama, która uważała, że w domu powinien być fortepian i biblioteka. Mama bardzo dbała o naszą edukację. Potem zapisała mnie do szkoły muzycznej, ale mnie to strasznie nudziło. Byłam wyrotowcem, grałam boogie-woogie, zamiast ćwiczyć gamy. Pamiętam, że pewnego razu dostałam lanie, bo mama dowiedziała się przypadkiem, że nie chodzę do szkoły. A ja za ostatnie czesne, pamiętam, że to było 30 złotych, nakupiłam landrynek i rozdałam je wszystkim dzieciom w ogródku jordanowskim.

> **KKD: A czy Pani zawodowa kariera muzyczna też rozpoczęła się w Zielonej Górze?**

UD: Tak, byłam wtedy w dziesiątej klasie. Już wtedy jazzowałam, miałam swój zespół, grałam na pianinie i zaczęłam śpiewać. Do Zielonej Góry przyjechał wtedy Krzysiu Komeda z teatrykiem Tingel Tangel, gdzie występowałi Krzysia Sienkiewicz, Sława Przybylska czy Stasiu Młynarczyk. Po ich występie ktoś z miejscowych muzyków grających w restauracji Piastowska powiedział Komedzie, że tu jest taka młoda dziewczyna, która śpiewa fajnie jazz i którą powinien przelistać. Następnego dnia przyszedł do mnie do szkoły mój brat. Powiedział, żebym udawała, że mnie coś boli i szybko się zwolniła z lekcji, bo Komeda chce mnie usłyszeć. Oczywiście natychmiast strasznie się rozchorowałam i poleciałam do Krzysia. Pamiętam, że

miałam straszną tremę. Zaśpiewałam mu trzy standardy jazzowe, do których mi zaakompaniował, a potem zapytał: „Co robisz w lecie? Przyjeżdż do mnie, to będziesz ze mną śpiewała pod Hybrydami, ja tam gram”. To był dla mnie po prostu szok.

> **KKD: I w ten sposób trafiła Pani do Warszawy?**

UD: Tak, pamiętam, że zajęła się mną wtedy Zosia Komedowa. Poszła do moich rodziców i powiedziała, że bierze za mnie odpowiedzialność, i że wrócę zdać maturę, żeby mi się w głowie nie przewróciło. Potem zmieniła mi nazwisko. Powiedziała: „Masz szwabskie imię i przegrane nazwisko”. Więc najpierw byłam Dorotą Cedro. Potem się okazało, że tak samo nazywa się jakaś pływakczka i zostałam Urszulą May. Z premiery w klubie Pod Hybrydami mam jeszcze zdjęcie. Pamiętam, że był tam wtedy Leopold Tyrmand, Wanda Warska, Andrzej Kurylewicz. Siedzieli i słuchali, a ja z nerwów miałam takie kozie vibrato.

> **KKD: Jak to się stało, że trafiła Pani do programu „Bitwa na głosy”?**

UD: Zadzwoniła do mnie moja menedżerka i powiedziała, że dostała taką propozycję od produkcji „Bitwy”. Znałam ten program, oglądałam go w Stanach i w Szwecji. Właściwie nawet się ucieszyłam, chciałam się tylko upewnić, czy program odbędzie się na podobnych zasadach, np. zamiast jury będą komentatorzy. Kiedy się dowiedziałam, jak to ma wyglądać, powiedziałam: jestem, poradzę sobie. Potem się przeraziłam.

> **KKD: Dlaczego?**

UD: Przeraził mnie casting. Generalnie mam z tym problem, a wiem, jacy wrażliwi ludzie tam przychodzą. Nawet niechcący można zrobić komuś krzywdę. Poza tym ja zawsze szukam dobrych stron u wokalisty, a dobre strony każdy ma. Kiedy w Palmiarni dowiedziałam się, że na pierwszym castingu było 300 osób, z czego zostało kilkadziesiąt, a ja mam wybrać szesnaście, byłam przerażona i zaczęłam histeryzować, chociaż zwykle jestem spokojna. W wyborze pomagał mi sztab ludzi z produkcji, ale nie było właściwie takich sytuacji, że mieliśmy skrajnie różne zdania. Ten casting to były dla mnie takie pierwsze schody emocjonalne, którymi musiałam się wspiąć.

> **KKD: Kolejną trudnością był wybór repertuaru?**

UD: Nad wyborem piosenek pracował sztab ludzi, kilkanaście osób z agencji Kayax, z których każdy miał inne zdanie. Moja siostra i brat, którzy mieszkają w Szwecji, mieli inne zdanie. Moja córka, jedna i druga, miały inne zdanie. Uczestnicy też mieli inne zdanie, no i bądź tu mądry. Z moją menedżerką rwałyśmy sobie włosy z głowy, żeby naprawdę trafić jak najlepiej i pokazać największe atuty tego zespołu. I żeby utwór trafił do ludzi, ale bez ukłonu w stronę komercyjności. Staraliśmy się znaleźć złoty środek. Miałam takie momenty, że utwór był już wybrany, aranże porobione, dzieci zaczęły ćwiczyć, a ja myślę sobie: nie, to nie jest dobry utwór. A dzieci miały przecież mało czasu, żeby się nauczyć.

> **KKD: A oprócz tego trzeba było przecież pracować nad stroną wizualną.**

UD: Bardzo dużo było niepewności, także jeśli chodzi o mój wizerunek. Miałam wizażystki, które mówiły: „Ula, dosyć tych spodni! Teraz będziesz występować w sukien-

kach”. Ja na to: „Nie, ja nie chcę w sukienkach”. A one: „Ładne nogi masz, musisz je pokazać”. I tak grałam rolę damy, a przecież ja jestem jazzmanka w skórzanej kurtce i tenisówkach, która jeździ na rowerze. A tutaj musiałam występować w szpilkach, w dodatku miałam skręconą kostkę. Poszłam do ortopedy i mówię, że w sobotę mam program. A on mi na to: „Jak panią zobaczę w szpilkach, to nie będę się odzywał do końca życia”. No i musiałam zmienić ortopedę!

> **KKD: Czego się nie robi dla telewizji...**

UD: Tylko raz czułam się naprawdę dobrze, w takim białym garniturze. Ale też musiałam być w bardzo wysokich szpilkach i nie mogłam sobie poskakać. Na próbach skakałam i wyglądałam się tak, że aż Grażyna Szapolowska mówiła: „Ula, co ty wyprawiasz! Rany boskie, żebyś sobie krzywdy nie zrobiła!” A ja potem wchodziłam w te suknie i szcudła. Problem polega na tym, że najczęściej chodzę w spodniach i bardzo lubię ten mój image.

> **KKD: Ale na ekranie i tak widać było tę niesamowitą energię. Szpilki nie przeszkodziły...**

UD: Nie, nie, ja w ogóle jestem naładowana energią...

> **KKD: Widać było, że zespół przejmuję tę energię. Aż się rwali do śpiewania.**

UD: To fakt. Na początku śpiewaliśmy po jednej piosence, potem po dwie. Do tego piosenki wykonywane razem z innymi zespołami. A oni oprócz tego chodzili do szkoły, pracowali. To było dla nich naprawdę duże wyrzeczenie. Ale nikt nie żałował.

> **KKD: Które wykonanie było Pani zdaniem najlepsze?**

UD: Myślę, że „Single Ladies” Beyonce. Pierwszy utwór, jaki śpiewaliśmy, on tak ugruntował naszą pozycję. Były tam wyeksponowane dziewczyny i świetnie to wszystko zagrało, po prostu fantastycznie. Podobal mi się też utwór Timberlake’a.

> **KKD: Ja byłam pod wrażeniem, bo to było prawie a cappella.**

UD: Fantastycznie zaśpiewali. A było tu dużo sprzecznych opinii, że piosenka jest mało znana. Ale ja byłam za tym, żeby był przynajmniej jeden utwór, gdzie mogą się naprawdę sprawdzić i pokazać pod względem wokalnym.

> **KKD: I rzeczywiście świetnie się spisali. A co było największym wyzwaniem dla Pani?**

UD: Nie zawieść ich. Tej młodzieży, która tak jest we mnie wpatrzona. Tak mnie słucha i tak mi wierzy. Czułam się naprawdę bardzo odpowiedzialna za nich. A odpowiedzialność nie zawsze łatwo unieść. Bałam się, że zrobię albo powiem coś takiego, co mogłoby rzucić cień na nas wszystkich. Kiedy chodzi tylko o mnie, nie jestem aż tak uważna. Mogę się zabawić, wygłupić, powiedzieć coś z dystansem do siebie. Ale tutaj, jak już mam rodzinę, a jest to bardzo piękna i wrażliwa rodzina, to muszę bardzo uważać.

> **KKD: Pamiętam, że jedna z uczestniczek powiedziała: „Ja zapamiętam panią Ulę jako moją mamę”. Pomyślałam wtedy, że w zespole musiała panować naprawdę rodzinna atmosfera.**

UD: Bardzo. Ja przede wszystkim dawałam im serce, uczucie, miłość. I taką wdzięczność za to, że kochają muzykę. Uważam, że gdyby było więcej miejsca dla muzyki, wię-

cej nauki muzyki w szkołach, to byłibyśmy szczęśliwszą rodziną, szczęśliwszym podwórkiem, dzielnicą, miastem, państwem, ziemią. Jak powiedział kiedyś Goethe: nie ma ludzi złych, którzy śpiewają. Tak więc ta odpowiedzialność była dla mnie największym zadaniem. Chciałam też dodać odwagi i pewności tym, którzy się boją. Otoczyć ich opieką i opowiedzieć im o sobie, o tym, jak ja się zmagalam. Słuchali mnie z wypiekami na twarzy.

> **KKD: Jakie są dalsze plany zespołu?**

UD: Zaśpiewamy w Zielonej Górze 26 czerwca na koncercie organizowanym przez Radio Zet. Zespół zadecydował też o udziale w Festiwalu Piosenki Rosyjskiej, w charakterze gości. Natomiast o tym, co będzie dalej, uczestnicy muszą decydować sami. Każdy z nich ma swoje plany, jedni wyjeżdżają, inni pracują albo studiują...

> **KKD: Trzon zespołu stanowili studenci i absolwenci Instytutu Muzyki UZ. Nad przygotowaniem drużyny do programu pracowali też nasi wykładowcy, pani Bogumiła Tarasiewicz i pan Bartłomiej Stankowiak. Jak Pani wspomina współpracę z nimi?**

UD: Oni zrobili całą najważniejszą robotę. Bez nich w ogóle nie wyobrażam sobie ani jednego kroku. Bartek i Bogusia fantastycznie się w tej sytuacji znaleźli i uratowali całą sprawę. Wielu uczestników nie znało nut, trzeba było ich uczyć partii od zera, opanować zespół. Bartek fantastycznie sobie z tym poradził. A Bogusia jest znakomitą śpiewaczką. Słuchałam jej płyt i bardzo mi się podobały.

> **KKD: Dzięki „Bitwie na głosy” udało się zdobyć aż 100 tys. złotych dla Akcji Uniwersytet Dzieciom.**

UD: Łakomiłam się na główną nagrodę i im bliżej było finału, tym większą miałam nadzieję, że się uda. Ale Śląsk to kilkumilionowa aglomeracja, trudno było z nimi wygrać. Pieniądze pochodzą z nagrody niespodzianki sponsora programu oraz od prezydenta Zielonej Góry. Przeznaczone będą na świetlice terapeutyczne i pogotowie opiekuńcze - myślę, że to bardzo dobra i potrzebna sprawa. Bo my stawiamy na młodzież, która przychodzi do takiej świetlicy, zamiast wychowywać się w blokowiskach. Dobrze by było, gdyby te środki udało się wykorzystać w sposób długoterminowy, np. zatrudnić wykwalifikowaną kadrę, która będzie umiała z tymi dziećmi rozmawiać i im pomóc. Chcemy, żeby pomoc dla nich była długofalowa.

> **KKD: Czy „Bitwa na głosy” będzie kontynuowana?**

UD: Na 99% tak. Format programu się sprawdził. Oglądalność była duża, z czego bardzo się cieszę, bo uważam, że taki program jest bardzo potrzebny. Przede wszystkim dlatego, że - w przeciwieństwie do innych programów - główną atrakcją nie są jurorzy, którzy się kłócą, mają parcie na szkło i popisują się, jacy to oni są okrutni. Ten program to promocja wspólnego śpiewania, czego nam bardzo brakuje. Inne programy koncentrują się na jednej osobie. Natomiast tutaj jest grupa. Program pokazuje, że można założyć zespół przy każdej, nawet najmniejszej instytucji i promować wspólny śpiew. Potrzebujemy tego, bo jesteśmy bardzo podzieleni. Komputeryzacja sprawia, że ludzie nie są skłonni przebywać razem. A przecież wnosi to jakość, która jest bardzo potrzebna w życiu: jakość przebywania razem, cieszenia się i wspólnego muzykowania.

Z Urszulą Dudziak rozmawiała Katarzyna Kwiecień-Długosz

MUZYCY W BITWIE DLA UNIwersYTETU

Katarzyna Kwiecień-Długosz

Przez niemal trzy miesiące dawali z siebie wszystko. Dzięki nim o Zielonej Górze zrobiło się głośno w całej Polsce. Swoim talentem i ciężką pracą wywalczyli II miejsce i 100 tys. złotych dla Akcji Uniwersytet Dzieciom. Mowa o zielonogórskiej 16-osobowej drużynie, która pod kierownictwem Urszuli Dudziak wzięła udział w emitowanym przez TVP2 programie *Bitwa na głosy*. Zgodnie z formułą programu, gwiazda odwiedziła swe rodzinne strony, by wybrać zespół, który w kolejnych odcinkach zmierzył się z siedmioma innymi drużynami, reprezentującymi ośrodki z całej Polski.

Trudno wyobrazić sobie udział Zielonej Góry w programie bez Instytutu Muzyki Uniwersytetu Zielonogórskiego. „Kiedy program powstawał, Ula potrzebowała wsparcia i przekonania, że Zielona Góra jest dobrym adresatem i znajdzie tu sporo talentów, a także duże zaplecze ludzi bardzo kompetentnych, którzy mogą pomóc w przygotowaniach. Po krótkich wymianach uwag i dyskusjach Ula zgłosiła nasze miasto do tego projektu.” - wspomina prof. Jerzy Szymaniuk, wykładowca na kierunku *jazz i muzyka estradowa* w Instytucie Muzyki - „Były też zapytania o wskazanie odbiorcy nagrody. Po rozmowach z panią Sapełko zaproponowaliśmy Akcję *Uniwersytet Dzieciom*”. W ten sposób rozpoczęła się kilkutygodniowa przygoda z muzyką. Spośród 300 osób, które zgłosiły się do castingu, Urszula Dudziak wybrała szesnastu uczestników. W tym gronie znaleźli się m. in. studenci i absolwenci Instytutu Muzyki: Jadwiga Macewicz (absolwentka kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej*), Paulina Gołębiowska i Monika Kręt (absolwentki kierunku *jazz i muzyka estradowa*), Maciej Stawny (absolwent EASM), Mateusz Pollun i Artur Caturian (studenci JiME). Nad przygotowaniem zespołu do kolejnych występów czuwali trenerzy wokalni - wykładowcy Instytutu Muzyki: ad. Bartłomiej Stankowiak i ad. Bogumiła Tarasiewicz-Ciesielska. Choć nie widzieliśmy ich na ekranie, mieli bardzo ważne zadanie do wykonania. Jak wyglądała ich praca?

„Spotykaliśmy się z zespołem niemal codziennie, jeździliśmy również do Warszawy. Byliśmy takimi oficerami w sztabie generałów” - wspomina Bartłomiej Stankowiak. - „Jako dyrygent dbałem o to, żeby jak najszybciej nauczyć zespół śpiewać poszczególne piosenki. Trzeba tu zaznaczyć, że na przygotowanie repertuaru było naprawdę mało czasu. Próby musiały sprawnie przebiegać, żeby zdążyć się nauczyć tych utworów, które często były całkowicie nowe

i wielogłosowe”. „Praca przebiegała w szalonym tempie” - potwierdza Bogumiła Tarasiewicz - „Dla mnie najtrudniejszym zadaniem było przekonać ludzi, że ich głosy mogą brzmieć inaczej, niż są do tego przyzwyczajeni. Wielu z nich nie miało nigdy zajęć ze śpiewania”. Oprócz nauki repertuaru i prawidłowej emisji, równie ważnym czynnikiem była dbałość o higienę głosu: „Z każdym solistą pracowałam indywidualnie. Była to też walka o utrzymanie ich głosów w kondycji, żeby zespół nie rozleciał się w trzecim odcinku. Nad niektórymi czuwałam jak taka kwoka: mieli zakaz odzywania się, śmiania się w autobusie, zakaz palenia papierosów. Ale udało się”. Dodatkową trudnością był zróżnicowany poziom wykształcenia muzycznego uczestników. „Niektóre osoby w zespole nie znają nut, musiały się uczyć swojej partii ze słuchu. Na szczęście wraz z materiałami nutowymi dostawaliśmy też pliki mp3 z zarejestrowanymi poszczególnymi głosami” - opowiada Bartłomiej Stankowiak. Rola trenerów w przygotowaniu była nie do przecenienia, co zgodnie podkreślają członkowie drużyny. „To ludzie z ogromną wiedzą muzyczną, pan Bartłomiej był nieoceniony podczas rozczytywania nowych aranżacji, przy podziale na głosy i doborze solówek. A pani Bogumiła dbała o sferę artystyczną, potrafiła wydobyć z głosu to, co najpiękniejsze, i była świetnym mediatorem” - uważa Jadwiga Macewicz. „Bez nich najpewniej nie dalibyśmy rady” - potwierdza Monika Kręt, a Paulina Gołębiowska dodaje: „Mieliśmy z ich strony bardzo duże wsparcie”.

Udział w programie to także ogromne emocje i zdobywanie nowych doświadczeń. „Nastroje na próbach bywały rozmaite - od euforii po sytuacje kryzysowe. Generalnie jednak bardzo miło się pracuje z grupą młodych, energicznych ludzi, którzy są tak zaangażowani w to, co robią” - uważa Bartłomiej Stankowiak. „To doświadczenie dużo nas wszystkich nauczyło, przede wszystkim pracy w grupie. Większość z nas nie miała wcześniej do czynienia z tańcem, a łączenie tańca ze śpiewaniem było bardzo

trudne. Była to taka trochę szkoła przetrwania” - twierdzi Paulina Gołębiowska, a Maciej Stawny dodaje: „*Bitwa na głosy* dała mi możliwość pracy we wspólnym teamie, gdzie mimo częstej różnicy zdań i poglądów muzycznych zawsze byliśmy w stanie dojść do porozumienia i dzielić się z innymi ludźmi ogromną energią, którą wspólnie generowaliśmy, będąc na scenie.” „Program dał mi znajomości, obycie sceniczne, siłę przebicia i chęć do pracy” - wylicza Monika Kręt. - „Mam nadzieję że uda mi się teraz pójść za ciosem i spełnić swoje marzenia.” „Nauczyłam się dystansu do siebie i życia, wiary, że jeśli czegoś naprawdę się chce, to można to osiągnąć, a także współpracy w grupie i ogromnej pokory w obliczu ekstremalnych warunków, przed jakimi niekiedy byliśmy stawiani” - zauważa Jadwiga Macewicz. - „*Bitwa na głosy* utwierdziła mnie w przekonaniu, że chcę być aktywnym muzykiem, chcę śpiewać, komponować, koncertować, bez ograniczeń, lecz z potrzeby serca i dla ludzi”. Występy na żywo obfitowały w niespodziewane, zabawne niekiedy sytuacje. „Kiedy śpiewaliśmy piosenkę *Lady Marmalade*, nagle przeleciał nade mną but. Okazało się, że zgubiła go koleżanka rząd wyżej” - opowiada Paulina. Wpadek związanych z kostiumami było więcej: „W pośpiechu założyłam gorset górą do dołu. Wyglądało to nawet dobrze!” - śmieje się Monika, a Jadwiga wspomina: „Kiedy śpiewałam *Time to say goodbye*, pękła mi sukienka. Nasze cudowne kostiumografki wsunęły mi do środka kawałek materiału, spięły po bokach i tym sposobem uratowały sytuację, a ja modliłam się tylko, żeby nie zostać na scenie w samej bieliznie!”. Żadne trudności nie umniejszały jednak zapału uczestników: „Było widać, że kochamy to, co robimy i sprawia nam to frajdę” - dodaje Jadwiga. Ta pozytywna energia to w dużej mierze zasługa Urszuli Dudziak. „Wzruszającym momentem były słowa Pani Uli, że obojętnie, co się z nami stanie, ona nas i tak kocha” - wspomina Monika. „To fantastyczna osoba, nie tylko przed kamerami, ale również poza nimi. Ma nie-

śmowicie bogaty bagaż doświadczeń, którymi się z nami dzieliła” - potwierdza Paulina. Być może dlatego właśnie w drużynie panowała tak pozytywna atmosfera. „Byliśmy jedynym zespołem, w którym każdy członek miał do śpiewania solo. Była to duża frajda i tego nam zazdrościli inni wykonawcy” - wspomina Bartłomiej Stankowiak.

Warto też zauważyć, że młodzi artyści walczyli w *Bitwie na głosy* nie tylko z myślą o sobie. „Równie ważną rzeczą dla mnie osobiście było wygranie pieniędzy dla dzieciaków, które tak bardzo ich potrzebują. Horyzont takiego celu dodawał mi sił w kolejnych programach” - podkreśla Maciej Stawny. Taka szlachetna motywacja (pieniądze zostaną przekazane na działalność świetlic terapeutycznych) i pozytywna energia zaowocowały zajęciem drugiego miejsca. „To sukces na skalę ogólnopolską. Zielona Góra to miasto nieduże, a wyprzedziło inne ośrodki, gdzie muzyków po prostu jest więcej. To zasługa działającego u nas kierunku artystycznego. Pokazaliśmy pazur i udowodniliśmy, że są u nas osoby niezwykle dynamiczne i dobrze wykształcone. W tym kontekście nie można zapomnieć o udziale naszych studentów i absolwentów, stanowiących trzon zespołu. Po pierwsze, potrafiли się przebić przez tłum 300 osób stających do castingu, a po drugie, w starciu bitewnym bronili się na scenie, co wymaga przygotowania wokalnego, muzycznego i scenicznego. Z tego sukcesu bardzo się cieszymy” - podkreśla Bartłomiej Stankowiak. - „Poza tym program promuje śpiewanie zbiorowe, którym zajmuję się zawodowo. Uważam, że jest ono wartościową samą w sobie, którą warto popularyzować”. Obserwując efekty pracy zielonogórskiego zespołu, trudno mieć co do tego wątpliwości. Miejmy nadzieję, że w naszym mieście odkryjemy i wykształcimy jeszcze wielu utalentowanych muzyków. Zaś uczestników *Bitwy na głosy* będziemy mogli posłuchać na żywo podczas Festiwalu Piosenki Rosyjskiej, a także 1 lipca 2011 r. w Łagowie, w ramach Dni Województwa Lubuskiego.

„MŁODZIEŻOWY UNIWERSYTET ZIELONOGÓRSKI”

- PODSUMOWANIE DRUGIEJ EDYCJI

Anna Urbańska

Spotkaniem na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii, 11 czerwca 2011 r. zakończyliśmy drugą edycję Młodzieżowego Uniwersytetu Zielonogórskiego. Tegoroczny Młodzieżowy UZ był organizowany po raz drugi, ale po raz pierwszy w nowej odsłonie. Pierwsza edycja akcji, zorganizowana w ubiegłym roku, miała charakter objazdowy, natomiast tegoroczny Młodzieżowy UZ skupił się na wykładach i warsztatach organizowanych na miejscu.

Tegoroczne wydanie Młodzieżowego UZ przybrało charakter bardziej kameralny od edycji ubiegłorocznej, ale przez to także bardziej elitarny.

Z uwagi na warsztaty, interaktywny charakter części zajęć, które zostały zaplanowane w programie tegorocznej akcji, organizatorzy początkowo zamierzali przyjąć tylko 50 słuchaczy. Jednakże duże zainteresowanie kandydatów spowodowało, iż zdecydowano się przyjąć 10 uczniów więcej, a i tak na liście rezerwowej pozostało kilkadziesiąt osób.

Ostatecznie przyjęto 60 słuchaczy, którzy uczestniczyli w semestralnych studiach prowadzonych w ramach Młodzieżowego UZ. W programie tegoroczego Młodzieżowego UZ znalazło się sześć bloków tematycznych, przygotowanych przez wydziałów Uniwersytetu Zielonogórskiego. Zajęcia odbywały się w soboty, co 2-3 tygodnie.

> Biologia i inżynieria środowiska na dzień dobry

Jako pierwsze swoje zajęcia poprowadził Wydział Nauk Biologicznych (12 marca). Biolodzy zaprezentowali słuchaczom blok zajęć zatytułowany *Bios znaczy życie*. Wykład przygotowała dr Krystyna Walińska. Wydział przeprowadził także trzy warsztaty: 1) *Dymorfizm płciowy człowieka* - dr Ewa Nowacka-Chiari, 2) *Paleontologia* - dr Zbigniew Zawada, dr Renata Grochowalska i 3) *Bios znaczy życie* - dr Krystyna Walińska.

Kolejny blok, także w marcu (26 marca), został zorganizowany przez pracowników Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska. *Od pomysłu do projektu, czyli jak pomóc środowisku* - to tytuł bloku przygotowanego przez WILŚ. W programie znalazł się wykład na temat inżynierii środo-

wiska wygłoszony przez prof. Zofię Sadecką oraz warsztaty prowadzone przez: dr inż. Izabelę Krupińską: *Oczyszczanie wody*, dr inż. Sylwię Myszograj: *Przeróbka osadów*, dr inż. Ireneusza Nowogońskiego: *Instalacje wodociągowo-kanalizacyjne*, a także warsztat *Oczyszczanie ścieków*, przeprowadzony przez mgr inż. Ewelinę Płuciennik-Koropczuk.

> Coś miłego dla artystów i humanistów

Z kolei w kwietniu w ramach Młodzieżowego UZ prezentowali się artyści (16 kwietnia). Mimo ciepłego słonecznego dnia, frekwencja na zajęciach była niemal stuprocentowa. Prof. Janina Fyk podczas swojego wykładu *Sztuka, relaksacja i usprawnianie umysłu* wprowadziła studentów w stan relaksacji i przygotowała ich umysły do wyłożonej pracy na warsztatach. Te zorganizowała mgr Partycja Wilczek, we współpracy ze swoimi studentami *edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych*. W trakcie warsztatów uczestnicy tworzyli projekty toreb, które w efekcie po zakończeniu zajęć, zabrali ze sobą do domu. Część warsztatową poprzedziła prelekcja autorki na temat *Sztuki współczesnej na co dzień*.

Na początku maja uczniowie gościli na Wydziale Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu (7 maja), a to za sprawą pracowników Katedry Mediów i Technologii Informacyjnych, którzy przygotowali dla nich prawdziwie „medialne” atrakcje. Dzień rozpoczął wykład na temat zagrożeń płynących z mediów, który wygłosiła dr Ewa Nowicka. Po części teoretycznej uczestnicy Młodzieżowego UZ, w czasie krótkiego kursu, mogli dowiedzieć się, jak zostać dziennikarzem oraz jak nakręcić film. Warsztaty na ten temat prowadziły: mgr Anna Ucińska i mgr Natalia Warszawska.

> Na zakończenie co nieco dla ścisłowców

Kolejną atrakcją tegoroczego Młodzieżowego UZ była propozycja Wydziału Fizyki i Astronomii. Bogaty program fizyczno-astronomiczny pod wspólnym tytułem *Na wyciągnięcie ręki: od atomu po gwiazdy* cieszył się dużym zainteresowaniem młodych słuchaczy. Uczestników zjazdu, który odbył się 21 maja, przywitał dr Stefan Jerzyski pokazem fizycznym, który okazał się prawdziwym show. Zaraz po pokazie swój wykład na temat nanotechnologii rozpoczął prof. Mirosław Dudek. W kolejnym wykładzie zatytułowanym *Polak, Węgier dwa bratanki i co z tego wynika, czyli kilka słów o pewnej metodzie symulacji różnych zjawisk* o symulacjach opowiadał słuchaczom prof. Wiesław Leoński. Po teoretycznej części wykładowej odbyły się warsztaty fizyczne z symulacji, prowadzone przez prof. Leońskiego, dra Marcina Kośmidra i mgr Sebastiana Żurka.

Drugą część bloku stanowiła propozycja uniwersyteckich astronomów. Wykład na temat: *Planety wokół innych słońc* wygłosił prof. Andrzej Maciejewski. W trakcie zajęć warsztatowych słuchacze Młodzieżowego UZ, pod kierunkiem dr Agnieszki Słowikowskiej, mgr Andrzeja Szarwego i Michała Zejmo prowadzili amatorskie obserwacje nieba, a efektem zajęć praktycznych były obserwacje prowadzone przy użyciu własnoręcznie skonstruowanych przez młodzież spektroskopów.

Prawdziwą wienieką na torcie, głównie dla ścisłej części umysłów studentów Młodzieżowego UZ, była propozycja naszych matematyków. Podczas czerwcowego zjazdu (11 czerwca) uczniowie zajmowali się Wstęgą Möbiusa. Dzień rozpoczął wykład mgr Zofii Miechowicz, doktorantki na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii, na temat prawdziwej geometrii Wszechświata. W trakcie wykładu

słuchacze między innymi zapoznali się z zagadnieniem Wstęgi Möbiusa, która następnie była przedmiotem zajęć praktycznych. Warsztaty prowadzili pracownicy Wydziału: dr Tomasz Bartnicki i dr Sebastian Czerwiński oraz autorka wcześniejszego wykładu.

> Podsumowanie

W drugiej edycji Młodzieżowego Uniwersytetu Zielonogórskiego studia ostatecznie ukończyło 61 osób (1 osobę przyjęto z listy rezerwowej). Uczestnicy Młodzieżowego UZ na początku semestru odebrali specjalne indeksy, w których zdobywali kolejne zaliczenia, podczas zajęć prowadzonych w ramach planu. Na zakończenie wszyscy słuchacze otrzymali dyplomy potwierdzające ukończenie 1. semestru studiów w ramach Młodzieżowego UZ. Uczestnikami akcji byli głównie uczniowie pierwszych i drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Liczną grupę stanowili mieszkańcy Zielonej Góry, ale wśród słuchaczy Młodzieżowego Uniwersytetu Zielonogórskiego znalazło się także wielu mieszkańców Żar, Żagania, Nowej Soli, czy Świebodzina. Były także osoby z: Krosna Odrz., Gubina, Iłowej Żagańskiej, czy Gorzowa Wlkp. Organizacją Młodzieżowego Uniwersytetu Zielonogórskiego zajmowało się Biuro Promocji UZ.

Decyzją Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego Młodzieżowy Uniwersytet Zielonogórski będzie miał swoją kontynuację, ale - jak zapowiadają organizatorzy - znów w trochę zmienionej formule. Poza zajęciami stacjonarnymi, czyli odbywającymi się w siedzibie Uniwersytetu, reaktywowane będą także spotkania wyjazdowe w szkołach średnich w województwie lubuskim oraz województwach sąsiednich.

WIADOMOŚCI WYDZIAŁOWE

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

61 GALERIA grafiki Biblioteki Sztuki

6 czerwca o godz. 11.00 w ramach Festiwalu Nauki, Zielona Góra 2011 Galeria Grafiki Biblioteki Sztuki odbyła się wystawa malarstwa Jarosława Łukasika. Prezentujemy prace z cyklu „Pamięć miejsca”. Wystawie towarzyszył wykład pt. *Dialog z obrazami*.

Janina Wallis

Lidia Głuchowska

> Magia zaklęta w formy

[...] To prace surowe w formie, gruzłowe fakturalnie i młode duchem. Powstają kompulsywnie - jak wyznaje sam autor - nałogowo. Żmudny, refleksyjny proces koncepcyjny kończy nagła, spontaniczna eksplozja malarskich wizji i optymistycznych barw. Jak *Opus quinque dierum* - jedna z renesansowych fascynacji autora - obrazy te dokumentują przelamywanie ograniczeń tworzywa. Lunatyczna aura i nokturnowe odrealnienie nie są w nich bynajmniej przypadkiem. Powstają bowiem w nocy, jak ekran filtrując koturnowe uniesienia i emocje. Stąd i kontur rzeczywistości rozmyty przez sztuczne światło znikąd - wskazujące na drugie dno trywialnych sytuacji.

Na pozór panuje tu poetyka dokumentacji, autor stroni jednak od arbitralnych rozstrzygnięć, traktując uwieczniane fakty (czy imaginacje) z przymrużeniem oka. Dokument

Jarosław Łukasik

Uzyskał dyplom na Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu w czasach, kiedy uczelnia ta była Wyższą Szkołą Sztuk Plastycznych, w pracowni malarstwa krakowskiego mistrza sztuki konceptualnej i malarza prof. Jerzego Kałuckiego. Było to w roku 1995. Od samego początku swej aktywności artystycznej związał się z Zieloną Górą. Pracuje jako adiunkt w Instytucie Sztuk Wizualnych Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego. W 2004 roku był stypendystą Fundacji Promocji Sztuki powołanej przez Ministerstwo Kultury i Sztuki. Poza aktywnością czysto artystyczną pasjonuje się teoretycznymi zagadnieniami sztuki współczesnej.

ten bliższy jest zatem surrealistycznej niż hiperrealistycznej, parafotograficznej wizji. To polemika z voyeurystycznym duchem postnowoczesności, niwelującej intymność i bezpośredniość doznań, w której wszystko trzeba utrwalic i podejrzeć w internecie.

Przekora i żart, sublimacja i *understatement* wytłumiają lęk. Pozornie beztroska zabawa kolorem skrywa refleksję i autoironiczną zadumę. Efektem tej wirtuozerskiej strategii komponowania form i aluzji są świetliste wizje oglądanych z dystansu, oswojonych tragedii i barwne preparaty cierpienia, kontrolowane jak śmierć kliniczna.

Światło, kolor i baśniowa aura na podszewce z codzienności mają tu moc narkotyczną, odurzają, znieczulają, wciągając do intelektualnej i estetycznej gry.

To malarstwo rzeczy pierwszych i rzeczy ostatnich. Obrazy wystudzonych namiętności.

> Jarosław Łukasik - obrazy nieostatnie

Kolor jest istotą malarstwa. Pasjonuje mnie narracja życia jaką daje mi malarskie opowiadanie o sobie poprzez kolor mojej zewnętrznej i zarazem wewnętrznej rzeczywistości. Nie ma w niej jednego kierunku czy puenty. Sens jest każdorazowo innym domniemaniem, ufundowanym na intuicji, której pesymizm skrywa się pod barwy maską obrazu.

Moje malarstwo dedykuję tym, którym jest gorzej, bo widzą więcej. Pod warstwą koloru i światła dostrzegają trwanie jako dążenie ku przyszłości z napisem „koniec”. Im dalej w lata, tym napis bliższy, żywszy, wyraźniejszy.

> JAROSŁAW ŁUKASIK, REDA, 2011, OLEJ NA PŁÓTNIE, 95 X 140 CM

Dyplom: 1995 dyplom z malarstwa: prac. prof. Jerzego Kałuckiego w PWSSP Poznań, Adiunkt w Instytucie Sztuk Pięknych Uniwersytetu Zielonogórskiego; 2004 r. - Stypendysta MKiSz 2004 r. - doktorat na Wydziale Malarstwa i Rzeźby ASP Wrocław

WYSTAWY INDYWIDUALNE:

1999 maj Galeria - „Polony” Poznań „Obrazy martwej natury”,
1999 czerwiec - Galeria CDN Czeladź „Obrazy”,
2000 kwiecień - Galeria MBWA Leszno „Obrazy martwych natur”,
2001 maj Galeria - „Polony” Poznań „Po prostu obrazy”,
2001 maj MBWA - „Wieża Ciśnień” Konin, „Obrazy”,
2001 grudzień - Teatr „Rozmaitości” Warszawa,
2002 luty - Galeria 99 Muzeum Śremskie Śrem, „Światła egzystencji”,
2005 czerwiec - lipiec - Galeria Kierat 1, Szczecin,
2006 luty - Galeria „Ego” Poznań ul. Wrocławska 19; kwiecień - maj - Baltycka Galeria Sztuki Współczesnej, Słupsk;
2007 wrzesień - Galeria Miejska „Arsenal”, Poznań;
2008 grudzień - Klub Pracy Twórczej „Lamus”, Gorzów Wlkp.; Galeria ASP, Wrocław;
2009 kwiecień - Galeria ZPAP „Pro Arte” Zielona Góra;

WYSTAWY ZBIOROWE:

1997 październik, CK „Zamek” Poznań, I Poznański Festiwal Sztuki „Trwanie obrazu”;
1997 luty Galeria na Mieczkowej Zielona Góra, „Malarstwo - katedra”,
1999 listopad Galeria BWA Bielsko-Biała XXXIV Ogólnopolski Konkurs Malarstwa
2000 luty, Muzeum Archeologiczno-historyczne, Głogów, Wystawa artystów - pedagogów ISKP, wrzesień, Galerie in der Alten Kachelofenfabrik, Neusterlitz, „Zbliżenia - Annäherungen” wystawa artystów gal. Polony, grudzień, Muzeum Ziemi Lubuskiej, Zielona Góra, Wystawa artystów - pedagogów ISKP,
2001 listopad, Galeria BWA Bielsko-Biała XXXV Ogólnopolski Konkurs Malarstwa
- grudzień, Galeria BWA, Poznań, Artyści Gal. „Polony” z okazji XX-lecia Galerii pt. „Imiona czasu”,
2002, listopad, Zamek Książąt Pomorskich, Szczecin, 19 Ogólnopolski Festiwal Malarstwa „Obrazowanie”,
2004, listopad, Zamek Książąt Pomorskich, Szczecin, 20 Ogólnopolski Festiwal Malarstwa „Konfiguracja”,
2008, listopad, Zamek Książąt Pomorskich, Szczecin, 22 Ogólnopolski Festiwal Malarstwa;
2010, listopad, Zamek Książąt Pomorskich, Szczecin, 23 Ogólnopolski Festiwal Malarstwa.

>> INSTYTUT SZTUK WIZUALNYCH

> Wystawa Pedagogów Akademii Sztuk Pięknych W Gdańsku

3 czerwca w Galerii Uniwersyteckiej odbył się wernisaż prac pedagogów Katedry Grafiki Warsztatowej Wydziału Grafiki ASP w Gdańsku. Na wystawie pokazano kilkadziesiąt grafik wykonanych technikami: linorytu, litografii, technik cyfrowych, wklęsłodruku i sitodruku. Zaproszonych artystów-pedagogów reprezentowali na otwarciu wystawy dziekan Wydziału Grafiki prof. Janusz Akermann i kierownik Katedry Grafiki Warsztatowej ad. II st. Waldemar Marszałek.

List Dziekana Wydziału Grafiki prof. Janusza Akermanna

W 2007 roku decyzją Senatu Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku powstał Wydział Grafiki. Dzięki staraniom Rektora profesora Tomasza Bogustawskiego oferta Akademii została poszerzona do czterech samodzielnych organizacyjnie Wydziałów. Nowy Wydział Grafiki ma w swojej organizacji następujące kierunki studiów: Licencjackie Studia I stopnia, Magisterskie Studia II stopnia, Licencjackie Studia I stopnia niestacjonarne Projektowanie Graficzne, Licencjackie Studia I stopnia niestacjonarne Realizacja Obrazu Filmowego, Telewizyjnego i Fotografii. Cała struktura Wydziału jest zbudowana z trzech Katedr: Katedry

Grafiki Warsztatowej, Katedry Grafiki Projektowej oraz Katedry Mediów. Te trzy ważne podmioty stanowią podstawę, na której jest budowana świadomość artystyczna przyszłego grafika. Oferta programowa obejmuje szereg przedmiotów ściśle związanych z wiedzą humanistyczną, opanowaniem metod rozwiązywania problemów projektowych oraz twórczego posługiwania się warsztatem w swobodnym wyrażaniu koncepcji artystycznej. Oferta, która łączy dwie drogi w jedną całość. Droga spełniania się naszego absolwenta w pracy zawodowej jako grafika mającego szeroki wachlarz możliwości rynkowych, co odpowiada wytycznym, które zawiera Deklaracja Bolońska, jak również droga, na której zmagać się będzie z własnymi słabościami, po której kroczyć będzie drogą samodzielnego twórcy - artysty. Celem kształcenia na Wydziale Grafiki jest osiągnięcie przez studentów bardzo dobrego poziomu posługiwania się środkami plastycznymi. Rozwijanie w nich świadomego i samodzielnego myślenia i działania

> OD LEWEJ PROF. WALDEMAR MARSZAŁEK, PROF. JANUSZ AKERMANN (FOT. MAREK LALKO)

stanowi nasz nadrzędny cel. Poznanie i nauka warsztatu to niezbędna wiedza, która umożliwiła realizację wizji plastycznej. Pobudzenie szeroko rozumianego rozwoju osobowości artystycznej studenta, jego świadomości i talentu w poszanowaniu indywidualnych zainteresowań potrzebnych do funkcjonowania w obecnej rzeczywistości zawodowej. Dawniej przyjmowano tezę, że „dozwolone jest wszystko, co jest... niezakazane”. Dzisiaj dozwolone jest już wszystko, co... jest, a nawet to, czego nie ma... Poszukiwanie odpowiedzi było zawsze obarczone ryzykiem znalezienia. Powodzenie wyniku tego poszukiwania jest uzależnione od tak licznych czynników zewnętrznych, że poszukujący sprawiają wrażenie swojego klubu strażaków. W tym klubie jesteśmy i my - graficy warsztatowi i projektowi - po prostu Graficy. Grafika to aktywność oparta na współpracy, przynosi najlepsze rezultaty, gdy powstaje w procesie komunikacji z innymi. Ten swoisty rodzaj dialogu grafika warsztatowego z projektowym daje nam to, co czasami, aczkolwiek rzadko jest spełnieniem naszych marzeń i oczekiwań. To dyscyplina sztuki, która fascynowała artystów od wieków. Wierzę że będzie fascynowała również przyszłych i obecnych studentów Akademii Sztuk Pięknych. Uczyć i czuć nad rozwojem artystycznym młodych adeptów sztuki to poświęcenie, przeogromny wysiłek. Czasami prawie niezauważalny przez innych. Ale mam nadzieję, prawie pewność, że ten wysiłek nie idzie na marne. To, co się robi, trzeba umieć kochać. Ja wierzę w Grafikę. Wierzę, że zmienia nas i świat. Mam nadzieję, że studenci Wydziału Grafiki również w to uwierzą.

prof. Janusz Akermann
Dziekan Wydziału Grafiki

List Kierownika Katedry Grafiki Warsztatowej ad. kw. II st. Waldemara J. Marszałka

Minęło kilka wieków, od kiedy warsztat graficzny stał się środkiem artystycznych przedsięwzięć. Wiele dyscyplin graficznych przed wykorzystaniem ich do „czystych” działań artystycznych pełniło rolę pieczęci pomnażającej oryginał. Druk miał możliwość szerszego oddziaływania i upowszechniania idei niż pojedyncze dzieła. Piękno graficznego medium, wykorzystujące stare, nowe i ciągle udoskonalane metody, stawalo się coraz częściej obiektem zainteresowań artystów. Dodatkowo motywował walor szybkiego rozpowszechniania dzieł. Jednak kopiowanie nie było najważniejsze. Wykorzystywano technologię przede wszystkim dla walorów estetycznych i kreatywnych. Endemiczność graficznego świata, ciągłe poszukiwania, łączenie metod zmieniały drukarskie rzemiosło w sztukę i stwarzały jej nowe wartości, których w inny sposób nie da się uzyskać. Nasza katedra nosi nazwę Katedra Grafiki Warsztatowej, czy jednak nie powinna nazywać się „Katedra Grafiki Artystycznej”? Problem ten był wielokrotnie omawiany. Każda z tych nazw ma swoich zwolenników. Należy się zastanowić - co jest istotą grafiki w procesie kształcenia? Wydawać by się mogło, że warsztat. Jednak wiadomo, że bez koncepcji artysty warsztat to tylko narzędzie. Mimo wszystko jak każde narzędzie wymaga on poznania. Nie da się uzyskać zadowalających rezultatów bez - niekiedy nawet wyczonej i pielęgnowanej w chwili szkolenia - wrażliwości. Nie można ich również osiągnąć bez poprawnego rzemiosła. Jednak w przypadku grafiki warsztatowej „wymuszone” wykonywanie zadań jest konieczne. Nie każdy ma zdolność uprawiania grafiki artystycznej bez praktycznego przygotowania, a ja śmiem twierdzić, że jest to niemożliwe. Są oczywiście rzeczy, które się czuje lub nie, ale w wypadku tej dyscypliny problem wielu zagadnień sprowadza się do stwierdzenia - po-

trafi lub nie. Patrząc przez pryzmat kształcenia studentów, można by się upierać przy nazwie Grafika Warsztatowa. Bo przecież zawsze na początku będzie ona „warsztatowa”, a ewentualnie po określonych weryfikacjach może osiągnąć status „artystycznej”. W tym wypadku kształcenie z naciśkiem na warsztat jest w pełni usprawiedliwione. Jednak grafika to nie pieczęć, której wykonanie można zlecić rzemieślnikowi. Proces twórczy jest śladem zapisu wrażliwości, a jego wykonania nie sposób powierzyć komuś innemu. Na tym samym instrumencie każdy zagra inaczej. Poprawność gry jest równie istotna jak jakość. Cóż nam po wspaniałym utworze, jeśli fałszywie zagrany. I tu tkwi, jak mi się wydaje, podstawowy rys kształcenia, który można usystematyzować. Posiadanie wiedzy teoretycznej oraz praktycznej i własny bagaż artystycznych doświadczeń wyniesionych z okresu studiów dają artyście pełnię siły do stwarzania „buntów” i przeciwstawiania się osiągnięciom poprzedników. Myślę, że artystyczne rewolucje są często oparte na niechcianym i krytykowanym „szkoleniu akademickim”. Katedra Grafiki Warsztatowej reprezentuje wszystkie podstawowe kategorie graficzne: druk wypukły, druk wklęsły, druk płaski i techniki cyfrowe. Oferta jest pełna i bogata zarówno w programy, jak i warsztaty. Pracownie stanowią doskonały poligon doświadczeń hartujących młodych adeptów sztuk graficznych. Szkoła to chwila „bezkarnego” błędzenia, które jest częścią poszukiwania i odnajdywania własnej drogi.

ad. kw. II st. Waldemar J. Marszałek
Kierownik Katedry Grafiki Warsztatowej

Oba listy pochodzą z katalogu WYDZIAŁ GRAFIKI, Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku, 2008 i zostały udostępnione dzięki uprzejmości prof. J. Akermanna.

WYSTAWA PEDAGOGÓW A S P GDAŃSK

Uczestnicy:

Janusz Akermann,
Łukasz Butowski,
Krzysztof Cybulski,
Zbigniew Gorlak,
Magdalena Hanysz-Stefańska,
Alina Jackiewicz-Kaczmarek,
Waldemar Marszałek,
Cezary Paszkowski,
Dariusz Syrkowski,
Czesław Tumielewicz

Galeria Uniwersytecka,
ul. Licealna 9,
Zielona Góra

Kurator:

dr hab. Andrzej Bobrowski, prof. UZ
3-20 czerwca 2011

WYDZIAŁ EKONOMII I ZARZĄDZANIA

> „Kosmos zszedł na Ziemię” - relacja z „Dni Technik Satelitarnych”

W dniach 3-5 czerwca miało miejsce na naszej Uczelni niecodzienne wydarzenie, odbywały się bowiem „Dni Technik Satelitarnych”, były one jednym z elementów tegorocznego Festiwalu Nauki. W pierwszym dniu została otwarta wystawa poświęcona zastosowaniom technik satelitarnych. Uroczystego otwarcia dokonał prof. Tadeusz Kuczyński. Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą w swoich pierwszych słowach przywitał przybyłych gości: Jakuba Ryzenko, szefa polskiego Biura ds. Przestrzeni Kosmicznej a zarazem Koordynatora „Dni Technik Satelitarnych”, prof. Iwonę Stanisławską z Centrum Badań Kosmicznych - Polska, prof. Krzysztofa Stasiewicza z Instytutu Fizyki Kosmicznej w Szwecji, prof. Zbigniewa Kłosa z Centrum Badań Kosmicznych PAN, również pracownika Wydziału Ekonomii i Zarządzania oraz Bogusława Wontora, Posła RP. W galerii nie zabrakło również głównych inicjatorów przedsięwzięcia: prof. Magdaleny Graczyk, Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania oraz prof. Ilony Politowicz, Prodziekana ds. Jakości Kształcenia. Po wystawie oprowadzał Jakub Ryzenko, Koordynator „Dni Technik Satelitarnych”, który rozpoczął od prezentacji makietę pierwszego polskiego satelity naukowego BRITE, który w przyszłym roku zostanie umieszczony na orbicie. Prelegent omówił poszczególne ekspozycje wystawy. Zwrócił uwagę, że bez nowoczesnych technologii satelitarnych nie moglibyśmy korzystać z wielu urządzeń, na potwierdzenie swojej tezy przywołał wiele przykładów transferu technologii kosmicznych do życia codziennego. Warto w tym miejscu wymienić niektóre z nich. Kurtka strażacka, jako ubranie ochronne dla osób działających w szczególnie trudnych warunkach i zagrożonych wysokimi temperaturami, jest rozwiązaniem technologii kosmicznej, które początkowo swoje zastosowanie miało do projektowania odzieży dla kosmonautów, podobną historię miała powszechnie używana przez nas odzież typu polar. Postęp medyczny rodem z Międzynarodowej Stacji Kosmicznej... właśnie tam pierwotnie wykorzystywano małą kapsułkę (wielkości opuszka palca), umożliwiającą zbadanie narządów wewnętrznych w miejscach, gdzie zwykle urządzenie medyczne nie jest w stanie dotrzeć. „Pigułka” ta ma w sobie miniaturową kamerę, której obraz może być wyświetlany pozwalając na wysoką precyzję badań, co zostało wykorzystane np. w gastrokopii. Firma Rossigniol w celu zmniejszenia wibracji podczas jazdy na nartach wykorzystał mechanizm piezoelektryczny używany przez ESA w urządzeniu MIDAS. Opracowane przez firmę BREMBO ceramiczne tarcze hamulcowe są wzmacniane włóknem węglowym. Powstały one dzięki zastosowaniu technologii opracowanej dla ESA w latach 80-tych i 90-tych na potrzeby misji „HERMES”. Technologia BREMBO pozwoliła na wyeliminowanie niebez-

OTWARCIE WYSTAWY ZORGANIZOWANEJ W RAMACH DNI TECHNIK SATELITARNYCH

PAN JAKUB RYZENKO, SZEF POLSKIEGO BIURA DS. PRZESTRZENI KOSMICZNEJ PREZENTUJE WYSTAWĘ

PANI PROF. DR HAB. IWONA STANISŁAWSKA Z CENTRUM BADAŃ KOSMICZNYCH PAN W TRAKCIE WYKŁADU „SERWIS POGODY KOSMICZNEJ W ZARZĄDZANIU GOSPODARCTWEM I SPOŁECZNYM”

pieczeństwa przegrzania się tarcz hamulcowych, zmniejszyła ich wagę o 60%, a czas użytkowania wydłużyła do 300.000 km. To tylko nieliczne przykłady prezentowane w trakcie wystawy. Koordynator „Dni Technik Satelitarnych” omówił również cele operacyjne polskiej polityki kosmicznej, a w szczególności:

- rozwój współpracy Polski z Europejską Agencją Kosmiczną, w tym w szczególności pełne członkostwo Polski w ESA;
- udział Polski w projektach Europejskiej Agencji Obrony oraz programach unijnych;
- powołanie struktury organizacyjnej koordynującej polską działalność kosmiczną;
- wdrożenie krajowego planu działań dotyczącego sektora kosmicznego.

Wszyscy obecni w Galerii Uniwersytetu Zielonogórskiego przy ulicy Licealnej 9 z dużym zainteresowaniem wysłuchali wystąpienia Jakuba Ryzenko oraz zapoznali się z wystawą.

Po południu odbyły się wykłady. Studenci mieli możliwość wysłuchania wystąpienia prof. Iwony Stanisławskiej z Centrum Badań Kosmicznych PAN oraz prof. Ilony Politowicz na temat *Serwis pogody kosmicznej w zarządzaniu gospodarczym i społecznym*. Z wystąpienia prof. Iwony

Stanisławskiej dowiedzieliśmy się, że pogoda kosmiczna, to fizyczny i fenomenologiczny stan naturalnego środowiska przestrzeni kosmicznej, który może mieć wpływ na nas i na naszą planetę. Jest ona uważnie obserwowana przez różne ośrodki badawcze, które starają się również ją przewidzieć. Najistotniejszym elementem tych obserwacji są badania Słońca, w tym promieniowania przez niego wysyłanego. Już same burze promieniowania mogą wpłynąć na Ziemią magnetosferę, która stanowi naszą barierę ochronną. Najbardziej jaskrawym przykładem jest wpływ działalności Słońca na satelity, promy kosmiczne i samoloty latające na dużych wysokościach. Pozbawione są one w dużej mierze ochrony ziemskiej magnetosfery, przez co narażone są na poważne uszkodzenia, głównie z powodu uderzających je wysokoenergetycznych cząstek, powstających przykładowo w czasie rozbłysków. Wywołane przez nią straty oszacowano już na 4 miliardy dolarów. Z tych powodów w okresach burz słonecznych zmieniane są trasy wysoko latających samolotów. Innym przykładem jest radiokomunikacja, czyli między innymi tak powszechne telefony komórkowe. Podczas silnych burz radiowych (które powodują zmiany gęstości jonosfery) komunikacja radiowa może być utrudniona, a czasem nawet niemożliwa. Kolejnym ważnym elementem jest nawigacja. Dla ludzi przejawia się to w drobnych niedokładnościach w systemie GPS, zaś dla zwierząt, takich jak pingwiny, które orientują się w terenie na podstawie pola magnetycznego Ziemi może to zaburzać ich orientację w terenie. Promieniowanie Słońca ma istotny wpływ na nasz stan zdrowia. Badania naukowe dowodzą, że członkowie załóg lotniczych zdecydowanie częściej umierają na choroby nowotworowe. Takie i wiele innych faktów przedstawiła w swoim wystąpieniu Pani Profesor. Piątkowe wydarzenia zakończone zostały wykładem prof. Krzysztofa Stasiewicza z Instytutu Fizyki Kosmicznej w Szwecji Pt.: *Fizyka kosmiczna i przykłady zastosowania nowoczesnych technologii - biznes kosmiczny*, który w swoim wystąpieniu podjął również problem „turystyki kosmicznej”. Z prezentowanego wystąpienia można było się również dowiedzieć, że przychody sektora kosmicznego na świecie wynoszą 262 mld USD i zatrudnionych jest w nim 250 tys. osób. Przywołany przykład Norwegii dowodzi, że dzięki kontraktom programów kosmicznych można zwiększyć konkurencyjność przedsiębiorstw.

Dla nas, uczestników „Dni Technik Satelitarnych” niemal dosłownie „Kosmos zszedł na Ziemię”. Tak istotna - choć może nie dla nas wszystkich dotąd znana - rola sektora kosmicznego w pełni uzasadnia powołanie na Wydziale Ekonomii i Zarządzania specjalności studiów *Space marketing* i warto zaznaczyć, że jesteśmy pionierami w tym obszarze w skali całego kraju. Piątkowe wydarzenia to był tylko początek „Dni Technik Satelitarnych”. Więcej szczegółów i atrakcji można było poznać na zielonogórskim deptaku w trakcie Festiwalu Nauki.

Anetta Barska

> Wydział Ekonomii i Zarządzania na Festiwalu Nauki

Jak co roku staraliśmy się również być obecni w trakcie Festiwalu Nauki. W niedzielę mieszkańcy Zielonej Góry mogli się zapoznać z ofertą Wydziału - projektem *Czas to pieniądz* oraz projektem „Dni Technik Satelitarnych”.

PANI DOKTOR MARZENA GÓRALCZYK WRĘCZA DYPLOM UCZESTNIKOM PROJEKTU „CZAS TO PIENIĄDZ”

PANI DOKTOR MARZENA GÓRALCZYK WRĘCZA DYPLOM UCZESTNIKOM PROJEKTU „CZAS TO PIENIĄDZ”

JACY PILNI SŁUCHACZE! UCZESTNICY WARSZTATU „WZTERUNEK TO PODSTAWA” PRZEWODZONEGO PRZEZ DR. ANETTĘ BARSKĄ. ROZWIĄZUJĄ TEST

Pracownicy Zakładu Marketingu i Komunikacji Wizualnej, którą kieruje prof. Ilona Politowicz wraz z przedstawicielami Biura ds. Przestrzeni Kosmicznej oraz koła naukowego z Uniwersytetu Warszawskiego przygotowali kolejne prezentacje w ramach „Dni Technik Satelitarnych”. Szef polskiego biura ds. Przestrzeni Kosmicznej Jakub Ryzenko oraz student Uniwersytetu Warszawskiego - Maciej Urbanowicz wyjaśniali „kosmiczne sprawy w ziemski sposób”. Odwiedzający ten namiot dowiedzieli się jak zbudowany jest satelita i był on dla nich na wyciągnięci ręki, oglądali przekaz z kosmosu, czy też poznali przykłady transferu technologii kosmicznych do biznesu. Można było również dowiedzieć się w jaki sposób wykorzystuje się zdjęcia satelitarne do działań antykrzysowych np. powodzi. Poruszane problemy cieszyły się dużym zainteresowaniem o czym świadczyły tłumy gromadzące się wokół namiotu.

Natomiast pracownicy Katedry Zarządzania Potencjałem Społecznym Organizacji, którą kieruje prof. Janina Stankiewicz w ramach projektu pt.: *Czas to pieniądz* zaproponowali mieszkańcom miasta wykonanie serii testów, pozwalających sprawdzić, czy potrafią zarządzać czasem, by racjonalnie funkcjonować w życiu osobistym i zawodowym. Uczestnicy mogli, w zależności od swoich preferencji, sprawdzić, m.in. jak *dysponują własnym czasem, czy posiadają zdolności organizatorskie, ułatwiające gospodarowanie czasem innych ludzi czy też, jak radzą sobie pracując pod presją czasu*. Każda osoba biorąca udział w testach otrzymała po ich rozwiązaniu pamiątkowy dyplom zawierający krótką charakterystykę swojego profilu osobowego w zakresie badanych kompetencji. O zainteresowaniu zaproponowaną w projekcie tematyką świadczy fakt, że przed namiotem, w którym odbywały się testy, niejednokrotnie zbierał się tłumek cierpliwie czekających na swoją kolej chętnych, którzy nie chcą marnować swojego czasu, mogli porozmawiać i podyskutować z pracownikami Katedry o poruszanych w testach zagadnieniach. To oraz atrakcyjna i przyjazna forma testów, spodobała się zarówno starszym, jak i młodszym Uczestnikom.

W poniedziałek miały miejsce dalsze działania, promujące nasz Wydział, w ramach Festiwalu Nauki. Tym razem zaproponowaliśmy gościom odwiedzającym nasz Wydział szereg warsztatów. Odwiedzający mieli okazję wziąć udział w cyklu warsztatów przygotowanych przez dr inż. Anettę Barską, dr inż. Mariolę Michałowską oraz dr. Janusza Śnihurę dotyczących następujących tematów: *Wizerunek to podstawa, Nie kupuj kota w worku - czytaj reklamy, Założyć firmę w kilka minut? - trudne działania w prosty sposób* i tym razem nie zabrakło zainteresowanych. Przybyła młodzież chętnie rozwiązywała casy i brała udział w dyskusji.

Anetta Barska

> Zakończenie Studiów Podyplomowych *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro*

6 czerwca 2011 roku na Wydziale Ekonomii i Zarządzania miało miejsce zakończenie roku akademickiego II edycji Studiów Podyplomowych *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro* realizowanych w ramach ogólnopolskiego Projektu zainicjowanego przez Na-

PANI PROFESOR ILONA POLITOWICZ WRĘCZA ŚWIADCTWA ABSOLWENTOM

PAN PROFESOR KAZIMIERZ PERECHUDA - PRELEGENT WYKŁADU PT. „INTERFERENCJA WIEDZY W PROJEKTACH UNII EUROPEJSKIEJ”

PANI DR ANNA KRUG - ZARNOWSKA W TRAKCIE WARSZTATU „RELACJE INWESTYCYJNE W POLSCE I WYBRANYCH KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ”

rodowy Bank Polski. Wydarzenie to połączone było z konferencją naukową na ten sam temat. Uroczystego otwarcia konferencji dokonał prof. Tadeusz Kuczyński, Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą witając w swoich pierwszych słowach władze Wydziału Ekonomii i Zarządzania w osobach prof. Magdaleny Graczyk, Dziekana Wydziału oraz prof. Ilony Politowicz, Prodziekana ds. Jakości Kształcenia pełniącej również funkcję Koordynatora Studiów Podyplomowych *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro* oraz przybyłych gości: prof. Kazimierza Perechudę, Kierownika Katedry Zarządzania Informacją i Wiedzą z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, dr. Pawła Kowalewskiego

Dyrektora Departamentu ds. Integracji ze Strefą Euro w Narodowym Banku Polskim, dr. Zbigniewa Hałaja, Dyrektora Oddziału Narodowego Banku Polskiego w Zielonej Górze, dr. Zbigniewa Binka, Kierownika Studiów Podyplomowych *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro*. Następnie Prorektor T. Kuczyński odczytał list od Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego, który niestety nie mógł być obecny na konferencji. Pan Prezydent w swoim liście wyraził słowa uznania dla inicjatywy propagowania wiedzy z zakresu mechanizmów funkcjonowania strefy euro, jak również wyjaśnił, że powodem jego nieobecności jest ważny wyjazd zagraniczny.

Następnie mieliśmy możliwość wysłuchania wykładu prof. Kazimierza Perechudy pt.: *Interferencja wiedzy w projektach Unii Europejskiej*. Prelegent rozpoczął od wyjaśnienia, że efektywne zarządzanie wiedzą wymaga zazwyczaj kombinacji organizacyjnych, społecznych i kierowniczych umiejętności. W swoim wystąpieniu przeanalizował wartość dodaną kreowaną przez projekty UE w kontekście: produktowym, procesowym i sieciowym. Wyjaśnił istotę wiedzy jawnej i niejawnej, omówił model konwersji wiedzy wg I. Nonaka i H. Takeuchi, wyodrębniając cztery jej sposoby: kombinację, eksternalizację, internalizację i socjalizację odnosząc je do projektów UE. Według Prelegenta projekty UE stanowią nowy model biznesu. Pan Profesor zwrócił uwagę, że nadal dominuje w nowych krajach członkowskich UE, a zwłaszcza w Polsce, podejście produktowe w realizacji projektów UE. Zaznaczył, że projekty UE stanowią efektywny instrument transferu wiedzy. Jego zdaniem kombinacja wiedzy jawnej stanowić powinna podstawowe kryterium eliminacji wniosków o projekty, które nie kreują nowej wiedzy, natomiast wybór najlepszych projektów powinien dokonywać się w oparciu o kryterium socjalizacji, tj. potencjału do współtworzenia wiedzy niejawnej.

W dalszej kolejności zabrał głos dr Paweł Kowalewski, Dyrektor Departamentu ds. Integracji ze Strefą Euro w NBP, wcześniej pracownik Ministerstwa Finansów. Pan Dyrektor przedstawił historię integracji walutowej w Europie. Omówił podstawy teoretyczne funkcjonowania Unii Gospodarczej i Walutowej - m.in. teorię optymalnych obszarów walutowych i kryteria optymalności wg różnych autorów (Mundell, McKinnon, Kenen)- przyrównywał te kryteria zarówno do sytuacji w Europie (np. mobilność siły roboczej z Włoch do Finlandii), jak i w perspektywie wejścia Polski do strefy euro. W swojej wypowiedzi podkreślił, że według Jego opinii warunkiem osiągnięcia właściwych korzyści z wejścia do strefy euro jest nie tylko spełnienie nominalnych kryteriów zbieżności ekonomicznej, lecz przede wszystkim osiągnięcie konwergencji realnej.

Następnie prof. Ilona Politowicz, Koordynator Studiów Podyplomowych *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro* przedstawiła sprawozdanie ze realizowanych studiów podyplomowych. Głównym celem projektu było przekazanie uczestnikom studiów podyplomowych wszechstronnej wiedzy na temat procesu wymiany narodowej waluty oraz mechanizmów funkcjonowania strefy euro. Drugą edycję studiów podyplomowych ukończyło 57 osób. Jak poinformowała zgromadzonych Pani Koordynator w zamiarach jest również powołanie Klubu Absolwenta, będzie to aktualizowana baza danych absolwentów wszystkich edycji, dostęp do niej będzie miał Narodowy Bank Polski, co może ułatwić bankowi wzbogacanie jego zas-

bów kadrowych. Warto przypomnieć, że projekt ten ma charakter prestiżowy, zaledwie 17 ośrodków akademickich w Polsce uczestniczy w jego realizacji.

Po zakończeniu sprawozdania Absolwenci Studiów Podyplomowych *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro* z rąk Koordynatora prof. Ilony Politowicz, dr. Pawła Kowalewskiego oraz Pana Kierownika dr Zbigniewa Binka otrzymali gratulacje i świadectwa ukończenia studiów. W tym miejscu warto przypomnieć, że Słuchacze obok tradycyjnych form sprawdzania wiedzy w trakcie zajęć, zdali także dodatkowy egzamin przygotowany przez niezależnych ekspertów NBP. Absolwenci otrzymali świadectwo ukończenia studiów i certyfikat NBP, co niewątpliwie wpłynie na ich konkurencyjność na rynku pracy, a planowane ich umieszczenie w bazie danych w ramach Klubu Absolwenta może przyczynić się do łatwiejszego uzyskania przez nich pracy. Absolwenci otrzymali również książkę pt.: *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro* będącą zbiorem wykładów, które słuchacze mieli możliwość wystudowania w trakcie zjazdów studiów podyplomowych. Drugą część konferencji stanowiły warsztaty, w trakcie których dr Paweł Kowalewski zaprezentował temat *Integracja walutowa ze strefą euro*. Odpowiadając na pytania studentów nakreślił możliwe scenariusze rozwoju strefy euro w przyszłości. Swoje rozważania odniósł do zmieniającej się sytuacji gospodarczej Europy - kryzys w Grecji i Portugalii, zmiana stanowiska Niemiec i wiele innych. Poruszył problematykę otwartości gospodarki, mobilność siły roboczej. Jego prelekcja spotkała się z dużym zainteresowaniem, o czym świadczą liczne pytania od słuchaczy. Natomiast dr Anna Krug - Żarnowska, Kierownik Wydziału Relacji Inwestorskich KGHM Polska Miedź S.A. przedstawiła temat *Relacje inwestorskie w Polsce i wybranych krajach Unii Europejskiej*. Prelegentka rozpoczęła od wyjaśnienia pojęcia relacji inwestorskich podając, że jest to element zarządzania strategicznego obejmującego finanse, komunikację, marketing, przestrzeganie prawa obrotu papierami wartościowymi, który umożliwia efektywną komunikację między spółką, społecznością inwestorską i pozostałymi zainteresowanymi stronami i w efekcie przyczynia się do rzetelnej wyceny papierów wartościowych przez rynek. Pani Doktor omówiła wykorzystywane w ramach IR narzędzia, jak również przedstawiła - prezentowane w literaturze przedmiotu - wyniki badań dotyczących IR w UE i Polsce.

Miło mi poinformować, że Projekt Studiów Podyplomowych *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro* będzie kontynuowany w następnym roku akademickim. Kolejne 60 osób będzie miało możliwość pozyskania wiedzy z zakresu funkcjonowania sfery euro, dodatkowo ich program zostanie wzbogacony o kurs wyrównawczy z ekonomii. Efektem procesu dydaktycznego przeprowadzonego w ramach projektu będzie dobre rozpoznanie istotnych problemów strategii ekonomicznych strefy euro wraz z rozwiązaniami praktycznymi.

Anetta Barska

JUBILAT PAN PROFESOR PAUL-DIETER KLUGE W TRAKCIE SYMPOZJUM

> Sympozjum naukowe nt.: Wykorzystania metod ilościowych w praktyce małych i średnich przedsiębiorstw

6 czerwca 2011 roku odbyło się międzynarodowe sympozjum naukowe nt. *Wykorzystania metod ilościowych w praktyce małych i średnich przedsiębiorstw*, zorganizowane przez Zakład Controllingu i Informatyki Ekonomicznej na Wydziale Ekonomii i Zarządzania. Tytuł sympozjum nawiązywał do zainteresowań naukowych Profesora Paula-Dietera Kluge, który w tym roku obchodził 70-te urodziny. Sympozjum zainaugurowała Pani Profesor Magdalena Graczyk, Dziekan Wydziału Ekonomii i Zarządzania, która napisała przedmowę do wydanej z tej okazji monografii. Pani Dziekan przedstawiła osobę Jubilata w następujących słowach:

„Życiorys Profesora Paula Dietera Kluge wystarczyłby na wypełnienie kilku biografii. Jest to człowiek o szerokich zainteresowaniach, dużej erudycji i ogromnej energii życiowej. W swej aktywności zawodowej połączył dwa kraje - Niemcy i Polskę. [...] Całą swoją działalnością zawodową i społeczną Profesor nieustannie udowadnia, że historia nie musi dzielić, może także zbliżać narody i za tę piękną lekcję jesteśmy Mu szczególnie wdzięczni.”

W obradach sympozjum wzięli udział m. in. prof. A. Kardasz z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, prof. E. Skrzypek z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, prof. J. Goepfert z Hochschule Lausitz, prof. K. Helbig z Beuth-Hochschule für Technik w Berlinie, prof. G. Hertel z Palacky University Olomouc, prof. D. Linz z Hochschule für Wirtschaft und Recht w Berlinie, prof. L. Ungvari z Technischen Hochschule Wildau.

W związku z jubileuszem warto przytoczyć kilka faktów z życiorysu prof. Paula Dietera Kluge, które wskazują, że od ponad 40 lat zajmuje się tematyką wykorzystania metod ilościowych w praktyce. W roku 1980 uzyskał tytuł profesora zwyczajnego i objął Katedrę Modelowania Stochastycznego w Ekonomii na Akademii Ekonomicznej w Berlinie. W latach 1981-1986 pełnił funkcję dziekana na Wydziale Informatyki Ekonomicznej. W latach 90-tych minionego stulecia rozpoczęła się współpraca Profesora, najpierw z Wyższą Szkołą Inżynierską, a później Politechniką Zielonogorską. W 2001 roku Profesor Kluge uzyskał stypendium DAAD i w jego ramach podjął pracę jako profesor nadzwyczajny na Uniwersytecie Zielonogórskim. W tym samym roku został powołany Zakład Controllingu i Informatyki Ekonomicznej oraz specjalność - *Controlling*

UCZESTNICZY SYMPOZJUM NAUKOWEGO NT.: WYKORZYSTANIA METOD ILOŚCIOWYCH W PRAKTYCE MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

w *zintegrowanych systemach zarządzania*. W kolejnych latach Profesor nawiązał ścisłą współpracę z Wydziałem Zarządzania Uniwersytetu w Kaiserslautern w zakresie kooperacji z polskimi i niemieckimi przedsiębiorstwami. Dorobek naukowy Profesora Kluge to ponad 220 publikacji naukowych, w tym: 5 monografii, 6 książek, 5 redakcji naukowych, 2 patenty oraz wiele referatów wygłoszonych na krajowych i międzynarodowych konferencjach. Wypromował 14 doktorów, w tym 3 z Zakładu Controllingu i Informatyki Ekonomicznej na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego. Jest autorem wielu recenzji profesorskich, habilitacyjnych oraz rozpraw doktorskich. Prywatnie Pan Profesor jest wielkim miłośnikiem „dwóch kótek”, gotowania i muzyki klasycznej. Niespożyta energia Profesora, jego otwartość oraz życzliwość zaowocowała wieloma ścisłymi relacjami pomiędzy Zakładem Controllingu i Informatyki Ekonomicznej a innymi polskimi oraz niemieckimi jednostkami naukowymi. Życzymy Jubilatowi *zrealizowania wielu nowych wyzwań, takich na miarę Jego niespożytej żywotności.*

Marcin Relich

> Seminarium Wydziałowe

W dniu 11 maja odbyło się seminarium na Wydziale Ekonomii i Zarządzania. Prelegentem był **dr Sławomir Kłosowski**, który zaprezentował koncepcje swojej pracy habilitacyjnej dotyczącej *Zastosowań i perspektyw wykorzystania metod controllingu strategicznego w procesie zarządzania nieruchomościami mieszkaniowymi*. Zamierzeniem Autora jest identyfikacja stoso-

PAN DOKTOR SŁAWOMIR KŁOSOWSKI, W TRAKCIE WYSTĄPIENIA NT.: ZASTOSOWANIA I PERSPEKTYWY WYKORZYSTANIA METOD CONTROLLINGU STRATEGICZNEGO W PROCESIE ZARZĄDZANIA NIEMUCHOMOŚCIAMI MIESZKANIOWYMI

wanych metod controllingu strategicznego i propozycja ich zastosowania w procesie zarządzania nieruchomościami stanowiącymi własność i współwłasność gminy. Pan Doktor omówił założenia, metody swoich badań, jak również problem doboru próby. Swoje badania zamierza przeprowadzić na trzech poziomach zarządzania strategicznego mieszkaniowym zasobem gminy. Praca naukowa dr. Sławomira Kłosowskiego będzie miała charakter aplikacyjny, bowiem jej celem jest zarekomendowanie metod controllingu strategicznego, które powinny być stosowane na trzech poziomach zarządzania strategicznego mieszkaniowym zasobem gminy w celu uzyskania wzrostu wartości nieruchomości. Najbliższym zamierzeniem Autora jest dalsze prowadzenie badań własnych w zakresie związanym z tematem rozprawy w Polsce, a także za granicą, głównie w Wielkiej Brytanii i Niemczech. Wystąpienie Pan Doktora wzbudziło duże zainteresowanie, zainspirowało również do dalszej dyskusji, w trakcie której głos zabrali prof. Daniel Fic, dr Karolina Mazur, dr Brygida Cupiał oraz dr Wiesław Danielak.

Serdecznie gratulujemy wystąpienia

Anetta Barska

> Wykłady dla studentów

22 maja 2011 na Wydziale Ekonomii i Zarządzania gościliśmy z praktycznym wykładem **Grzegorza Blauta, Dyrektora Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. Oddział w Zielonej Górze**. Tematyka wykładu obejmowała następujące zagadnienia:

- system rozliczeniowy w Polsce - ELIXIR; podpis elektroniczny - teraźniejszość i perspektywę;
- nowoczesne formy zarządzania dokumentami - teraźniejszość i nadchodzące trendy;
- systemy zdalnego zarządzania społeczeństwem.

Wykład spotkał się z dużym zainteresowaniem studentów, niektórzy sami korzystają już z usług elektronicznych KIR - np. podpisu elektronicznego. Jak podkreślał Prelegent, nowoczesne technologie gromadzenia i przetwarzania danych stają się nieodzownym sprzymierzeńcem współczesnej gospodarki, trudno sobie dzisiaj wyobrazić przekaz bardzo dużych ilości danych np. bankowych w przeciągu krótkiego czasu i na dużą odległość. Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A. jest przykładem placówki wykorzystującej najnowocześniejsze technologie informatyczne - e-faktura, e-Administracja i inne. Ograniczanie ilości papieru na potrzeby rejestracji zdarzeń gospodarczych to już nie przyszłość, ale teraźniejszość oraz konieczność a także bezpieczeństwo informacji.

W imieniu słuchaczy dziękuję za interesujący wykład

Anetta Barska

PAN GRZEGORZ BLAUT, DYREKTOR KRAJOWEJ IZBY ROZLICZENIOWEJ S.A. ODDZIAŁ W ZIELONEJ GÓRZE W TRAKCIE WYKŁADU DLA STUDENTÓW

WYDZIAŁ ELEKTROTECHNIKI, INFORMATYKI I TELEKOMUNIKACJI

Informatyka kierunkiem wyróżnionym przez Państwową Komisję Akredytacyjną

Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej, po dokonaniu oceny jakości kształcenia w większości jednostek organizacyjnych (około 130 w Polsce) prowadzących kierunek *informatyka*, uchwałą z dnia 5 maja 2011 roku wyróżniło kierunek *informatyka* prowadzony na Wydziale Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji Uniwersytetu Zielonogórskiego na poziomie studiów I i II stopnia. Decyzją tą PKA dołączyła nasz kierunek do wcześniej wyróżnionych pięciu renomowanych wydziałów Uniwersytetów Warszawskiego, Wrocławskiego i Jagiellońskiego, oraz Politechniki Poznańskiej i Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Uzyskanie wyróżnienia jest równoważne z akredytacją kierunku *informatyka* na 10 lat!

Ten niewątpliwie sukces Wydziału został wypracowany po blisko dwudziestoletnim kształtowaniu wizerunku zielonogórskiej informatyki. Jej początki sięgają przejścia do pracy na ówczesny Wydział Elektryczny Wyższej Szkoły Inżynierskiej prof. Ferdynanda Wagnera z Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Uprawnienia do kształcenia na kierunku *informatyka* na poziomie inżynierskim wydział uzyskał w roku 1992. W dwóch kolejnych pięcioletnich okresach były uzyskiwane uprawnienia do kształcenia na studiach magisterskich (1997) oraz do nadawania stopnia naukowego doktora w dyscyplinie *informatyka* (2002). Obecnie Wydział oferuje pełne, trójstopniowe kształcenie na wyróżnionym kierunku.

Eksperti PKA szczególną uwagę zwrócili na wzorowo zorganizowany proces dydaktyczny, znaczny stopień ela-

styczności programów studiów, dobrze działający system oceny jakości kształcenia, oraz nowoczesność treści i zakresu kształcenia. Nieustannie rozbudowywane nowoczesne i złożone laboratoria, np. laboratorium grafiki komputerowej i multimediiów, cyfrowych technik satelitarnych, czy Lokalnej Akademii Cisco, tworzą bardzo dobre warunki dla rozwoju aspiracji młodzieży. Warunki te uzupełnione są przez aktywnie działające koła naukowe oraz liczne zajęcia dodatkowe współorganizowane wraz z firmami branży IT, takimi jak IBM, Microsoft, Cisco czy Hewlett Packard.

Dynamika rozwoju jakości kształcenia warunkowana jest jakością badań naukowych. Stąd ujawnia się wyrazisty schemat organizacji kształcenia „wokół liderów naukowych” jakimi są prof. Józef Korbicz, członek korespondent PAN oraz prof. Marian Adamski. Obaj liderzy mają silne wsparcie w dynamicznie rozwijającej się młodej kadrze naukowej (habilitacje realizowane w wieku 33-38 lat) tworzącą silne, dobrze rozpoznawalne w świecie zespoły. Realizowane projekty badawcze w zakresie zaawansowanych technologii informatycznych, takich jak, np. zastosowania sztucznej inteligencji, projektowanie programalnych układów cyfrowych, grafiki komputerowej i multimediiów, oraz technologie informatyczne w medycynie, znajdują swoje odbicie w realizowanych przez studentów pracach dyplomowych i projektowych. Na poziom i zakres kompetencji absolwentów silny wpływ ma dynamicznie rozwijana międzynarodowa współpraca naukowa i dydaktyczna. W ramach programu Socrates studenci mają, między innymi, możliwość uczestniczenia w studiach zintegrowanych realizowanych we współpracy z Hochschule Giessen-Friedberg w Niemczech, efektem których jest uzyskanie dyplomów obu uczelni.

Kształcenie prowadzone jest w ścisłym powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym regionu, głównie poprzez praktyki zawodowe oraz realizację prac dyplomowych. Wydział był kolebką powstania wielu firm informatycznych dzisiaj prężnie działających w skali światowej, jak np. ADB Polska Sp. z o.o., oraz krajowej np. Apator

LABORATORIUM GRAFIKI KOMPUTEROWEJ I MULTIMEDIÓW

Rector Sp. z o.o., Trax SA, czy Astec Sp. z o.o. Nowe firmy informatyczne dynamicznie rozwijają się w Akademickim Inkubatorze Przedsiębiorczości. Nasi absolwenci stanowią podstawową kadrę informatyczną regionu. Dla kierunku *informatyka* wraz z infrastrukturą sieciową odpowiadającą standardom europejskim na uczelni rozwijaną przez Centrum Komputerowe, utworzone zostały wieloaspektowe podstawy jego dalszego dynamicznego rozwoju.

Andrzej Obuchowicz
Opiekun merytoryczny kierunku Informatyka

XII Ogólnopolskie Dni Młodego Elektryka

12-15 maja 2011 w Zielonej Górze i Łagowie Lubuskim odbyły się XII Ogólnopolskie Dni Młodego Elektryka. W spotkaniu młodych elektryków brało udział 85 studentów i ponad 20 zaproszonych gości. Podczas inauguracji prezes Zarządu Głównego SEP prof. Jerzy Barglik oraz Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Czesław Osękowski wręczyli statuetki dla Wyróżniającego się Nauczyciela, Opiekuna i Sojusznika Młodzieży w 2011 roku.

Drugą część inauguracji rozpoczął wykład prof. dr hab. inż. Jana Popczyka: *Potrzeba strategicznej przebudowy polskiej energetyki*. Co to oznacza dla „młodych elektryków”? Po wykładzie odbyła się debata nad wygłoszonymi tezami. W dyskusji wzięli udział obok autora wykładu: Prezes ZG SEP - J. Barglik, Prezes spółki Lumel S.A. - Arkadiusz Janusz, kierownik biura projektowego firmy MAZEL - Marek Kopeć, kol. Piotr Szymczak, dyrektor generalny UESA - Marek Chromik, Prezes Zarządu i Dyrektor Generalny EC Zielona Góra - Marian Babiuch oraz z-ca Dyrektora Instytutu Inżynierii Elektrycznej - Robert Smoleński.

Następnego dnia obchody przeniesiono do Łagowa Lubuskiego i rozpoczęto od wykładu prof. Grzegorza Benyska: *Elementy infrastruktury SmartGrid*. Drugi wykład wygłosił dr inż. Robert Smoleński: *Zaburzenia przewodzone*

w układach SmartGrid. Tego dnia również zainaugurowano zmagania w ramach Ligi Elektryków. Pracowity dzień zakończono uroczystą kolacją na Zamku Łagowskim. Wieczór uświetnił występ Bractwa Rycerskiego.

W sobotę rano zorganizowano wyjazd do Międzyrzeczekiego Rejonu Umocnień - to obok spotkania z historią także kontakt z techniką i technologią, która po tylu latach ciągle budzi podziw. Warsztatową część ODME wypełniło wystąpienie dr. inż. Stefana Wójtowicza z prezentacją pojazdów elektrycznych i systemów ładowania. Ostatni w programie ODME wykład pt.: *Poprawa charakterystyki energetycznej obiektów budowlanych w zakresie przetwarzania energii elektrycznej* wygłosił dr inż. Marcin Jarnut.

W ciągu całego dnia trwała walka o puchar Ligi Elektryków. Punkty zdobywano w kategoriach teoretycznej i praktycznej. Jedynym odstępstwem od programu była zamiana posiedzenia Studenckiej Rady Koordynacyjnej na spotkanie studentów z dr. inż. Piotrem Szymczakiem, który w ten sposób wypełnił prośbę Prezesa ZG SEP. Wcześniej zaplanowane, należące do tradycji ODME spotkanie Prezesa ze studentami nie odbyło się z powodu opóźnienia w programie pierwszego dnia.

Wyniki Ligi Elektryków XIII ODME:

- > I miejsce - Politechnika Łódzka
- > II miejsce - Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny ze Szczecina
- > III miejsce - Politechnika Koszalińska

Gratulujemy kompetencji w teorii, praktyce i zabawie. Uroczysta kolacja to pora na toasty i przekazanie Politechnice Częstochowskiej prawa do organizacji następnych XIV ODME. Występ kabaretu NOWAKI uświetnił zakończenie zmagania uczestników z programem i organizatorów z trudną materią, jaką jest dobre samopoczucie z dobrze wykonanej pracy.

Stawomir Piontek

LAUREACI STATUETKI DLA WYRÓŻNIĄCEGO SIĘ NAUCZYCIELA, OPIEKUNA I SOJUSZNIKA MŁODZIEŻY W 2011 ROKU

> WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

>> INSTYTUT FILOLOGII GERMAŃSKIEJ

> *Polsko-niemiecko-francuskie spotkanie studentów*

Z okazji zbliżającego się Festiwalu Nauki na naszym Uniwersytecie, podczas którego między innymi zostanie zaprezentowana jedna z licznych form współpracy Instytutu Filologii Germańskiej z ośrodkami zagranicznymi, warto przypomnieć ostatnie polsko-francusko-niemieckie kolokwium studenckie, zamykające już dwudziestoletnie współdziałanie studentów naszego Instytutu ze studentami z uniwersytetów we Francji i Niemczech.

Corocznie z początkiem listopada studenci Filologii Germańskiej UZ spotykają się ze swymi rówieśnikami z zaprzyjaźnionych uniwersytetów z Niemiec (Universität Vechta) i Francji (Université d'Angers) zamiennie w jednym z trzech krajów. Rok 2010 był jednak wyjątkowy, gdyż był rokiem jubileuszowym. Już po raz dwudziesty studenci z trzech krajów spotkali się, by razem pracować, poszerzać wiedzę, poznawać się nawzajem oraz poddać czarowi odwiedzanych wspólnie miejsc. A miejsce, wybrane przez nas, stroną polską, jako gospodarza jest jak zawsze urokliwe nie tylko krajobrazowo, ale przede wszystkim zachwyca atmosferą sprzyjającą pracy w duchu międzynarodowych spotkań. Krzyżowa koto Świdnicy, siedziba Fundacji dla porozumienia europejskiego, gościła nas przez 6 dni oferując doskonałe warunki do pracy na tegorocznym temacie: **Text und (Literatur-)Geschichte. Zur Rezeption fiktionaler und faktualer Rede -Tekst a historia (literatury). Percepcja fikcyjnych i fakcyjnych aktów mowy.** Przygotowania studentów na rodzimych uniwersytetach trwały kilka miesięcy pod okiem swych opiekunów i polegały na wyszukaniu, zebraniu i przygotowaniu materiałów i tekstów nadających się do opracowania ich w trzech międzynarodowych grupach tematycznych (każda grupa składała się z przedstawicieli trzech partnerskich uczelni). Forma workshopu podczas kolokwium (20 godzin) stanowiła nie lada wyzwanie dla młodych germanistów i wymagała wielostronnego i wielowątkowego podejścia. Spotkanie miało na celu przede wszystkim zdefiniowanie problemu stosunku: tekst a historia (literatury) oraz postawienie pytania, pod jakim względem i w jaki sposób rzeczywistość przedstawiona w fikcyjnych i fakcyjnych aktach mowy odnosi się do rzeczywistości empirycznej cechowanej uwarunkowaniami historycznymi. Nie mogło również zabraknąć kontrastywnej analizy takich pojęć jak fakcyjny - fikcyjny, realny - wymyślony, literatura fachowa - poezja. Z uwzględnieniem bardzo różnych zainteresowań studentów temat ogólny został podzielony na trzy zakresy odpowiadające trzem grupom studentów.

Pierwszą stanowili studenci zainteresowani średniowiecznymi tekstami odwołującymi się do fikcji i rzeczywistości. Same teksty lub ich urywki dotyczące minnesangu, aforyzmów, sentencji oraz eposu bohaterskiego były analizowane

z jednej strony pod względem treści, historii ich powstania, związku między treścią a formą, z drugiej zaś w aspekcie średniowiecznej rzeczywistości społecznej, gospodarczej i politycznej. Intencją było kontrastowe uchwycenie i określenie wyidealizowanej i realnej rzeczywistości przedstawianej na przykładzie wybranych tekstów.

Drugą grupę tematyczną stanowili studenci pochłonięci lekturą lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku. Liryka i krótkie teksty epickie w przeważającej większości z Polski (Zbigniew Herbert) i byłej NRD (Reiner Kunze) zostały usytuowane historycznie, tzn. analizowano aspekty historyczne i społeczne i ich odzwierciedlenie w warunkach literackich. Rozważano między innymi pytanie o funkcję tekstów fikcyjnych w kontekście historycznym kształtowanym przez związek autora i dzieła w socjalistycznym systemie społecznym i gospodarczym z jego totalitarnymi strukturami. Problemy, treści i formy prezentacji tekstów zostały odniesione do rzeczywistości pozaliterackiej. Ważnym elementem stało się również porównanie odbioru odnośnych dzieł na wschodzie i zachodzie Europy.

Trzecia grupa podjęła się trudu analizy drogi do Zjednoczenia Niemiec na podstawie fakcyjnych aktów mowy, jako instrumentów przedstawiania rzeczywistości. Procesy społeczne Zjednoczenia zostały ujęte i przeanalizowane opisowo na podstawie wybranych tekstów oraz obrazów (film, fotografia). Związek między formą a treścią stanowił ważny element dyskusji. Analizowano sposób odzwierciedlenia przez wybranych autorów wydarzeń i przemian społecznych w Niemczech i poszukiwano związku między opisywaną rzeczywistością a emocjami wywołanymi tą rzeczywistością porównując ideę tekstu i obrazu. Ta grupa wykorzystwała bogaty materiał filmowy, między innymi: „Lichter” (Hans-Christian Schmid), „Die fetten Jahre sind vorbei” (Hans Weingartner), „Strajk” (Volker Schlöndorff).

Spotkania robocze studentów trwające kilka godzin dziennie przeplatane były atrakcjami kulturalnymi. Tradycją kolokwium jest od lat wspólne zwiedzanie ciekawych miejsc w kraju gospodarza. Bez wahania wybrano Wrocław i Świdnicę. Zwiedzanie Wrocławia z przewodnikami w języku niemieckim, wizyta we wrocławskiej Operze, zwiedzanie Kościoła Pokoju w Świdnicy (jednym z dwóch istniejących w Polsce) oraz Katedry św. Stanisława i św. Wacława, ale i poznanie niezwyklej historii Krzyżowej, opowiedzianej przez wolontariuszkę z Niemiec, stanowiły niewątpliwą strawę duchową dla wszystkich uczestników. Na terenie zamku dawnego Kreisau można było zwiedzić wystawę poświęconą ruchowi oporu w wojennej i powojennej Europie oraz cały założony na planie kwadratu kompleks architektoniczny, dawną posiadłość rodu von Moltke.

Tegoroczne dyskusje i rozważania studentów znalazły swoje tradycyjne podsumowanie w formie dwugodzinnej prezentacji wyników pracy w doskonale wyposażonej sali multimedialnej, której atuty wykorzystwały poszczególne grupy studentów prezentujących opracowany materiał.

Po 6 dniach rozstaliśmy się bogatsi o nowe doświadczenia poznawcze. To szczególne miejsce idealnie spełniło oczekiwania zarówno gości jak i gospodarzy.

Listopad 2011 otwierający nowe dwudziestolecie współpracy studentów z Polski, Niemiec i Francji

Liliana Sadowska

>> INSTYTUT POLITOLOGII

> *Prezydenci i Rządy Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie w walce o niepodległą Polskę w latach 1939-1990. Konferencja Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie (PUNO) i Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie*

9 kwietnia 2011 roku odbyła się w Londynie konferencja pt.: *Prezydenci i Rządy Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie w walce o niepodległą Polskę w latach 1939-1990*. Wydarzenie to poświęcone było pamięci Ryszarda Kaczorowskiego, ostatniego Prezydenta RP na Uchodźstwie. Patronat nad konferencją objęły: Polskie Towarzystwo Naukowe na Obczyźnie (PTNO) oraz Zjednoczenie Polskie w Wielkiej Brytanii. Organizatorami były: Polski Uniwersytet na Obczyźnie w Londynie (PUNO) oraz Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Wsparcia udzieliła także Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie. Uniwersytet Zielonogórski reprezentował prof. Wiesław Hładkiewicz z Instytutu Politologii UZ.

FOT. 1

FOT. 2

FOT. 3

Uczestników konferencji powitał JM Rektor PUNO, prof. Wojciech Falkowski. Wśród zaproszonych gości honorowych była m.in. żona Prezydenta RP Ryszarda Kaczorowskiego - Karolina Kaczorowska.

Prelegenci przedstawili w sumie dwanaście tematów. Minister Jerzy Ostojko-Koźniowski wspominał osobistą współpracę z Prezydentem Ryszardem Kaczorowskim, prof. Wiesław Jan Wysocki mówił o prezydenturze Ryszarda Kaczorowskiego, prof. Artur Andrzejuk - o działalności Ryszarda Kaczorowskiego jako byłego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie w latach 1990-2010. Pozostałe tematy to: *Blaski i cienie pierwszej prezydentury na Uchodźstwie (1939-1947)* - prof. Jacek Piotrowski, *Prezydentura Augusta Zaleskiego* - prof. Marek Kornat, *Rodem ze Lwowa. Prezydent Stanisław Ostrowski* - prof. Wiesław Hładkiewicz, *W służbie Rzeczypospolitej - rzecz o działalności Prezydenta Edwarda Raczyńskiego i Prezydenta Kazimierza Sabbata* - dr Joanna Pyłat, *Generał Sikorski - generał ostatniej nadziei* - prof. Jan Ciechanowski, *Edward Szczepanik - ostatni premier Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie* - prof. Adam Dobroński, *British/Polish relations and the redrawing of Poland's borders. Inequality, hope and pragmatism* - prof. Michael Fleming, *Wkład Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie do procesu podtrzymywania i utrwalania tożsamości narodowej Polaków na obczyźnie* - prof. Adam Sudot i mgr Magdalena Bierzyńska-Sudot, *Polskie władze na obczyźnie - symbol czy realna siła?* - prof. Arkady Rzegocki.

Konferencję zakończyła gorąca dyskusja, w której odwołano się do dokonań Prezydenta RP Ryszarda Kaczorowskiego, przeplatana wspomnieniami osobistych kontaktów i spotkań z Prezydentem. Wszystkim uczestnikom konferencji serdeczne podziękowania złożyła Pani Prezydentowa Karolina Kaczorowska.

Polski Uniwersytet na Obczyźnie w Londynie (PUNO) zadeklarował organizowanie cyklu „Konferencji Kwietniowych”, zawsze w drugą sobotę kwietnia, w rocznicę katastrofy w Smoleńsku. Zaproponowano, aby na spotkaniu w roku 2012 rozważaniom poddać temat *Polacy w kampanii śródziemnomorskiej i na froncie zachodnim II wojny światowej*.

Więcej informacji można uzyskać na stronie internetowej Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie (PUNO) www.puno.edu.pl.

Adam Ilciów

FOT. 1

W PIERWSZYM RZĘDZIE W ŚRODKU PANI PREZYDENTOWA KAROLINA KACZOROWSKA I JM REKTOR PUNO - PROF. WOJCIECH FALKOWSKI. ZA NIMI UCZESTNICY KONFERENCJI, M.IN. MŁODZI PRACOWNICY ZAKŁADU PSYCHOLOGII STOSOWANEJ PUNO ORAZ AMBASADY RP W LONDYNIE.
ŹRÓDŁO: STRONA INTERNETOWA PUNO: WWW.PUNO.EDU.PL.

FOT. 2.

PROF. WIESŁAW HŁADKIEWICZ (UNIwersytet Zielonogórski) PRZEDSTAWIA REFERAT NT. *RODEM ZE LWOWA. PREZYDENT STANISŁAW OSTROWSKI*.
ŹRÓDŁO: STRONA INTERNETOWA PUNO: WWW.PUNO.EDU.PL.

FOT. 3

PAMIĄTKOWE ZDJĘCIE UCZESTNIKÓW KONFERENCJI Z PANIĄ PREZYDENTOWĄ KAROLINĄ KACZOROWSKĄ.
ŹRÓDŁO: STRONA INTERNETOWA PUNO: WWW.PUNO.EDU.PL.

> WYDZIAŁ INŻYNIERII ŁĄDOWEJ I ŚRODOWISKA

> Nowi doktorzy na Wydziale

18 maja 2011 roku na posiedzeniu Rady Wydziału Inżynierii Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską mgr inż. Anny Staszczuk z Instytutu Budownictwa UZ pt.: *Wpływ wybranych czynników na dokładność obliczeń wymiany ciepła budynku z gruntem za pomocą metod quasi-stacjonarnych*. Promotorem pracy był prof. Jan Radoń z UR w Krakowie, natomiast recenzentami: prof. Tadeusz Kuczyński z Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz prof. Wacław Bieda z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Rada Wydziału jednomyślnie podjęła zarówno decyzję o nadaniu pani mgr inż. Annie Staszczuk stopnia naukowego doktora nauk rolniczych, jak i decyzję o wyróżnieniu pracy.

Oprócz nauki, co jest niezwykle cenne, pani Ania ma szereg innych pasji, w tym tak niespodziewane jak np.

poezja. Jest współautorką kilku almanachów poetyckich grupy literackiej „Dysonans” z Wrocławia. Poezja daje jej radość i wytchnienie. Oprócz tego bardzo lubi eksperymentować z gotowaniem. Uwielbia taniec i dobrą muzykę. Razem z mężem Pawłem wychowuje 8-letniego syna Karola.

We wstępie do swojej rozprawy doktorskiej napisała: *Podążam ścieżkami nauki, czasem pełna niepewności i lęku. Na jednej z nich zostawiam swój ślad, pełen pasji i oddania. I nadziei, bo kiedy patrzę wysoko, widzę jak nad koronami drzew, na tle jasnego nieba rysują się nowe możliwości...*

Pani Ani życzymy wielu nowych sukcesów na niwie zawodowej i pełni szczęścia w życiu osobistym.

15 czerwca 2011 roku na Wydziale Inżynierii Łądowej i Środowiska UZ odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej pt.: *Ocena metod wzmocnienia wałów przeciwpowodziowych w aspekcie poprawy ochrony*

przed powodzią na lubuskim odcinku Odry autorstwa mgr inż. Anny Asani.

Rada Wydziału Inżynierii Łądowej i Środowiska UZ jednomyślnie podjęła decyzję o nadaniu pani mgr inż. Annie Asani stopnia naukowego doktora nauk technicznych w dyscyplinie inżynieria środowiska, jak i o wyróżnieniu rozprawy doktorskiej.

Promotorem pracy była prof. Urszula Kołodziejczyk (Uniwersytet Zielonogórski), a recenzentami byli: prof. Adam Bolt (politechnika Gdańska) oraz prof. Tadeusz Chrzan (Uniwersytet Zielonogórski).

Dr inż. Anna Asani interesuje się bezpieczeństwem ekologicznym środowiska, ochroną przeciwpowodziową, oraz architekturą krajobrazu. Hobby: dekoratorstwo wnętrz i podróże.

Nowej Pani Doktor składamy serdeczne gratulacje oraz życzymy Jej wielu sukcesów i zadowolenia z pracy naukowej oraz szczęścia w życiu osobistym.

Marek Dankowski

> WYDZIAŁ MATEMATYKI, INFORMATYKI I EKONOMETRII

9 kwietnia 2011r. na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyły się warsztaty pt.: *Matematyka wokół nas* przeprowadzone przez dr. Jacka Bojarskiego. W zajęciach udział wzięli uczniowie Zespołu Edukacyjnego w Podmoklach Matych. Jeden z tematów dotyczył muzyki w matematyce, do omówienia którego został zaproszony młody perkusista Karol Niewiadomski, uczeń 3 klasy Gimnazjum nr 7 im. UNICEF w Zielonej Górze (na zdjęciu po prawej). Karol, grając na perkusji od 6-go roku życia, dopiero niedawno odkrył ścisły związek matematyki z pogranicza geometrii i teorii liczb z rytmiką w muzyce.

Eksperymentalna forma zajęć, na których uczeń uczniom prezentuje elementy matematyki i jej związku z muzyką została przyjęta z dużym entuzjazmem. Jeden z komentarzy uczniów brzmiał: takiej matematyki moglibyśmy uczyć się ciągle!

Jacek Bojarski

> WYDZIAŁ MECHANICZNY

> Inżynieria Biomedyczna - II seminarium plenerowe

13-15 maja br. w Lubiatowie zorganizowane zostało II Plenerowe Seminarium Inżynierii Biomedycznej pt.: *Inżynierskie skwerki rekreacyjne*, w której udział wzięli wykładowcy oraz studenci wszystkich lat kierunku *inżynieria biomedyczna*. Podczas dwóch sesji zarówno studenci, jak

i pracownicy Zakładu Inżynierii Biomedycznej bardzo żywo wymieniali się własnymi poglądami na temat kierunku studiów i prezentowanych badań naukowych. Pierwszą, owocną w wiele pomysłów i spostrzeżeń, dyskusję rozpoczęła prof. Elżbieta Krasicka-Cydzik. Następnie swoje badania naukowe oraz pomysły na nie zaprezentowali: Maciej Rajczuk, Rafał Adamczyk, Dorota Mackiewicz, Ada Andrynowska. Wystąpienia wszystkich studentów dotyczyły takich dziedzin jak: inżynieria rehabilitacji czy nanotechnologia.

Druga sesja związana była z tematem seminarium. Kornelia Zaborowska oraz Maciej Rajczuk przedstawili projekty urządzeń mogących mieć zastosowanie w skwerkach rekreacyjnych. Daria Kościwicz i Patrycja Zaborowska przedstawiły prawne aspekty założenia i zarządzania takim terenem. W sesji tej propozycje współpracy ze stu-

dentami przedstawili również pracownicy Zakładu Inżynierii Biomedycznej: dr inż. Izabela Głazowska, dr inż. Krzysztof Białas-Heltowski oraz inż. Agnieszka Kaczmarek.

Po jakże udanych, ale i wyczerpujących sesjach wszyscy uczestnicy wyjazdu wspólnie zgrupowali się wokół ogniska. Śpiewy, tańce, pokaz tańca z ogniem okazały się kolejną, równie ważną, korzyścią seminarium, którą jest integracja zarówno studentów, jak i wykładowców.

Krzysztof Białas-Heltowski

> Warsztaty naukowe koła OST-WEST Management

8 - 10.06.2011 w ośrodku Uniwersytetu Zielonogórskiego w Lubiatowie odbyły się kolejne warsztaty naukowe koła OST-WEST Management. W tym roku studenci Instytutu Informatyki i Zarządzania Produkcją Uniwersytetu Zielonogórskiego wspólnie z kolegami z Fachhochschule Würzburg-Schweinfurt prezentowali wyniki badań na po-

trzeby projektu realizowanego w ramach programu Leonardo da Vinci *THE EQF AS A FRAMEWORK LINKING THE DIFFERENT QUALIFICATION SYSTEMS OF PRODUCTION MANAGERS TOGETHER*. W warsztatach wzięło udział 45 studentów i profesorów z Polski, Niemiec, Rosji, Ukrainy, Węgier, Wielkiej Brytanii, Turcji, itd., którzy w letnim semestrze wspólnie prowadzili badania dotyczące opracowania systemu kwalifikacji zawodowych menadżera produkcji. Prace były prowadzone w 7 grupach, które zajmowały się między innymi analizą programów studiów wyższych uczelni w Polsce i w Niemczech, które oferują kierunki studiów związane z zarządzaniem produkcją lub inżynierią produkcji. Przeprowadzono analizę porównawczą 10 najlepszych uczelni w Polsce i Niemczech. Ponadto przeprowadzono badania ankietowe polskich i niemieckich przedsiębiorstw pod kątem zapotrzebowania na absolwentów wyższych uczelni, którzy studiuje kierunki związane z zarządzaniem produkcją. W warsztatach wzięł udział prof. Manfred Kiesel Wiceprezydent FH Würzburg-Schweinfurt i prof. Sławomir Kłos opiekun koła naukowego OST-WEST Management oraz pracownicy naukowcy Instytutu Informa-

tyki i Zarządzania Produkcją dr hab. inż. Roman Stryjski, dr inż. Waldemar Woźniak, dr inż. Julian Jakubowski i dr inż. Sebastian Saniuk.

Po zakończeniu warsztatów studenci z Niemiec mieli możliwość zwiedzania firmy Keiper w Świebodzinie i obejrzenia produkcji oraz najnowocześniejszych rozwiązań w zakresie technologii spawalniczych.

Warsztaty naukowe koła naukowego OST-WEST Management odbywają się od 1996 roku zaś współpraca z Fachhochschule Würzburg-Schweinfurt datuje się od 1991 roku kiedy były organizowane konferencje kooperacyjne z udziałem polskich i niemieckich przedsiębiorstw. Od początku tej współpracy w konferencjach kooperacyjnych i warsztatach naukowych OST-WEST Management wzięło już udział wiele setek studentów z kraju i zagranicy.

Sławomir Kłos

> Zjazd na byle czym

18 maja 2011 roku odbyła się trzecia edycja imprezy bachanaliowej *Zjazd na Byle Czym*. W tym roku organizatorami Zjazdu byli: **Koło Naukowe 3P** oraz **Akademicki Związek Motorowy**. Jak co roku imprezę wspierał również Parlament Studencki. W tym dniu na ulicy Prof. Z. Szafrana

pojawily się oryginalne pojazdy, wymyślone i stworzone przez studentów oraz młodzież ze szkół średnich. Głównym celem projektu, oprócz dobrej zabawy, była promocja KN3P, AZM, Wydziału Mechanicznego oraz praktyczna nauka studentów radzenia sobie z postawionymi problemami, związanymi z organizacją imprezy. Można wyróżnić tutaj prace związane z poszukiwaniem sponsorów, promocją imprezy i Wydziału Mechanicznego w okolicznych szkołach średnich, zabezpieczeniem trasy zjazdu, dodatkowymi imprezami towarzyszącymi oraz całą organizacją. Ilość kibiców i zespołów biorących udział w Zjeździe nawet nas, organizatorów pozytywnie zaskoczyła, nie mówiąc już nawet o pomysłowości uczestników. Mogliśmy zobaczyć m.in. pojazd Flinstonów, czajnik, pszczołkę, pantofel i wiele innych zadziwiająco ciekawych konstrukcji. Relacje z tego wydarzenia, które pojawiły się w wielu mediach, utwierdziły nas w przekonaniu że trud który włożyliśmy w przygotowanie imprezy zdecydowanie się opłacił.

W tym roku dodatkową atrakcją był pokaz grupy akrobacyjnej AZL Żelazny oraz samochody rajdowe. Ciekawym punktem była również drabina mechaniczna, z możliwo-

ścią przejażdżki w koszu dla chętnych osób, celem zobaczenia panoramy imprezy z góry. Zaproszenie do Jury oceniającego występ poszczególnych uczestników przyjął również Jarosław Sobański (kabaret *Stuchajcie*).

Chcieliśmy podziękować **wszystkim uczestnikom Zjazdu na Byle Czym**, dzięki którym ta impreza mogła się odbyć, naszym sponsorom - w szczególności firmie *Platinum Orlen Oil* - nagrody w tym roku były wyjątkowo bogate, Jednostce Ratowniczo - Gaśniczej nr 2 PSP z Zielonej Góry, Panu R. Espenschiedowi za wypożyczenie słomy, umożliwiającej zabezpieczenie trasy, oraz wszystkim osobom i firmom mającym swój wkład w organizację ZnBC. Jednocześnie chcieliśmy przeprosić za wszelkie niedogodności wynikające z wyłączenia ulicy z ruchu. Więcej informacji znajdziecie Państwo na naszej stronie internetowej: www.3p.ibem.uz.zgora.pl.

Tomasz Belica

> Studenci Instytutu Edukacji Techniczno-Informatycznej w Poczdamie

Zobaczyć budowę lotniska Schönefeld pod Berlinem to marzenie nie jednego inżyniera. Być przez chwilę uczestnikiem tak ogromnego przedsięwzięcia i poznać jego tajniki od „kuchni” to nie lada gratka. Okazję taką mieli studenci Instytutu Edukacji Techniczno-Informatycznej Uniwersytetu Zielonogórskiego, uczestniczący w corocznej wymianie studentów z Uniwersytetem w Poczdamie. Celem pobytu w Poczdamie nie było, oczywiście, wspomniane lotnisko, przemienne, co roku grupa ćwiczeniowa odbywa zajęcia w Zielonej Górze lub w Poczdamie. W tym roku nasi studenci od 16 do 20 maja uczestniczyli razem ze studentami Wirtschafts - und Sozialwissenschaftliche Fakultät Universität Potsdam w realizacji wybranego zadania wytwórczego stanowiącego podstawę zaliczenia: Moduł D (Fertigungstechnik / Maschinentchnik - Praktikum), fot.1. To doświadczenie w trakcie, którego oprócz doskonalenia umiejętności obróbki drewna, mogli również poczuć się studentami Uniwersytetu w Poczdamie. Efekty pracy studentów ETI były ocenione tak samo jak prace zaliczeniowe studentów w Niemczech, za co otrzymali stosowne certyfikaty. Również cennym doświadczeniem była hospicja zajęć technicznych w Ernst-Haeckel-Gymnasium w Werder, fot.2. Na pewno ważnym i przydatnym elementem dydaktycznym była wycieczka do studia filmowego Babelsberg, gdzie powstało wiele znanych z kin i telewizji świata ekranizacji filmowych. Największe zainteresowanie uczestników wymiany wzbudziły współczesne techniki realizacji ścieżki dźwiękowej. Przeżycia, jakim był pobyt na terenie budowy lotniska Schönefeld nie można opisać słowami. Studenci zobaczyli przedsięwzięcie, można śmiało rzec, nie z tej epoki, fot.3 i 4. Reasumując bardzo krótko: pobyt studentów ETI w Poczdamie był dla nich bardzo cennym z punktu widzenia dydaktycznego, co z pewnością zaowocuje w przyszłości w ich pracy zawodowej.

Mirosław Matyjaszczyk

> WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU

> Krajoznawstwo i turystyka z perspektywy niepełnosprawnego

„Każdej z Was i każdemu potrzebny jest ten trud i wysiłek, w którym nie tylko hartuje się ciało, ale cały człowiek doznaje radości panowania nad sobą oraz pokonywania przeszkód i oporów”.

Wędrowanie i poznawanie małej i dużej ojczyzny to ważny element życia każdego z nas. Jednym wędruje się łatwiej, a na trudności częściej napotyka osoby z dysfunkcją. Niepełnosprawność jednak nie powinna być przyczyną spędzania wolnego czasu w domu, w czterech ścianach. Potrzeba refleksji na ten temat była przyczynkiem do zorganizowania 14 kwietnia br. w budynku Rektoratu Uniwersytetu Zielonogórskiego Seminarium naukowego nt.: *Turystyka na miarę potrzeb i możliwości*. Honorowy patronat przyjął JM Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Czesław Osękowski. Na spotkanie przybyło wiele

osób, współpracujących z niepełnosprawnymi w instytucjach i stowarzyszeniach, lekarze zajmujący się rehabilitacją, kapłani, pracownicy naukowcy zainteresowani problematyką osób z dysfunkcją, studenci z Uniwersytetu Zielonogórskiego, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej oraz członkowie Klubu PTTK Edukacji Krajoznawczej i Regionalizmu. Kierownik naukowy seminarium prof. Pola Kuleczka specjalne słowa powitania skierowała do Starosty Zielonogórskiego Ireneusza Plechana. Gorąco powitano Rektora Czesława Osękowskiego, referentów (prof. Zbigniewa Izdebskiego, prof. Piotra Godlewskiego, dr. Jarosława Żbikowskiego, ks. dr. Zbigniewa Kobusa, ks. mgr. Janusza Małskiego, dr. n. med. Franciszka Pietraszkiewicza, lek. Jerzego Rogaczewskiego) prodziekan WPSiNoZ dr Elżbietę Kołodziejską oraz innych zaproszonych gości, którzy reprezentowali Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Miejską Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Polski Związek Niewidomych, Stowarzyszenie Amazonek.

Seminarium otworzył Rektor Czesław Osękowski, który pogratulował przedsięwzięcia i życzył owocnych obrad. Rozważania rozpoczęto od wysłuchania referatu prof. Piotra Godlewskiego (*Stan badań nad turystyką niepełnosprawnych w Polsce*). Z badań wynika, że w Europie mieszka 46 mln. niepełnosprawnych, a w Polsce jest to około 10% ogółu polskiego społeczeństwa. Interesującym stwierdzeniem było to, że obciążenia wynikające z podróży mają istotne znaczenie dla samopoczucia i stanu zdrowia osób z dysfunkcją. Turystyka stanowi znakomity sposób rewitalizacji i rehabilitacji dla niepełnosprawnych. O nauczaniu Jana Pawła II mówił ks. dr. Zbigniew Kobus. Ojciec Święty skierował bowiem wiele słów do niepełnosprawnych w homiliach. Powiedział niegdyś, że „*po ludzku sytuacja człowieka chorego jest trudna, bolesna, czasem wręcz upokarzająca. Ale właśnie dlatego jesteście w szczególny sposób bliscy Chrystusowi, uczestniczycie niejako fizycznie w Jego ofierze. Starajcie się o tym pamiętać. Męka, krzyż i zmartwychwstanie naszego Zbawiciela pomogą wam rozjaśnić tajemnicę waszego cierpienia*”². Są to słowa godne zapamiętania, gdyż cierpienie umacnia, pozwala pokonywać słabości, nadaje życiu sens i uczy pokory. Ks. dr. Kobus nadmienił, że niepełnosprawność jest wyzwaniem nie tylko dla chorych, ale też dla zdrowych członków społeczeństwa. Człowiek jest niedoskonały i w pewnym sensie niepełnosprawny. Dr Jarosław Żbikowski mówiąc o *Wybranych czynnikach determinujących udział w turystyce osób niepełnosprawnych zamieszkałych na obszarze województwa lubelskiego* stwierdził, że turystyka to element rehabilitacji, który ma za zadanie przywrócić sprawność fizyczną, psychiczną, społeczną i zawodową. Zwrócił też uwagę na problem „spychania” niepełnosprawnych na margines i nienależyte zaspokajanie ich podstawowych potrzeb. Podzielił się wiedzą wynikającą z przeprowadzonych badań, co dało wiele do myślenia osobom zgromadzonym na sali. Wynikało z nich, m. in., że u osób niepełnosprawnych z obszaru województwa lubelskiego występuje niski poziom aktywności turystycznej. Najbardziej popularne są jednak wędrowki piesze, wyprawy rowerowe i autokarowe. Niepełnosprawni najbardziej oczekują pomocy dłoni przy organizacji wyjazdów turystycznych od rodzin i pracowników placówek specjalistycznych. O miejscach szczególnie chętnie odwiedzanych przez osoby z dysfunkcją mówił ks. Janusz Małski (*Aktywizacja niepełnosprawnych i ich*

FOT. POLA KULECZKA

FOT. POLA KULECZKA

prowadzenie przez Cichych Pracowników Krzyża). Okazało się, że takie ośrodki, jak Lourdes i Fatima są dobrze przygotowane do przyjęcia niepełnosprawnych z różnych zakątków świata, a ks. praat Luigi Novarese był przyjacielem osób z dysfunkcjami. Ksiądz Małski podzielił się wiedzą na temat pracy z podopiecznymi i zrelacjonował pielgrzymki do miejsc świętych. Na seminarium problemy niepełnosprawnych rozpatrywano z perspektywy religijnej, socjologicznej ale i medycznej. Dr n. med. Franciszek Pietraszkiewicz mówił o medycznych skutkach uprawiania krajoznawstwa i turystyki. Podkreślił znaczenie obciążenia, gdyż bez niego następuje nie tylko zanik mięśni ale i kostny. Siła, szybkość i wytrzymałość są ćwiczone dzięki aktywności ruchowej, a turystyka kwalifikowana doskonalą sprawność. Uprawianie krajoznawstwa i turystyki ma wiele pozytywnych aspektów, np. marsz, pływanie, jazda rowerem czy narciarstwo biegowe wzmacniają kręgosłup, poprawiają nastrój bądź zwiększają poczucie wartości, a ruch na powietrzu zapewnia dostęp do słońca i umożliwia produkcję witaminy D. Lekarz Jerzy Rogaczewski, kontynuując niejako rozważania poprzednika, stwierdził, że krajoznawstwo i turystyka pozwalają kompensować braki związane z upośledzeniem i są elementem usprawniania i rehabilitacji medycznej. Zainteresowanie uczestników wywołało wystąpienie Dziekana WPSiNoZ prof. Zbigniewa Iżdebskiego nt.: *Seksualność niepełnosprawnych w erotycznym krajoznawstwie*. Zreferował on wyniki badań własnych (800 niepełnosprawnych) dotyczące ich kontaktów seksualnych, gdyż mają oni takie same potrzeby jak inni.

Mgr Marta Dalecka, prowadzi zajęcia ruchowe z osobami niepełnosprawnymi. Wystąpienie dotyczyło gry zwanej bocce, która, jak stwierdziła autorka, sprzyja integracji. Po wysłuchaniu interesujących referatów dr Marcin Garbat

(Pełnomocnik Rektora ds. Niepełnosprawnych Studentów) pokazał obecny wyniki badań przeprowadzone z niepełnosprawnymi studentami z Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w Głogowie (mgr Mirosława Krasicka), Gorzowie Wielkopolskim (mgr Anna Dobrychtop), Sulechowie (Magdalena Gąsiorowska) i UZ w Zielonej Górze (dr Marcin Garbat). Okazało się, że najwięcej jest osób z upośledzeniem narządu ruchu. Badania unaocznily takie potrzeby niepełnosprawnych jak: podróżowanie, poznanie kraju, sprawdzanie samego siebie, poprawę samopoczucia i samorealizację. Respondenci podróżują najczęściej w celu wypoczynkowym i rekreacyjnym w celu poznania świata i ludzi. W przemieszczaniu się i uprawianiu krajoznawstwa i turystyki najwięcej problemów stwarzają turystom z dysfunkcją schody, wysokie progi, brak poręczy, ale też brak odpowiedniej informacji. Najgorzej ocenianym środkiem transportu są pociągi. Bariery architektoniczne, urbanistyczne i mentalne sprawily, że wiele osób nie odwiedziło nigdy Warszawy, która przecież nie znajduje się na końcu świata. Dr Helena Ochonczenko stwierdziła, że turystyka daje możliwość kontaktu ze światem natury i kultury, jest jedną z dróg samorealizacji i przyczynia się do rozwoju osobowego.

Spotkanie zwińczyła dyskusja, a wypowiedzi niektórych osób pozwoliły na konstatację innych jeszcze problemów, z którymi na co dzień spotykają się krajoznawcy i turyści. Atmosfera spotkania była miła i serdeczna, każdy mógł wyrazić opinię bądź zapytać o nią innych uczestników. Czas nieubłaganie szybko mijał podczas rozważań, a problematyka niepełnosprawnych z każdą minutą stawała się bliższa i bardziej zrozumiała. Seminarium zintegrowało zgromadzonych i z pewnością zaowocuje próbami rozwiązania problemów, które uniemożliwiają niepełnosprawnym podróżowanie i podziwianie krajoznawczych krajobrazów, ponieważ „dużo łatwiej jest wyżyć się stereotypów i uprzedzeń wyruszając we wspólną drogę”³. Razem znaczy moc więcej, a pomocna dłoń drugiego człowieka przybliży nas z każdym krokiem do osiągnięcia celu, czyli dotarcia do wymarzonego miejsca po trudach i wysiłkach podróży.

Magdalena Gąsiorowska

PRZYPISY:

¹ Jan Paweł II, *List do Młodych Parati Semper*, 14.

² Jan Paweł II, *Przemówienie wygłoszone w klinice kardiologii*, Kraków, 9. 06. 1997.

³ P. Kuleczka, *Bo życie jest podróżą...*, [w:] *Turystyka i krajoznawstwo niepełnosprawnych, czyli „Wędrować każdy może...”*. Pod red. Poli Kuleczki, Sulechów 2008, Klub PTTK Edukacji Krajoznawczej i Regionalizmu, s. 6.

> Pedagogika wczesnoszkolna - spojrzenie studenckie

Czerwiec to dla studentów gorący czas związany z nadchodzącą sesją, czyli zaliczeniami i egzaminami. To także czas podsumowań i refleksji nad problematyką realizowaną w trakcie studiów. Ciekawą formą wymiany owych refleksji są seminaria i konferencje z udziałem studentów. Cieszy w związku z powyższym fakt, że mimo ważnych w perspektywie indywidualnych zadań związanych z zaliczeniami, studenci znajdują czas i chęci, aby podzielić się

z koleżankami i kolegami swoimi spostrzeżeniami, osiągnięciami, wątpliwościami czy wynikami prowadzonych badań. Wymaga to przecież odrębnego, dodatkowego przygotowania, przemyślenia wypowiedzi i pomysłu na zaprezentowanie.

W tym roku akademickim studentki specjalności *edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna* już po raz drugi przystąpiły do udziału w zorganizowanym przez dr Iwonę Kopaczyńską i dr Agnieszkę Nowak-Lojewską oraz Zakład Edukacji Wczesnoszkolnej i Historii Wychowania seminarium studenckiego zatytułowanego *Spotkanie z pedagogiką wczesnoszkolną*.

Seminarium odbyło się 14 czerwca w godzinach od 10.00 do 13.15 w budynku głównym Uniwersytetu Zielonogórskiego przy al. Wojska Polskiego. Seminarium zaszczyliły swoją obecnością Prodziekan ds. Organizacji i Rozwoju prof. Ewa Narkiewicz Niedbałec, Prodziekan ds. Kształcenia dr Elżbieta Kołodziejka, prof. Maria Jakowicka, kierownik Zakładu Edukacji Wczesnoszkolnej i Historii Wychowania prof. Pola Kuleczka.

Studentki zaprezentowały wystąpienia w trzech blokach tematycznych nawiązujących do węzłowych zagadnień problematyki edukacji dzieci w klasach I-III.

Pierwszy blok tematyczny dotyczył edukacji matematycznej, która w klasach I-III bardzo często wzbudza mieszane emocje tyleż wśród uczniów, co nauczycieli i studentów. Uczniowie często entuzjastycznie nastawieni do zgłębiania świata liczb przy rosnącym stopniu trudności tracą entuzjazm, a w skrajnych sytuacjach zaczyna pojawiać się u nich niechęć do badania problemów matematycznych. Biorąc pod uwagę sposoby pracy w szkole trudno dziwić się temu, że owa niechęć narasta prowadząc do budowania przekonań o braku zdolności matematycznych. Niewątpliwie dziecięcą dojrzałość do uczenia się matematyki jest zagadnieniem kluczowym, gdyż nie wszystkie dzieci osiągają stan gotowości do podejmowania aktywności wymagającej sprawnego poruszania się w świecie symboli. Ważne jest jednak także tworzenie sytuacji, które umożliwią dzieciom dostrzeganie związków matematyki i życia codziennego. Matematyka może być bowiem niezwykle fascynująca. Jednak owa fascynacja nie pojawi się, gdy praca nad zagadnieniami matematycznymi będzie sprowadzała się do mechanicznych operacji obliczeniowych, rozwiązywanie zadań będzie kojarzyło się z wypelnianiem okienek i odtwarzaniem algorytmicznych strategii prezentowanych przez nauczyciela. Dziecięce intuicje matematyczne często giną w gąszczu zadań zamkniętych, bezproblemowych. Blokują własne strategie rozwiązań, utrudniają rozwój myślenia logicznego, czynią matematykę niedostępną dziecku.

Prezentacje przygotowane przez studentki EWiP ukazały matematykę nie tyle w świetle sztywnej metodyki, co skierowały uwagę na poszukiwanie tematyki inspirującej do samodzielnego i aktywnego badania kluczowych zagadnień matematycznych. W zakresie wskazanej problematyki zaprezentowały się następujące osoby.

1. Karolina Hotownia, Judyta Bernacka i Natalia Babuška - *Matematyka w kuchni. Jakie związki matematyki z codziennym jej stosowaniem można odkrywać z dziećmi?*
2. Milena Husar i Małgorzata Paderewska - *Magia i matematyka. Jak magia wykorzystuje matematykę i jak nauczyciel może wykorzystać to, co magicznie fascynujące w badaniu zagadnień matematycznych z dziećmi?*

FOT. POLA KULECZKA

FOT. POLA KULECZKA

FOT. POLA KULECZKA

3. Dorota Tomaszewska, Dorota Krzyżanowska i Weronika Pudzianowska - *Fascynująca przyroda i matematyka. Jak przyroda może nas uczyć matematyki?*

Drugi blok tematyczny związany był zagadnieniami nawiązującymi do otaczającego nas świata czyli problemów czerpanych z takich dziedzin nauki jak fizyka, chemia, biologia, geografia. Ich poznanie wymaga badania i aktywnego udziału dziecka przez eksperymentowanie, nie może natomiast być trudnym dla dziecka przekazem werbalnym. Nie od dziś wiemy, że dzieci pytają o to, jak coś działa, jak to się dzieje? Te pytania nie mogą pozostać bez odpowiedzi. Ich siła polega na rozbudzaniu potrzeby poznawania świata i staje się fundamentem intelektualnego rozwoju. Stwarza też szansę rozwijania zainteresowań i pasji. Prezentacje studentek były próbą odkrywania problematyki autentycznie otwierającej dziecięce umysły i motywację poznawania. W omówionym bloku zaprezentowały się następujące osoby.

1. Ewa Jaśniewska, Renata Frąckowiak i Monika Bułat - *Fizyka, matematyka i przyroda w edukacji dzieci inspirowane zimą. Jak zainteresować dzieci zjawiskami otaczającego nas świata?*
2. Paulina Szewczyk - *Fotografia. Jak to się dzieje, że możemy utrwalać obraz?*

Trzeci blok tematyczny dotyczył zagadnień nawiązujących do wiedzy pedagogicznej, psychologicznej, dydaktycznej nauczyciela. Współcześnie wskazujemy bowiem na potrzebę zmiany myślenia o organizacji pracy nauczyciela i dzieci w klasach I-III. Coraz częściej podkreślamy, że sztywna i schematyczna metodyka powinna zmieniać się, bo zmienia się świat, dzieci coraz więcej wiedzą, coraz chętniej pytają, coraz więcej oczekują, mają dostęp do różnych źródeł wiedzy. Utrzymać ich uwagę i rozbudzić intelektualnie nie jest łatwym zadaniem, a na pewno nie jest to możliwe przy schematycznych receptach metodycznego sterowania. Jednocześnie pamiętać należy, że praca nauczyciela wymaga świadomości procesów leżących u podstaw dziecięcego myślenia, wymaga rzetelnej pracy, tworzenia sytuacji i zadań owe procesy rozwijających, przy zachowaniu zasady elastycznego reagowania na możliwości dziecka. Nauczyciel nie jest bowiem w szkole po to, by dzieci zająć czymkolwiek, ale po to, aby w sposób przemyślany wspierać je w rozwoju. Wystąpienia studentek dotyczyły strategii działania szczególnie wartościowych, bo skoncentrowanych na aktywności i samodzielności dzieci. Ukazały znaczenie ważnych idei pedagogicznych przekutych na praktykę działania nauczyciela i uczniów. W tej części seminarium zaprezentowały się następujące osoby.

1. Justyna Jęzak - *Umiejętność porządkowania i definiowania treści przez dzieci na progu wczesnoszkolnym*
2. Karolina Studzianek, Katarzyna Zgółka - *Metoda projektu- możliwości wykorzystania w edukacji wczesnoszkolnej*
3. Alicja Wałęga, Agnieszka Gromek, Dagmara Sochacka - *Metody aktywizujące w edukacji wczesnoszkolnej*
4. Dominika Grodecka - *Praca w grupach w klasach I-III. Organizacja, możliwości i znaczenie dla rozwoju uczniów*

Obrady były bardzo owocne i utwierdziły w przekonaniu, że wymiana studenckich refleksji może być bardzo inspirująca.

Iwona Kopaczyńska

> Bajki na scenie z okazji Dnia Dziecka...

W czwartek 2 czerwca, w Auli Uniwersytetu Zielonogórskiego przy ul. Podgórnej 50, z inicjatywy pracowników Zakładu Edukacji Wczesnoszkolnej i Historii Wychowania Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu dr Mirosława Nyczej-Drag oraz dr Anetty Soroki-Fedorczuk, odbyło się przedstawienie teatralne z okazji Dnia Dziecka. Imprezę dla dzieci z zielonogórskich przedszkoli przygotowały studentki I roku *edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej* (studia stacjonarne, magisterskie) oraz II roku *edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej* (studia stacjonarne, licencjackie), w tym członkowie Studenckiego Koła Przyjaciół Dzieci. W programie przedstawienia zna-

lazły się cztery bajki: bajka terapeutyczna pt.: *Zuzi Buzi*, parodia bajki o Kopciuszku pod tytułem *Kopciuszek na zawodach* oraz bajki pt.: *Urodziny Izabeliny* i *Królowa*.

Dzieci wraz z opiekunami oraz wszystkich pozostałych gości uroczyste powitała prof. dr hab. Pola Kuleczka, kierownik Zakładu Edukacji Wczesnoszkolnej i Historii Wychowania UZ. Pani Profesor podkreśliła między innymi wagę i potrzebę tego rodzaju imprez oraz życzyła wszystkim obecnym niezapomnianych wrażeń. Na koniec podziękowała dzieciom i ich opiekunom za przybycie, studentkom - za przygotowanie i organizację przedstawienia.

Cel przedsięwzięcia został osiągnięty, ponieważ spotkanie ono z żywym i entuzjastycznym odbiorem dzieci. Oklaskom i radości przedszkolaków nie było końca. Zorganizowanie tego typu imprezy okazało się być ważną inicjatywą, odpowiadającą na potrzeby dzieci, ich opiekunów oraz samych studentów. Podjęty przez organizatorów trud został nagrodzony reakcjami dzieci i prośbami opiekunów o kolejną tego rodzaju imprezę.

Na pożegnanie każde dziecko otrzymało upominek w postaci lizaka i balonika, ufundowane przez Zielonogórski Oddział Towarzystwa Przyjaciół Dzieci oraz Biuro Promocji Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Mirosława Nyczej-Drag

>> INSTYTUT SOCJOLOGII

25-26 maja w Łagowie Lubuskim odbyła się ogólnopolska konferencja Sekcji Socjologii Młodości i Edukacji Polskiego Towarzystwa Socjologicznego zatytułowana: *Młodość w czasie wolnym - edukacja, praca, formy ludyczności*. Współorganizatorem tego wydarzenia był Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Konferencja była kolejnym, już trzecim z cyklicznych spotkań członków i sympatyków Sekcji Socjologii Edukacji i Młodości poświęconych prezentacji i dyskusji nad aktualnym stanem wiedzy i wynikami badań młodości. Poprzednie odbyły się we Wrocławiu (2007), Toruniu (2009). Celem tegorocznego spotkania było przyjrzenie się edukacji, pracy i zabawom młodych ludzi z perspektywy budżetów czasu współczesnej młodości.

W konferencji wzięło udział 23 prelegentów, którzy reprezentowali między innymi Uniwersytet

Warszawski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny w Nowosybirsku. Warto podkreślić fakt, że konferencja miała charakter edukacyjny, w pierwszym dniu obrad uczestniczyli studenci socjologii. W pierwszym dniu konferencji obrady toczyły się w ramach dwóch sesji tematycznych. Na początku uczestnicy wysłuchali wystąpień w ramach sesji: *Czas wolny młodości we współczesnym społeczeństwie: kategorie, koncepcje, podejścia krytyczne. Następnie odbyły się sesje: Czas praktyk edukacyjnych: szkoła, dom, „ulica”?, Czas i formy pracy młodości: między etatem a Mcpracą, Czas zabawy: miejsca, treści i formy ludyczności, Budżet czasu młodości - jak go badać?*. Całość zamknęła dyskusja panelowa, w której udział wzięli: prof. Ewa Narkiewicz-Niedbalec, prof. Ireneusz Białecki, prof. Krzysztof Kosela, prof. Maria Zielińska, prof. Krzysztof Wielecki.

Katarzyna Walentynowicz-Moryl

> „SOCJOBRAJENIE” - Pierwsze Zielonogórskie Święto Socjologii

W upalne popołudnie, 7 czerwca 2011 roku, w auli przy al. Wojska Polskiego 69, zgromadzili się wykładowcy, studenci i absolwenci socjologii po to, by wspólnie obchodzić pierwsze zielonogórskie święto socjologii. Wydarzenie to zostało nazwane „Socjobrajeniem” w nawiązaniu do innego, powszechnie znanego zielonogórskiego święta, a także ze względu na szczególne zainteresowanie socjologów zjawiskami i procesami, które towarzyszą gromadzeniu, czyli zbieraniu się ludzi.

Intencją pomysłodawców naszego święta jest integracja zielonogórskiego środowiska socjologicznego, a także promocja jego dokonań. Podczas tegorocznego spotkania

FOT. KAMILA HUS

usłyszeliśmy kilka bardzo dobrych referatów wygłoszonych przez studentów, którzy w tym dniu debiutowali w roli mówców. Najlepsi studenci po raz pierwszy otrzymali przyznawane przez wykładowców nagrody im. Maksa Webera. Przeprowadziliśmy też gorącą debatę z udziałem absolwentów na temat sytuacji socjologów na rynku pracy. Debatę była gorąca nie tylko ze względu na awarię urządzeń klimatyzacyjnych. Absolwenci z dużym zaangażowaniem i przekonująco wypowiadali się na temat wad i zalet studiów socjologicznych, przekazując cenne sugestie władzom Instytutu Socjologii i swoim młodszym kolegom.

Święto było także okazją do złożenia podziękowań i gratulacji pracownikom, którzy odnieśli sukcesy w działalności organizacyjnej, dydaktycznej i naukowej. Ważnym punktem programu było wystąpienie profesora Mirosława Chałubińskiego, który przez pryzmat doświadczeń osobistych spojrzął na specyfikę i kondycję uprawianej przez nas dyscypliny naukowej. Socjobranie zakończyło się mocnym akcentem artystyczno - rozrywkowym w postaci „Kłoszard Party” w gościnnych pomieszczeniach klubu „Kawon”. Biorąc pod uwagę atmosferę spotkania, reakcje uczestników, a także opinie tych, którym nie udało się do nas dotrzeć, mogę być pewien, że pierwsze święto nie będzie ostatnim. Powiem więcej, kolejne „Socjobrania” będą jeszcze ciekawsze, dłuższe i bardziej huczne.

> ZDZIWIENIA 2011 - Studencka Konferencja Naukowa

8 czerwca 2011 roku odbyła się pierwsza studencka konferencja naukowa zorganizowana z myślą o promocji dokonań studentów wszystkich kierunków i specjalności prowadzonych na Wydziale Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu. Nazwa „Zdziwienia” wskazuje na wspólny cel poszukiwań i dyskusji. Prowadząc badania, analizując i prezentując zgromadzone dane, próbujemy zrozumieć i wyjaśnić to, co nas zadziwia w sensie pozytywnym (czyli zachwyca) i w sensie negatywnym (to co nas niepokoi). Słowo „zdziwienia”, jako sztyld konferencji naukowej wskazuje, że w nauce niezbędna jest zdolność dostrzegania tego, czego inni nie zauważają i umiejętność stawiania interesujących pytań.

Zaprezentowane podczas konferencji referaty wykazały, że studentki naszego wydziału (płeć brzydka nie była reprezentowana) opanowały sztukę dziwienia się światu, a także liczne inne umiejętności potrzebne młodym naukowcom. Wystąpienia dotyczyły, między innymi: kultury studenckiej, zjawiska skandalu, czynników sukcesu w polityce i w sporcie, religijności seniorów, kontaktów koleżeńskich, osób niepełnosprawnych i przemocy w rodzinie. Na podkreślenie zasługuje bardzo dobre przygotowanie osób referujących, opanowanie sztuki wystąpień publicznych i umiejętności prowadzenia dyskusji.

W konferencji, obok studentów, wzięli udział także niektórzy wykładowcy, tym razem w roli słuchaczy i uczestników debat. Zarówno osobom referującym jak i ich nauczycielom, a szczególnie promotorom należą się gratulacje.

Mariusz Kwiatkowski

Wspomnienie o Prof. Helenie Harajdzie

Helena Anna Harajda, z domu Jasielska, urodziła się 29 czerwca 1921 roku w Lublinie, w rodzinie inteligentkiej. Ukończyła studia wyższe na Wydziale Humanistycznym oraz Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Poznańskiego, uzyskując stopnie Magistra Filozofii w zakresie Muzykologii (1950 r.) i Magistra Filozofii w zakresie fizyki (1952 r.). Jej interdyscyplinarne zainteresowania znalazły wyraz w rozprawie Barwa głosu skrzypiec w zależności od ich widm dźwięków oraz przebiegów transjentowych, za którą w 1964 r. Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Poznańskiego im. A. Mickiewicza w Poznaniu przyznała Jej stopień doktora nauk matematyczno-fizycznych w zakresie akustyki. Specjalistyczny staż naukowy, który odbyła w 1967 r. w Katedrze Fizyki Akademii Techniczno-Leśnej w Leningradzie, umożliwił Jej zapoznanie się z pracą i działalnością laboratoriów akustycznych sześciu fabryk instrumentów muzycznych, trzech w Leningradzie i trzech w Moskwie oraz poznanie organizacji procesu kształcenia z zakresu fizyki. W 1974 roku, za pracę Wpływ właściwości fizycznych rezonatora świerkowego na wartość i kształtowanie się amplitudy wzmacnianego dźwięku, Rada Wydziału Technologii Drewna Akademii Rolniczej w Poznaniu przyznała Jej stopień naukowy doktora habilitowanego. W 1989 roku została mianowana przez Ministra na stanowisko profesora w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze. Do 1991 roku zatrudniona była na pełnym etacie, a w latach 1992-1993 pracowała na pół etatu. Tak w ogromnym skrócie można przedstawić przebieg kariery zawodowej prof. Heleny Harajdy.

Z dydaktyką zetknęła się zaraz po ukończeniu studiów, pracując przez rok w szkole ogólnokształcącej jako nauczycielka fizyki i chemii. Następnie podjęła pracę na Uniwersytecie Poznańskim na stanowisku mł. asystenta i konstruktora w Pracowni Akustyki Zakładu Fizyki Doświadczalnej, a kolejne 22 lata wypełniła Jej praca w Akademii Rolniczej w Poznaniu (Zakład Fizyki); w tym okresie uzyskała kolejne stopnie naukowe.

W 1975 r. wraz z mężem, dr. Ryszardem Harajdą, przeniosła się do Zielonej Góry, gdzie obydwoje podjęli pracę w Wyższej Szkole Pedagogicznej na Wydziale Pedagogicznym, przy czym docent Helena Harajda została kierownikiem Zakładu Wychowania Muzycznego. Przy tym Zakładzie, z Jej inicjatywy, powstała świetnie wyposażona „Pracownia Akustyki Muzycznej”, która dwa lata później - wraz z przejściem prof. Harajdy na Wydział Mat.-Fiz.-Tech. Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze - zmieniła nazwę na „Pracownię Akustyki”. Pro-

Ze smutkiem i głębokim żalem zawiadamiamy, że 25 kwietnia 2011 roku odeszła od nas:

Prof. dr hab. Helena Harajda
(29.06.1921-25.04.2011)

Fizyk-akustyk, muzykolog

Zmarła była długoletnim pracownikiem naukowo-dydaktycznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego. Była nie tylko fizykiem-akustykiem, ale również cenionym muzykologiem. Kariere naukową rozpoczęła na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i kontynuowała ją między innymi na Akademii Rolniczej i w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Poznaniu; od 1975 roku związała się z zielonogórskim środowiskiem naukowym, podejmując się kierowania Zakładem Wychowania Muzycznego. W latach 1981-1984 pełniła funkcję kierownika Zakładu Fizyki Doświadczalnej, a ostatnio była kierownikiem Zakładu Akustyki. W Zmarłej straciliśmy życzliwego i cenionego organizatora życia naukowego i kulturalnego, wybitnego naukowca i wychowawcę pokoleń młodzieży.

Rektor i Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego, Dziekan Wydziału Fizyki i Astronomii
Koleży i społeczność akademicka

wadzano w niej prace eksperymentalne, a pisząca te słowa - członek zespołu naukowego tej pracowni - mogła uczestniczyć w szeroko zakrojonych pracach prowadzonych w ramach ośmiu tematów badawczych, prowadzić badania słuchu wysokościowego oraz audiometryczne badania słuchu fizjologicznego, jak również zdobywać kwalifikacje w zakresie badań nad barwą dźwięku instrumentów muzycznych, stosowania nowoczesnych metod akustycznych oraz prowadzić swoje badania z zakresu intonometrii, uwieńczone w 1981 roku nadaniem stopniem doktora w zakresie teorii muzyki. Promotorem mojej pracy była prof. Helena Harajda. W latach 1979-1981, prowadzone były w Pracowni badania akustyczne dziecięcych instrumentów muzycznych w ramach tematu badawczego „Instrument dla polskiego dziecka”. Wyniki tych badań przedstawiane były na seminariach i konferencjach, zaś producentom zaprezentowane zostały instrumenty muzyczne dla dzieci - cztery z nich zaakceptowane zostały do produkcji. W handlu ukazał się instrument elektroniczny „Student” oraz organki elektroniczne. Ponieważ Pracownia była świetnie wyposażona, od 1982 roku przyjeżdżały do niej grupy studentów kierunku „muzykologia” i „lutnictwo” z Poznania, w celu zapoznania się z nowoczesnymi metodami analizy sygnałów akustycznych.

Po przejściu na Wydział Mat.-Fiz.-Tech., prof. Helena Harajda została kierownikiem Zakładu Fizyki, następnie dyrektorem Instytutu Fizyki oraz pełniła funkcję Prodziekana tego Wydziału. W latach 1981-1985, kierując Zakładem Fizyki, podejmowała uwieńczone sukcesem starania o polepszenie bazy dydaktycznej. W ramach zajęć etatowych prowadziła, między innymi: seminaria magisterskie dla studentów kierunku wychowanie muzyczne oraz studentów fizyki, wykłady z fizyki ogólnej, wykłady monograficzne z wybranych działów akustyki muzycznej i psychofizjologicznej, a także wykłady z zakresu ochrony środowiska w aspekcie problematyki fizycznej oraz fizycznych podstaw słuchu muzycznego dla studentów kilku kierunków Wydziału Pedagogicznego. Jej starania i praca dydaktyczna znalazły uznanie w oczach studentów, czego dowodem

było przyznanie Jej „Dyplomu najlepszego dydaktyka i wychowawcy” na Wydziale Matematyki, Fizyki i Techniki WSP w Zielonej Górze. Będąc pracownikiem etatowym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, prowadziła również wykłady z akustyki z elektroakustyką na Uniwersytecie Poznańskim dla studentów kierunku „Muzykologia”, wykłady z Akustyki w Akademii Muzycznej w Poznaniu dla studentów kierunku „Lutnictwo” oraz lekcje z akustyki dla uczniów Państwowego Liceum Muzycznego w Poznaniu, kierunku „Lutnictwo”. Większość wyników Jej prac była wykorzystywana na bieżąco w procesie kształcenia kadry i nauczania na unikalnych kierunkach lutniczych. Należy podkreślić, że przez wszystkie lata swojej pracy zawodowej związana była z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Technikum Lutniczym w Nowym

Targu oraz Liceum Muzycznym w Poznaniu.

Profesor Helena Harajda była cenionym naukowcem, fizykiem-akustykiem. Była inicjatorką wielu badań naukowych, opracowując ich koncepcję badawczą i metodologię. Była także członkiem wielu zespołów badawczych. Główny kierunek działalności naukowej prof. Heleny Harajdy stanowiła akustyka muzyczna i psychofizyczna, ukierunkowana na problemy dotyczące właściwości akustycznych instrumentów muzycznych i głosów wokalnych. Wyniki prowadzonych przez nią badań prowadziły do poznania mikrostruktury naturalnych sygnałów muzycznych i wskazywały na potrzebę zrewidowania wzajemnych powiązań pomiędzy teoretycznymi pojęciami fizycznymi opisującymi zjawiska dźwiękowe, a cechami przyjętymi przy opisach dźwięków, stosowanych w teorii muzyki. Znaczna liczba prowadzonych badań inspirowana była potrzebą szukania nowych rozwiązań, które umożliwiały postęp w budownictwie instrumentów muzycznych i miały służyć kształceniu kadr lutniczych oraz nauczycieli kierunków pedagogiczno-muzycznych. Do tego typu prac należy ciąg analiz wykonanych na materiale dźwiękowym, udoświadczonych podczas konkursów lutniczych, międzynarodowych i krajowych. Informacje o prowadzonych badaniach, publikacje zespołowe oraz raporty szczegółowe zamieszczane były w specjalistycznej prasie zagranicznej niemieckiej, czeskiej, amerykańskiej.

kańskiej, francuskiej i rosyjskiej. Była również autorką skryptów dotyczących historii fizyki. Pod Jej kierunkiem napisanych zostało ponad 80 prac magisterskich. Równie cenna była Jej działalność szkoleniowo-upowszechnieniowa w zakresie akustyki dla studentów różnych kierunków studiów pedagogicznych, dla uczniów i dla czynnych nauczycieli.

Jak przystało na naukowca Jej miary, prof. Harajda reprezentowała naukę polską na licznych, aby nie rzec bardzo licznych, kongresach, sympozjach i konferencjach krajowych i zagranicznych. Wyniki badań dotyczące struktury dźwięku i intonacji przedstawiane były podczas wykładów specjalistycznych, na seminariach oraz popularyzowane w czasopiśmie „Lutnictwo”. W 1974 roku została zaproszona do towarzystwa akustycznego Catgut Acoustical Society USA, z którym utrzymywała stałe kontakty, publikując swoje prace w Journal of the Catgut Acoustical Society, zaś w 1984 roku otrzymała propozycję członkostwa w Acoustical Society of America. Była autorką około 50 rozpraw naukowych, 3 książek, ponad 100 artykułów, szeregu ekspertyz i 11 opinii dotyczących przewodów na stopnie naukowe i artystyczne, w tym jednej na prośbę uczelni zagranicznej.

Była członkiem-założycielem Polskiego Towarzystwa Akustycznego (1962), członkiem Komitetu Akustyki PAN (1975-77), członkiem Sekcji Muzycznej i Sekcji Psychofizjologicznej Komitetu Akustyki PAN (1965-90), a także członkiem Komisji Nauk Fizycznych od. Pozn. PAN (1984-88), członkiem Ligi Walki z Hałasem oraz członkiem Lubuskiego Towarzystwa Muzycznego. Szczególnie bliskie Jej sercu było członkostwo w Związku Polskich Artystów Lutników. Już po zakończonych uroczystościach pogrzebowych czytałam afisz w gablocie Filharmonii Poznańskiej, zapowiadający rozpoczynający się w następnym tygodniu w Poznaniu XII Międzynarodowy Konkurs Lutniczy im. Henryka Wieniawskiego, organizowany pod patronatem Związku Polskich Artystów Lutników. Odbывa się on od 1957 roku w cyklu 5-letnim i należy do najstarszych w tej dziedzinie imprez na świecie. Od chwili przystąpienia do Związku, tj. od 1962 roku, niewątpliwie wkład przy kolejnych jego edycjach miała Profesor Harajda. W tym momencie pragnę nadmienić, że w 1974 roku otrzymała Ona Honorową Odznakę Miasta Poznania.

Wraz z mężem, dr. Ryszardem Harajdą, była zapałoną turystką i posiadaczką Złotej Honorowej Odznaki PTTK (1989) oraz wielu innych stowarzyszeń. Obydwoje byli organizatorami wycieczek, instruktorami ochrony przyrody oraz instruktorami kształcenia kadr dla PTTK. W wędrownkach poszukiwali piękna i najbardziej cenili wzajemną życzliwość. Wraz z urzeczywistnieniem się idei Europy bez granic, przygotowawali się do krajoznawstwa bez granic. Teraz pateczkę po Nich przejęły ich dzieci, sześcioro wnuków i czworo prawnuków.

Profesor Helena Harajda była człowiekiem niezwykle aktywnym, bardzo pracowitym, wymagającym i łamiącym schematy. Z godną podziwu pasją oddawała się pracy naukowej i dydaktycznej. Jej interdyscyplinarne wykształcenie (w tym również znajomość siedmiu języków obcych) oraz niekonwencjonalne podejście do wielu problemów badawczych pozwalały Jej dostrzegać i właściwie interpretować wielorakie związki i uwarunkowania między teoretycznymi a praktycznymi aspektami edukacji muzycznej oraz wykonawstwa muzycznego. Ze względu na zasługi dla Uczelni i środowiska naukowego, w 1981 roku otrzymała Medal Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego.

W złożeniu prochów prof. Heleny Harajdy na Cmentarzu Junikowskim w Poznaniu, co miało miejsce 6 maja 2011 roku, udział wzięła rodzina, przyjaciele i znajomi, licznie zgromadzeni lutnicy, muzykolodzy, fizycy i artyści. Żegnali Ją również dr hab. Paweł B. Szaniecki, prof. Andrzej Więckowski, prof. Pola Kuleczka - pracownicy Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze/Uniwersytetu Zielonogórskiego - jak również Mirosława Baksalary oraz pisząca te słowa, Janina Fyk.

NOWOŚCI WYDAWNICZE

» **Uczeń o specjalnych potrzebach w przestrzeni wspólnego systemu edukacji**, red. Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk, s. 168, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2011, cena: 40,95 zł

Waga problemów czy słabości w dotychczasowej realizacji prointegracyjnej czy prołączającej edukacji uczniów o specjalnych potrzebach, jak też świadomość, że na ich usunięcie poza bezpośrednio zainteresowanymi oczekują

także inne, uczestniczące w tym procesie podmioty, a w szczególności ich rodziny, nauczyciele, pedagodzy i terapeuci, spowodowały, że w treściach proponowanej Czytelnikowi książki są one w różnym zakresie czy wymiarze podejmowane i analizowane. I tak, w części pierwszej, teoretycznie wprowadzającej we wskazaną problematykę, przedstawiono współczesne paradygmaty i koncepcje społecznej i edukacyjnej integracji osób z niepełnosprawnością, jak też różne ujęcia diagnozy i jej znaczenie czy konsekwencje dla wspierania tych osób w ekosystemowo ujętym środowisku życia. Natomiast w drugiej części zaprezentowano wybrane aspekty prointegracyjnego postępowania w przestrzeni systemu edukacji, a w szczególności wskazano na znaczenie wczesnej interwencji, jej propedeutycznej roli w edukacji dziecka o specjalnych potrzebach, jak też temperamentalnych i rodzinnych czynników dla relacji młodzieży w trudnych sytuacjach społecznych. Przedstawiono także raport z projektu „Szkoła dla wszystkich” dla województwa pomorskiego, ukazujący zarówno walory, jak i słabości wprowadzanych prołączających działań oraz modele i strategie współczesnego edukacyjnego wspierania uczniów w przypadku takich działań w krajach zachodnioeuropejskich. Zaś refleksje nauczycieli i pedagogów dotyczące aktualnych problemów związanych z włączaniem uczniów o specjalnych potrzebach w przestrzeń ogólnodostępnych szkół zawarte są w części trzeciej. Czynią je odwołując się do dotychczasowych związanych z nim doświadczeń, jak też przedstawiają własną ocenę jego realizacji.

[Fragment Wstępu]

» **Anna Nowak-Łojewska, Od szkolnego przekazu do konstruowania znaczeń. Wiedza społeczna młodszych uczniów z perspektywy nauczyciela**, s. 348, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2011, cena: 46,20 zł

Przedmiotem niniejszego opracowania jest wiedza społeczna uczniów, rodzaj wiedzy jednostki, jaką konstruuje ona w interakcjach i współdziałaniu z innymi tj. dziećmi i dorosłymi, co stwa-

rza warunki do budowania obrazu siebie, innych i otaczającego świata w realnym kontekście społeczno-kulturowym. Zakres tematyczny tak pojmowanej wiedzy społecznej rozszerza się i nie jest kojarzony wyłącznie z treściami dawnego środowiska społeczno-przyrodniczego, lecz wyraźnie poza nie wykracza. Miej-

scie „starej”, programowej tematyki, sprowadzającej aktywność dziecka wyłącznie do sfery rodzinnych obowiązków i klasowych powinności, zastępują aktualne problemy, ujęte z perspektywy dziecka żyjącego w wielowymiarowym i skonfliktowanym świecie. Realne stają się wówczas szanse na podejmowanie tematów dotyczących życia codziennego dzieci, problemów egzystencjalnych, rasowych, demograficznych, kwestii religijnych czy aspektów politycznych. Punktem odniesienia w przyjęciu takiego rozumienia wiedzy społecznej jest osadzenie rozważań w kontekście paradygmatu konstrukcjonizmu poznawczego i społecznego. Oba odwołują się do mechanizmów tworzenia się wiedzy społecznej uczniów, wskazują na potrzebę poszerzenia tematyki społecznej z racji dokonujących się przemian społeczno-kulturowych i zmieniających się potrzeb rozwojowych dzieci.

Próba oglądu praktyki szkolnej wydaje się z tej perspektywy ciekawa i ważna. W niniejszym opracowaniu została ona dokonana z perspektywy nauczycieli klas I-III, by poznać, jakie znaczenia nadają oni pojęciu „wiedza społeczna” i w jaki sposób mogą one rzutować na charakter znaczeń nadawanych przez uczniów. Z badań nad osobistymi teoriami pedagogicznymi wynika wyraźnie, że rzucają one na charakter edukacji uprawianej przez nauczycieli. Celem niniejszego opracowania nie jest jednak zrekonstruowanie nauczycielskich ideologii, lecz jedynie odwołanie się do jej elementów, tj. tworzonych przez pedagogów koncepcji wiedzy, w tym społecznej. Celem opracowania nie jest również ukazanie poprawnego modelu wiedzy społecznej, lecz raczej jego rekonstrukcja, polegająca na wydobywaniu sensów i wymiarów, które mogą być znaczące dla lepszego i głębszego rozumienia wiedzy społecznej przez uczniów wczesnej edukacji, a w przyszłości stanowić podstawę do redefiniowania pojęcia.

Z uwagi na takie założenia koncepcja badań osadzona została w paradygmacie interpretatywnym, upatrując w nim możliwości zdobycia nowej wiedzy, nowego poznania, a nie wyłącznie sprawdzania już istniejących teorii. W ramach paradygmatu interpretatywnego zdecydowano się na perspektywę fenomenograficzną, uznając ją za najlepszą formę legitymizacji myślenia jednostkowego i kolektywnego nauczycieli wczesnej edukacji o wiedzy społecznej uczniów. W efekcie podstawą prowadzonej analizy, a następnie interpretacji były wyłonione w toku badań kategorie opisu odzwierciedlające nauczycielskie widzenie świata i rozumienie wiedzy (społecznej) uczniów i jej źródeł. Uzyskane kategorie opisu pozwoliły odsonić jakościowo różne sposoby doświadczania przez nauczycieli edukacji i związanych z nią procesów. W pierwszej kolejności odzwierciedlany był świat bezpośrednio postrzegany przez badanych, a potem świat widziany przez badacza.

[Fragment Wstępu]

» **Na tropach harcerskiej metody. 100 lat harcerstwa polskiego**, red. Grażyna Miłkowska, Krystyna Stech, s. 284, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2011; cena: 19,95 zł

Jako stowarzyszenie społeczne skupiające dzieci, młodzież i dorosłych harcerstwo jest fenomenem głęboko zakorzenionym w życiu społecznym, tradycji i kulturze narodowej.

Sto lat funkcjonowania harcerstwa w społeczeństwie polskim stanowi niebagatelną okazję do przypomnienia historii i tradycji ruchu harcerskiego, przybliżenia postaci i wydarzeń nierozdzielnie związanych z ideami i zasadami harcerstwa, zaprezentowania dorobku organizacji harcerskich na przestrzeni minionych lat, jak i wprowadzenia w aktualne problemy rozwoju harcerstwa.

Obchody jubileuszu stulecia harcerstwa przybierały różnorodny formy, do których należały: wystawy, zloty, prezentacje kulturalne, widowiska, obrzędowe spotkania tematyczne, seminaria,

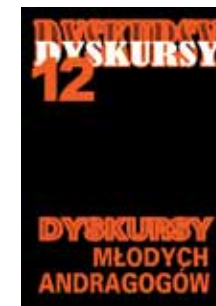
konferencje, publikacje (patrz: Aneks). Realizowane one były zarówno w skali ogólnokrajowej i ogólnozwiązkowej, jak i na terenie mniejszych lub większych harcerskich „podwórek” - drużyn i szczepli, hufców i chorągwi. Publikacja stanowi właśnie przykład jednej z wielu form uczczenia setnej rocznicy powstania harcerstwa na terenie Chorągwi Ziemi Lubuskiej ZHP. Inspiracją do jej opracowania i wydania była konferencja naukowa na temat: „Metodyka harcerska i jej rola w stymulowaniu indywidualnego i społecznego rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych”, zorganizowana 18 maja 2010 roku na Uniwersytecie Zielonogórskim pod patronatem Jego Magnificencji Rektora, prof. dra hab. Czesława Osękowski. Wówczas to stwierdziliśmy, że teksty wystąpień konferencyjnych warto utrwalić „dla potomnych”, dla przyszłych harcerzy czy historyków harcerskiej aktywności na naszych ziemiach.

Niniejszy tom nie stanowi jedynie swego zapisu konferencyjnego - postanowiliśmy poszerzyć go o opracowania przygotowane w ramach programowej działalności Harcmistrzowskiego Kręgu Instruktorskiego „Czerwona Szpilka” oraz Chorągwie Komisji Historycznej, a także wybrane materiały z seminarium na temat: 50 lat harcerstwa na Ziemi Lubuskiej, jakie odbyło się w 2007 roku. Autorami poszczególnych opracowań są zatem w większości przedstawiciele lubuskiego środowiska instruktorskiego, ale również osoby spoza niego - reprezentanci środowisk naukowych oraz centralnych agend ZHP.

Charakter zamieszczonych w naszej książce opracowań jest bardzo zróżnicowany, jeśli chodzi o stylistykę wypowiedzi ich autorów, zakres merytoryczny, jak i perspektywę czasową podejmowanych zagadnień. Stąd też odnajdzie w nich Czytelnik zarówno teksty mające charakter bardzo osobistych wspomnień, relacji i refleksji autorów, dotyczących ich własnej harcerskiej działalności, a także teksty o charakterze naukowym, powstałe w wyniku mniej lub bardziej wnikliwej analizy zebranych przez siebie źródeł historycznych lub danych empirycznych.

Zdecydowana większość opracowań, jeśli chodzi o ich treść, obejmuje swoim zakresem problematykę odnoszącą się do wielu aspektów działalności harcerstwa na Ziemi Lubuskiej - ukazują program, płaszczyzny i problemy funkcjonowania różnych struktur organizacyjnych harcerstwa w regionie. Są też w zbiorze artykuły, których autorzy podejmują ogólne rozważania dotyczące metodyki harcerskiej, poszukując prawidłowości oraz uwarunkowań jej rozwoju w ujęciu ogólnozwiązkowym, niezależnym od terenu jej stosowania.

[Fragment Wstępu]

» **Dyskursy Młodych Andragogów**, t. 12, red. Sylwia Stowińska, s. 250, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2011; cena: 30,00 zł

Już po raz dwunasty mamy przyjemność zaprosić czytelników do lektury kolejnego tomu serii wydawniczej Uniwersytetu Zielonogórskiego, *Dyskursy młodych andragogów*. Publikacja ta jest ściśle związana z odbywającymi się corocznie od 1999 roku spotkaniami naukowymi

pod nazwą Letnia Szkoła Młodych Andragogów (LSMA), organizowanymi przez Uniwersytet Zielonogórski i Dolnośląską Szkołę Wyższą we Wrocławiu. Mają one już dwunastoletnią tradycję i co roku gromadzą przedstawicieli różnych ośrodków akademickich w Polsce, których zainteresowania badawcze związane są z szeroko pojmowaną edukacją dorosłych. Dzięki jej Kierownikowi Naukowemu, prof. dr hab. Józefowi Kargulowi, stanowi forum otwartej dyskusji, szansę wymiany poglądów i dokonań, daje możliwość spotkania młodych adeptów nauki z mistrzami - profesorami - i to nie tylko zajmującymi się andragogiką, ale w ogóle naukami społecznymi, przynoszącymi do dyskusji o uczeniu się dorosłych nowe wątki, perspektywy i inspiracje.

W naszej serii wydawniczej dajemy szansę opublikowania artykułów uczestnikom LSMA, ale co roku zapraszamy do udziału w dyskusji o edukacji dorosłych na łamach *Dyskursów* badaczy zarówno z Polski, jak i zagranicy. Są wśród nich osoby od lat związane z LSMA, ale także i nowi autorzy. *Dyskursy* w swoim założeniu stanowią przestrzeń spotkań różnych poglądów i stanowisk, badaczy reprezentujących różne ośrodki naukowe, ale też sferę praktyki. Co ważne, są one także miejscem spotkania w dyskusji osób bardziej doświadczonych i stawiających pierwsze kroki w świecie nauki. Zawsze bowiem znajduje się tu miejsce na debiuty dla tych, którzy dopiero wkraczają na ścieżkę naukową i rozpoczynają swoją przygodę z andragogiką.

W tym roku debiutuje też redaktor naukowy dwunastego tomu *Dyskursów młodych andragogów*. Przejmując to zadanie, stałam się kontynuatką dzieła prof. dr. hab. Józefa Kargula oraz dr. Małgorzaty Olejarz, którym przez 12 lat udawało się uczynić z tej serii wydawniczej pozycję, w której jakość zamieszczanych tekstów jest sprawą priorytetową, w której ukazują się artykuły ciekawe, oryginalne, przemyślane, dopracowane i inspirujące. Zadanie, z jakim przypadło mi się zmierzyć, jest zatem ambitne i wymagające, gdyż związane z koniecznością utrzymania wysokiego poziomu publikacji wypracowanego przez moich poprzedników. W tym miejscu chciałabym podziękować poprzednim redaktorom za zaufanie i wsparcie przy redagowaniu tego tomu *Dyskursów*.

[Fragment Wstępu]

» Zieliński Marek, *Wstęp do metod statystycznych w naukach społecznych. Podręcznik akademicki*, s. 190, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2011; cena: 20,00 zł

Podręcznik ten napisałem po doświadczeniach kilkunastu lat nauczania statystyki na kierunkach nauk społecznych Uniwersytetu oraz kilku wyższych szkół zawodowych. Na rynku wydawniczym istnieją podręczniki do statystyki napisane przez polskich i obcych autorów, które w sposób dużo szerszy i bardziej wyczerpujący przedstawiają metody statystyczne, użyteczne w naukach społecznych. Dlatego moim celem było stworzenie podręcznika, który w sposób możliwie najprostszy, być może czasami kosztem formalnych uproszczeń, przedstawia kwestie z zakresu metod statystycznych, który ma szansę być książką przyjazną studentom mającym duże luki w matematyce z zakresu szkoły średniej, który - być może - zachęci do studiowania metod statystycznych na wyższym poziomie.

[Zamiast Wstępu]

Drogi czytelniku, wyobraź sobie, że pewna bogata i tajemnicza Firma, w której pracujesz, wysłała Cię do pewnego miłego Miasta, gdzie chce utworzyć duży zakład produkujący towary, z których korzystać będą jego mieszkańcy. Być może Firma zechce prowadzić w mieście nie tylko działalność produkcyjną. Może zaangażuje się we wspieranie sportu, kultury lub edukacji. Być może zainwestuje w jeszcze inne dziedziny. Zanim jednak owa Firma zdecyduje o inwestycji środków i rozpoczęciu działalności, musi zgromadzić jak najwięcej informacji o Mieście, a właściwie o jego mieszkańcach. Twoim zadaniem jest zebrać te informacje i przekazać je Firmie.

Twoja Firma - jak się domyślasz - nie jest zainteresowana informacjami dotyczącymi konkretnych osób. Poszukuje danych o całej zbiorowości jaką stanowią mieszkańcy Miasta. Musisz zastanowić się, jak w sposób przejrzysty i spójny, nie tracąc przy tym logiki opisu, scharakteryzować zbiorowość mieszkańców Miasta. Okazuje się, że w tym momencie Twojej kariery w Firmie przy-

chodzi czas na skorzystanie z metod statystycznych, które pomogą Ci opisać wspomnianą zbiorowość.

Jeżeli jednak nie odpowiada Ci wizja pracownika wielkiej Firmy, to może bliższa będzie Ci sytuacja, w której bierzesz udział w badaniach organizowanych przez studenckie Koło Naukowe. Badania dotyczą sposobów spędzania czasu wolnego przez studentów. W trakcie tych badań należy zgromadzić duży zasób informacji o studentach (np. jakiej są płci, skąd pochodzą, w jakim są wieku, na którym roku i na jakim kierunku studiują, jakie są ich zainteresowania, jakie mają dochody i co jest ich źródłem), żeby po poddaniu ich analizie można było określić nie tylko sposoby spędzania przez nich czasu wolnego, ale i spróbować odpowiedzieć na związane z tymi sposobami pytania. Te uzupełniające pytania mogą brzmieć tak: jakie czynniki wpływają na wybór danego sposobu spędzania czasu wolnego? Czy istnieje związek między sposobem spędzania wolnego czasu a jakimiś cechami studentów? czy czynniki zewnętrzne (nie tylko cechy studentów) różnicują sposoby spędzania czasu wolnego? itd. I w tym przypadku do opisu i analizy badanego problemu należałoby postąpić się właśnie metodami statystycznymi.

[Fragment Wprowadzenia]

» Mikołajczak Małgorzata, *Zbliżenia. Studia i szkice poświęcone literaturze lubuskiej*, „Historia Literatury Pogranicza”, cz. 1, s. 206, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2011; cena: 20,00 zł

Zebrane tu publikacje inspirowane były sytuacjami, z których literaturoznawca właściwie nie zwykł się tłumaczyć, pierwszym impulsem było bowiem zetknięcie się z twórczością danego autora bądź z konkretną książką. Ale są tu również teksty, które u genezy mają odmienną historię. Tak na przykład interpretacja powieści Ewy Ferenc pierwotnie przedstawiona została na jednym ze zorganizowanych przez Koło Literaturoznawców spotkań, a wspomnieć trzeba, że w gronie słuchaczy znajdowała się, omawiana wówczas nie tylko przeze mnie (także przez grono studentów), autorka. Podobną proveniencję ma rozdział poświęcony książce Marka Lobo Wojciechowskiego - powstały na kanwie laudacji, wygłoszonej podczas uroczystości wręczenia Lubuskiego Wawrzynu Literackiego oraz jeden ze szkiców na temat twórczości Michała Kaźioła - przygotowywany na jubileusz pisarza, obchodzony przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę im. Cypriana Norwida. Pisząc o współczesnej literaturze regionalnej, trudno uniknąć takich konfrontacji. „Sytuacja odbioru” jest tu inaczej (lokalnie) zaprezentowana, a omawiani bohaterowie zazwyczaj nie mieszczą się w kostiumach literackich podmiotów i wychodzą poza role wewnętrznych autorów.

[...] Czy zebrane w tej książce teksty wpisują się w scharakteryzowany wyżej „nowy regionalizm”? Powiedzmy od razu: nie wszystkie, nie do końca. „Pozycyjność”, rozpoznawana *ex post*, podporządkowana jest tu innym, zdecydowanie subiektywnym kryteriom wyboru. Pewnie z tego względu w centrum moich rozważań znalazło się kilku wybranych autorów. Topografia podporządkowana została spojrzeniu, w którym istotne są nie (nie tyle) czynniki przestrzenno-geograficzne, co znakowo implikowany twórca, jego byt tekstowy. Byt, z którego jednakże - była o tym mowa - wychyla się (przymila, uśmiecha, dopomina, obrusza) psychofizyczna, konkretna egzystencja autora.

[...] Piszę o tym w przeświadczeniu, że oto ów sposób pisania zostaje zamknięty i że do głosu dochodzi dziś nowy styl myślenia na temat regionu. W odniesieniu do „tematu lubuskiego” instytucjonalną cezurę wyznacza powołanie pod koniec ubiegłego roku przy Zakładzie Teorii Literatury i Antropologii - Pracowni Badań nad Literaturą Regionalną. U podstaw pracowni legło założenie, że regionalna refleksja musi się łączyć z otwarciem wymiaru an-

tropologicznego i poszukiwaniem zakorzenionych regionalnie, badanych z perspektywy geopoetyki - tropów egzystencji. Ten punkt widzenia uzasadniam w rozdziale zatytułowanym *Tropy topografii. Związki między literaturą i miejscem w twórczości lubuskiej...*, który chronologicznie rzecz biorąc, powinien wieńczyć książkę, któremu jednak - ze względu na rangę problemu - przypada rola szkicu wprowadzającego.

Prezentowana całość składa się z trzech kręgów tematycznych, respektujących zasadę stopnia ogólności: rozbudowane studia (w części I), sylwetki autorów (część II) i relacje z lektury (interpretacje, recenzje, eseistyczne omówienia) poszczególnych książek (część III). Mam nadzieję, że ze wszystkich proponowanych tu rozpoznai i ujęć wytoni się, choć wymiowy, zarys regionalnego *loci* w potrójnym - literackim, lokalnym i lubuskim splocie i że zarys ów okaże się takim zbliżeniem, które zawężając spojrzenie, bynajmniej nie ogranicza perspektywy. Przeciwnie - daje asumpt do mówienia o sprawach, które wykraczają daleko poza problematykę regionu. A jeśli tak, może zainteresują nie tylko lokalnego czytelnika?

[Fragment Wstępu]

» *Transgraniczność w perspektywie socjologicznej*, t. 7: *Pogranicza kultur i narodów*, red. D. Chmielewska-Banaszak, J. Frątczak-Müller, M. Roszkowska, A. Wachowiak, s. 178, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2010, cena: 23,00 zł

Monografia *Transgraniczność w perspektywie socjologicznej. Pogranicza kultur i narodów* jest siódmym tomem stano-

wiącym kontynuację serii wydawniczej ukazującej się - w cyklu dwuletnim - od trzynastu lat. Dotychczasowy dorobek serii upoważnia do następujących wniosków. Po pierwsze, transgraniczność (rozumiana jako kategoria tych procesów i zjawisk, które występują na styku odmiennych - kulturowo, etnicznie czy religijnie - zbiorowości) skutkuje wielością obszarów tematycznych poddawanych analizie teoretycznej i empirycznej. Upraszczając można wyróżnić dwie kategorie tych obszarów. Pierwsza to realia społeczne i ekonomiczne pogranicza, w tym zjawiska i procesy dziejące się tylko na pograniczu i nie występujące nigdzie indziej. Najczęściej w tej kategorii są omawiane: pozytywne i negatywne konsekwencje sąsiedowania odmiennych zbiorowości, zinstytucjonalizowane i nieformalne postaci współpracy transgranicznej, patologie, procesy marginalizacji. Drugą kategorię stanowią wymiary symboliczne styku odmiennych zbiorowości. W tym ujęciu obszarami tematycznymi są: przenikanie się kultur, obyczajów i tradycji; tworzenie się zbiorowości ponad granicami lub mimo granic; problematyka związana z tożsamością narodową, regionalną, kulturalną, religijną, etniczną. Analiza zjawisk i procesów transgranicznych wymaga uwzględnienia szerszego kontekstu zmian społecznych. W dotychczasowych tomach kontekst ten stanowiły najczęściej przemiany transformacyjne związane z urynkowaniem gospodarki oraz akcesja Polski do Unii Europejskiej. Oczywistym kontekstem prezentacji danych empirycznych, jak i koncepcji je wyjaśniających były teorie społeczeństwa i kultury. Po drugie, ukazujące się cyklicznie tomy *Transgraniczności* stanowią swoiste forum dyskusyjne skupione wokół problemów, będących przedmiotem socjologii pogranicza. Problematyka każdego tomu znajduje odzwierciedlenie w następnym, w których podejmowane analizy teoretyczne i empiryczne nierzadko weryfikują zastane, bądź tworzą nowe perspektywy poznawcze oraz redefiniują podstawowe pojęcia: granica, pogranicza, transgraniczność. W zasadzie każda z powstałych monografii zawiera odwołania do poprzednich wydań; stanowi kontynuację poprzedniej, także przez obecność autorów, których nazwiska powtarzają się w kolejnych opracowaniach.

Tradycją stało się, że w każdym tomie znajdują się zarówno arty-

kuły teoretyczne, jak i prezentujące wyniki badań empirycznych. Rozważania teoretyczne i metodologiczne nie tylko podejmuje kwestie definicyjne, określają status ontologiczny i epistemologiczny granicy czy pogranicza, ustalają aparaturę pojęciową subdyscypliny jaką jest socjologia pogranicza. Wskazują też niedomogi teoretyczne i metodologiczne w analizach zjawisk i procesów występujących na pograniczach oraz wypracowują założenia teoretyczno-metodologiczne dla bieżących i przyszłych (porównawczych) badań. W rezultacie socjologia pogranicza nie tylko opisuje zjawiska czy procesy będące efektem wzajemnych oddziaływań sąsiadujących społeczeństw, które różnią się gospodarczo, społecznie i kulturowo. Analizuje też pogranicza w wymiarze symbolicznym oraz stwarza możliwość uchwycenia istoty zmian społecznych. Obszary przygraniczne „skupiają jak w soczewce” bogactwo dokonujących się we współczesnym świecie przeobrażeń. Koncentracja na problemach w wymiarze lokalnym daje możliwość wyraźniejszego widzenia tego co dzieje się poza periferiami.

Mamy nadzieję, że niniejszy tom stanie się istotnym przyczynkiem w trwającej od trzynastu lat dyskusji. Jego zawartość - mniej zróżnicowana niż do tej pory bywało - wyraźnie wykracza poza naszkicowany wyżej schemat. W tomie brakuje na przykład rozważań teoretyczno-metodologicznych dotyczących istoty i funkcji granicy/pogranicza. Kontekstem rozważań dotyczących pogranicza kultur i narodów są uwarunkowania polityczne i historyczne skutkujące „przesunięciem granic” oraz wymuszonymi (ale też dobrowolnymi) migracjami. Opisywane w tym kontekście problemy wysiedleń (migracji), tożsamości narodowej, etnicznej i regionalnej oraz wielokulturowości przewijają się w większości tekstów.

[Fragment Wprowadzenia]

» Mariusz Kwiatkowski, *Nieprzejrzystość. Bariery merytokracji kadrowej w sektorze publicznym*, s. 282, B5, oprawa twarda, Zielona Góra 2011, cena: 35,00 zł

Dlaczego stanowiska kierownicze w sektorze publicznym tak często są powierzane osobom bez odpowiednich kompetencji? Dlaczego społeczne przyzwolenie dla tego typu praktyk jest ciągle duże? Dlaczego, pomimo licznych deklaracji, klasa polityczna w Polsce nie przejawia determinacji w walce z klientelizmem, nepotyzmem, kumoterstwem i koleśnictwem? Jakie są główne źródła przejawów nieprzejrzystości w procesie obsadzania stanowisk publicznych?

W prezentowanej pracy podejmuję odpowiedź na te pytania, odwołując się przede wszystkim do teoretycznego i empirycznego dorobku socjologii, korzystając w szczególności z koncepcji wypracowanych w ramach nowego instytucjonalizmu. Moje poszukiwania polegają głównie na odkrywaniu reguł, które „rządzą” wskazaną sferą życia publicznego. Przyjmuję założenie, że tylko w pewnym zakresie i do pewnego stopnia są nimi reguły oparte na kryteriach czysto merytorycznych.

Sytuacja obserwowana w Polsce po ponad dwudziestu latach przemian demokratycznych przypomina trochę tę opisywaną przez jednego z bohaterów cytowanej wyżej powieści: „Wszystko mój drogi, jest chwiejne i umowne...” Chwiejność, umowność, niepewność czy nieprzejrzystość reguł dotyczy obecnie wielu dziedzin życia społecznego, w szczególności sfer politycznej, a w niej procesu dystrybucji stanowisk.

Prezentowane tutaj badania wskazują, że kluczem do zrozumienia analizowanych problemów jest zjawisko, które można nazwać „zderzeniem reguł”. Polega ono na współistnieniu w danym miejscu i czasie różnorodnych, niekiedy wzajemnie wykluczających się zestawów reguł, które pretendują do roli regulatorów zachowań aktorów społecznych w określonej dziedzinie. Uczest-

nicy życia publicznego, na przykład decydenci i kandydaci na stanowiska, mogą podlegać, w odmiennych kontekstach, presji ze strony krańcowo różnych reguł. Zadanie, jakie sobie tutaj postawiłem, polegało więc, przede wszystkim, na próbie ich wyodrębnienia, porównania i ustalenia potencjalnych kierunków zderzeń. Określenie „zderzenie reguł” jest najbardziej zwięzłą próbą odpowiedzi na pytanie dotyczące barier merytokracji kadrowej. Są one - jak próbuję wykazać - efektem oddziaływania odmiennych, przeciwstawnych reguł. Tę odpowiedź staram się rozwinąć, sprezykować i udokumentować w pięciu kolejnych rozdziałach pracy. [...] Praca składa się z pięciu rozdziałów. Celem pierwszego jest przedstawienie teoretycznych i metodologicznych podstaw prezentowanych w pracy analiz. Głównym zadaniem tej części rozważań jest ujawnienie i uzasadnienie zastosowanych w pracy sposobów wyjaśniania barier merytokracji kadrowej. W rozdziale drugim omawiam konteksty przyswajania nowych reguł. Charakterystyka kontekstów instytucjonalizacji służyła ustaleniu, w jakim stopniu i zakresie każdy z nich może sprzyjać (lub też nie sprzyjać) upowszechnianiu, wprowadzaniu i stosowaniu reguł merytokracji kadrowej. Tutaj zestawiam także diagnozy i opinie dotyczące obowiązujących i stosowanych w sektorze publicznym w Polsce reguł doboru kadr. Korzystając ze zróźnicowanych źródeł (raporty NIK, badania sondażowe, relacje prasowe), ilustruję licznymi przykładami przyjęte założenie dotyczące rozbieżności między regułami merytokracji kadrowej a decyzjami personalnymi w badanym sektorze.

Rozdziały trzeci, czwarty i piąty stanowią w pewnym stopniu odrębne, ale komplementarne studia empiryczne poświęcone trzem wyróżnionym wymiarom instytucjonalizacji. Celem rozdziału trzeciego jest identyfikacja i wyjaśnienie barier merytokracji pojawiających się na etapie ustanawiania i artykulacji idei. Przedmiotem analiz jest tutaj dyskurs publiczny w trzech odmianach (uroczysty, polemiczny i nieoficjalny). Rozdział czwarty dotyczy barier instytucjonalizacji pojawiających się na etapie wprowadzania ich w życie w postaci procedur formalnych.

W rozdziale piątym skupiam się na barierach, które pojawiają się w sytuacji podejmowania decyzji kadrowych. Ten rozdział ma szczególne znaczenie. Przede wszystkim dlatego, że przedmiotem analiz są w nim strategie uczestników procesów decyzyjnych, zrekonstruowane na podstawie ich wypowiedzi. Decydenci i kandydaci ujawniają reguły, którymi kierują się dobierając współpracowników lub podejmując starania o uzyskanie określonych stanowisk. Odślaniają dzięki temu charakterystyczne sposoby myślenia, nawyki, preferencje, dylematy i postawy związane z doбором kadr w sektorze publicznym. To z kolei daje podstawę do sformułowania wniosków dotyczących barier merytokracji występujących na etapie stosowania reguł w praktyce organizacyjnej.

W zakończeniu podsumowuję całość rozważań i analiz zawartych w pracy. Poza tym, biorąc pod uwagę wyodrębnione bariery, podejmuję refleksję nad szansami upowszechnienia i utrwalenia nowych reguł w sektorze publicznym. Końcowe fragmenty pracy zawierają próbę sformułowania zestawu sugestii zarówno dla liderów życia politycznego, jak i dla innych uczestników procesów decyzyjnych. Zebrany materiał oraz przeprowadzona w pracy analiza upoważniają bowiem, a może nawet zobowiązują, do podjęcia takiego zadania.

mało znany problem badawczy. Stąd też słuszne uwagi zgłosił m.in. Władysław Misiak. Uznał on, że konieczne jest opracowanie koncepcji teoretycznego ujęcia nowych pojęć i kategorii analizy z punktu widzenia zarówno historycznego, jak i socjologicznego. Do 1989 r. badania nad życiem politycznym emigracji były w kraju tematem niecenzuralnym, często eksploatowanym na potrzeby frontu ideologicznego. Jak twierdzi Andrzej Friszke, „wszelkie oceny podporządkowane były oficjalnej tezie propagandy o rzekomych i antypolskim charakterze działań emigracji”. Do nich należała m.in. rozprawa Tadeusza Walichnowskiego dotycząca walki komunistycznych formacji zbrojnych z tzw. podziemiem reakcyjnym.

[Fragment Wstępu]

Podjęcie przez Wiesława Hładkiewicza badań nad emigracją polską w zachodnich strefach okupacyjnych w Niemczech uważam za przedsięwzięcie ważne z naukowego i poznawczego punktu widzenia. Jak dotąd ukazało się na ten temat sporo mniejszych i większych opracowań, ale brakowało pracy całościowej, podsumowującej dotychczasowy stan badań.

[Fragment recenzji prof. Czesława Osękowskiego]

Oprócz powołania funduszu podjęto działania w celu likwidacji analfabetyzmu oraz podniesienia poziomu oświaty wśród polskich wartowników. Ich dowództwo podjęło kroki na rzecz podniesienia fachowych kwalifikacji przyszłych nauczycieli i wychowawców, organizując kursy pedagogiczne. Główną bazą szkoleniową stał się wówczas obóz ćwiczebny w Mannheim-Käfertal, w którym dyplomy nauczycieli-wychowawców uzyskało około 200 oficerów i podoficerów. Stali się oni trzonem kadry wychowawczej i pedagogicznej PKW.

Ten wielki wysiłek mający na celu pedagogizację umożliwił dowództwu PKW uruchomienie powszechnego nauczania prawie w każdej nowo organizowanej kompanii. Ponadto w obozie Mannheim-Käfertal utworzono gimnazjum oraz kursy oświatowe na poziomie szkoły podstawowej. Dobrze zorganizowaną siecią szkolną (gimnazjum oraz dziesięć kursów nauczania) na poziomie szkoły powszechnej dysponował w tym okresie również ośrodek PKW w Ratyźbonie.

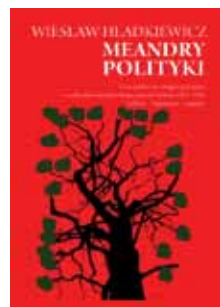
Proces ograniczania roli polskich oddziałów wartowniczych miał ujemne skutki w środowisku oficerów polskich. Wielu z nich przecieżyło przed wojną wyższymi taktycznie jednostkami, stąd też czuło się powołanymi do wykonywania zadań o wiele trudniejszych niż te, które czekały na nich w służbie wartowniczej. Mogli bowiem dowodzić tylko małą grupą ludzi, którzy stali na warcie. Na tym tle występowały m.in. opory większości byłych jeńców obozu oficerskiego w Murnau przeciw wstępowaniu do PKW. Niektórzy z nich wyrażali nawet pogląd, że godność oficera polskiego nie pozwala na przyjęcie służby o charakterze pomocniczym, określanym jako służba cywilna.

Wartownicy polscy stanowili część składową sił okupacyjnych w Europie. To musiało wywierać wpływ na psychikę Polaków oraz na stosunek ludności niemieckiej do Polaków w Niemczech. Z przedstawicieli drugiej kategorii Polacy stali się współokupantami, a więc częścią aparatu sprawującego władzę w Niemczech.

Wydaje się, że dylemat PKW, począwszy od momentu ich powstania, polegał na tym, że chciano z nich uczynić coś więcej niż oddziały pilnujące amerykańskich magazynów. W istocie rzeczy wartownicy nie byli polskim wojskiem, choć niektórzy uważali, że mogą się nim stać z dnia na dzień. Te ambitne nadzieje zawiodły. PKW na terenie Niemiec były jedynie quasi-wojskiem wartowniczym. Od lata 1947 r. rozpoczęła się stopniowa demobilizacja oddziałów, których stan z blisko 30 tys. spadł w listopadzie tego roku do około 14 tys.

[Fragment rozdziału 6, s. 183]

zebrała Ewa Popitka
Oficyna Wydawnicza

Wiesław Hładkiewicz, *Meandry polityki. Życie polityczne emigracji polskiej w zachodnich sferach okupacyjnych Niemiec 1945-1949. Liderzy - organizacje - poglądy*, s. 346, B5, oprawa twarda, Zielona Góra 2011, cena 35,00 zł

Życie polityczne Polaków w zachodnich strefach okupacyjnych Niemiec (a zwłaszcza ich liderów) stanowi nadal

J A R O S Ł A W Ł U K A S I K
"Słowianin skonany", 2011, olej na płótnie 95 x 140 cm
"Słowianin konający", 2011, olej na płótnie 95 x 140 cm
"Wenus zielonogórska", 2011, olej na płótnie, 97 x 115 cm
"Adonis poznański", 2011, olej na płótnie 115 x 95 cm

10 dyplomów

z Wydziału Artystycznego

1 Anna Serba 2 Katarzyna Lotka 3 Aleksandra Busz 4 Anna Poradowska 5 Izabela Cieślak 6 Jolanta Bartkowiak

fot. Marek Lalko

